

ROBERT BROWNING

SORDELLO

Engelsk- dansk udgave

EN PROSAOVERSÆTTELSE

ROBERT BROWNING

SORDELLO

Engelsk- dansk udgave

En prosaoversættelse

København

2024

Robert Browning: Sordello.
Oversættelse og noter
bag i bogen © Glenn Madsen.
København 2024.
Alle rettigheder forbeholdes.

Robert Browning
(7. maj 1812 - 12 december 1889)

INDHOLD

Forord	7
Indledning	8
Indholdsoversigt	11
Sordello	
Bog 1	20
Bog 2	74
Bog 3	128
Bog 4	184
Bog 5	238
Bog 6	292
Kort	339
Noter	340
Digtets tidslinje.	349
Litteratur	351

FORORD

Digtet udkom i 1840. Den her benyttede udgave er fra 1888 som er den Clarendon benytter. Brownings overskrifter er i denne moderne udgave anbragt som randkommentarer. Det er også efter denne udgave, at den downloadede engelske tekst er blevet rettet.

En række forkortelser er benytte ved replikangivelserne. Som det fremgår, er disse udelukkende oversætterens tilføjelser; Sor = Sordello; Tau = Taurello; Pal = Palma; Nad = Naddo; Ezz = Ezzelin II; Gib = gibelliner og Guel = guelfer.

Alle egennavne er kommenteret med en fodnote. Optræder navnet flere gange er det opført i noterne bag i bogen.

Indledning om Robert Browning findes i bindet *Ringene og Bogen*.

INDLEDNING

Handlingen i digtet foregår i sidste del af 11-hundredetallet og til midten af 12-hundredetallet og udspilles i Venutoregionen, et område omkring Venedig ca. på størrelse med Sjælland. To familier bekriger hinanden. Den ene familie er Huset Este med Azzo VII, marquis af Este som husets overhoved og dennes allierede grev Richard af Skt. Bonifatius, der har herredømmet i Verona. Den anden familie er Huset Romano med Ezzelin II som Husets overhoved, deres hovedsæde er Mantua og Vicenza, og Ezzelins vigtigste allierede er krigsherren Taurello Salinguerra, der er hersker i Ferrara. Disse to Huse repræsenterer ligeledes to forskellige partier, der kæmper om magten i det norditalienske landområde Lombardiet. Paven støtter guelferne og gør fordring på Lombardiet på vegne af folket. Det andet parti er gibellinerne, som støttes af den tysk-romerske kejser Frederik II, der ønsker at gøre Lombardiet til et provins i sit rige. Guelferne dannede Den Lombardiske Liga af bystater i 1167 for at modstå kejser Frederik Barbarossa og hans gibellinske allierede. Ligaen med deltagelse af 15 bystater genopstod i 1226 under ledelse af Azzo VII.* Gibellinerens leder i Ferrara er Taurello Salinguerra. Kampene mellem disse to Huse har stået på i årtier.†

Det er i denne egn Sordello blev født med det nye århundrede.‡ Han voksede op på Ezzelin II's borg i Goito, en lille by ca. 20 km nordvest for Mantua. Borgfrue var Adelaide, Ezzelins anden hustru og Sordellos fostermoder. De folk der omgav ham på dette afsidesliggende sted var udelukkende borgens tjenestefolk; Adelaide var optaget af okkulte sager og havde tilsyneladende kun lidt at gøre med Sordello. Om hans egentlige opdragelse, tilegnelse af basale kundskaber osv., hører vi intet.

Som dreng strejfedes Sordello omkring på borgen og i dens omegn. Han var altid alene og var ukendt med verden på den anden side af skoven og bjergene. I sin ensomhed skabte han sit eget univers. Han levede i en fantastisk verden, hvor alle ting var besjælede. Hans venner var træerne og blomsterne. Han betroede sig til dem og ville vise disse besjælede væsener alt, hvad han indeholdt. Han ville åbenbare sit inderste liv og sine drømme, selvåbenbaring eller selvudlevering var målet. I hans fantasi tilbad de ham og hyldede ham, men de var også væsener, han herskede over. Han så sig selv som en skabende gud, som alle måtte vise skyldighed. Efterhånden som han blev ældre kunne hans blotte forestillinger dog ikke give ham den samme glæde som før. Han bevægede sig ud af sit naive animistiske forhold til naturen. Han erkendte, at der er forskel på denne verden og hans fantasiverden. Sordello hagede nu efter noget uden for sig selv.

* I digtet slår Browning de to Ligaer sammen til en og samme; den optræder således i 1224, hvor den gamle Liga var opløst for længst, og den nye Liga endnu ikke var dannet.

† Se *Digtets tidslinje* s. 349.

‡ født med det nye århundrede: år ca. 1200, dette er Brownings angivelse (men se Noter: *Sordello* og *Palma*). I *Biographie Universelle* xliii (1825), som Browning brugte blandt andre kilder, er Sordellos fødselsår angivet til 1189. Hele artiklen herfra findes oversat til engelsk i (Clarendon, 165-71). Hvad det øvrige historiske materiale angår, holder Browning sig, ifølge de anvendte udgaver, nøjagtigt nok til de historiske kendsgerninger. Det følgende er Brownings egen fortælling om Sordello.

På borgen var det kun i den nordlige fløj han ikke måtte komme, da den var underlagt et besynderligt forbud af Adelaide. Han begrænsede sig til at strejfe om i korridorerne og salen, hvor billederne af borgens forfædre hang. Her kunne han se Ezzelo, kuldets dystre forfader, hans søn Ezzelin I og sønnesønnen Ezzelin II. Men en dag var han uforvarende kommet ind på det område Adelaide havde forbudt ham. Pludseligt havde han i et værelse set Adelaide bøjet over en skrift-rulle, og ved hendes side sad en ung pige. Da de hørte ham komme, så de begge op og iagttog ham med lige blå øjne. Sordello vidste det ikke, men pigen var Palma, Adelaides steddatter, og hun blev han tilbedte, hans drømmepige.

Sordellos ånd og digtersjæl udvikledes. Han forstod at der ikke var noget egentligt forhold mellem ham selv og de ting i naturen, der var blevet hans kammerater. De var fostret af hans fantasi, og deres væsen var hans væsen. Derved mistede den følelse valmue og alle de ting han havde besjælet, deres fortryllelse. Træerne og blomster som beundrere og tilbedere, var ikke længere nok. Han måtte have fat i nogle nye skabninger, et publikum, sympatisører han kunne udtrykke sig selv overfor; skabninger som han nu i stedet for kunne betro sine tanker og drømme. Derfor skabte han i sin fantasi en række menneskeskikkelser, konger, præster, paver og riddere. Disse væsener var ikke udelukkende projektioner af hans fantasi, men fik også egenskaber til fælles med de virkelige personer, egenskaber som Sordello, hvis han ikke kunne efterligne dem, fantaserede sig til var han egne. Han voksede således. Han var selv den største af dem alle og styrede dem alle. Han fandt et navn til sig selv, han var guden Apollon, og Palma, som han hører tjenestekvinde-erne tale om, blev hans Dafne.

Tiden gik. En dag var han på jagt gennem skoven efter sin Palma, som han bildte sig ind flygtede foran ham. På denne vis nåede han Mantua. Han så en stor menneskemængde, men skuffedes, da ingen hyldede ham. Han hørte Palmas navn blive råbt, men det var dog ikke Palma, der kom mod ham, derimod Eglamor, grev Richards bedste troubadour, som skulle optræde ved grevens kærlighedsdomstol, der blev holdt denne dag til ære for Adelaide og Palma. Eglamor steg op på scenen og begyndte at synge en kærlighedssang om en kvinde ved navn Elys. Sordello genkendte et vist handlingsforløb; handlede sangen ikke om Apollon og Dafne? Han springer op på scenen ved siden af Eglamor og begynder på de rigtige vers med den rette slutning. Det udvikler sig til en mere og mere rasende vekselsang, hvor den ene begynder før den anden sluttede. Til sidst råbte Eglamor i fortvivlelse versene ud, men til ingen nytte. Sangerne slutter samtidig. Publikum trængte sig omkring Sordello og tilbød ham laurbærkransen. Han havde vundet prisen, og der sad Adelaide tavs, men ved hendes knæ sad selve pigen fra Nordkammeret, det var Palma, Palma den tilbedte. Hun genkender Sordello fra dengang på borgen i Nordkammeret, hvor hun blev forelsket i ham.

Eglamors nederlag førte til dennes død. Ved hans grav fremførte Sordello en elegi over den døde. Sejren over Eglamor havde gjort Sordello berømt. og da Eglamor døde, valgte Palma Sordello til sin troubadour. Han levede nu som Palmas troubadour på borgen i Goito. Han modtog efterretningerne om sin herkomst som

søn af en simpel bueskytte ved navn Elcorte. På trods af denne skuffelsen påtager han sig alligevel at opnå det mesterskab han drømmer om. For at nå dette mål vælger han sangen. Sang ikke bedrifter skal være det redskab, som han vil kunne nå menneskeheden med, som han kan udfolde sin egen vilje igennem og få bekræftet af omverdenen, at hans fantasi kraft, som den kommer til udtryk i hans sange, er den højeste myndighed. Et stykke tid efter modtager han et brev, hvori han bliver bedt om at komme til Mantua. Ved sin ankomst bliver han hyldet af sine venner og en stor menneskemængde. Han bliver berømmet som sin tids største troubadour. Men han skuffes over sine tilhører, der ikke forstår hans virkelige hensigt med sine sange. De ser ikke, at han selv er alle de figurer, han skildrer. Desillusioneret trækker han sig tilbage til Goito.

Sordello har opholdt sig et år i Goito, da Palma sender bud efter ham og beder ham komme til Verona. De mødes i grev Richards palads og Palma fortæller sin historie. Palma vil have Sordello til at støtte guelfernes sag. Hun får arrangeret, at de forklædte tager til Ferrara for at rådføre sig med Salinguerra. Da Sordello kommer til Ferrara, bliver han rystet over den elendighed, der møder ham. Guelfernes og gibellinernes kamp om magten forekommer ham kynisk og meningsløs. Han rives nu endelig ud af sin selvoptagethed. Han ynkes over menneskene og vil hjælpe dem, der før kun tjente til at tilbede ham. Det, det først og fremmeste drejer sig om nu, er at gøre folket lykkeligt. Han tror i sin naivitet, at dette også er Salinguerras mål. Audiensen hos Salinguerra bringer ham ud af denne vildfarelse. Begge fraktioners ledere er lige magtbegærlige. Han ønsker nu, som en løsning, på problemet at bygge en ideal stat, et nyt Rom, men han indser at dette er generationers arbejde. Sordello er ikke handlingens mand, inderst inde er han drømmer og digter. Digtningen er hans handling.

Som sidste mulighed vil Sordello nu forsøge at vinde Salinguerra for guelfernes sag. Salinguerra har siddet og fingereret ved det kejserlige emblem, tegnet på guvenørskabet over Lombardiet, som han har modtaget af den kejserlige udsending Tito, mens han lyttede til Sordellos forsvarstale for guelfernes og dermed folkets sag. Taurello er upå-virket af Sordellos tale, og han kaster nu som en absurd gestus emblemet til Sordello, så han kan være kejserens stedfortræder og den øverste leder i Lombardiet. Palma åbenbarer at Sordello ikke, som han troede, er søn af bueskytten Elcorte, men søn af Taurello. Taurello anerkender Palma som Sordellos forlovede og sværger Sordello lenstroskab, da Sordello nu tilhører Huset Romano. Sordello befinder sig i et fortvivlende dilemma. Hvis Sordello vælger magten over Lombardiet, hvis han giver efter for denne fristelse, må han nødvendigvis svigte folket. Mens han er optaget af disse pinefulde overvejelser, har Palma og Taurello forladt ham. Da de vender tilbage er Sordello udåndet, under hans fod ligger det kejserlige emblem. I døden valgte han folket.

Detaljeret indholdsfortegnelse

FØRSTE BOG

- 1-73 Digteren henter Sordello ud af den mørke middelalder. Han fortæller hvordan han vil behandle sit emne og om sit valg af publikum.
- 73-205 Verona træder frem. Året er 1224, Grev Richard er taget til fange af Taurello Salinguerra i Ferrara og byen er belejret. Kampen mellem guelferne, der kæmper for paven, repræsenteret ved Azzo VII af Huset Este og grev Richard, og gibellinerne, der kæmper for kejseren, repræsenteret af Ezzelin II af Huset Romano og Taurello Salinguerra.
- 205-237 Kamp mellem kejserens vasaller, der trænger ned i Italien, og de forsvarende pavetro guelfere.
- 237-308 De to principper gibellinerne og guelferne. Huset Romanos historie. Huset Estes historie.
- 309-345 Grev Richard palads. Vi hører om to unge mennesker, der i denne veronesiske nat (ll. 80-6) opholder sig i paladset, det er Sordello og (?).
- 345-373 Dante påkaldes; Sordello er hans forgænger.
- 374-444 Beskrivelse af borgen i Goito og omegnen. I borgen findes Kyratidernes døbefont, som Sordello besøger hver aften.
- 444-482 Sordello opvækst omgivet af den skønne natur. Hans digtersjæl vækkes til live.
- 482-522 Den første digtertype, den objektive. Der findes en klasse af mænd, der hengiver sig lidenskabeligt til genstande, der ikke er dem selv.
- 523-566 Den anden digtertype (Sordello), den subjektive. Der findes en klasse af mænd, der betragter enhver åbenbaring af skønhed, som en genklang, et spejl af noget, der allerede eksisterer i deres egen sjæl. Om end Sordello tilhører denne gruppe, er han dog i særklasse (ll. 541-48).
- 567-603 Digteren bryder af for en række betragtninger.
- 604-697 Sordello's barnlige fantasi besjæler og befolker naturen og beskytter ham.
- 698-716 Tiden gør for Sordello, hvad verden ikke var i stand til, og han lærer at hans fantasier ikke er virkelighed.
- 717-746 De smukke ting i naturen tilfredsstillende ikke længere Sordello. Han indser han har brug for sympatisører, et publikum.
- 747-810 Han skaber et publikum.
- 810-855 I forlængelse heraf får han forskellige anfald af overmod eller storhedsvanvid.
- 855-927. Vi hører kort om Frederik II's korstog. — Sordello fantaserer videre og opdager at guden Apollon, guden med mange egenskaber, er hans ideal.
- 927-962. Palma bliver Sordellos Dafne, hans drømmepige uden at have set hende.
- 962-1000. Tiden er længe om at give Sordello mulighed for at træde frem for verden, men tiden er nu endelig inde.

ANDEN BOG

- 1-41. Troubadouren Eglamor optræder et øjeblik. — Sordello indbilder sig han forfølger Palma gennem skoven, men når i stedet frem til Mantua og står målløs ved synet af menneskemængden.
- 41-59. Sordello bliver ikke hyldet i Mantua. Han tror at Palma er skjult bag et forhæng og at en person, af den høje rang han tillægger sig selv, vil komme ud.
- 59-122. Men det er grev Richards troubadour Eglamor, der kommer. Ved kærlighedsdomstolen besejrer Sordello ham i en sangerkonkurrence. Han ser Palma for første gang. Hun er pigen fra Nordkammeret. Han vinder digterkronen og da Eglamor dør, belønnes han med at blive Palmas troubadour.
- 122-169. Sordello grunder over sin sejr og sangens væsen.
- 169-192. Eglamor bæres til graven.
- 192-273. Troubadouren Eglamor og hans kunst skildres.
- 274-296. Sordellos elegi over Eglamor ved hans begravelse.
- 296-473. Sordello, der føler han må have enestående aner, opdager at han er søn af en ydmyg bueskytte. Han kan ikke længere gøre sig håb om at blive Verdens Monark. Men hans ambitioner er usvækkede. Hans våben vil være hans sang.
- 473-555. Hans optræden i Mantua. Han indser at han må opgive sin selvudleverende stil. Publikums tiljubling er det vigtigst. Han digter ting, der rører og bevæger folk. Men han erkender, at hvis han ønsker livets små glæder, vil det ske på bekostning af den store vision, han stadig har om sig selv.
- 555-617. Sordello reflekterer over sin digtning og dens formål. Han skaber det italienske sprog ud af folkesproget og det latinske. Men sproget kan ikke udtrykke den helhed, der eksisterer i fantasiens verden.
- 618-655. Sordello finder det tilfredsstillende at glæde folk, at glæde verden, men hans digtning forfejler sin hensigt, fordi folk ikke forstår, at alle de egenskaber, han tillægger andre, er egenskaber han selv har, at han er alle disse figurer.
- 655-693. Sordello føler sig splittet i to. Digterdelen, der stræber efter det højeste, og mandedelen der finder tilfredsstillelse ved at være professionel mindesanger. Mandedelen tvinger ham til at vælge mellem den ophøjede digter eller underholderen.
- 694-868. Hvordan mandedelen (til l. 763) og digterdelen nærmere manifesterer sig bliver beskrevet.
- 867-905. Adelaide dør. Ezzelin II, der er gået i kloster, ønsker forsoning mellem gibelinere og guelfere. Taurello Salinguerra afskediges.
- 905-934. Taurello trækker sig tilbage til sit palads, som han har bygget til sin kone Retrude. En forestilling skal opføres til hans ære, hvor Sordello skal optræde.
- 934-1003. Sordello vender tilbage til Goito og sine drømme om Apollon. Til sidst opsøger han Karyatiderne på døbefonten.
- 993-1016. Taurello venter forgæves på troubadouren Sordello ved festlighederne.

TREDJE BOG

- 1-92. Sordello har kastet laurbærkronen bort og søger nu hvile i Goito. Fortiden visket bort. Mantua, med alt hvad han har oplevet i byen, forsvinder. Han erkender Viljens utilstrækkelighed. Han vil være sin egen natur ikke alle mulige andres. Han vender sig mod månen og afviser Apollon. Han glider ind i en sløvhedstilstand. Han ønsker en forandring i sit liv, som jordskælvet der omformer Minciofloden.
- 92-204. Han giver afkald på livets glæder, forsager dem fordi han troede, det skulle løfte ham op i en højere sfære. At lykke skulle læres ved en selvåbenbaring, at det var meningen med livet. Han føler han har fejlet, stræbt for højt.
- 204-260. Sordello vansmægter i Goito, da Naddo kommer med efterretninger fra Palma og fortæller om forholdene i Verona.
- 260-313. Vi vender tilbage til aftenen i Verona (i begyndelsen af digtet) i grev Richards palads. Palma og Sordello sidder som elskende og overværer fra vinduet forberedelserne til Ferraras undsætning.
- 313-551. Palmas beretning med Sordello som tilhører.
- 551-592. Palma har nu opflammet ham til at søge politisk magt, at erhverve sig herskerdiademmet og dermed at styre menneskene.

Resten af bog 3 omhandler Brownings refleksioner over sin digtning og målet med den.

- 593-614. Browning er sig i Venedig og holder en pause, men vil ikke opgive sit digt.
- 614-675. Eglamor sammenlignes med Sordello. Digtere, der er sande genier, således som Sordello er det, er altid større end det, de kan udtrykke.
- 675-696. Browning søger inspirationskilder til at fortsætte digtet, som han var gået i stå med i England
- 696-783. Et bedrøveligt spøgelse dukker op, det er den lidende menneskehed. Her er hans sande dronning. Hun har valgt ham ikke omvendt.
- 784-813. Browning reflekterer over det onde og godes natur og relationen mellem dem, og den rolle uvidenhed spiller i denne forbindelse.
- 814-832. En kort passage om Brownings egen digtning, at den trods sin dunkle og til tider nærmest uigennemskuelige stil, er vand fra den rene kilde.
- 833-862. Mennesket eller menneskets sjæl er en maskine. Vi skal forstå dens enkelte del og den måde de samvirker på, dette er digterens opgave. Denne viden kan vi tage med os ind i det næste liv.
- 862-911. Tre digtertyper beskrives med tre eksempler.
- 912-1026. Handlingsmennesker, som Salinguerra, sammenlignes med digtere som Sordello. Handlingsmennesket ser ikke, hvorimod Sordello er en Se-mager. Digterens hverv er simpelthen at få folk til at se det, de ikke selv har evne til at se. Sordello vil tilsyneladende være begge, han hænger mellem himmel og jord.

FJERDE BOG

- 1-107. Fra Verona vender vi tilbage til Ferrara. Forholdene efter belejringen beskrives. Guelfere og gibellinere kommenterer begivenhederne. Den Lombardiske Liga ankommer for at deltage i forhandlingerne om grev Richards løsladelse
- 107-181. Vi går ind i Salinguerras slotshave sammen med Sordello. Haven beskrives i enkeltheder. Men de besøgende standser ved døren til det dystre San Pietropalads. Denne have byggede han til sin pigelige kone Retrude. — Det er her grev Richard er indespærret. Ved døren venter Sordello på audiens.
- 181-330. Sordello overvejer sin rolle i forbindelse med menneskemængden. Denne skare kunne bliver den krop han mangler. Han smelter sammen med mængden. Dette er et vendepunkt i hans tilværelse. Hans lykke afhænger af deres lykke. Han vil kæmpe for den lidende menneskehed. Han og Palma opsøger Taurello. Sordello ønsker at få råd om hvordan bedst at gribe sagen an.
- 331-375. Sordello bliver dybt rystet, da Salinguerra forklarer ham om gibellinernes egentlige hensigt med kampen.
- 376-468. Efter audienserne er overstået sidder Salinguerra alene i modtagerværelset, overladt til sine egne betragtninger.
- 469-511. Efter kort at have vurderet Sordello, tænker Taurello tilbage på sin ungdom og sin første forlovede Linguetta, datter af afdøde Marchesalla, den sidste af guelferfamilien Adelardi i Ferrara, og tabet af hende.
- 512-695. Taurellos levnedbeskrivelse fortsætter. Han bliver fordrevet fra Ferrara af Azzo VI. Han tager til Sicilien hos kejser Henrik VI. Han søger at genvinde sin position i Ferrara. Han slår sig sammen med Ezzelin II i Vicenza. De fordrives fra byen i 1194. Under kampene mister Salinguerra sin kone og barn. Han er blevet Ezzelins højre hånd og gibelliner. Ezzelin II går i kloster. Salinguerra bliver nu den ledende gibelliner og besejrer huset Este i Ferrara.
- 696-848. Taurello taler med sig selv. Hans gamle kammerat er blevet munk. I detaljer gennemgår han fordrivelsen fra Vicenza i 1194. Han overvejer hvem der skal da have kejserens emblem, som Tito har givet ham. Ikke sønnen Ezzelin III, men ham selv måske? Han afviser dette med en overbærende latter.
- 848-885. Taurello Salinguerra vender sin opmærksomhed mod situationen i Ferrara og grev Richards skæbne.
- 886-1010. Vi forlader nu Salinguerrea og San Pietropaladset, for at overvære en samtale mellem Sordello og Palma på et værelse et sted i byen. Sordello ønsker at få forklaret forskellen på guelfer og gibelliner. Han afviser begge som fjender af menneskeheden og begynder at håbe på, at opdagelsen af folkets sande sag er reserveret til ham.
- 1000- 1031. Sordello bliver inspireret til at ville genopbygge Rom ved bueskyttens fortælling om konsul Crescentius.

FEMTE BOG

- 1-79 Sordello finder ingen egnede folk i Ferrara til at bygge sin idealstat, kuert som indbyggerne er under belejringen. Rom blev ikke bygget på en dag, indser Sordello. Det er generationers arbejde. Hver bygmester bygger på den foregåendes værk. Men dette er ikke noget for Sordello, han ser sine bristede drømme drage bort i det fjerne.
- 80-303. Sordello forstår, at selv om han kan se hele det perfekte værk for sit inde øje, så burde han tage del i det faktiske arbejde. Han anser paven for at repræsentere den magt, der, skønt langt fra ideel, bedst kan tjene folket og skabe et retfærdigt samfund. Den eneste der kan hjælpe ham med dette er gibellinere Salinguerra. Sordello skal således få Taurello til at blive guelfer. Han benytter al sin veltalenhed for at få Salinguerra til at skifte side og holde med guelferne. Taurello lytter elskværdigt, men er uanfægtet.
- 363-413. Sordello, fortvivlet over sit nederlag, tænker tilbage på sin tid i Goito. Han er dog fast besluttet på at kæmpe for folkets sag. Salinguerra kommenterer hele affæren med mild ironi og gør grin med troubadouren Sordellos politiske ambitioner.
- 413-665. „Den som forfængelighed næsten ihjelslog, skal foragten frelse.” Sordello er ikke slået ud. Han udbreder sig nu om digteren som den alles overlegne ånd. Skønt han ikke selv kan ændre verdens gang, så ser digteren dybere og er i pagt med det mest essentielle i livet, han er verdens uanerkendte lovgiver. Digteren er altid foran handlingens mænd. Digteren må vær jordens essentielle konge. Folkemasserne er en del af ham, lad ham være en del af dem. Han er ikke et handlingsmenneske, men sanger. Sangen er en åndshandling. Hans kunst tilsigter forandring, noget nyt. Han føler sit tidligere livs tomhed. Folket er nu hans støtte.
- 666-739. Taurello accepterer Palma som Sordellos trolovede. Derefter udbreder han sig om sine fortrædeligheder som Ezzelin II's højrehånd. Han føler hans liv har været ligeså ligegyldigt som Sordellos. Men Sordello har sin ungdom, og i et anfald af bister kådhed kaster han det kejserlige emblem om halsen på Sordello.
- 739-841. Sordello og Taurello Salinguerra genkender på mystisk vis hinanden som far og søn, og Palma fortæller historien om Sordellos fødsel, røbet til hende på borgen i Goito af den døende Adelaide. Salinguerra sværger nu Sordello lenstroskab, da denne bliver medlem af Huset Romano ved giftermål med Palma.
- 841-1010. Taurello Salinguerra vil gøre sig uafhængig af kejseren og søge at oprette sit eget italienske rige. Sordello ønsker at være alene, og Palma og Taurello trækker sig tilbage til galleriet.
- 1010-1026. Melankolske toner afslutter bog 5.

SJETTE BOG

- 1-110. Efterladt alene i audiensværelset i San Pietropladset begynder Sordello at tænke over sin egen tilværelse. Månen symboliserer en ydre kraft der kan bryde hans selvcentrerede stræben, en stjerne der kan vejlede ham til at blive deltager i tilværelsen. Der følger en beskrivelse af to slags mennesker. Dem der er bundet af det timelige og hhv. det evige.
- 110-143 Sordello er bundet af det evige, men han har brug for en kraft uden for sig. Han søger en ideal menneskerace. Man høre det plagede folk spørge Sordello om hvilken hjælp en sådan ideal menneskerace kan yde dem i deres elendighed. De spotter ham.
- 143-201. Folkets elendige forhold appellerer atter til Sordello. Folket kan ikke frelses ved et enkelt genialt indfald, men gennem langsomt møjsommeligt arbejde. At skulle oplære folk ville tage et helt liv. De kan ikke få hele sandheden, kun gnister af den.
- . Sordello overvejer endnu engang om han skal tage emblemet eller ikke.
- 201-321 Sordellos monolog begynder. Det gode er født af det onde. Hans medlidenhed med folket skyldes det onde, der er overgået dem.
- 320-326 Digteren bryder ind for en kort bemærkning.
- 327-457 Monologen fortsætter. De mennesker han vil hjælpe kan ikke følge ham. De er dømt til at se livet fra bjergets fod, ikke fra toppen, hvor hans slags befinder sig. Derfor skal han nyde livet mens tid er og opgive folkets 'Nu', deres 'Så' vil komme med tiden. Den nytte, verden kan få af hans kamp for den, er så lille, at han kunne vælge kejserens emblem og sin egen lykke i stedet. Han vil ikke vente på et lykkeligt liv efter døden.
- 457-603. Digteren fortsætter. Sordellos ulykke kommer af, at han har ladet sin sjæl begrænse af det jordiske liv. Han har haft urealistiske krav til tilværelsen.
- 603-633. Da Palma og Salinguerra ankommer til audiensværelset, finder de ham død med emblemet liggende under sin ene fod. Han har valgt den rigtige side, men for sent.
- 633-796. De historiske begivenheder. — Efter Sordellos død, fortsætter Salinguerra sin tjeneste til Huset Romano. Ezzelin III og hans bror Alberico, begge tyranniske og grusomme, styrker gibellinernes sag. Taurello tages til fange i Venedig og dør i fangenskab. De to brødre møder deres død.
- 797-818. Eglamor er evigt den samme, hvad angår ydmyghed, kærlighed og gavmildhed.
- 819-872. Eftertiden har ikke givet Sordello det ry han tragtede efter i levende live. Og den eneste reelle ting han har testamenteret til eftertiden er en bid af Goitodigtet.
- 872-886. Browning vækker dem, der er faldet i søvn under læsningen af Sordello, og beder sit publikum om at give hans særprægede historie en chance.

Forlæg (Duff, vii- xx).

SORDELLO

SORDELLO

TO J. MILSAND, OF DIJON

DEAR FRIEND, — Let the next poem be introduced by your name, therefore remembered along with one of the deepest of my affections, and so repay all trouble it ever cost me. I wrote it twenty-five years ago for only a few, counting even in these on somewhat more care about its subject than they really had. My own faults of expression were many; but with care for a man or book such would be surmounted, and without it what avails the faultlessness of either? I blame nobody, least of all myself, who did my best then and since; for I lately gave time and pains to turn my work into what the many might, — instead of what the few must, — like: but after all, I imagined another thing at first, and therefore leave as I find it. The historical decoration was purposely of no more importance than a background requires; and my stress lay on the incidents in the development of a soul: little else is worth study. I, at least, always thought so — you, with many known and unknown to me, think so — others may one day think so; and whether my attempt remain for them or not, I trust, though away and past it, to continue ever yours,
R. B.

LONDON, *June 9, 1863.*

BOOK THE FIRST

Who will, may hear Sordello's story told:
His story? Who believes me shall behold
The man, pursue his fortunes to the end,
Like me: for as the friendless-people's friend
Spied from his hill-top once, despite the din
And dust of multitudes, Pentapolin
Named o' the Naked Arm, I single out
Sordello, compassed murkily about
With ravage of six long sad hundred years.
10 Only believe me. Ye believe?

*A Quixotic
attempt.*

Appears

Verona . . . Never, — I should warn you first, —
Of my own choice had this, if not the worst
Yet not the best expedient, served to tell
A story I could body forth so well
By making speak, myself kept out of view,
The very man as he was wont to do,
And leaving you to say the rest for him:
Since, though I might be proud to see the dim

*Why the poet
himself addresses.*

TO J. MILSAND, FRA DIJON

KÆRE VEN. — Lad det næste digt blive indledt med Deres navn, og derfor husket sammen med en af mine dybeste passioner og således lønne al det besvær, digtet nogensinde kostede mig. Jeg skrev det for femogtyve år siden og kun for nogle få, idet jeg selv hos disse regnede med en noget større interesse i emnet, end de virkelig havde. Mine egne fejl i udtrykket var mange; men er man oprigtigt interesseret i en mand eller en bog, ville sådanne være overvindelige, og uden denne interesse, hvad ville fejlfriheden af begge gavne? Jeg dadler ingen, mindst af alle mig selv, som gjorde mit bedste dengang og sidenhen. Thi for nylig ofrede jeg tid og anstrengelse for at forvandle mit arbejde til, hvad de mange måske ville kunne — i stedet for hvad de få nødvendigvis måtte kunne — lide. Men i begyndelsen havde jeg alligevel tænkt mig noget andet og lader det derfor være, som det er. Den historiske udsmykning var med vilje ikke af større betydning end en baggrund kræver; og jeg lagde vægt på de begivenheder, der udvikler en sjæl, da kun lidt andet er værd at studere. Jeg har i det mindste altid tænkt således — De, sammen med mange kendte og ukendte personer, tænker således — andre kan måske en dag tænke på denne måde; og uanset om mit forsøg vil få varig betydning for dem eller ikke, så har jeg, skønt borte og forbi det, tillid til for altid at forblive Deres,

R. B.

LONDON, 9. juni 1863.

FØRSTE BOG

Den der vil, kan få Sordellos historie at høre;
hans historie? Den der tror mig, skal skue
manden og forfølge hans lykke til det sidste,
ligesom jeg; thi som det venneløse folks ven
engang fra sin bakketop, på trods af mængders
larm og støv, opdagede Pentapolin,*
kaldet 'af Den Blottede Arm,' udvælger jeg
Sordello, dunkelt omgivet
af seks lange triste århundredes hærgen.

*Et quixotisk
forsøg.*

10 Kun tro mig. Tror I?

Verona

kommer til syne . . . Aldrig — jeg bør advare jer først —
af eget valg, ville dette, om end ikke det værste[†]
så dog ikke det bedste middel, have tjent til at fortælle
en historie jeg kunne forme bedre, mens jeg holdt
mig selv ude af syne, ved at få selve manden
til at tale, som han plejede at gøre
og overlade til jer til at sige resten for ham.
Thi, skønt jeg kunne være stolt af at have

*Hvorfor digteren
adresserer sig selv.*

* Pentapolin fra Don Quixote: se Noter. — 'Et quixotisk forsøg' af digtets digter.

[†] dette: det episke digt

BOOK THE FIRST

20 Abysmal past divide its hateful surge,
Letting of all men this one man emerge
Because it pleased me, yet, that moment past,
I should delight in watching first to last
His progress as you watch it, not a whit
More in the secret than yourselves who sit
Fresh-chapleted to listen. But it seems
Your setters-forth of unexampled themes,
Makers of quite new men, producing them,
Would best chalk broadly on each vesture's hem
30 The wearer's quality; or take their stand,
Motley on back and pointing-pole in hand,
Beside him. So, for once I face ye, friends,
Summoned together from the world's four ends,
Dropped down from heaven or cast up from hell,
To hear the story I propose to tell.
Confess now, poets know the dragnet's trick,
Catching the dead, if fate denies the quick,
And shaming her; 'tis not for fate to choose
Silence or song because she can refuse
Real eyes to glisten more, real hearts to ache
40 Less oft, real brows turn smoother for our sake:
I have experienced something of her spite;
But there 's a realm wherein she has no right
And I have many lovers. Say, but few
Friends fate accords me? Here they are: now view
The host I muster! Many a lighted face
Foul with no vestige of the grave's disgrace;
What else should tempt them back to taste our air
Except to see how their successors fare?
My audience! and they sit, each ghostly man
50 Striving to look as living as he can,
Brother by breathing brother; thou art set,
Clear-witted critic, by . . . but I'll not fret
A wondrous soul of them, nor move death's spleen
Who loves not to unlock them. Friends! I mean
The living in good earnest — ye elect
Chiefly for love — suppose not I reject
Judicious praise, who contrary shall peep,
Some fit occasion, forth, for fear ye sleep,

*his audience — few
living — many dead.*

20 set den afgrundsdybe fortid dele sin hadefulde bølge,
 idet jeg af alle mænd lod denne ene mand stige frem,
 fordi det behagede mig, så ville jeg dog, efter dette behag,
 fra først til sidst nyde at iagttage hans fremskridt,
 således som I iagttager dem, ikke en tøddel
 mere i skjul end jer selv, der sidder
 frisk rosenkranset for at lytte. Men det synes som om*
 jeres forkyndere af enestående emner,
 dem der skaber og frembringer helt nye mænd,
 helst vil beskrive, på hver søm af dragten,
 bærerens karakter med kridt; eller indtage en stilling,
 30 med spraglet ryg og pegepind i hånd ved siden af ham.†
 Så for en gangs skyld vender jeg mig mod jer, venner,
 sammenkaldt fra verdens fire hjørner,
 faldet ned fra himlen eller kastet op fra helvedet,
 for at høre historien, jeg har i sinde at fortælle.
 Indrøm nu, digtere kender tricket med voddet,
 de fanger de døde, hvis skæbnen nægter dem de levende, og gør
 hende således til skamme; det er ikke skæbnen, der skal vælge,
 om der er tavshed eller sang, fordi hun kan hindre
 virkelige øjne i at skinner mere, virkelige hjerter i at smerte
 40 mindre ofte, virkelige bryn i at bliver glattere for vor skyld;
 jeg har oplevet noget af hendes foragt;‡
 men der er et rige, hvor hun ikke har nogen ret,
 og jeg har mange elskere. Hør, skulle det kun være
 få venner, skæbnen tilstår mig? Her er de: se nu
 den flok jeg kan mønstre! Mange oplyste ansigter§
 som intet spor af gravens skændsel besmitter;
 hvad andet kunne friste dem tilbage for at smage
 vor luft end at se, hvordan det går deres efterfølgere?
 Det er mit publikum! og de sidder sammen — spøgelsesagtige
 50 mænd, der kæmper for at se så levende ud, som de kan,
 den ene åndelige bror ved siden af den anden. Du er anbragt,
 opvakte kritikker — ved . . . men jeg vil ikke forbitre en eneste
 af disse vidunderlige sjæle, heller ikke vække dødens livslede,
 som elsker ikke at lukke op for dem. Venner! Jeg mener
 i fuldt alvor jer, der er i live — I, der er udvalgt
 hovedsageligt af kærlighed—tro ikke at jeg afviser
 skønsom ros, derimod vil jeg se frem til ved en passende
 lejlighed, hvor jeg ikke behøver frygte I sover,

*hans publikum
 — få levende —
 mange døde*

* rosenkranset: sidde som tilskuer til et drama i antikken.

† Ll. 25-30. Men ... ham: publikum vil helst have forklaringen skrevet med kridt hen over personen eller få fortællingen forklaret af en, der står ved siden af med en pegepind, en der er klædt i et narrekostume.

‡ dens foragt: skæbnen har været skyld i, at han tidligere værker ikke har været en succes.

§ mange oplyste ansigter: gamle døde, men stadig læste forfattere.

BOOK THE FIRST

60 To glean your bland approvals. Then, appear,
Verona! stay — thou, spirit, come not near
Now — not this time desert thy cloudy place
To scare me, thus employed, with that pure face!
I need not fear this audience, I make free
With them, but then this is no place for thee!
The thunder-phrase of the Athenian, grown
Up out of memories of Marathon,
Would echo like his own sword's griding screech
Braying a Persian shield, — the silver speech
70 Of Sidney's self, the starry paladin,
Turn intense as a trumpet sounding in
The knights to tilt, — wert thou to hear! What heart
Have I to play my puppets, bear my part
Before these worthies?

Lo, the past is hurled

In twain: up-thrust, out-staggering on the world,
Subsiding into shape, a darkness rears
Its outline, kindles at the core, appears
Verona. 'Tis six hundred years and more
Since an event. The Second Friedrich wore
The purple, and the Third Honorius filled
80 The holy chair. That autumn eve was stilled:
A last remains of sunset dimly burned
O'er the far forests, like a torch-flame turned
By the wind back upon its bearer's hand
In one long flare of crimson; as a brand,
The woods beneath lay black. A single eye
From all Verona cared for the soft sky.
But, gathering in its ancient market-place,
Talked group with restless group; and not a face
But wrath made livid, for among them were
90 Death's stanch purveyors, such as have in care
To feast him. Fear had long since taken root
In every breast, and now these crushed its fruit,
The ripe hate, like a wine: to note the way
It worked while each grew drunk! Men grave and grey
Stood, with shut eyelids, rocking to and fro,
Letting the silent luxury trickle slow

*Shelley departing,
Verona appears.*

60 at indsamle jeres venlige bifald. — Så kommer,
 Verona til syne! stands — du ånd, kom ikke nær nu*
 — forlad ikke dit skydækkede sted for at skræmme
 mig, der er således beskæftiget, med dit rene ansigt!
 Jeg behøver ikke frygte dette publikum, jeg skalter
 og valter med det, men det er ikke et sted for dig!
 Athenereens tordenfraser, der er vokset
 ud af erindringerne om Marathon,[†]
 ville klinge ligesom hans eget sværds skærende skrig,
 mens det ødelægger et persisk skjold — den stjernestrålende
 ridderhelt Sidneys sølvtale bliver anstrengende[‡]
 70 som en trompet, der kalder ridderne
 til dyst — i dine ører! Hvordan kan jeg så have mod
 til at bevæge mine marionetdukker, udføre min del
 foran disse ædle?

*Shelley drager bort,
 Verona viser sig.*

Se fortiden er flænget

i to. Slynget op, vaklende ud i verden,
 tagende form, hvor mørke viser dens omrids,
 dens optændte indre, kommer
 Verona til syne. Det er mere en sekshundrede år
 siden det skete. Den Anden Frederik bar
 purpuren, og den Tredje Honorius sad[§]
 80 i den hellige stol. Hin efterårsaften var alt roligt;
 en sidste rest af solnedgangen brændte mat
 over de fjerne skove, som en fakkelflamme vendt
 af vinden tilbage mod bærerens hånd
 i en lang mørk lue af højrødt; nedenunder
 lå skovene sorte, som var de brændte. Ét enkelt øje
 i hele Verona bekymrede sig om den blide himmel;^{**}
 men på den gamle markedsplads talte forsamlede
 grupper nervøst med hinanden; og der var ikke et ansigt,
 der ikke ligblegt af vrede, thi blandt dem var
 90 dødens standhaftige leverandører, sådanne som drager omsorg
 for at fodre ham. Frygt havde for længe siden slået rod
 i hvert et bryst, og nu pressede disse det modne had,^{††}
 ligesom vin, ud af dens frugt. De noterede sig de måder
 det virkede på, medens alle blev fulde! Grå og alvorlige mænd
 stod med lukkede øjne, vuggende frem og tilbage,
 idet de langsomt lod den tavse overdådige drik sive

* du ånd: den engelske romantiske digter Percy. B. Shelleys ånd.

† Athenereen: den græske tragediedigter Aischylos.

‡ Sidneys: englænderen Philip Sydneys sonetsamlingen *Astrophil and Stella* (stjerneelskeren og stjernen).

§ Frederik II (1194-1250) blev kronet Tysk-romersk kejser i 1220. — Honorius III var pave 1216-27.

** en enkelt øje: Sordellos, der ser aftenens skønhed, medens resten er opfyldt af krigsfeber.

†† pressede disse: krigens leverandører pressede had ud af frugten 'frygt'.

BOOK THE FIRST

About the hollows where a heart should be;
But the young gulped with a delirious glee
Some foretaste of their first debauch in blood
100 At the fierce news: for, be it understood,
Envoys apprised Verona that her prince
Count Richard of Saint Boniface, joined since
A year with Azzo, Este's Lord, to thrust
Taurello Salinguerra, prime in trust
With Ecelin Romano, from his seat
Ferrara, — over-zealous in the feat
And stumbling on a peril unaware,
Was captive, trammelled in his proper snare,
They phrase it, taken by his own intrigue.
110 Immediate succour from the Lombard League
Of fifteen cities that affect the Pope,
For Azzo, therefore, and his fellow- hope
Of the Guelf cause, a glory overcast!
Men's faces, late agape, are now aghast.
"Prone is the purple pavis; Este makes
Mirth for the devil when he undertakes
To play the Ecelin; as if it cost
Merely your pushing-by to gain a post
Like his! The patron tells ye, once for all,
120 There be sound reasons that preferment fall
On our beloved" . . .
"Duke o' the Rood, why not?"
Shouted an Estian, "grudge ye such a lot?
The hill-cat boasts some cunning of her own,
Some stealthy trick to better beasts unknown,
That quick with prey enough her hunger blunts,
And feeds her fat while gaunt the lion hunts."
"Taurello," quoth an envoy, "as in wane
Dwelt at Ferrara. Like an osprey fain
To fly but forced the earth his couch to make
130 Far inland, till his friend the tempest wake,
Waits he the Kaiser 's coming; and as yet
That fast friend sleeps, and he too sleeps: but let
Only the billow freshen, and he snuffs
The aroused hurricane ere it enrougths

*How her Guelfs
are discomfited.*

ind i hulrummet, hvor et hjerte skulle have været;
 men de unge nedsvælgede med ekstatisk fryd
 en forsmag på deres første svir i blod
 100 ved de voldsomme nyheder. For man forstod,
 at udsendinge underrettede Verona om, at dens prins
 grev Richard af Skt. Bonifatius — der i et år
 sammen med Azzo, Estes herre, havde forsøgt
 at støde Taurello Salinguerra, Ezzelin Romanos*
 nærmeste forbundsfælle, fra hans sæde i
 Ferrara — var altfor ivrig i triumfen
 og snublende over en uventet fare,
 blev fanget og indviklet i sin egen snare,
 som de siger, offer for sin egen intrige.
 110 Derfor må Den Lombardiske Liga af femten
 byer, som er tilhænger af paven, omgående
 bistå Azzo og deres fælles håb
 for guelfernes sag, der nu er en mistet hæder!
 Mænds ansigter, der for nylig måbede, er nu forfærdede.
 [Gib:] „På jorden ligger det purpurfarvede skjold; Este får†
 djævelen til at le, når han giver sig i kast med
 at spille Ezzelin; som om det blot drejede sig om
 at skubbe sig forbi for at vinde en post
 som hans! Paven fortæller jer en gang for alle,
 120 at der er fornuftige grunde til at forfremmelsen falder
 på vor højt elskede" . . .
 [Gue:] "Hertug af det Hellige Kors, hvorfor ikke?"+
 råbte en estier, „misunder I en sådan lod?
 Bjergkatten praler med sin egen snildhed,
 et eller andet listigt kneb, ukendt af bedre dyr,
 så han hurtigt kan sløve sin sult med tilstrækkeligt bytte
 og æde sig tyk, mens løven jager udtæret."§
 „Taurello," udbryder en udsending, „opholdt sig
 i Ferrara, som var han svækket. Lig en fiskeørn der gerne
 vil flyve, men er tvunget til at gøre jorden til sit leje
 130 langt inde i landet, indtil hans ven stormen vågner,
 venter han Kejsersens komme; og endnu sover
 denne stærke ven, og han selv sover også; men lad
 kun bølgen forfriske, og han snuser til
 den rejste orkan, før den oprører

*Hvordan dens
 Guelfer er blevet
 overvundet.*

* Azzo VII og grev Richard er guelfer og støtter paven. — Ezzelin II Romano og Taurello Salinguerra er gibellinere og støtter kejseren, året er 1224; se Noter: *Kampen om Ferrara* og de nævnte personer.

† purpurfarvede skjold: symboliserer grev Richard og Huset Este; det er en gibelliner der taler.

‡ vor højt elskede: Azzo VII, gibellineren efterligner spottende pavens sprogbrug. Azzo VII var ridder af det Hellige Kors og skal forfremmes til hertug, leder af Ligaen (Longman).

§ en estier: af Huset Este, altså guelfer. — Bjergkatten er Ezzelin II. — Azzo VII er løven. — Taurello Salinguerra er fiskeørnen. — Kejseren Frederik II er stormen i l. 130.

BOOK THE FIRST

The sea it means to cross because of him.
 Sinketh the breeze? His hope-sick eye grows dim;
 Creep closer on the creature! Every day
 Strengthens the Pontiff; Ecelin, they say,
 Dozes now at Oliero, with dry lips
 140 Telling upon his perished finger-tips
 How many ancestors are to depose
 Ere he be Satan's Viceroy when the doze
 Deposits him in hell. So, Guelfs rebuilt
 Their houses; not a drop of blood was spilt
 When Cino Bocchimpane chanced to meet
 Buccio Virtù — God's wafer, and the street
 Is narrow! Tutti Santi, think, a-swarm
 With Ghibellins, and yet he took no harm!
 This could not last. Off Salinguerra went
 150 To Padua, Podestà, 'with pure intent,'
 Said he, 'my presence, judged the single bar
 To permanent tranquillity, may jar
 No longer' — so! his back is fairly turned?
 The pair of goodly palaces are burned,
 The gardens ravaged, and our Guelfs laugh, drunk
 A week with joy. The next, their laughter sunk
 In sobs of blood, for they found, some strange way,
 Old Salinguerra back again — I say,
 Old Salinguerra in the town once more
 160 Uprooting, overturning, flame before,
 Blood fetlock-high beneath him. Azzo fled;
 Who 'scaped the carnage followed; then the dead
 Were pushed aside from Salinguerra's throne,
 He ruled once more Ferrara, all alone,
 Till Azzo, stunned awhile, revived, would pounce
 Coupled with Boniface, like lynx and ounce,
 On the gorged bird. The burghers ground their teeth
 To see troop after troop encamp beneath
 I' the standing-corn thick o'er the scanty patch
 170 It took so many patient months to snatch
 Out of the marsh; while just within their walls
 Men fed on men. At length Taurello calls
 A parley: 'let the Count wind up the war!'
 Richard, light-hearted as a plunging star,
 Agrees to enter for the kindest ends

*Why they entreat
the Lombard League,*

*In their changed
fortune at Ferrara.*

havet, den har tænkt sig at krydse på grund af ham.
 Aftager blæsten? Hans håbesyge øje bliver mat;
 det trykker ham mere og mere! Hver dag
 bliver paven stærkere; Ezzelin, siger de,^{*}
 døser nu i Oliero, hvor han med tørre læber
 140 tæller på sine visnede fingerspidser
 hvor mange forfædre, der skal afsættes,
 før han bliver Satans statholder, når døsen
 anbringer ham i helvedet. Så guelferne genopbyggede[†]
 deres huse; ikke en dråbe blod blev spildt
 da Cino Bocchimpane tilfældigvis mødte
 Buccio Virtù — Guds brød! og gaderne[‡]
 er snævre; ved alle helgener! tænk jer, det myldrede
 med gibellinere, og dog kom han ikke til skade.
 Dette kunne ikke vare ved. Salinguerra tog afsted
 150 til Padua som borgmester, 'ud fra den ærlige overbevisning,'
 sagde han, 'at min tilstedeværelse, bedømt til at være den
 eneste hindring for permanent ro, ikke længere vil
 bringe mislyd' — så har han helt vendt ryggen til?
 De to prægtige paladser er brændt,
 haverne er hærget og vore guelfere ler beruset,
 af glæde en uge. Den næste druknede deres latter
 i hulk af blod, thi de fandt at gamle Salinguerra,
 på en eller anden sælsom måde var tilbage igen — ja,
 gamle Salinguerra var atter i byen,
 160 udraderende, omstyrtende, ild foran ham,
 hestehove dækket af blod under ham. Azzo flygtede;
 de der undslap blodbadet fulgte efter; så blev de døde
 skubbet væk fra Salinguerras trone,
 og han herskede atter i Ferrara, helt alene,
 indtil Azzo — bedøvet en stund — med genvunden styrke
 sammen med Bonifatius, lig lossen og sneleoparden,
 ville slå ned på den overmætte fugl. Borgerne skar tænder
 ved at se trop efter trop slå lejr nedenunder
 i det frodige korn, der stod tæt henover det sparsomme stykke,
 170 det havde taget så mange tålmodige måneder at fravriste
 mosen; medens lige inden for deres mure
 mennesker spiste mennesker. Endelig indkalder Taurello
 til forhandling: 'Lad greven afslutte krigen!'
 Richard, sorgløs som en nedstyrtende stjerne,
 indvilliger i drage ind i Ferrara for det venlige formåls skyld.

*Guelferne
 bønfaller
 Den Lombardiske
 Liga om hjælp,*

*ved deres ændrede
 lykke i Ferrara.*

^{*} Ezzelin: Ezzelin II, munken, som trak sig tilbage til et kloster i Oliero i 1221.

[†] genopbyggede: efter gibellinernes overfald fra en tidligere kamp mellem de to fraktioner. — For at mildne spændingerne forlader Salinguerra byen.

[‡] Cino Bocchimpane, Buccio Virtù: fiktive personer. — Guds brød: en ed.

BOOK THE FIRST

Ferrara, flanked with fifty chosen friends,
No horse-boy more, for fear your timid sort
Should fly Ferrara at the bare report.
Quietly through the town they rode, jog-jog;
180 'Ten, twenty, thirty, — curse the catalogue
Of burnt Guelf houses! Strange, Taurello shows
Not the least sign of life' — whereat arose
A general growl: 'How? With his victors by?
I and my Veronese? My troops and I?
Receive us, was your word?' So jogged they on,
Nor laughed their host too openly: once gone
Into the trap!" —

Six hundred years ago!

Such the time's aspect and peculiar woe
(Yourselves may spell it yet in chronicles,
190 Albeit the worm, our busy brother, drills
His sprawling path through letters anciently
Made fine and large to suit some abbot's eye)
When the new Hohenstauffen dropped the mask,
Flung John of Brienne's favor from his casque,
Forsook crusading, had no mind to leave
Saint Peter's proxy leisure to retrieve
Losses to Otho and to Barbarossa,
Or make the Alps less easy to recross;
And, thus confirming Pope Honorius' fear,
200 Was excommunicate that very year.
"The triple-bearded Teuton come to life!"
Groaned the Great League; and, arming for the strife,
Wide Lombardy, on tiptoe to begin,
Took up, as it was Guelf or Ghibellin,
Its cry; what cry?

"The Emperor to come!"

His crowd of feudatories, all and some,
That leapt down with a crash of swords, spears, shields,
One fighter on his fellow, to our fields,
Scattered anon, took station here and there,
210 And carried it, till now, with little care —
Cannot but cry for him; how else rebut
Us longer? — cliffs, an earthquake suffered jut

*For the times
grow stormy again.*

*The Ghibellins' wish:
the Guelfs' wish.*

Han er flankeret af halvtreds udvalgte venner
 og ikke en hestedreng mere af frygt for, at jeres skræmte slags
 skulle flygte fra Ferrara ved den blotte underretning.
 De red stille gennem byen, klip – klap;
 180 ‘Ti, tyve, tredive — forbandet være listen
 over brændte guelferhuse! Underligt, Taurello
 viser ikke det mindste tegn på liv’ — herover
 lyder der almindelig knurren: ‘Hvordan? Med sine sejrherre
 i nærheden? Jeg og mine veronesere? Mine tropper og jeg?
 modtager du os, var dit ikke dit ord?’ Således travede de videre,
 og deres vært ler ikke for åbenlyst, før de endelig
 er gået i fælden!” —*

For sekshundrede år siden!

Sådan var tiden og dens særlige kummer
 (I kan endnu stave jer til det i krønikerne,
 190 skønt ormen, vor travle bror, borer
 sin uregelmæssige sti gennem fordums bøger
 gjort fine og store for at passe abbedens øje),
 da den nye Hohenstauffer lod masken falde,
 rev Johannes af Briennes erindringstegn af sin hjelm,[†]
 nægtede at tage på korstog, havde ikke tænkt sig
 at give Skt. Peters stedfortræder lejlighed til at generhverve
 sine tab til Otto og til Barbarossa,
 eller gøre Alperne mindre lette at krydse;
 og blev, ved således at bekræfte pave Honorius’ frygt,
 200 lyst i band selv samme år.[‡]
 „Den tredobbelte-skæggede teutoner kommer til live!”
 stønnede den Store Liga; og idet den bevæbnede sig til striden,
 udstødte hele Lombardiet, på tåspidser efter at begynde,
 både guelfer og gibelliner et råb;
 hvilket råb?

*For tiderne blev
 atter stormfulde.*

„Kejseren vil komme!”[§]

Hans flok af vasaller, alle som én —
 der, larmende med sværd, spyd og skjolde, den ene
 kriger efter den anden, strøg ned på vore marker,
 spredte sig straks og tog opstilling her og der og har
 210 indtil nu erobret det med ringe besvær —
 kan ikke andet end råbe på ham; hvordan ellers længere
 slå os tilbage? — klipper, et jordskælv brød frem

*Gibellinernes ønske;
 guelfernes ønske.*

* For hele denne passage se Noter: *Kampen om Ferrara*.

[†] den nye Hohenstauffer: Frederik II. — Johannes af Brienne: fransk greveslægt. Titulær konge af Jerusalem 1209, d. 1237. Erindringstegnet var en gren for at erindre Frederik om hans løfte om at tage på korstog. — Skt. Peters stedfortræder: Paven. — Kejserne Otto IV og Frederik Barbarossa.

[‡] samme år: 1227 — l. 201. teutoner: Barbarossa. Den Lombardiske Lige frygter Barbarossa er genopstået med Frederik II.

[§] Kejseren vil komme: råber gibellinerne. — Paven: råber guelferne l. 234-37.

BOOK THE FIRST

In the mid-sea, each domineering crest
Which naught save such another throe can wrest
From out (conceive) a certain chokeweed grown
Since o'er the waters, twine and tangle thrown
Too thick, too fast accumulating round,
Too sure to over-riot and confound
Ere long each brilliant islet with itself
220 Unless a second shock save shoal and shelf,
Whirling the sea-drift wide: alas, the bruised
And sullen wreck! Sunlight to be diffused
For that! — sunlight, 'neath which, a scum at first,
The million fibres of our chokeweed nurst
Dispread themselves, mantling the troubled main,
And, shattered by those rocks, took hold again,
So kindly blazed it — that same blaze to brood
O'er every cluster of the multitude
Still hazarding new clasps, ties, filaments,
230 An emulous exchange of pulses, vents
Of nature into nature; till some growth
Unfancied yet, exuberantly clothe
A surface solid now, continuous, one:
"The Pope, for us the People, who begun
The People, carries on the People thus,
To keep that Kaiser off and dwell with us!"
See you?
Or say, Two Principles that live
Each fitly by its Representative.
"Hill-cat" — who called him so? — the gracefullest
240 Adventurer, the ambiguous stranger-guest
Of Lombardy (sleek but that ruffling fur,
Those talons to their sheath!) whose velvet purr
Soothes jealous neighbours when a Saxon scout
— Arpo or Yoland, is it? — one without
A country or a name, presumes to couch
Beside their noblest; until men avouch
That, of all Houses in the Trevisan,
Conrad descries no fitter, rear or van,
Than Ecelo! They laughed as they enrolled

*How Ecelo's house
grew head of those,*

midt i havet, hver dominerende klipperyg
 som intet andet end endnu sådan en fødselskval, kan vriste
 ud af en vis kvælerurts greb (forstå det), der siden hen
 er groet på vandene, tætte snoning og
 sammenfletning der hurtigt har samlet sig,
 og inden længe, sikre i deres overmagt,
 forvirrer hver funklende lille ø,
 220 med mindre et andet skælv vil redde grund og revle,
 mens det oprører havet viden om. Ak, for det kvæstede
 og modstræbende vrag! Sollys skal udbredes
 på det! — Sollys, under hvilket først et skum,^{*}
 millioner fibre næret af vor kvælerurt,
 spredte sig, tildækkede det oprørte hav, og efter at være
 slået i stykker mod hine klipper, fornyede deres greb,
 så venligt skinnede solen på det — det samme skin
 som ruger over enhver klynge af mængden,
 230 der stadigvæk vover nye slag, bånd, fibre,
 en kappelysten bytten af puls, natur der
 får afløb i natur; indtil en eller anden vækst,
 endnu utænkt, overdådigt beklæder
 en overflade, der nu er fast, sammenhængende, hel:
 „Paven til os, folket, han som stod os bi
 og nu støtter os på denne måde
 ved at holde kejseren borte og ved at bo hos os!”
 Forstår I det?

Eller hør: To principper der bekvemt
 holdes i live af deres repræsentanter.[†]
 „Bjergkatten” — hvem kaldte ham således? — Den mest[‡]
 240 yndefulde eventyrer, den dunkle fremmedgæst
 fra Lombardiet (glat kun den pjuskede pels, og hold
 kløerne i skeden!) hvis fløjlsbløde spinden
 formilder jaloux naboer, fra dengang da en saksisk
 spejder — Arpo eller er det Yoland? — en uden et land[§]
 eller et navn formaster sig til at slå sig ned
 ved siden af deres mest adelige; indtil folk garanterer,
 at af alle Husene på Trevisoegnen,
 ser Konrad ingen bedre egnet, forrest eller bagerst,^{**}
 end Ezzelos! De lo da de indrullerede

*Hvordan Ezzelos
 Hus blev deres
 overhoved,*

^{*} Ll. 212-23. Klipper: kejserens vasaller, der er trængt ned i Italien på guelfernes marker, er klipperyggene. — Jordskælvet er kejserens invasion i Lombardiet. — Kvælerurten er guelferne. — Kun endnu et jordskælv ville kunne redde kejserens sag (grund og revle), hvis det skete, ville Lombardiet blive et kvæstet og modstræbende vrag. — Sollyset er paven — hine klipper: fra jordskælvet (Clarendon).

[†] To principper. gibelliner og guelfer, hhv. kejserens og pavens parti.

[‡] 'Bjergkatten' er her Ezzelo ikke Ezzelin II (l. 292). Familiens borg ligger i et bjergrigt område.

[§] Arpo: Arpo er her forfader til Ezzelo, men se Noter: *Ezzelo*.

^{**} Konrad II: Tysk-romersk Kejser (1016-1039).

BOOK THE FIRST

250 That name at Milan on the page of gold,
Godego's lord, — Ramon, Marostica,
Cartiglion, Bassano, Loria,
And every sheep-cote on the Suabian's fief!
No laughter when his son, "the Lombard Chief"
Forsooth, as Barbarossa's path was bent
To Italy along the Vale of Trent,
Welcomed him at Roncaglia! Sadness now —
The hamlets nested on the Tyrol's brow,
The Asolan and Euganean hills,
260 The Rhetian and the Julian, sadness fills
Them all, for Ecelin vouchsafes to stay
Among and care about them; day by day
Choosing this pinnacle, the other spot,
A castle building to defend a cot,
A cot built for a castle to defend,
Nothing but castles, castles, nor an end
To boasts how mountain ridge may join with ridge
By sunken gallery and soaring bridge.
He takes, in brief, a figure that beseems
270 The griesliest nightmare of the Church's dreams,
— A Signory firm-rooted, unestranged
From its old interests, and nowise changed
By its new neighbourhood: perchance the vaunt
Of Otho, "my own Este shall supplant
Your Este," come to pass. The sire led in
A son as cruel; and this Ecelin
Had sons, in turn, and daughters sly and tall
And curling and compliant; but for all
Romano (so they stiled him) throve, that neck
280 Of his so pinched and white, that hungry cheek
Proved 't was some fiend, not him, the man's-flesh went
To feed: whereas Romano's instrument,
Famous Taurello Salinguerra, sole
I' the world, a tree whose boughs were slipt the bole

250 det navn i Milano på de gyldne sider,*
 Godegos herre — Ramon, Marostica,†
 Cartiglion, Bassano, Loria,
 og enhver fårehytte på det schwabiske len.
 Ingen lo, da hans søn 'Lombardiets Høvding'‡
 i sandhed, idet Barbarossas sti havde retning
 mod Italien langs Trentdalen,
 hilste ham velkommen ved Roncaglia! Nu fylder tristhed
 alle landsbyer, der ligger på Tyrols bjergkam,
 de asoliske og euganeiske høje,
 260 de rætiske og juliske Alper, alle er triste
 for Ezzelin nedlader sig til at opholde sig§
 blandt dem; dag efter dag, idet han
 snart på den ene snart på den anden tinde vælger
 at bygge en borg til at forsvare en hytte,
 en hytte der er bygget for at forsvare en borg; ikke andet
 end borge og atter borge, heller ingen ende på at prale med,
 hvor mange bjerggrygge han kan forbinde med hinanden
 ved hjælp af udgravede gange og højtliggende broer.
 Han antager en skikkelse, kort fortalt, som det sømmer sig
 270 for det mest gruopvækkende mareridt af Kirkens drømme,
 — Et herredømme, fastforankret, uden at unddrage sig
 sine gamle interesser og på ingen måde forandret
 af dets nye nabolag. Måske vil Ottos praleri**,
 at „min egen Este skal fortrænge
 jeres Este”, blive virkelighed. Faderen frembragte††
 en søn, ligeså grusom; og denne Ezzelin
 havde ligeledes sønner og døtre, snedige og høje,
 der kunne sno sig og være føjelige; men uanset hvor meget
 Romano (således kaldte de ham) trivedes, så beviste
 280 hans hals, så tynd og hvid, denne sultne kind,
 at det var en eller anden djævel, ikke ham selv,
 menneskekødet blev brugt til at fodre; hvorimod Romanos‡‡
 redskab, den berømte Taurello Salinguerra, alene
 i verden, et træ hvis grene lidt efter lidt var blevet løsnet

* de gyldne sider: hvor de største grundejere blev registreret.

† Godego ... Loria: navne for ejendomme i regionen, der bliver udleet af embedsmændene l. 249, da de sammenlignet med Ezzelos er små og ubetydelige. De ligger i området mellem Treviso og Vicenza (Longman).— Schwaben: område i Sydtyskland, tilhører kejseren.

‡ Lombardiets Høvding: Ezzelin I, kaldet 'stammeren.' — Roncaglia: i 1158 holdt Kejser Barbarossa rigsdag her, hvor næsten alle ledere fra de italienske byer var tilstede. — Trentdalen: Trentinerpasset.

§ Ezzelin: Ezzelin I.

** Otto: kejser Otto IV, der langt ude var beslægtede med Huset Este. På denne måde var den gibellinske del af Huset Este repræsenteret af kejser Otto IV (Whyte).

†† Faderen: Ezzelin I. Sønnen er Ezzelin II, kaldet Romano.

‡‡ menneskekødet ... fodre: Ezzelin II Romanos ofre. — træ l. 284: Salinguerras stamtræ.

BOOK THE FIRST

Successively, why should not he shed blood
To further a design? Men understood
Living was pleasant to him as he wore
His careless surcoat, glanced some missive o'er,
Propped on his truncheon in the public way,
290 While his lord lifted writhen hands to pray,
Lost at Oliero's convent.

Hill-cats, face

Our Azzo, our Guelf Lion! Why disgrace
A worthiness conspicuous near and far
(Atii at Rome while free and consular,
Este at Padua who repulsed the Hun)
By trumpeting the Church's princely son?
— Styled Patron of Rovigo's Polesine,
Ancona's march, Ferrara's . . . ask, in fine,
Our chronicles, commenced when some old monk
300 Found it intolerable to be sunk
(Vexed to the quick by his revolting cell)
Quite out of summer while alive and well:
Ended when by his mat the Prior stood,
'Mid busy promptings of the brotherhood,
Striving to coax from his decrepit brains
The reason Father Porphyry took pains
To blot those ten lines out which used to stand
First on their charter drawn by Hildebrand.

The same night wears. Verona's rule of yore
310 Was vested in a certain Twenty-four;
And while within his palace these debate
Concerning Richard and Ferrara's fate,
Glide we by clapping doors, with sudden glare
Of cressets vented on the dark, nor care
For aught that 's seen or heard until we shut
The smother in, the lights, all noises but
The carroch's booming: safe at last! Why strange
Such a recess should lurk behind a range
Of banquet-rooms? Your finger — thus — you push
320 A spring, and the wall opens, would you rush
Upon the banqueters, select your prey,
Waiting (the slaughter-weapons in the way,

*as Azzo Lord of
Este heads these.*

*Count Richard's
palace at Verona.*

290 fra stammen, hvorfor skulle han ikke udgyde blod
for at fremme en plan? Man forstod at han satte
pris på livet, når han skødesløst bar sin våbenkappe,
kiggede nogle officielle skrivelser overfladisk igennem,
støttede sig til sin kommandostav på den offentlige vej,
mens hans herre løftede sine vridende hænder i bøn,
fortabt i Olieros kloster.

[Guel:] „Bjergkatte, stil jer ansigt til ansigt
med vor Azzo, vor guelferløve! Hvorfor vanære*
ham, hvis agtværdighed er tydelig nær og fjern,
(Atti i Rom, medens den var fri og styret af konsuler,†
Este i Padua, der trængte hunnerne tilbage)
ved at udbasunere ham som Kirkens fyrstelige søn?‡
— Kaldet herre over Rovigodeltaet,
Anaconas grænseland, Ferraras . . . kort sagt, spørg§
vore krøniker, der blev påbegyndt, — da en eller anden gammel
300 munk fandt det uudholdeligt at være som begravet
(irriteret til marv og ben over sin afskyelige celle)
om sommeren, mens han var levende og sund —
og sluttede, da prioren, midt blandt broderskabets
travle pligter, stod ved Fader Porfyris sengegærde
og anstrengte sig for at fralukke hans affældige
forstand grunden til, at han gjorde sig den umage
at slette hine ti linjer, der plejede at stå øverst
på deres ordensreglement, som Hildebrand havde nedfældet.”

310 Den samme nat går på hæld. Veronas fordums regering
bestod af visse fireogtyve rådmænd;
og medens de debatterer inde i paladset
om Richard og Ferraras skæbne,
glider vi forbi smækkende døre, med et pludseligt skin
fra beggryder, der lyser i mørket, og bekymrer os ikke
over noget, som ses eller høres, før vi lukker
røgen inde, lysene, al støj bortset fra statskærrens**
rumlen: endelig i sikkerhed! Hvorfor er det underligt,
at sådan et tilflugtssted skulle skjule sig bag en række
banketværelser? Din finger — således — du skubber
320 til en fjeder, og væggen åbner sig, du kunne enten
styrte løs på banketdeltagerne, udvælge dit bytte,
ventende (mordvåbnene parate til

*ligesom Azzo,
Estes herre, blev
overhoved
for disse.*

*Grev Richards
palads i Verona.*

* Bjergkatte: Ezzelin II's tilhængere. — Azzo: Azzo VII.

† Atti: en fjern forfader, fra den romerske republik, til Huset Este.

‡ Gibellinernes kompliment ville være en vanære for Azzo (Duff).

§ Rodigodeltaet: et frugtbart område syd for Padua, som tilhørte Huset Este. — Anacrona: en by ved Adriaterhavskysten syd for Venedig. — l. 304. Fader Porfyri: en fiktiv person.

** statskærrens: en pragtfuldt udstyret vogn, der symboliserede bystatens magt; se Noter: *Statskærre*.

BOOK THE FIRST

Strewing this very bench) with sharpened ear
A preconcerted signal to appear;
Or if you simply crouch with beating heart,
Bearing in some voluptuous pageant part
To startle them. Nor mutes nor masquers now;
Nor any . . . does that one man sleep whose brow
The dying lamp-flame sinks and rises o'er?
330 What woman stood beside him? not the more
Is he unfastened from the earnest eyes
Because that arras fell between! Her wise
And lulling words are yet about the room,
Her presence wholly poured upon the gloom
Down even to her vesture's creeping stir.
And so reclines he, saturate with her,
Until an outcry from the square beneath
Pierces the charm: he springs up, glad to breathe,
Above the cunning element, and shakes
340 The stupor off as (look you) morning breaks
On the gay dress, and, near concealed by it,
The lean frame like a half-burnt taper, lit
Erst at some marriage-feast, then laid away
Till the Armenian bridegroom's dying day,
In his wool wedding-robe.

For he — for he,
Gate-vein of this hearts' blood of Lombardy,
(If I should falter now) — for he is thine!
Sordello, thy forerunner, Florentine!
A herald-star I know thou didst absorb
350 Relentless into the consummate orb
That scared it from its right to roll along
A sempiternal path with dance and song
Fulfilling its allotted period,
Serenest of the progeny of God —
Who yet resigns it not! His darling stoops
With no quenched lights, desponds with no blank troops
Of disenfranchised brilliances, for, blent
Utterly with thee, its shy element

*Of the couple
found therein,*

*one belongs to Dante;
his birthplace.*

- at rydde denne bænk) med skærpet øre
 efter lyden af et forudbestemt signal; eller du
 kunne simpelthen kryber sammen med bankende hjerte,
 idet du deltager i et eller andet vellystigt festspil for at forskrække
 dem. En mand som hverken er en stum eller en maskespiller nu;
 eller nogen . . . sover denne ene mand, hvis pande
 lampens døende flamme synker under og rejser sig over?
- 330 Hvilken kvinde stod ved siden af ham? Han er ikke
 des mere løsrevet fra det alvorlige øje,
 fordi forhænget faldt imellem! Hendes kloge
 og dyssende ord er endnu i rummet,
 hendes tilstedeværelse er øst helt ud over mørket
 lige ned til hendes klædnings raslende bevægelse.
 Og således hviler han mættet af hende,
 indtil et råb fra pladsen nedenunder
 gennemborer fortryllelsen. Han springer op, glad
 for at ånde oven over det listige element og ryster[†]
- 340 sløvheden af sig, idet morgenen gryer på
 det spraglede tøj (bemærk), og den magre skikkelse,
 næsten skjult af det, er lig en halvt udbrændt kerte, først
 tændt ved en eller anden bryllupsfest, dernæst lagt væk,
 indtil den armenske brudgoms dødsdag, hvor han
 iklædes sin uldne bryllupsdragt.
- For han — for han,
 portåren for dette Lombardiets hjerteblood,
 (lad mig ikke vakle nu) — for han er din!
 Sordello er din forløber, Florentiner,[‡]
- 350 en budbringerstjerne, som jeg ved du
 ubarmhjertigt sugede ind i den fuldkomne klode,[§]
 som skræmte den fra dens ret til at rulle langs^{**}
 en evig sti med dans og sang,
 idet den fuldførte sin tildelte bane,
 den klareste af Guds børn —
 dog opgiver Gud den ikke. Han yndling bøjer sig
 uden at et eneste lys kvæles, fortvivler ikke over en tom flok
 af ufrigivet stråleglans, thi blandet ganske
 med dig, brænder dets sky element videre^{††}
- Af parret der
 befandt sig der,*
- tilhører én
 Dante; hans
 fødested.*

* stum: morderne enten virkelige eller spillede. De kommer fra et skjulested bag værelserne hvor banketten holdes. Væggen åbnes med en finger. Det er enten underholdning eller en del af et mordkomplot (Longman). — denne ene mand: Sordello efter banketten. Natten l. 309 er natten /aftenen fra l. 85-6, hvor Sordello ser op mod himlen. Browning fortsætter historien fra l. 187.

[†] listelige element: den forføriske atmosfære, der omgiver ham. — l. 341. spraglede tøj: hans troubadourdragt.

[‡] Florentiner: Dante, der nævner Sordello, hans forløber, i *Skærsilden*, sang 6

[§] fuldkomne klode: solen, dvs. Dantes værk. — ‘

^{**} den/dens: budbringerstjernen, morgenstjernen Venus er Sordello.

^{††} dets sky element: stråleglansens sky element er Sordello, der brænder som en del af Dantes stor ry.

BOOK THE FIRST

Like thine upburneth prosperous and clear.
360 Still, what if I approach the august sphere
Named now with only one name, disentwine
That under-current soft and argentine
From its fierce mate in the majestic mass
Leavened as the sea whose fire was mixt with glass
In John's transcendent vision, — launch once more
That lustre? Dante, pacer of the shore
Where glutted hell disgorgeth filthiest gloom,
Unbitten by its whirring sulphur-spume —
Or whence the grieved and obscure waters slope
370 Into a darkness quieted by hope;
Plucker of amaranths grown beneath God's eye
In gracious twilights where his chosen lie, —
I would do this! If I should falter now!
 In Mantua territory half is slough,
Half pine-tree forest; maples, scarlet oaks
Breed o'er the river-beds; even Mincio chokes
With sand the summer through: but 't is morass
In winter up to Mantua walls. There was,
Some thirty years before this evening's coil,
380 One spot reclaimed from the surrounding spoil,
Goito; just a castle built amid
A few low mountains; firs and larches hid
Their main defiles, and rings of vineyard bound
The rest. Some captured creature in a pound,
Whose artless wonder quite precludes distress,
Secure beside in its own loveliness,
So peered with airy head, below, above,
The castle at its toils, the lapwings love
To glean among at grape-time. Pass within.
390 A maze of corridors contrived for sin,
Dusk winding-stairs, dim galleries got past,
You gain the inmost chambers, gain at last
A maple-panelled room: that haze which seems
Floating about the panel, if there gleams
A sunbeam over it, will turn to gold
And in light-graven characters unfold
The Arab's wisdom everywhere; what shade

- blomstrende og klart ligesom dit.
- 360 Dog, hvad om jeg nærmer mig den ærefrygtindgydende kugle,
der nu kaldes ved kun ét navn, og snor
hin blide understrøm af sølv ud*
af dens ildfulde kammerat i det majestætiske værk, som den
har gennemsyret ligesom havet, hvis ild var blandet med glas
i Johannes overjordiske syn — om jeg endnu engang
søsatte denne glans? Dante, du breddens vandrer†
hvor et overfyldt helvede udspyr det mest smudsige mørke,
ubidt af dets svirrende svolvskum —
eller hvorfra de bedrøvede og dunkle vande løber
- 370 ned i mørket, beroliget af håb;‡
du amarantplukker, der gror under Guds øje
i den yndefulde skumring, hvor hans udvalgte ligger. —
Jeg vil gøre det! Lad mig ikke vakle nu!
I egnen omkring Mantua er halvdelen en sump,
den anden halvdel er fyrretræsskov; ahorn, skarlagensrøde ege
vokser ud over floderne; selv Minciofloden kvæles
af sand sommeren igennem, men om vinteren er den
et morads helt op til Mantuas mure. Der lå
ca. tredive år før denne aftens postyr,§
- 380 et sted, indvundet fra den omkringliggende jord,
der kaldtes Goito; blot en borg bygget blandt**
et par lave bjerge; fyr og lærk skjulte deres
vigtigste snævre pas, og ringe af vingårde begrænsede
resten. Et fanget dyr i en dam
hvis ukunstlede undren udelukker lidelse,
endvidere sikker på sin egen dejlighed,
således tittede med luftigt hoved borgen
hen over snaren under den, som viben elsker††
at høste mellem ved druetid. Gå indenfor.
- 390 En labyrint af gange udtænkt til syndigheder,
dunkle snoede trapper, utydelige gallerier passeres,
du når de inderste kamre, når til sidst
et rum med ahornpaneler. Den dis, som synes
at svæve omkring ved panelet, hvis der glimter
en solstråle over det, vil forvandle sig til guld
og i let indgraverede bogstaver udfolde
den arabiske visdom allevegne; den skygge som ‡‡

* understrøm: Sordello. — næste linje: kammerat: Dante. — den: understrømmen.

† glans: af glasset, Sordello i sin egen ret.

‡ mørket: ned i skærsilden, hvor der er håb om frelse. — næste linje: amarant: uvisnelig blomst.

§ postyr: grev Richards tilfangetagelse.

** Goito: Sordellos fødeby, en borg og landsby ved Minciofloden bred. Borgen er Ezzelin II's borg.

†† snare: nettet af vingårde, borgen er 'fanget' i.

‡‡ arabisk visdom: astrologi og okkulte videnskaber.

BOOK THE FIRST

Marred them a moment, those slim pillars made,
Cut like a company of palms to prop
400 The roof, each kissing top entwined with top,
Leaning together; in the carver's mind
Some knot of bacchanals, flushed cheek combined
With straining forehead, shoulders purpled, hair
Diffused between, who in a goat-skin bear
A vintage; graceful sister-palms! But quick
To the main wonder, now. A vault, see; thick
Black shade about the ceiling, though fine slits
Across the buttress suffer light by fits
Upon a marvel in the midst. Nay, stoop —
410 A dullish gray-streaked cumbrous font, a group
Round it,—each side of it, where'er one sees, —
Upholds it; shrinking Caryatides
Of just-tinged marble like Eve's liliated flesh
Beneath her maker's finger when the fresh
First pulse of life shot brightening the snow.
The font's edge burdens every shoulder, so
They muse upon the ground, eyelids half closed;
Some, with meek arms behind their backs disposed,
Some, crossed above their bosoms, some, to veil
420 Their eyes, some, propping chin and cheek so pale,
Some, hanging slack an utter helpless length
Dead as a buried vestal whose whole strength
Goes when the grate above shuts heavily.
So dwell these noiseless girls, patient to see,
Like priestesses because of sin impure
Penanced forever, who resigned endure,
Having that once drunk sweetness to the dregs.
And every eve, Sordello's visit begs
Pardon for them: constant as eve he came
430 To sit beside each in her turn, the same
As one of them, a certain space: and awe
Made a great indistinctness till he saw
Sunset slant cheerful through the buttress-chinks,
Gold seven times globed; surely our maiden shrinks
And a smile stirs her as if one faint grain
Her load were lightened, one shade less the stain

*A vault inside the
castle at Goito,*

*and what Sordello
would see there.*

et øjeblik gjorde dem utydelige, blev lavet af hine slanke søjler,
 udhugget, til understøtning af taget, som et kompagni
 400 palmetræer, hvis kyssende toppe var sammenflettet, idet de lænte
 sig til hinanden; i billedskæreren fantasi er de blevet til
 klynger af bakkanter — med rødmede kinder kombineret
 med stramme pander og purpurrøde skuldre med
 udbredt hår imellem — der bærer vin i et*
 gedeskind; graciøse søsterpalmer! Men nu hurtig
 til hovedmiraklet. En gravhvælving, se; tætte
 sorte skygge under loftet; fine spalter i muren
 mellem støttepiller tillader striber af lys
 at falde på vidunderet i midten. Ja, buk dig —
 410 en mat gråstribet tung døbefont, en gruppe rundt
 omkring den — på alle side af den —
 holder den oppe; skamfulde karyatider af marmor,†
 der lige netop er farvede som Evas liljehvide kød
 under hendes skabers finger, når den første friske
 puls af liv skyder frem og oplyser sneen.‡
 Døbefontens hjørne hviler på hver enkeltes skulder, således
 står de hensunkne i tanker, øjenlågene halvt lukkede;
 nogle med arme ydmyget anbragt bag på ryggen,
 nogle med dem krydset hen over brystet, nogle for at skjule
 420 deres øjne med dem, nogle til at støtte hage og kind så bleg,
 nogle hang slappe yderst hjælpeløse i hele deres længde,
 døde som en begravet vestalinde, hvis hele styrke
 forlader hende når gitteret ovenover tungt lukkes i.§
 Således dvæler disse lydløse piger, tålmodigt,
 ligesom præstinder, der er straffet for evigt
 på grund af uren synd, som resigneret holder ud,
 fordi de hin ene gang har drukket sødme til bunds.
 Og ved hver aftens besøg beder Sordello om
 forladelse for dem. Så sikkert som aftenen selv kom han
 430 for at sidde det samme stykke tid ved siden
 af hver af dem efter tur; og ærefrygt
 skabte en stor uklarhed, indtil han så solnedgangen
 skråne muntert gennem sprækker mellem støttepillerne,
 guld syv gange rensset; og mon ikke vor mø skrumper,**
 og et smil breder sig på hendes læber, som om hendes byrde
 var lettet med ét lille korn, en anelse mindre

*En gravhvælving
 inde i borgen
 i Goito, og hvad
 Sordello ser der.*

* udbredt hår imellem: løvhanget fra palmerne.

† karyatider: søjler formede som kvindefigurer, repræsenterede kvinder fra Karyæ. De blev dømt til hårdt arbejde, fordi byen holdt med perserne.

‡ sneen: den snehvide hud.

§ lukkes i: ukyske vestalinder blev dømt til at lide sultedøden.

** skrumper: i dagslyset.

BOOK THE FIRST

Obscured her forehead, yet one more bead slipt
From off the rosary whereby the crypt
Keeps count of the contritions of its charge?
440 Then with a step more light, a heart more large,
He may depart, leave her and every one
To linger out the penance in mute stone.
Ah, but Sordello? 'T is the tale I mean
To tell you.

In this castle may be seen,
On the hill-tops, or underneath the vines,
Or eastward by the mound of firs and pines
That shuts out Mantua, still in loneliness,
A slender boy in a loose page's dress,
Sordello: do but look on him awhile
450 Watching ('t is autumn) with an earnest smile
The noisy flock of thievish birds at work
Among the yellowing vineyards; see him lurk
('T is winter with its sullenest of storms)
Beside that arras-length of broidered forms,
On tiptoe, lifting in both hands a light
Which makes yon warrior's visage flutter bright
— Ecelo, dismal father of the brood,
And Ecelin, close to the girl he wooed,
Auria, and their Child, with all his wives
460 From Agnes to the Tuscan that survives,
Lady of the castle, Adelaide. His face
— Look, now he turns away! Yourselves shall trace
(The delicate nostril swerving wide and fine,
A sharp and restless lip, so well combine
With that calm brow) a soul fit to receive
Delight at every sense; you can believe
Sordello foremost in the regal class
Nature has broadly severed from her mass
Of men, and framed for pleasure, as she frames
470 Some happy lands, that have luxurious names,
For loose fertility; a footfall there
Suffices to upturn to the warm air
Half-germinating spices; mere decay
Produces richer life; and day by day
New pollen on the lily-petal grows,
And still more labyrinthine buds the rose.
You recognize at once the finer dress
Of flesh that amply lets in loveliness

*His boyhood in the
domain of Ecelin.*

*How a poet's soul
comes into play.*

er hendes pande fordunklet, og endnu en perle glider
af rosenkransen, hvorved krypten holder regnskab
med det antal gange dens varetægt har angret?

440 Så med et lettere tråd, et større hjerte
kan han gå bort og efterlade hende og alle de andre
til tavse som sten at udleve straffen.
Åh, men hvad med Sordello? Det er hans historie, jeg har
tænkt mig at fortælle jer.

På denne borg kan man,
på bakketoppene eller nedenunder i vinrankerne
eller østover ved volden med fyr og pinje
som skærmer for Mantua, se en slank
drenghængende pagetøj, det er Sordello,
450 altid alene. Se nu blot på ham, mens han en stund
(det er efterår) med et alvorligt smil iagttager
den støjende flok af tyvagtige fugle på arbejde
mellem de gulnende vingårde; se ham stå på lur
(det er vinter med dens tristeste storme)
ved siden af vægtæppet med de broderede former,
på tåspidser, mens han med begge hænder løfter et lys,
som får hin krigers ansigt til blafre i skæret
— Ezzelo, kuldets dystre forfader,
og Ezzelin, tæt ved pigen han bejlede til,*
460 Auria og deres barn, med alle hans koner
fra Agnes til toskaneren, borgfruen Adelaide,
som endnu er i live. Hans ansigt†
— se, nu vender han sig bort! Du skal selv spore
(de nydelige næsebor breder sig ud bredt og fint,
en smal og rastløs læbe, der passer så godt
til dette rolige bryn) en sjæl, der er egnet til at modtage
glæde i enhver forstand; du kan være sikker på
at Sordello er forrest i den kongelige klasse,
naturen tydeligvis har adskilt fra dens store menneskehob
og dannet for nydelsens skyld, ligesom naturen danner
470 et eller andet lykkeligt land, der har overdådige navne,
til uindskrænket frugtbarhed; en snublen dér er
tilstrækkelig til sende halvt spirende krydderier
op mod den varme luft; den blotte forrådnelse
skaber nyt liv; og dag efter dag vokser der
nyt blomsterstøv på liljens kronblad,
og endnu mere labyrintagtigt skyder rosen knop.
Du genkender straks den finere dragt
af kød som rigeligt lader dejlighed slippe ind

*Han barndom på
Ezzelins ejendom.*

*Hvordan en
digters sjæl*

* Ezzelin: Ezzelin I, stammeren.— deres barn: Ezzelin II, munken, der var gift fire gange.

† Hans ansigt: Sordellos ansigt.

BOOK THE FIRST

480 At eye and ear, while round the rest is furled
(As though she would not trust them with her world)
A veil that shows a sky not near so blue,
And lets but half the sun look fervid through.
How can such love? — like souls on each full-fraught
Discovery brooding, blind at first to aught
Beyond its beauty, till exceeding love
Becomes an aching weight; and, to remove
A curse that haunts such natures — to preclude
Their finding out themselves can work no good
To what they love nor make it very blest
490 By their endeavor, — they are fain invest
The lifeless thing with life from their own soul,
Availing it to purpose, to control,
To dwell distinct and have peculiar joy
And separate interests that may employ
That beauty fitly, for its proper sake.
Nor rest they here; fresh births of beauty wake
Fresh homage, every grade of love is past,
With every mode of loveliness: then cast
Inferior idols off their borrowed crown
500 Before a coming glory. Up and down
Runs arrowy fire, while earthly forms combine
To throb the secret forth; a touch divine —
And the scaled eyeball owns the mystic rod;
Visibly through his garden walketh God.
So fare they. Now revert. One character
Denotes them through the progress and the stir, —
A need to blend with each external charm,
Bury themselves, the whole heart wide and warm, —
In something not themselves; they would belong
510 To what they worship — stronger and more strong
Thus prodigally fed — which gathers shape
And feature, soon imprisons past escape
The votary framed to love and to submit
Nor ask, as passionate he kneels to it,
Whence grew the idol's empery. So runs
A legend; light had birth ere moons and suns,
Flowing through space a river and alone,

i øje og øre, medens der rundt om resten* *kommer i spil.*
 480 (som om naturen ikke vil betro dem sin verden)
 er foldet et slør, der ikke viser en himmel nær så blå
 og kun lader halvdelen af solen kigge brændende igennem.
 Hvordan kan sådanne elske? — ikke som de sjæle, der ruger over[†]
 hver fuldtlastet opdagelse. Der først er blinde for alt
 andet end dets skønhed, indtil et overmål af kærlighed
 bliver en smertelig byrde; og for at fjerne
 en forbandelse, der hjemsøger sådanne naturer — at forhindre,
 at de selv finder ud af, at de ikke kan gøre noget godt
 for det, de elsker og heller ikke velsigne det ret meget
 490 ved deres bestræbelse — er de nødt til at forlene
 den livløse ting med liv fra deres egen sjæl,
 hjælpe den til at have et mål, til at få herredømme,
 til at bo adskilt og have særlige glæder
 og separate interesser, som kan anvende
 denne skønhed på passende vis, for tingens egen skyld.
 Og de lader det ikke blive ved det; friske skønhedsfødsler vækker
 frisk hyldest, enhver grad af kærlighed opleves
 med enhver form for dejlighed, kaster så
 underordnede afguder af fra deres lånte krone[‡]
 500 før en kommende herlighed. Op og ned
 løber pileagtig ild, medens jordiske former forenes for[§]
 at banke hemmeligheden frem; en guddommelig berøring —
 og øjet, hvorfra skællet er faldet, erkender den mystiske stav,
 thi Gud vandrer synlig gennem sin have.
 Således går det dem. Bemærk nu. Én karakteregenskab
 betegner dem gennem fremgangen og røret, —
 et behov for at blande sig med enhver ydre fortryllelse,
 begrave sig, hele det vide og varme hjerte, —
 i noget som ikke er dem selv; de vil tilhøre
 510 det de tilbeder — stærkere og stærkere
 således rigeligt fodret — som får form
 og træk og snart, hinsides flugtmulighed, indespærrer
 tilbederen, der er skabt til kærlighed og til at underkaste sig
 og ikke spørge, mens han lidenskabeligt knæler for det,
 hvoraf afgudens rige gror. Således lyder
 en legende; lyset blev født før måner og sole,**
 en flod der alene flød gennem rummet

* resten: de almindelige mænd.

[†] Hvordan ... elske?: dvs. den kongelige klasse Sordello tilhører. — ikke som de sjæle: nu beskrives den første klasse af digtere ll. 483-522.

[‡] underordnede guder: hedenske guder (Longman).

[§] pileagtig ild: se *Ez.* 1; 1, 13-14 (Clarendon).

** lyset: det guddommelige lys. 1 Mos. 1, 3.

BOOK THE FIRST

Till chaos burst and blank the spheres were strown
Hither and thither, foundering and blind:
520 When into each of them rushed light — to find
Itself no place, foiled of its radiant chance.
Let such forego their just inheritance!
For there's a class that eagerly looks, too,
On beauty, but, unlike the gentler crew,
Proclaims each new revelation born a twin
With a distinctest consciousness within,
Referring still the quality, now first
Revealed, to their own soul — its instinct nursed
In silence, now remembered better, shown
530 More thoroughly, but not the less their own;
A dream come true; the special exercise
Of any special function that implies
The being fair, or good, or wise, or strong,
Dormant within their nature all along —
Whose fault? So, homage, other souls direct
Without, turns inward. "How should this deject
Thee, soul?" they murmur; "wherefore strength be quelled
Because, its trivial accidents withheld,
Organs are missed that clog the world, inert,
540 Wanting a will, to quicken and exert,
Like thine — existence cannot satiate,
Cannot surprise? Laugh thou at envious fate,
Who, from earth's simplest combination stamp
With individuality — uncramp
By living its faint elemental life,
Dost soar to heaven's complexest essence, rife
With grandeurs, unaffronted to the last,
Equal to being all!"

In truth? Thou hast
Life, then — wilt challenge life for us: our race
550 Is vindicated so, obtains its place
In thy ascent, the first of us; whom we
May follow, to the meanest, finally,
With our more bounded wills?

Ah, but to find
A certain mood enervate such a mind,
Counsel it slumber in the solitude

*How poets class at
length — for honour,*

indtil kaos brød løs og målløst og blindt
 strøede sfærerne her og der.

520 Så styrtede lyset ind i hver af dem — blot for at opdage
 at det intet havde at gøre der, narret af dets chance til at stråle.
 Lad sådanne forsage deres rimelige arv!^{*}
 For der er en klasse, der også kigger ivrigt[†]
 på skønhed, men som erklærer, til forskel for den
 blidere flok, at hver ny åbenbaring er født tvilling
 med en yderst klar bevidsthed inden i,
 idet de stadigvæk henfører den nu først
 åbenbarede evne til deres egen sjæl — sjælens instinkt
 plejet i stilhed, nu bedre husket, vist mere

530 fuldstændigt, men ikke mindre deres egen;
 en drøm bliver til virkelighed; den særlige udøvelse
 af enhver særlig funktion, der indebærer
 at skabningen er retfærdig eller god eller klog eller stærk,
 som hele tiden har ligget sovende i deres natur —
 hvis skyld er det? Så den hyldest andre sjæle retter[‡]
 mod verden, retter de mod sig. „Hvordan skulle dette kunne nedslå
 dig, Sjæl?” mumler de; „hvorfor skulle sjælens miste sin styrke,
 fordi, idet den holder sine trivielle egenskaber tilbage,
 evner savnes, hvilket er til hinder for verden,[§]

540 er uvirksomme, mangler vilje til at anspore og udføre,
 ligesom din vilje kan — som hele eksistensen ikke kan mætte,
 ikke kan overraske? Le du ad den misundelige skæbne,
 du som, fra jordens simpleste forbindelse, der har
 individualitetens stempel — uhæmmet
 af at leve dens svage elementære liv,
 stiger op til himlens mest sammensatte essens, fuld
 af storheder, ubeskæmmet af dem alle,
 ligemand med alt der eksisterer!”

Hvordan digtere
 klassificeres
 — efter ære,

Virkelig? Du har

550 så livet? — vil udfordre livet for os? Er vort liv^{**}
 retfærdiggjort sådan, opnår det sin plads
 ved din opstigning, du, den første af os; som vi så
 kan følge, helt ned til selv den laveste af os til sidst,
 med vore mere begrænsede viljer?

Åh, men at opdage

at en vis sindstilstand kan udmarve sådan en ånd,
 tilråde den søvn i den således opnåede ensomheden, heller

* sådanne: sådanne digtere, der spilder deres lys, dvs. inspiration .

† Ll. 523-66. en klasse: En beskrivelse den anden klasse digtere, som Sordello delvist tilhører.

‡ hvis skyld er det?: at udøvelsen har ligget sovende. Der er ikke deres, som det fremgår.

§ fordi ... savnes ... er uvirksomme: fordi evner savnes hos sjælen, som så ikke kan udfolde sig i verden.

** Du har så livet?: har Sordello en indsigt i livet, som overgår vores?

BOOK THE FIRST

Thus reached, nor, stooping, task for mankind's good
Its nature just as life and time accord
"— Too narrow an arena to reward
Emprise—the world's occasion worthless since
560 Not absolutely fitted to evince
Its mastery!" Or if yet worse befall
And a desire possess it to put all
That nature forth, forcing our straitened sphere
Contain it, — to display completely here
The mastery another life should learn,
Thrusting in time eternity's concern, —
So that Sordello . . .

Fool, who spied the mark
Of leprosy upon him, violet-dark
570 Already as he loiters? Born just now,
With the new century, beside the glow
And efflorescence out of barbarism;
Witness a Greek or two from the abysm
That stray through Florence-town with studious air,
Calming the chisel of that Pisan pair:
If Nicolo should carve a Christus yet!
While at Siena is Guidone set,
Forehead on hand; a painful birth must be
Matured ere Saint Eufemia's sacristy
Or transept gather fruits of one great gaze
580 At the moon: look you! The same orange haze, —
The same blue stripe round that — and, in the midst,
Thy spectral whiteness, Mother-maid, who didst
Pursue the dizzy painter!

Woe, then, worth
Any officious babble letting forth .
The leprosy confirmed and ruinous
To spirit lodged in a contracted house!
Go back to the beginning, rather; blend
It gently with Sordello's life; the end
Is piteous, you may see, but much between
590 Pleasant enough. Meantime, some pyx to screen
The full-grown pest, some lid to shut upon

*or shame — which
may the gods avert*

*from Sordello,
now in childhood.*

ikke ved eftergiveness at arbejde for det gode for menneskeheden,
 hvis natur netop er, som livet og tiden tildeler den
 — „for snæver en kamplads til at belønne*
 foretagsomhed — den lejlighed verden giver er værdiløs,
 560 eftersom den ikke helt og holdent er egnet til at bevise
 denne ånds duelighed!” Eller hvis noget værre skulle ske,
 og ånden bliver besat af et ønske om at lægge hele
 sin natur for dagen, tvinge vor indsnævrede sfære
 til at indeholde den — til fuldkomment at vise
 dueligheden her, som et andet liv burde belære os om,
 idet livet med tiden får tillid til evighedens omsorg —
 så at Sordello . . .

*eller skam — gid
 guderne vil beskytte*

Tåbe, hvem opdagede†
 spedalskhedsmærket på ham, mørkviolet
 570 allerede mens han drev omkring? Født netop nu
 sammen med det nye århundrede ved siden af gløden
 og blomstringen, der førte ud af barbariet;‡
 der vil være vidne til en græker eller to fra afgrunden,
 som strejfer gennem Firenze by med opmærksom mine,
 idet de neddæmper det pisanske pars mejsel,§
 hvis Nicolo skulle udhugge endnu en Kristus!
 Medens Guidone befinder sig i Siena,
 med panden hvilende i hånden; en smertefuld fødsel skal
 modnes før Skt. Eufemias sakristi
 eller tværskib samler frugterne af én lang stirren
 580 på månen: at du ved det! Den samme orange farvede dis —
 den samme blå stribe omkring den — og i midten
 din spøgelsesagtige hvidhed, du Modermø, som
 forfulgte den svimle maler!

Lad da
 enhver nævenyttig snak om en spedalskhed,
 bekræftet og ødelæggende for ånden,
 der bor i sit snævre hus. være forbandet!
 Gå hellere tilbage til begyndelsen; bland
 den blidt med Sordellos liv; slutningen er
 bedrøvelig vil I få at se, men meget ind imellem
 590 er behageligt nok. Imellemtiden, lad der være et eller andet
 hostiegemme til at afskrække den fuldtudviklede pest,

*Sordello mod
 dette, nu i sin
 barndom.*

* 'livet som sådan er for snæver en kamplads ...'

† Tåbe ...omkring?: Browning bryder af, for ikke at foregribe begivenhedernes gang.

‡ Renæssancens fødsel ud af middelalderen og en tilbagevenden til gammelklassiske strenge idealer i kunsten; — l. 573. fra afgrunden: fra fortiden eller fra Konstantinopels plyndring af korstogsfarerne i 1204.

§ det pisanske par: Nicolo Pisano (1220-78?) og sønnen Giovanni Pisano (1245-1314?). — Guido da Siena, en betydelig maler fra denne by fra midten af tolvhundredetallet; efterfølgende beskrives et billede, han malede af Jomfru Maria. — Guidone sidder i Skt. Eufemiaskirken og stirrer på månen for at finde den helt rigtige farve til Madonnas glorie (Duff). Disse to kunstnere fulgte ikke den nye skole.

BOOK THE FIRST

The goblin! So they found at Babylon,
(Colleagues, mad Lucius and sage Antonine)
Sacking the city, by Apollo's shrine,
In rummaging among the rarities,
A certain coffer; he who made the prize
Opened it greedily; and out there curled
Just such another plague, for half the world
Was stung. Crawl in then, hag, and couch asquat,
600 Keeping that blotchy bosom thick in spot
Until your time is ripe! The coffer-lid
Is fastened, and the coffer safely hid
Under the Loxian's choicest gifts of gold.

Who will may hear Sordello's story told,
And how he never could remember when
He dwelt not at Goito. Calmly, then,
About this secret lodge of Adelaide's
Glided his youth away; beyond the glades
610 On the fir-forest border, and the rim
Of the low range of mountain, was for him
No other world: but this appeared his own
To wander through at pleasure and alone.
The castle too seemed empty; far and wide
Might he disport; only the northern side
Lay under a mysterious interdict —
Slight, just enough remembered to restrict
His roaming to the corridors, the vault
Where those font-bearers expiate their fault,
The maple-chamber, and the little nooks
620 And nests, and breezy parapet that looks
Over the woods to Mantua: there he strolled.
Some foreign women-servants, very old,
Tended and crept about him — all his clue
To the world's business and embroiled ado
Distant a dozen hill-tops at the most.

And first a simple sense of life engrossed
Sordello in his drowsy Paradise;
The day's adventures for the day suffice —
Its constant tribute of perceptions strange,
630 With sleep and stir in healthy interchange,
Suffice, and leave him for the next at ease
Like the great palmer-worm that strips the trees,

*The delights of his
childish fancy,*

et låg til at lukke for trolden! Således et fandt de
 (kollegerne gale Lucius og vise Antonius)*
 i Babylon, da de plyndrede byen, i Apollons tempel,
 mens de rodede rundt mellem sjældenhederne,
 en vis kiste; han der gjorde fundet
 åbnede den grådigt; og ud derfra snoede der sig
 netop sådan endnu en pest, og den halve verden
 blev stukket. Kravl så ind, din heks, og sæt dig på hug,
 600 mens du holder tæt om din plettede barm derinde,
 indtil din tid kommer! Kistelåget
 er gjort fast og kisten sikkert skjult
 under Loksias' mest udsøgte guldgaver.†

Den der vil, kan få Sordellos historie at høre;
 og om hvordan han aldrig kunne huske,
 hvornår han ikke boede i Goito. Roligt, dengang
 omkring denne hemmelige bolig af Adelaides,
 gled hans ungdom bort; hinsides lundene
 ved fyrretræsskovens grænse og randen
 610 af den lave bjergkæde var der ikke nogen anden verden
 for ham. Men denne viste sig at være hans egen
 til at vandre igennem efter behag og alene.
 Også borgen syntes mennesketom; overalt
 kunne han tumle sig; kun den nordlige fløj
 var underlagt et besynderligt forbud —
 men det betyd kun lidt, lige netop nok husket til at
 begrænse sin omstrejfen til korridorerne, salen
 hvor hine forfædre sonede deres fejl,
 marmorkammeret og de små kroge
 620 og reder og det luftige brystværn, der ser ud over
 skovene til Mantua: der slentrede han omkring.
 En udenlandsk kvindelig tjener, meget gammel
 passede og krøb omkring ham — hele hans nøgle
 til verdens gerninger og indviklede ståhej
 udgjordes højst af et dusin bjergtoppe.

I begyndelsen forstørrede en ukompliceret
 livsfølelse Sordello i hans døsig paradisi;
 dagen eventyr var nok til dagen —
 dens vedvarende gave af fremmedartede sanseoplevelser,
 630 med søvn og bevægelse i en sund vekslen,
 er tilstrækkelig og lader ham rolig dagen efter,
 ligesom den store pilgrimsorm der plyndrer træerne,‡

*glæderne ved
 hans barnlige
 fantasi,*

* Lucius og Antonius: Kejser Markus Aurelius Antonius og hans udsvævende fosterbror og medkejser Verus Lucius.

† Loksias: tilnavn til Apollon, digtningens gud, guldet er digtergaven.

‡ pilgrimsorm: larven af 'den guldhalede' (*the gold-tail*) natsværmer (Longman).

BOOK THE FIRST

Eats the life out of every luscious plant,
 And, when September finds them sere or scant,
 Puts forth two wondrous winglets, alters quite,
 And hies him after unforeseen delight.
 So fed Sordello, not a shard dissheathed;
 As ever, round each new discovery, wreathed
 Luxuriantly the fancies infantine
 640 His admiration, bent on making fine
 Its novel friend at any risk, would fling
 In gay profusion forth; a ficklest king,
 Confessed those minions! — eager to dispense
 So much from his own stock of thought and sense
 As might enable each to stand alone
 And serve him for a fellow; with his own,
 Joining the qualities that just before
 Had graced some older favorite. Thus they wore
 A fluctuating halo, yesterday
 650 Set flicker and to-morrow filched away, — *which could blow*
 Those upland objects each of separate name, *out a great bubble,*
 Each with an aspect never twice the same,
 Waxing and waning as the new-born host
 Of fancies, like a single night's hoar-frost,
 Gave to familiar things a face grotesque;
 Only, preserving through the mad burlesque
 A grave regard. Conceive! the orpine patch
 Blossoming earliest on the log-house thatch
 The day those archers wound along the vines —
 660 Related to the Chief that left their lines
 To climb with clinking step the northern stair
 Up to the solitary chambers where
 Sordello never came. Thus thrall reached thrall;
 He o'er-festooning every interval,
 As the adventurous spider, making light
 Of distance, shoots her threads from depth to height,
 From barbican to battlement: so flung
 Fantasies forth and in their centre swung
 Our architect,—the breezy morning fresh
 670 Above, and merry, — all his waving mesh
 Laughing with lucid dew-drops rainbow-edged.
 This world of ours by tacit pact is pledged
 To laying such a spangled fabric low
 Whether by gradual brush or gallant blow.
 But its abundant will was balked here: doubt
 Rose tardily in one so fenced about

æder livet ud af enhver saftig plante, og når september finder dem udtørrede og sparsomme, stikker to vidunderlige små vinger frem, forandrer sig ganske og iler efter uforudsete fornøjelser.

Således ernærede Sordello sig, ikke det mindste vinge var der; som altid, ved hver nye opdagelse, omkransede de barnlige forestillinger ypperligt hans beundring, som
640 han, opsat på uden hensyn til nogen fare at blive fine venner med sin nye ven, ville udslynge

i lystig overflod. En yderst vægelsindet konge indrømmede disse favoritter — ivrig efter at uddele så meget fra sit eget forråd af tanker og følelser, som kunne gøre hver af dem i stand til at stå alene og tjene ham til kammerat; idet han forenede de egenskaber, der lige før havde smykket nogle tidligere yndlinge med sine egne. Således havde de en ustadig glorie, i går sat til

650 at glimte og i morgen revet bort — disse genstande fra højlandet, hver med eget navn, hver med træk der aldrig var de samme to gange, de voksede og aftog, idet den nyfødte skare af indfald, ligesom en enkelt nats hvidgrå frost, gav de velkendte ting et grotesk udseende; kun bevarede de under hel denne naragtige forestilling et alvorligt udtryk. Tænk blot! sankthansurtens sti, den der blomstrede tidligst på bjælkehyttens stråtag — den dag hine bueskytter snoede sig afsted langs vinstokkene —
660 blev sammenlignet med høvdingen, der forlod deres rækker for med klirrende skridt at bestige den nordlige trappe op til det afsides kammer, hvor Sordello aldrig kom. Træl nåede således træl; han overdækkede hvert mellemrum med festonner ligesom den dristige edderkop, der ser stort på afstanden og skyder sine tråde ud fra det lave til det høje, fra portbefæstning til brystværn. Således udslyngede han forestillinger, og i deres midtpunkt svang vor bygmester sig — med den luftige morgen frisk
670 ovenover og munter — hele sit bølgende net, der lo med skinnende regnbuekantede dugdråber.

Denne vor verden har ved en stiltiende overenskomst aflagt det løfte at ødelægge en sådan broget vævning enten ved gradvis belastning eller et prægtigt slag. Men verdens overvældende vilje blev standse her. Tvivl rejste sig trægt i én, der således var adskilt fra det

*som kunne skabe
store luftkasteller,*

*da han var
sikret mod*

BOOK THE FIRST

From most that nurtures judgment, care and pain: *Being sure awhile*
 Judgment, that dull expedient we are fain, *from intrusion.*
 Less favored, to adopt betimes and force
 680 Stead us, diverted from our natural course
 Of joys — contrive some yet amid the dearth,
 Vary and render them, it may be, worth
 Most we forego. Suppose Sordello hence
 Selfish enough, without a moral sense
 However feeble; what informed the boy
 Others desired a portion in his joy?
 Or say a ruthless chance broke woof and warp —
 A heron's nest beat down by March winds sharp,
 A fawn breathless beneath the precipice,
 690 A bird with unsoiled breast and unfiled eyes
 Warm in the brake — could these undo the trance
 Lapping Sordello? Not a circumstance
 That makes for you, friend Naddo! Eat fern-seed
 And peer beside us and report indeed
 If (your word) "genius" dawned with throes and stings
 And the whole fiery catalogue, while springs,
 Summers and winters quietly came and went.
 Time put at length that period to content,
 By right the world should have imposed: bereft
 700 Of its good offices, Sordello, left
 To study his companions, managed rip
 Their fringe off, learn the true relationship,
 Core with its crust, their nature with his own:
 Amid his wild-wood sights he lived alone.
 As if the poppy felt with him! Though he
 Partook the poppy's red effrontery
 Till Autumn spoiled their fleering quite with rain,
 And, turbanless, a coarse brown rattling cranes
 Lay bare. That 's gone: yet why renounce, for that,
 710 His disenchanting tributaries — flat
 Perhaps, but scarce so utterly forlorn,
 Their simple presence might not well be borne
 Whose parley was a transport once: recall
 The poppy's gifts, it flaunts you, after all,
 A poppy: — why distrust the evidence
 Of each soon satisfied and healthy sense?

meste af det, som nærer dømmekraft, bekymring og smerte. *indtrængen.*
 Dømmekraften, hint kedelige middel som vi, os mindre
 begunstigede, er nødt til at tage i brug i tide og tvinge
 680 til at støtte os — idet vi er bortledt fra vore naturlige glæder —
 til at opfinde nogle midt i manglen på dem,
 variere dem og give dem, det kan hælde, en værdi
 vi hellere undværer. Antag at Sordello derfor*
 var egenkærlig nok, uden moralsk sans,
 uanset hvor svag den var; hvad oplyste drengen om,
 at andre ønskede at få del i hans glæde?
 Var det måske et sørgeligt tilfælde, der brød islæt og rendegarn —†
 en hejres rede blæst ned af marts' skarpe vinde,
 en åndeløs dåkalv for foden af en afgrund,
 690 en fugl med ubesmittet bryst og hindeløse øjne,
 varm i krattet — kunne disse ophæve den henrykkelse,
 der omgav Sordello? Ikke en omstændighed
 der gør rede for dig, ven Naddo! Spis bregnefrø‡
 og kig på ved siden af os og fortæl os, om (dit ord)
 'geni' virkelig blev født med kvaler og smerte
 og hele det ildfulde katalog, medens forår,
 somre og vintre stille kom og gik.

Tiden bragte langt om længe denne fornøjelige periode
 til et ophør, som verden rettelig burde have påtvunget. Berøvet
 700 dens gode tjenester, blev Sordello, overladt
 til at studere sine kammerater, i stand til at rive
 deres frynser af, lære det sande forhold mellem
 kernen og dens skorpe, mellem deres natur og hans egen;
 han havde levet alene i sine oplevelser i den vilde skov.
 Som om valmuen virkelig følte med ham! skønt han
 tog del i valmuens røde frækhed, indtil
 efteråret ganske spolerede deres hånlatter med regn,
 og et turbanløst groft brunt raslende kranium§
 lå blottet. Alt dette er borte; dog hvorfor give afkald på sine
 710 affortryllede skatskyldige af den grund — åndssløve
 måske, men næppe så fuldstændigt hjælpeløse;
 den naive tilstedeværelse af disse tings, hvis samtale engang
 var ekstase, kunne ikke ret tåles nu; dog tilbagekald
 valmuens evner, den knejser stadig for dig, trods alt
 er den en valmue — hvorfor mistro snart hver eneste
 tilfredsstillede og raske sans' vidnesbyrd? *Men den kommer;*

* derfor: på grund af Sordellos opvækst.

† islæt og rendegarn: i hans fantasi vævning.

‡ ven Naddo: Sordellos senere ledsager, jonglør, se noter: *Naddo*. — bregnefrø: man troede man kunne blive usynlig ved at spise bregnefrø; Naddo er usynlig tilstede.

§ kranium: frøkapsel.

BOOK THE FIRST

The new-born judgment answered, "little boots
Beholding other creatures' attributes
And having none!" or, say that it sufficed,
720 "Yet, could one but possess, one's self," (enticed
Judgment) "some special office!" Naught beside
Serves you? "Well then, be somehow justified
For this ignoble wish to circumscribe
And concentrate, rather than swell, the tribe
Of actual pleasures: what, now, from without
Effects it? — proves, despite a lurking doubt,
Mere sympathy sufficient, trouble spared?
That, tasting joys by proxy thus, you fared
The better for them?" Thus much craved his soul.
730 Alas, from the beginning love is whole
And true; if sure of naught beside, most sure
Of its own truth at least; nor may endure
A crowd to see its face, that cannot know
How hot the pulses throb its heart below:
While its own helplessness and utter want
Of means to worthily be ministrant
To what it worships, do but fan the more
Its flame, exalt the idol far before
Itself as it would have it ever be.
740 Souls like Sordello, on the contrary,
Coerced and put to shame, retaining will,
Care little, take mysterious comfort still,
But look forth tremblingly to ascertain
If others judge their claims not urged in vain,
And say for them their stifled thoughts aloud.
So, they must ever live before a crowd:
— "Vanity," Naddo tells you.

*But it comes; and
new-born judgment*

*decides that he needs
sympathizers.*

Whence contrive
A crowd, now? From these women just alive,
That archer-troop? Forth glided—not alone
750 Each painted warrior, every girl of stone,
Nor Adelaide (bent double o'er a scroll,
One maiden at her knees, that eve, his soul
Shook as he stumbled through the arras'd glooms
On them, for, 'mid quaint robes and weird perfumes,

Den nyfødte dømmekraft svarede: „Lidet gavner det
 at betragte andre skabningers egenskaber
 uden selv at have nogle!” eller at sige, at det er tilstrækkeligt,
 720 „kunne man blot selv besidde,” (frister dommen)
 en eller anden særlig evne!” Er der intet ud over dette,
 der kan passe dig? „Jo, til en vis grad at blive retfærdiggjort
 for dette vanærende ønske om at afgrænse
 og koncentrere egentlige fornøjelser snarere end at få antallet
 af til at svulme op. Hvad uden for ham selv
 bevirker nu dette? — beviser det, på trods af lurende tvivl, at den blotte
 medfølelse er tilstrækkelig, at besværet med at handle kan undgås?
 At du, ved på denne måde at smage glæder via stedfortræder,
 levede bedre på grund af dem?” Således higede hans sjæl meget.*
 730 Ak, i begyndelsen er kærligheden hel og sand;
 hvis ikke sikker på noget derudover, så i det mindste
 yderst sikker på sin egen sandhed; den kan heller ikke udholde
 at en menneskemængde ser på dens ansigt, som ikke kan vide,
 hvor hedt dens hjertes puls banker nedenunder,
 medens dens egen hjælpeløshed og absolutte mangel
 på midler til agtværdigt at tjene det,
 den tilbeder, ikke gør andet end yderligere
 at vifte til dens flamme, ophøje idolet langt ud over det
 idolet selv nogensinde ville kunne blive.
 740 Sjæle som Sordellos derimod, skønt indestængt
 og gjort til skamme, bekymrer sig lidet derom,†
 idet de bibeholder viljen, får stadig en hemmelig trøst,‡
 men ser dog skælvende frem til at fastslå, om
 andre dømmes, at deres krav ikke er rejst forgæves, og
 derfor må sige deres undertrykte tanker højt for dem.
 Så de må altid leve foran en flok af mennesker.
 — „Forfængelighed,” fortæller Naddo dig.

og en nyfødt dom

*afgør, at han
 har brug for
 sympatisører.*

Hvorfra kan
 han nu få fat i en flok? Fra disse kvinder lige netop§
 i live, fra bueskyttertruppen? Frem glider de — ikke kun
 750 hver malet kriger, enhver pige af sten,**
 eller Adelaide (dybt bøjet over en skriftrulle,
 en pige ved hendes knæ, den aften hans sjæl rystede,
 da han tilfældigvis stødte på dem i det goblinklædte mørke,
 thi midt blandt de ejendommelige kjoler og sære parfumer,

* stedfortræder ... dem: dvs. skulle hans fantasi, de forestillinger, der fornøjede ham og gav ham glæde være tilstrækkelige? (Clarendon).

† indestængt ... skamme: af den almindelige tilværelses begrænsninger. — bekymrer ... derom: at blive kærlighedsdigter (Longman).

‡ viljen: viljen til at optræde (Clarendon); se Noter: *Vilje*.

§ disse kvinder: de gamle tjenestekvinder, der blev omtalt tidligere.

** pige af sten: Karyatiderne der bærer døbekaret.

BOOK THE FIRST

Started the meagre Tuscan up, — her eyes,
 The maiden's, also, bluer with surprise)
 — But the entire out-world: whatever, scraps
 And snatches, song and story, dreams perhaps,
 Conceited the world's offices, and he
 760 Had hitherto transferred to flower or tree,
 Nor counted a befitting heritage
 Each, of its own right, singly to engage
 Some man, no other, — such now dared to stand
 Alone. Strength, wisdom, grace on every hand
 Soon disengaged themselves, and he discerned
 A sort of human life: at least, was turned
 A stream of lifelike figures through his brain.
 Lord, liegeman, valvassor and suzerain,
 Ere he could choose, surrounded him; a stuff
 770 To work his pleasure on; there, sure enough:
 But as for gazing, what shall fix that gaze?
 Are they to simply testify the ways
 He who convoked them sends his soul along
 With the cloud's thunder or a dove's brood-song?
 — While they live each his life, boast each his own
 Peculiar dower of bliss, stand each alone
 In some one point where something dearest loved
 Is easiest gained — far worthier to be proved
 Than aught he envies in the forest-wights!
 780 No simple and self-evident delights,
 But mixed desires of unimagined range,
 Contrasts or combinations, new and strange,
 Irksome perhaps, yet plainly recognized
 By this, the sudden company — loves prized
 By those who are to prize his own amount
 Of loves. Once care because such make account,
 Allow that foreign recognitions stamp
 The current value, and his crowd shall vamp
 Him counterfeits enough; and so their print
 790 Be on the piece, 'tis gold, attests the mint,
 And "good," pronounce they whom his new appeal
 Is made to: if their casual print conceal —
 This arbitrary good of theirs o'ergloss
 What he has lived without, nor felt the loss —
 Qualities strange, ungainly, wearisome,
 — What matter? So must speech expand the dumb

*He therefore creates
such a company;*

*each of which,
leading its own life,*

rejste den magre toskaner sig — hendes øjne,
 også pigens, mere blå af overraskelse)
 — men hele yderverdenen; lige meget hvad, rester
 og stumper, sang og fortælling, drømme måske,
 blev egenskaber i den indbildte verden,
 760 som han hidtil havde overført til blomst og træ
 og havde heller ikke anset det for en passende arv,
 at de enkeltvis skulle lægge beslag på et eller anden særlig
 mand og ingen anden — sådanne vovede nu*
 at stå alene. Styrke, klogskab, ynde gjorde sig snart fri
 på alle måder, og han skelnede
 en slags menneskeliv, i det mindste var en strøm
 af livagtige figurer passeret gennem hans hjerne.
 Herre, vasal, undervasal, overherre
 770 omgav ham, før han selv kunne vælge; stof
 som hans lyster kunne arbejde med; ja, sandt nok.
 Men hvad angår at beskue, hvad skal da fæstne hans blik?
 Er de simpelthen der for at vidne om de måder,
 han, som sammenkaldte dem, sender sin sjæl af sted
 med skyens torden eller duens rugesang?
 — Medens de hver lever hans liv, hver praler med sin
 egen særlige medgift af lyksalighed, hver står for sig
 alene et eller andet sted, hvor noget mest elsket,
 er lettest vundet — viser de sig at være langt værdifuldere,
 end noget han misunder i skovskabningerne!
 780 Ingen simple og selvindlysende frydefuldheder,
 men blandede ønsker af utænkeligt omfang,
 modsætninger og forbindelser, nye og fremmedartede,
 kedsommelige måske, dog tydeligvis genkendt
 i dette, det pludselige selskab — elskede ting, prist†
 af dem, der skal komme til at prise hans egen mængde
 af elskede ting. Har han først éngang regnet med, da noget
 sådant betaler sig, tilladt at fremmede anerkendelser påtrykker
 den aktuelle værdi, så skal hans egen flok nok forsyne
 ham tilstrækkeligt med efterligninger; og således vil deres print‡
 790 på stykket attesterer at mønten er af guld
 og de, som hans nye bøn er rettet, vil erklærer
 at den er god. Hvis deres tilfældige print skjuler —
 hvis dette de vilkårligt erklærer for godt overskinner det,
 han har levet uden, heller ikke følt tabet af —
 sælsomme egenskaber, uskønne, trættende,
 — hvad betyder så dét? Så megen tale udtrykker

*Han skaber derfor
et sådant selskab;*

*hvor hver enkelt,
idet de lever
deres eget liv,*

* særlig mand: en eller anden bestemt mands egenskaber. — sådanne: rester osv. l. 757.

† pludselige selskab: de livagtige figurer l. 767.

‡ efterligninger: af anerkendelserne. Efterligningerne er ringere mønt.

BOOK THE FIRST

Part-sigh, part-smile with which Sordello, late
 Whom no poor woodland-sights could satiate,
 Betakes himself to study hungrily
 800 Just what the puppets his crude phantasy
 Supposes notablest, — popes, kings, priests, knights, —
 May please to promulgate for appetites;
 Accepting all their artificial joys
 Not as he views them, but as he employs
 Each shape to estimate the other's stock
 Of attributes, whereon — a marshalled flock
 Of authorized enjoyments — he may spend
 Himself, be men, now, as he used to blend
 With tree and flower — nay more entirely, else
 810 'T were mockery: for instance, "How excels
 My life that chieftain's?" (who apprised the youth
 Ecelin, here, becomes this month, in truth,
 Imperial Vicar?) "Turns he in his tent
 Remissly? Be it so — my head is bent
 Deliciously amid my girls to sleep.
 What if he stalks the Trentine-pass? Yon steep
 I climbed an hour ago with little toil:
 We are alike there. But can I, too, foil
 The Guelf's paid stabber, carelessly afford
 820 Saint Mark's a spectacle, the sleight o' the sword
 Baffling the treason in a moment?" Here
 No rescue! Poppy he is none, but peer
 To Ecelin, assuredly: his hand,
 Fashioned no otherwise, should wield a brand
 With Ecelin's success — try, now! He soon
 Was satisfied, returned as to the moon
 From earth: left each abortive boy's-attempt
 For feats, from failure happily exempt,
 In fancy at his beck. "One day I will
 830 Accomplish it! Are they not older still
 — Not grown up men and women? 'T is beside
 Only a dream; and though I must abide
 With dreams now, I may find a thorough vent
 For all myself, acquire an instrument
 For acting what these people act; my soul

*has qualities
 impossible to a boy,*

de delvise suk og halve smil, med hvilke Sordello, som nyligt intet syn af fattigt skovland kunne mætte, begiver sig til sultent at studere lige netop det, 800 hvad de marionetter, hans umodne fantasi ser som de mest betydningsfulde — paver, konger, præster, riddere — kan behage at bekendtgøre som lyster; idet han accepterer alle deres kunstige glæder, ikke som han ser dem, men sådan som han anvender hver af skikkelserne til at vurdere den andens forråd af egenskaber, på hvilke — en ordnet rækkefølge af autoriserede fornøjelser — han kan bruge* sig selv, være personer nu, sådan som han plejede† at blande sig med træer og blomster — ja, på alle måder mere, 810 ellers ville det være et narrespil. For eksempel: „Hvordan overgår hin høvdings liv mit?” (hvem oplyste ynglingen om, at Ezzelin denne måned bliver‡ kejserlig stedfortræder?) „Går han i seng i sit telt sorgløs? Er det tilfældet — vil jeg med velbehag lægger mig til at sove midt blandt mine piger.§ Hvad om han kryber op af Trentinerpasset? denne stejle skrænt klatrede jeg op ad for en time siden med kun ringe besvær. Vi ligner hinanden dér. Men kan jeg også narre den af guelfen betalte knivstikker, ubekymret give 820 Skt. Markuspladsen et skuespil, det kunstige kneb med sværdet der omgående afslørede forræderiet?*** Her er der ingen tilflugt! Han er ikke en valmue, men Ezzelins ligemand, helt sikkert. Hans hånd var ikke skabt anderledes, den burde kunne føre et sværd med Ezzelins succes — prøv det, nu! Han havde snart fået nok, vendte tilbage som til månen fra jorden; overlod hvert fejlslagne drengeforsøg på at udføre bedrifter, til — lykkeligt fritaget for fiasko — at blive udøvet i fantasien, der lystrede ham. „En dag vil jeg 830 kunne gøre det! Er de ikke ældre end jeg, — er de ikke voksne mænd og kvinder? Det er for øvrigt kun en drøm; og skønt jeg må holde mig til drømme nu, kan jeg finde et fuldendt lufthul, til alt det jeg er, erhverve et redskab til at handle, som disse mennesker handler; min sjæl,

*har egenskaber
der er umulige
for en dreng,*

* autoriserede: autoriseret af Sordello selv og skabt af ham.

† være personer nu: spille voksne manderoller og sammenblandes med dem.

‡ Ezzelin: Ezzelin II, munken, blev af kejser Otto IV udnævnt til kejserlig stedfortræder over Vicenza ca. 1209.

§ mine piger: de tidligere omtalte Karyatiderne ved døbefonten.

** Ezzelin II anklagede Azzo VI for at have forsøgt at få ham myrdet, da han gik hen over Markuspladsen sammen med denne. Azzo skulle have holdt Ezzelins sværdarm tilbage, men Ezzelin rev sig løs og undslap.

BOOK THE FIRST

Hunting a body out may gain its whole
Desire some day!" How else express chagrin
And resignation, show the hope steal in
With which he let sink from an aching wrist
840 The rough-hewn ash-bow? Straight, a gold shaft hissed *so, only to be*
Into the Syrian air, struck Malek down *appropriated*
Superbly! "Crosses to the breach! God's Town *in fancy,*
Is gained him back!" Why bend rough ash-bows more?
Thus lives he: if not careless as before,
Comforted: for one may anticipate,
Rehearse the future, be prepared when fate
Shall have prepared in turn real men whose names
Startle, real places of enormous fames,
850 Este abroad and Ecelin at home
To worship him, — Mantua, Verona, Rome
To witness it. Who grudges time so spent?
Rather test qualities to heart's content —
Summon them, thrice selected, near and far —
Compress the starriest into one star,
And grasp the whole at once!
The pageant thinned
Accordingly; from rank to rank, like wind
His spirit passed to winnow and divide;
Back fell the simpler phantasms; every side
The strong clave to the wise; with either classed
860 The beauteous; so, till two or three amassed
Mankind's beseemingnesses, and reduced
Themselves eventually, — graces loosed,
Strengths lavished, — all to heighten up One Shape
Whose potency no creature should escape.
Can it be Friedrich of the bowmen's talk?
Surely that grape-juice, bubbling at the stalk,
Is some gray scorching Sarasenic wine
The Kaiser quaffs with the Miramoline —
Those swarthy hazel-clusters, seamed and chapped,
870 Or filberts russet-sheathed and velvet-capped,
Are dates plucked from the bough John Brienne sent,
To keep in mind his sluggish armament
Of Canaan: — Friedrich's, all the pomp and fierce
Demeanour! But harsh sounds and sights transpierce
So rarely the serene cloud where he dwells, *and practised on*
till the real comes.

idet den opsporer en krop, kan en dag få
 alle sine ønsker opfyldt!" Hvordan ellers få afløb for
 ærgrelse og resignation end ved at lade håbet, med hvilket
 han lader den grofthøvlede asketræsbue synke fra
 840 et smertende håndled, snige sig ind? En gylden pil
 hvisler gennem den syriske luft, fælder Malek på*
 prægtigste vis! „Korsbærerne gennem åbningen! Guds by er
 vundet tilbage!" Hvorfor spænde en grov asketræsbue mere?
 Således lever han; hvis ikke sorgløs som før
 så trøstet; thi man kan foregribe, holde
 prøve på fremtiden, være forberedt, når skæbnen
 til gengæld har forberedt virkelige mænd,
 hvis navne imponerer, virkelige umådeligt berømte steder,
 850 Este udenlands og Ezzelin hjemme,
 på at tilbede ham — Mantua, Verona, Rom
 til at bevidne det. Hvem misbilliger tiden brugt således?
 Det er bedre at afprøve egenskaber, så meget han lyster —
 sammenkalde dem, de tredobbelt udvalgte, fra nær og fjern —
 sammenpresse de mest strålende til en eneste stjerne
 og straks gribe det hele!

*og kan således
 kun tilegnes
 i fantasien,*

Det festlige optog tyndede ud
 i overensstemmelse hermed; fra række til række passerede
 hans ånd som en vind for at sigte og adskille;
 de simplere drømmebilleder faldt tilbage; overalt
 klæbede de stærke sig til de kloge; og de smukke var
 860 begge steder; således, indtil to eller tre samlede alt,
 der var sømmeligt for menneskeheden og til sidst
 reducerede sig selv — dyder foldedes ud,
 der ødsledes med styrker, alt sammen til ophøjelse af Én Skikkelse,
 hvis magt ingen skabning kunne undslippe.
 Kan det være Frederik, som bueskytterne talte om?
 Så sandelig den vindruesaft, der bobler i glasset
 er en eller anden brændende grå saracensk vin,
 som kejseren nedsvælger i dybe drag med miralinen —†
 og de mørke hasselnødsklaser dér, skrammet og revnet eller fine
 870 dyrkede nødder, rødbrunsindpakket og med fløjls-hætte
 er de dadler, der blev plukket fra den gren Johannes af Brienne sendte
 for at erindre kejseren om hans slappe bevæbning
 ved Kanaan: — hos Frederik er alt pomp og voldsom
 adfærd! „Men brutale lyde og syner gennemtrænger
 så sjældent den rolige himmel, hvor han bor, og‡

*og øve sig med
 indtil det
 virkelige
 kommer.*

* Malek: Sordello ser sig selv som korsfarer, der nedlægger en muslimsk hærfører.

† miralinen: en titel, arabisk for 'de troendes kejser' således kaldtes kejseren af Marokko. Frederik foretrak at forhandle frem for at føre krig. — l. 871-4. Johannes ... Kanaan: Frederik II udskød det lovede korstog.

‡ han: Sordello fantaserer, at han er Frederik i dette hyldesdigt til Frederik II.

BOOK THE FIRST

Whose looks enjoin, whose lightest words are spells
 On the obdurate! That right arm indeed
 Has thunder for its slave; but where 's the need
 Of thunder if the stricken multitude
 880 Harkens, arrested in its angriest mood,
 While songs go up exulting, then dispread,
 Dispart, disperse, lingering overhead
 Like an escape of angels? 'T is the tune,
 Nor much unlike the words his women croon
 Smilingly, colourless and faint-designed
 Each, as a worn-out queen's face some remind
 Of her extreme youth's love-tales. "Eglamor
 Made that!" Half minstrel and half emperor,
 What but ill objects vexed him? Such he slew.
 890 The kinder sort were easy to subdue
 By those ambrosial glances, dulcet tones;
 And these a gracious hand advanced to thrones
 Beneath him. Wherefore twist and torture this,
 Striving to name afresh the antique bliss,
 Instead of saying, neither less nor more,
 He had discovered, as our world before,
 Apollo? That shall be the name; nor bid
 Me rag by rag expose how patchwork hid
 The youth — what thefts of every clime and day
 900 Contributed to purfle the array
 He climbed with (June at deep) some close ravine
 'Mid clatter of its million pebbles sheen,
 Over which, singing soft, the runnel slipped
 Elate with rains: into whose streamlet dipped
 He foot, yet trod, you thought, with unwet sock —
 Though really on the stubs of living rock
 Ages ago it crenelled; vines for roof,
 Lindens for wall; before him, aye aloof,
 Flittered in the cool some azure damsel-fly,
 910 Born of the simmering quiet, there to die.
 Emerging whence, Apollo still, he spied
 Mighty descents of forest; multiplied
 Tuft on tuft, here, the frolic myrtle-trees,

*He means to be
 perfect — say,
 Apollo:*

hvor hans blikke befaler, og hans mindste ord tryllebinder
 de halsstarrige! hin højre arm har i sandhed
 torden som sin slave; men hvor er behovet
 for torden, hvis den ramte menneskemængde
 880 hører, bliver standset i sit mest vrede humør,
 medens sange stiger jublende op, derpå bredes ud,
 skilles ud, udsprede mens de dvæler ovenover
 ligesom en flok engle på flugt?" Det er melodien*
 ikke meget ulig de ord hans kvinder, hver farveløse og
 falmede, smilende nynner, ligesom
 en dronnings udslidte ansigt kan erindre nogle om
 hendes ungdoms fyrige kærlighedshistorier. „Eglamor
 skabte dette!" Halvt mindesanger og halvt kejser,†
 hvad hvis dårlige genstande irriterede ham? Sådanne dræbte han.‡
 890 Den venligere slags ville være let at undertrykke
 med hine himmelske blikke og liflige toner;
 og disse her blev ledt til troner under ham af en nådig hånd.§
 Hvorfor vride og vende dette, idet man
 stræber efter på ny at nævne den oldgamle lyksalighed,
 i stedet for at sige, hverken mere eller mindre,
 at han, som vor verden før ham, havde opdaget**
 Apollon? Det skal være navnet; og bed mig ikke
 forklare hvordan et kludetæppe, las for las, skjulte
 900 ynglingen — hvilke tyverier fra alle himmelstrøg og dage,
 der bidrog til at baldyre den dragt, han, iført,††
 (langt inde i juni) klatrede op ad en snæver kløft med
 midt blandt raslen af dens millioner glinsende småstene,
 over hvilke, blidt syngende, bækken gled afsted
 svulmende af regn. Ned i hvis lille strøm hans fod
 dyppede og dog trådte i, syntes man, med en tør sok —
 skønt han i virkeligheden trådte på takker af levende klippe,
 som bækken for tidsaldre siden krenelerede; vinstokke var tag,
 lindetræer var væg; foran ham, ja, langt borte
 flagrede i køligheden en eller anden vandnymfe,‡‡
 910 født af den simrende stilhed, for at dø der.
 Da han kom op derfra, stadigvæk Apollon, så han
 mægtige skovklædte skrånninger; her mangfoldiggjorde
 dusk efter dusk de lystige myrtetræer sig,

*Han har i sinde
 at være
 fuldkommen
 — ja, Apollon.*

* Ll. 874-83: hyldestdigtet til Frederik II er af troubadouren Eglamor. det er den melodi. der omtales.

† Eglamor ... dette: Sordello hører om Eglamor gennem tjenestekvinderne, 'hans kvinder'. — Ll. 888-92. Halvt ... hånd: Sordello fantaserer videre om sig selv.

‡ genstande: hans indbildte personer, hans underordnede.

§ en nådig hånd: Sordellos hånd

** havde opdaget: 'naturlig og virkningsfuld digtning' (SB).

†† dragt: dragten som Apollon.

‡‡ vandnymfe: insektet.

BOOK THE FIRST

There gendered the grave maple stocks at ease,
And, proud of its observer, straight the wood
Tried old surprises on him; black it stood
A sudden barrier ('t was a cloud passed o'er)
So dead and dense, the tiniest brute no more
Must pass; yet presently (the cloud dispatched)
920 Each clump, behold, was glistening detached
A shrub, oak-boles shrunk into ilex-stems!
Yet could not he denounce the stratagems
He saw thro', till, hours thence, aloft would hang
White summer-lightnings; as it sank and sprang
To measure, that whole palpitating breast
Of heaven, 't was Apollo, nature prest
At eve to worship.

Time stole: by degrees

The Pythons perish off; his votaries
Sink to respectful distance; songs redeem
930 Their pains, but briefer; their dismissals seem
Emphatic; only girls are very slow
To disappear — his Delians! Some that glow
O' the instant, more with earlier loves to wrench
Away, reserves to quell, disdains to quench;
Alike in one material circumstance —
All soon or late adore Apollo! Glance
The bevy through, divine Apollo's choice,
His Daphne! "We secure Count Richard's voice
In Este's counsels, good for Este's ends
940 As our Taurello," say his faded friends,
"By granting him our Palma!" — the sole child,
They mean, of Agnes Este who beguiled
Ecelin, years before this Adelaide
Wedded and turned him wicked: "but the maid
Rejects his suit," those sleepy women boast.
She, scorning all beside, deserves the most
Sordello: so, conspicuous in his world
Of dreams sat Palma. How the tresses curled
Into a sumptuous swell of gold and wound
950 About her like a glory! even the ground
Was bright as with spilt sunbeams; breathe not, breathe

*and Apollo
must one day
find Daphne.*

dér kastede de højtidelige ahornstammer frø med lethed og, stolt af sin iagttager, forsøgte skoven omgående sine gamle tricks på ham; nu stod den sort, en pludselig barriere (det var en sky der passerede forbi ovenover), så død og tæt, at selv det mindste dyr ikke kunne komme igennem; dog snart efter (skyen forsvandt),
 920 var hver klump, se! en skinnende adskilt busk, hule træbuler var skrumpet ind til stenegestammer! Alligevel kunne han ikke undsige de kneb, han gennemskuede, før der timer senere højt oppe ville hænge hvide sommerlyn; idet det sank og steg i takt, dette hele himlens bankende bryst, da var det Apollon, naturen pressede på om aftenen for at tilbede.

Tiden gik. Gradvis går pytonslangerne til grunde, hans tilhængere* synker tilbage i respektfuld afstand; sange forløser deres lidelser, men mere kortfattet; deres afskedigelse synes kategorisk; kun pigerne er længe om at forsvinde — hans delianere! Nogle gløder† straks, andre har tidligere kærlighed at vriste bort, som de tøver med at kvæle, ringeagter at slukke; men i én væsentlig henseende er de ens — alle tilbeder før eller senere Apollon! Kig sværmen igennem, gæt Apollons valg, hans Dafne! „Vi sikre grev Richards stemme‡ i Estes råd, godt for Estes formål, 940 som Taurello for vort,” siger hans falmede venner,§ „ved at skænke ham vor Palma!” — det eneste barn** af Agnes Este, mener de, hin Agnes der fortryllede Ezzelin, år før denne Adelaide giftede sig med ham og gjorde ham ond. „Men pigen afviste hans bejlen,” praler hine søvnige kvinder. Hun, da hun vrager alle andre, fortjener mest Sordello. Så Palma sad iøjnefaldende dér i hans drømmeverden. Hvor krøllede lokkerne ikke til et overdådigt brus af guld og viklede sig 950 omkring hende som en glorie! selv jorden blev oplyst som med spildte solstråler; træk ikke vejret, træk

*og Apollon må
 en dag finde
 Dafne.*

* pytonslangerne: Apollon dræbte pytonslangen.

† delianere: Apollontilbedende præstinder fra øen Delos, hvor Apollon efter signe skulle være født.

‡ Dafne: en græsk nymfe Apollon elskede.

§ godt ... vort: Richards indflydelse er godt for Azzo IV's formål, som Taurellos er det for Ezzelin II's.— falmede venner: tjenestekvindernes snak får Sordello til at drømme om Palma, som han ikke har se.

** ham: grev Richard.

BOOK THE FIRST

Not! — poised, see, one leg doubled underneath,
Its small foot buried in the dimpling snow,
Rests, but the other, listlessly below,
O'er the couch-side swings feeling for cool air,
The vein-streaks swollen a richer violet where
The languid blood lies heavily; yet calm
On her slight prop, each flat and outspread palm,
As but suspended in the act to rise
960 By consciousness of beauty, whence her eyes
Turn with so frank a triumph, for she meets
Apollo's gaze in the pine glooms.

Time fleets:
That 's worst! Because the pre-appointed age
Approaches. Fate is tardy with the stage
And crowd she promised. Lean he grows and pale,
Though restlessly at rest. Hardly avail
Fancies to soothe him. Time steals, yet alone
He tarries here! The earnest smile is gone.
How long this might continue matters not;
970 — Forever, possibly; since to the spot
None come: our lingering Taurello quits
Mantua at last, and light our lady flits
Back to her place disburdened of a care.
Strange—to be constant here if he is there!
Is it distrust? Oh, never! for they both
Goad Ecelin alike, Romano's growth
Is daily manifest, with Azzo dumb
And Richard wavering: let but Friedrich come,
Find matter for the minstrelsy's report!
980 — Lured from the Isle and its young Kaiser's court
To sing us a Messina morning up,
And, double rillet of a drinking cup,
Sparkle along to ease the land of drouth,
Northward to Provence that, and thus far south
The other. What a method to apprise
Neighbours of births, espousals, obsequies!
Which in their very tongue the Troubadour
Records; and his performance makes a tour,
For Trouveres bear the miracle about,

*But when will this
dream turn truth?*

ikke vejret! — balanceret, se, det ene ben foldet under sig,
dets lille fod begravet i den bløde sne,*
er i hvile, men det andet, slapt nedenunder,
ud over sengekanten, svinger for at føle den kølige luft.
Blodåren svulmer til en rigere violet, hvor
det træge blod ligger tungt; dog sidder hun roligt
på sin spinkle støtte, hver håndflade ligger udbredt og flat,
som er de kun udstrakte i den handling at rejse sig
960 med bevidstheden om skønhed, hvorfra hendes øjne
vender sig med så åbenlys triumf, for hun møder
Apollons blik i pinjens mørke.

Tiden iler:

det er det værste! Fordi den forudbestemte tid
nærmer sig. Skæbnen er langsom med scenen
og folkemængden hun lovede. Han vokser mager og bleg,
skønt hvileløst i hvile. Kun ringe lykkes det
fantasien at berolige ham. Tiden lister sig afsted, dog bier
han her alene! Det ivrige smil er borte.
Hvor længe dette kunne fortsætte betyder intet;
970 — for evigt, muligvis; eftersom ingen kommer
til stedet. Vor dvælende Taurello forlader
langt om længe Mantua, og vor frue[†]
flagrer let tilbage til sit sted, befriet for sin bekymring.
Underligt — altid at være her, hvis han er der![‡]
Er det mistro? Oh, aldrig! for de driver begge i samme
grad Ezzelin frem, Romanos vækst er[§]
dag for dag tydelig med Azzo stum
og Richard vaklende; lad blot Frederik komme,**
980 skaffe stof til troubadourens rapport
— lokket fra Øen og den unge kejsers hof^{††}
for at synge en messiansk morgensang for os
og som to små bække fra et drikkebæger
strømme afsted for at lindre det tørstende land,
den ene nordpå til Provence og den anden således
langt mod syd. Hvilken metode til at underrette
naboer om fødsler, vielser og begravelser,
som troubadouren optegner i deres eget tungemål;
og hans forestilling drager på turné,
thi trouvèrerne bærer miraklet omkring,

*Men hvornår
vil denne drøm
blive til?
virkelighed*

* sne: hendes snehvide kød.

[†]vor frue ... sted: Adelaide tager tilbage Mantua. — til sit sted 'i verden' (SB).

[‡]'her' er Goito, 'der' er Mantua.

[§]Ezzelin: Ezzelin II.

** Frederik: Kejser Frederik II skulle komme og vælge side, enten støtte guelferne eller gibellinerne.

^{††}Øen: Sicilien. — messiansk: fra byen Messina på Sicilien.

BOOK THE FIRST

990 Explain its cunning to the vulgar rout,
Until the Formidable House is famed
Over the country — as Taurello aimed,
Who introduced, although the rest adopt,
The novelty. Such games, her absence stopped,
Begin afresh now Adelaide, recluse
No longer, in the light of day pursues
Her plans at Mantua: whence an accident
Which, breaking on Sordello's mixed content,
Opened, like any flash that cures the blind,
1000 The veritable business of mankind,

*For the time is ripe
and he is ready.*

990 forklarer dets kløgt for det almene folk, *
 indtil det Frygtindgydende Hus er berømt†
 over hele landet — som netop Taurello sigtede mod,
 han som introducerede nyheden, selv om resten
 tog den i brug. Sådanne lege, som hendes fravær havde stoppet,‡
 begyndte på ny, nu hvor Adelaide, der ikke længere
 er eneboer, ved højlys dag forfølger
 sine planer i Mantua, hvoraf en hændelse indtraf,
 der, da den afbrød Sordellos tvivlsomme tilfredshed,
 åbnede op, som et ethvert glimt der helbreder de blinde,
 1000 for menneskehedens virkelige gøremål.

*For tiden er
 moden, og han
 er parat.*

* L. 979-90. skaffe ... folk: Om troubadourer og trouvères se Noter: *Troubadour* og *Trouvère*.

† Det Frygtindgydende Hus: Huset Romano (Longman) eller Hohenstaufferne (Clarendon), begge er på gibellinernes parti.

‡ lege: troubadourfestivaler, kærlighedsdomstole.

BOOK THE SECOND

The woods were long austere with snow: at last
Pink leaflets budded on the beech, and fast
Larches, scattered through pine-tree solitudes,
Brightened, "as in the slumbrous heart o' the woods
"Our buried year, a witch, grew young again
"To placid incantations, and that stain
"About were from her caldron, green smoke blent
"With those black pines" — so Eglamor gave vent
To a chance fancy. Whence a just rebuke
10 From his companion; brother Naddo shook
The solemnest of brows; "Beware," he said,
"Of setting up conceits in nature's stead!"
Forth wandered our Sordello. Naught so sure
As that to-day's adventure will secure
Palma, the visioned lady — only pass
O'er yon damp mound and its exhausted grass,
Under that brake where sundawn feeds the stalks
Of withered fern with gold, into those walks
Of pine and take her! Buoyantly he went.
20 Again his stooping forehead was besprent
With dew-drops from the skirting ferns. Then wide
Opened the great morass, shot every side
With flashing water through and through; a-shine,
Thick-steaming, all alive. Whose shape divine,
Quivered i' the farthest rainbow-vapor, glanced
Athwart the flying herons? He advanced,
But warily; though Mincio leaped no more,
Each footfall burst up in the marish-floor
A diamond jet: and if he stopped to pick
30 Rose-lichen, or molest the leeches quick,
And circling blood-worms, minnow, newt or loach,
A sudden pond would silently encroach
This way and that. On Palma passed. The verge
Of a new wood was gained. She will emerge
Flushed, now, and panting, — crowds to see, — will own
She loves him—Boniface to hear, to groan,
To leave his suit! One screen of pine-trees still
Opposes: but — the startling spectacle —
Mantua, this time! Under the walls — a crowd
40 Indeed, real men and women, gay and loud
Round a pavilion. How he stood!

In truth
No prophecy had come to pass: his youth

*This bubble
of fancy,*

*when greatest and
brightest, burst.*

ANDEN BOG

Den strenge sne lå længe i skovene. Til sidst sprang små lyserøde blade ud på bøgen, og snart lyste lærketræer, spredt mellem pinjerne, op „som om i skovens søvndyssende hjerte, vort begravede år, en heks, blev ung igen til milde besværgelser, og farven rundt omkring stammede fra hendes store kedel, grøn røg der blandede sig med de sorte pinjer” — således gav Eglamor luft for et tilfældigt indfald. Dette affødte en berettiget
10 irettesættelse fra han ledsager; broder Naddo rynkede de alvorligste bryn: „Tag dig i agt,” sagde han, „for at sætte forestillinger i naturens sted!” — Også vor Sordello drog ud. Intet var så sikkert, som at denne dags eventyr ville sikre ham
Palma, drømmekvinden — han skulle blot gå hen over hin tågede jordvold og dens trætte græs, under det krat dér, hvor solnedgangen nærer stænglerne på de visnede bregner med guld, ind i
pinjealléerne og tage hende! Han gik frejdigt afsted.
20 Atter blev han bøjede pande bestænket af dugdråber fra de tilkantende bregner. Så bredte det vældigt morads sig ud, til alle side fra ende til anden blev det gennemstrømmet af blinkende vand; skinnende, tæt dampende og helt levende. Hvis guddommelige form, dirrende i den fjerneste regnbuedis, glimtede på tværs af de flyvende hejrer? Han nærmede sig, men forsigtigt; skønt Minciofloden var stille, sendte hvert fodtrin fra mosegulvet en diamantagtig vandstråle op, og hvis han stoppede for at plukke
30 roselav eller forstyrrede de hurtige igler, de cirkulerende blodorme, elriste, salamander eller smerling, ville en dam pludselig tavst trænge sig på denne vej eller hin. Palma gik videre. Kanten af en ny skov blev nået. Hun vil dukke op rødmende nu, og gispende — som folk vil se, — vil hun indrømme, at hun elsker ham — som Bonifacius vil høre, vil stønne over, vil forlade sit følge for! En eneste skærm af pinjetræer er stadig i vejen, men — det forbløffende syn —
40 Mantua denne gang! Under murene — en flok, ja, virkelige mænd og kvinder, lystige og højrøstede omkring en pavillon. Han stod der målløs!
I sandhed,
ingen profeti var blevet til virkelighed. Hans ungdom

*Denne
fantasiboble,*

20

30

*da størst og
mest strålende,
bristede.*

BOOK THE SECOND

In its prime now — and where was homage poured
Upon Sordello? — born to be adored,
And suddenly discovered weak, scarce made
To cope with any, cast into the shade
By this and this. Yet something seemed to prick
And tingle in his blood; a sleight — a trick —
And much would be explained. It went for naught —
50 The best of their endowments were ill bought
With his identity: nay, the conceit,
That this day's roving led to Palma's feet
Was not so vain — list! The word, "Palma!" Steal
Aside, and die, Sordello; this is real,
And this — abjure!

What next? The curtains see
Dividing! She is there; and presently
He will be there — the proper You, at length —
In your own cherished dress of grace and strength:
Most like, the very Boniface!

Not so.

60 It was a showy man advanced; but though
A glad cry welcomed him, then every sound
Sank and the crowd disposed themselves around,
— "This is not he," Sordello felt; while, "Place
For the best Troubadour of Boniface!"
Hollaed the Jongleurs, — "Eglamor, whose lay
Concludes his patron's Court of Love to-day!"
Obsequious Naddo strung the master's lute
With the new lute-string, "Elys," named to suit
The song: he stealthily at watch, the while,
70 Biting his lip to keep down a great smile
Of pride: then up he struck. Sordello's brain
Swam; for he knew a sometime deed again;
So, could supply each foolish gap and chasm
The minstrel left in his enthusiasm,
Mistaking its true version — was the tale
Not of Apollo? Only, what avail
Luring her down, that Elys an he pleased,

*At a court of love,
a minstrel sings.*

var i sit fuldeste flor — og hvor var den hyldest,
 der skulle øses ud over Sordello? — født til at blive tilbød
 og pludselig fundet svag, næppe skabt til
 at hamle op med nogen, kastet i skyggen
 af dette og dette. Dog noget syntes at stikke
 og brænde i hans blod; et kunstgreb — et kneb —
 og meget ville blive forklaret. Der kom intet ud af det —
 50 selv det bedste de kunne præstere var ilde købt*
 for hans identitet; nej, den indbildning
 at denne dags omstrejfen førte til Palmas fødder
 var dog ikke så forgæves. — for lyt! Ordet ‘Palma’.[†]
 List så bort og dø. Sordello; dét er det virkelige
 og dette — opgiv det.

Hvad kommer så? Forhænget
 deler sig. Hun er der; og om lidt
 vil han være der — dit ægte Dig, omsider —[‡]
 i din egen værdsatte klædning af elegance og styrke,
 sandsynligvis selve Bonifatius.

Sådan var det ikke.
 60 Det var en prangende mand der kom nærmere; men skønt
 et glad velkomstråb mødte ham, så dalede enhver
 lyd og mængden anbragte sig rundt om:
 — „Det er ikke ham,” følte Sordello, medens jonglørerne
 hujede: „Gør plads for Bonifatius’ bedste troubadour! —
 Eglamor, hvis vers er afslutningen på hans
 herres Kærlighedsdomstol i dag!”[§]
 Underdanigt spændte Naddo mesterens lut op
 med en ny lutstreng, kaldet ‘Elys’ for
 at passe til sangen. Han, hemmeligt på vagt imedens,^{**}
 70 bed sig i læben for at holde et stort stolt smil
 tilbage. Så anslog han strengen. Sordellos hjerne
 svømmede; for han genkendte et vist handlingsforløb;
 Således kunne han afhjælpe hvert tåbelige gab og hul,
 som mindesangeren efterlod i sin begejstring,
 idet han tog fejl af den sande version — var historien
 ikke om Apollon? Kun, hvad nyttede det^{††}
 at lokke hende ned, hende han ønskede at kalde Elys,

*En troubadour
 synger foran et
 elskovshof.*

* de: kunstgrebene eller knebene. — identitet: som Apollon.

[†] Hør! Ordet ‘Palma’: hendes navn bliver råbt.

[‡] han: en person af Sordellos rang, sådan som Sordello ser sig selv. Er det grev Richard der kommer?

[§] Kærlighedsdomstol: se Noter; her en sangerkonkurrence. — L 68. Lutstrengen bliver kaldt ‘Elys’, da kvinden, Eglamor besynger, hedder ‘Elys’ (El lys: en lilje).

^{**} Han: Eglamor. Eglamor må skjule sin stolthed. Kun denne ene streng anslås og med en vis hypnotisk virkning; ‘mesmerisk sang — i begyndelsen’ (SB): se Noter: *Mesmerisme*.

^{††} Sordello opfatter Eglamors sang som en sang om Apollon og Dafne. Sordello genkender sig selv i sangen og er derfor i stand til at rette og afslutte den i overensstemmelse med myten.

BOOK THE SECOND

If the man dared no further? Has he ceased?
 And, lo, the people's frank applause half done,
 80 Sordello was beside him, had begun
 (Spite of indignant twitchings from his friend
 The Trouvere) the true lay with the true end,
 Taking the other's names and times and place
 For his. On flew the song, a giddy race,
 After the flying story; word made leap
 Out word, rhyme — rhyme; the lay could barely keep
 Pace with the action visibly rushing past:
 Both ended. Back fell Naddo more aghast
 Than some Egyptian from the harassed bull
 90 That wheeled abrupt and, bellowing, fronted full
 His plague, who spied a scarab 'neath the tongue,
 And found 't was Apis' flank his hasty prong
 Insulted. But the people — but the cries,
 The crowding round, and proffering the prize!
 — For he had gained some prize. He seemed to shrink
 Into a sleepy cloud, just at whose brink
 One sight withheld him. There sat Adelaide,
 Silent; but at her knees the very maid
 Of the North Chamber, her red lips as rich,
 100 The same pure fleecy hair; one weft of which,
 Golden and great, quite touched his cheek as o'er
 She leant, speaking some six words and no more.
 He answered something, anything; and she
 Unbound a scarf and laid it heavily
 Upon him, her neck's warmth and all. Again
 Moved the arrested magic; in his brain
 Noises grew, and a light that turned to glare,
 And greater glare, until the intense flare
 Engulfed him, shut the whole scene from his sense.
 110 And when he woke 't was many a furlong thence,
 At home; the sun shining his ruddy wont;
 The customary birds' -chirp; but his front
 Was crowned — was crowned! Her scented scarf around
 His neck! Whose gorgeous vesture heaps the ground?
 A prize? He turned, and peeringly on him
 Brooded the women-faces, kind and dim,
 Ready to talk — "The Jongleurs in a troop
 Had brought him back, Naddo and Squarcialupe

*Sordello, before
Palma, conquers
him,*

*receives the prize,
and ruminates.*

hvis manden ikke vovede mere end dette? Er han holdt op?
 Og se, før folks uforbeholdne bifald var halvt færdigt,
 80 var Sordello ved siden af ham, var begyndt
 (på trods af indignerede trækninger fra hans ven
 trouvèren) på det rigtige vers med den rigtige slutning,^{*}
 idet han erstattede det andets navne og tider og sted
 med sine egne. Sangen fløj videre, et svimlende løb
 efter den flyvende fortælling; ord sprang foran ord,
 rytme — foran rytme; verset kunne næppe holde
 trip med handlingen, der synligt styrtede forbi.
 Begge sluttede. Naddo trak sig forfærdet tilbage
 (mere forfærdet end en ægypter fra den
 90 pinte tyr, der drejer brat omkring og brølende gør front
 mod sin plage, da han opdager en skarabæ under tungen
 på den og ser, at det er Apis' flanke hans hidsige spids[†]
 forulemper). Men folket — men råbene,
 trængte sig omkring og tilbød prisen.
 — For han havde vundet en eller anden pris. Han syntes
 at trække sig ind i en søvrig sky, på hvis kant et syn lige
 netop holdt ham tilbage. Der sad Adelaide,
 tavs; men ved hendes knæ var selve pigen
 fra Nordkammeret, hendes røde læber ligeså fulde,
 100 det samme rene uldne hår, hvis ene fletning,
 gylden og stor, ganske berørte hans kind, da hun lænede
 sig ind over, mens hun sagde nogle seks ord og ikke mere.
 Han svarede et eller andet, hvad som helst; og hun
 løsnede et skærf op og lagde det solidt på ham
 med hendes hals' varme og det hele. Atter[‡]
 bevægede den standsede magi sig; i han hjerne
 steg larmen, og et lys begyndte at skinne,
 og skinnede stærkere, indtil dets intense glans
 opslugte ham og jog hele scenen ud af hans bevidsthed.
 110 Og da han vågnede var han langt derfra og hjemme;
 solen skinnede sin sædvanlige rødhed; den sædvanlige
 fuglekvidren hørtes; men hans pande var kronet
 — var kronet! Hendes duftende skærf lå omkring hans hals.
 Hvis er den pragtfulde klædning der ligger i bunke på jorden?
 En pris? Han vendte sig, og kvindeansigterne[§]
 stirrede rugende på ham; venlige og utydelige,
 parate til at tale: — „Jonglørerne havde i trop
 bragt ham tilbage, Naddo, Squarcialupe

*Sordello før
 Palma besejrede
 ham,*

*modtager
 prisen
 og grubler*

^{*} trouvèren: trouvèren er Naddo, Eglamors ven.

[†] Apis: ægyptisk gud i tyreskikkelse; den havde en skarabæ under tungen. Flanken på tyren.

[‡] atter: bifald bevægede atter den standsede magi. Suppleret i (SB).

[§] kvindeansigterne: de gamle tjenestekvinder på Goito (Longman).

120 And Tagliafer; how strange! a childhood spent
 In taking, well for him, so brave a bent!
 Since Eglamor," they heard, "was dead with spite,
 And Palma chose him for her minstrel."

Light

Sordello rose — to think, now; hitherto
 He had perceived. Sure, a discovery grew
 Out of it all! Best live from first to last
 The transport o'er again. A week he passed,
 Sucking the sweet out of each circumstance,
 From the bard's outbreak to the luscious trance
 Bounding his own achievement. Strange! A man
 130 Recounted an adventure, but began
 Imperfectly; his own task was to fill
 The framework up, sing well what he sung ill,
 Supply the necessary points, set loose
 As many incidents of little use
 — More imbecile the other, not to see
 Their relative importance clear as he!
 But, for a special pleasure in the act
 Of singing — had he ever turned, in fact,
 From Elys, to sing Elys? — from each fit
 140 Of rapture to contrive a song of it?
 True, this snatch or the other seemed to wind
 Into a treasure, helped himself to find
 A beauty in himself; for, see, he soared
 By means of that mere snatch, to many a hoard
 Of fancies; as some falling cone bears soft
 The eye along the fir-tree-spire, aloft
 To a dove's nest. Then, how divine the cause
 Why such performance should exact applause
 From men, if they had fancies too? Did fate
 150 Decree they found a beauty separate
 In the poor snatch itself? — "Take Elys, there,
 — 'Her head that's sharp and perfect like a pear,
 So close and smooth are laid the few fine locks
 Coloured like honey oozed from topmost rocks
 Sun-blanced the livelong summer' — if they heard
 Just those two rhymes, assented at my word,

*How had he been
 superior to Eglamor?*

120 og Tagliafer; hvor besynderligt! en barndom tilbragt,
 med at tage så skøn en drejning, godt for ham,
 siden Eglamor,” havde de hørt, „var død af nag,
 og Palma havde valgt ham som sin minnesanger.”*

Let til mode

rejste Sordello sig — for at tænke nu; hidintil
 havde han sanset. Javist, en opdagelse voksede
 ud af det hele. Best atter at gennemleve
 henrykkelsen fra først til sidst. En uge gik,
 hvor han sugede sødmen ud af enhver omstændighed,
 fra bardens udbrud til den forføriske ekstase
 130 der omgrænsede hans egen bedrift. Underligt! En mand
 genfortalte et eventyr, men begyndte mangelfuldt;
 hans egen opgave var at fylde rammen ud,
 synge dét godt, som han sang dårligt,
 tilføje de nødvendige punkter, fjerne
 ligeså mange tilfælde af ringe nytte.
 —Den andens ånd var sløvere, da han ikke så deres
 forholdsvis betydning så klart som ham selv.
 Men bortset fra den specielle glæde der var
 ved at synge — var han nogensinde, rent faktisk,
 gået fra Elys til at synge om Elys? — fra hvert anfald[†]
 140 af begejstring til at udtænke en sang om emnet?
 Sandt nok, brudstykkerne syntes at vinde sig op
 til noget rigt, hjælp ham med at finde
 en skønhed inde i sig selv; thi se, i kraft af det
 blotte brudstykke hævede han sig højt op til en skat
 af forestillinger; ligesom en eller anden faldende kogle
 blidt fører øjet langs fyrretræsspiret op
 til duens rede. Hvordan så ane grunden til
 at en sådan optræden skulle aftvinge bifald
 fra folk, hvis de også havde forestillinger? Bestemte
 150 skæbnen om de fandt en særskilt skønhed
 i dette fattige brudstykke selv? — „Tag nu Elys, der:[‡]
 — ‘Hendes hoved er spidst og fuldendt som en pære,
 den form er det af fine lokker givet,
 som honning ned fra klippens top er sivet
 solbleget hele somren lang’ — hvis de hørte[§]
 blot disse to rim, bifaldt mine ord,

*Hvordan han
 havde været
 Eglamor
 overlegen?*

* Sordello vinder laurbærkransen, som er prisen, og fordi han har vundet, bliver han derefter Palmas troubadour. Eglamor var grev Richards troubadour

[†] gået fra Elys: dvs. gået fra tanken om Elys til at udarbejde en sang om hende (Whyte).

[‡] Ll. 150-1. fandt ... selv: at ordene, sangen havde en skønhed for andre, der var forskellig fra den skønhed, den havde for ham selv (Longman).

[§] Ll. 1521-5: Det er et fingeret digt af Browning tillagt Sordello.

BOOK THE SECOND

And loved them as I love them who have run
These fingers through those pale locks, let the sun
Into the white cool skin — who first could clutch,
160 Then praise — I needs must be a god to such.
Or what if some, above themselves, and yet
Beneath me, like their Eglamor, have set
An impress on our gift? So, men believe
And worship what they know not, nor receive
Delight from. Have they fancies — slow, perchance,
Not at their beck, which indistinctly glance
Until, by song, each floating part be linked
To each, and all grow palpable, distinct?"
He pondered this.

*This is answered
by Eglamor himself:*

170 Meanwhile, sounds low and drear
Stole on him, and a noise of footsteps, near
And nearer, while the underwood was pushed
Aside, the larches grazed, the dead leaves crushed
At the approach of men. The wind seemed laid;
Only, the trees shrunk slightly and a shade
Came o'er the sky although 't was mid-day yet:
You saw each half-shut downcast floweret
Flutter — "a Roman bride, when they 'd dispart
Her unbound tresses with the Sabine dart,
180 Holding that famous rape in memory still,
Felt creep into her curls the iron chill,
And looked thus," Eglamor would say — indeed
'T is Eglamor, no other, these precede
Home hither in the woods. "'T were surely sweet
Far from the scene of one's forlorn defeat
To sleep!" judged Naddo, who in person led
Jongleurs and Trouveres, chanting at their head,
A scanty company; for, sooth to say,
Our beaten Troubadour had seen his day.
Old worshippers were something shamed, old friends
190 Nigh weary; still the death proposed amends.
"Let us but get them safely through my song
And home again!" quoth Naddo.

All along,
This man (they rest the bier upon the sand)
— This calm corpse with the loose flowers in his hand,
Eglamor, lived Sordello's opposite.

*one who belonged
to what he loved,*

og elskede dem, som jeg elsker dem, der har løbet
mine fingre gennem hine blege lokker, lukket solen
ind til den hvide kølige hud — som jeg kunne gribe fat i og
160 derefter lovprise — for dem må jeg nødvendigvis være en gud.
Eller hvad hvis nogen over dem selv og dog
under mig, ligesom deres Eglamor, har stemplet
vor digtergave som noget værdifuldt? Altså tror folk
på og tilbeder, hvad de ikke forstår og heller ikke
har nogen glæde af. Har disse ikke forestillinger — måske
langsomme — til deres rådighed, som utydeligt glimter,
indtil, i kraft af sangen, hver svævende del bliver
lænket sammen og alt bliver håndgribeligt, tydeligt?*"†
Han grundede over dette.†

*Dette bliver
besvaret af
Eglamor selv:*

170 I mellemtiden listede dybe og
ildevarslende lyde sig ind på ham og en støj af fodtrin,
der kom nærmere og nærmere, medens underskoven blev
skubbet til side, lærketræerne strejft og de døde blade
knust af folk, der kom nærmere. Vinden syntes løjet af;
kun skrumpede træstammerne svagt og en skygge
kom hen over himlen, skønt det endnu var middag.
Man så hver halvtlukket nedbøjet lille blomst
flagre: „en romersk brud — når de ville afskilte
hendes løste fletninger med den sabinske pil,
180 idet de stadigvæk holdt hin berømte voldtægt i minde, —
der følte det kolde jern krybe ind mellem sine krøller,
så således ud,” ville Eglamor sige — ja, virkelig‡
det er Eglamor, ingen anden, de er på vej hjem med
gennem skovene. „Det vil sandelig være skønt
at sove langt fra scenen for et ulykkeligt nederlag!”§
mente Naddo, som i egen person ledte
jonglører og trouvèrer, mens han sang i spidsen for dem,
et nødtørftigt selskab; thi sandt at sige,
vor besejrede troubadour havde mødt sin skæbne.
Gamle tilbedere var noget skamfulde, gamle venner
190 snarere trætte; dog, døden havde forsoning i sig.
„Lad os nu blot få dem trygt gennem min sang
og hjem igen!” mælede Naddo.

Hele tiden
levede denne mand (de stillede båren på sandet)
— dette stille lig med løse blomster i hånden,
Eglamor, som Sordellos modsætning.

*én der tilhørte
det han elskede,*

* Ll. 165-8. Har ... tydeligt: 'Eller er den mesmeriske kraft jeg besidder, min alene?' (SB).

† Han ... dette: 'idet han ikke vidste hvad det var — mesmerisme' (SB).

‡ en romersk ... ud: en gammel romersk tradition.

§ Eglamor bliver begravet i skoven omkring Goito.

For him indeed was Naddo's notion right,
 And verse a temple-worship vague and vast,
 A ceremony that withdrew the last
 Opposing bolt, looped back the lingering veil
 Which hid the holy place: should one so frail
 200 Stand there without such effort? or repine
 If much was blank, uncertain at the shrine
 He knelt before, till, soothed by many a rite,
 The power responded, and some sound or sight
 Grew up, his own forever, to be fixed,
 In rhyme, the beautiful, forever! — mixed
 With his own life, unloosed when he should please,
 Having it safe at hand, ready to ease
 All pain, remove all trouble; every time
 210 He loosed that fancy from its bonds of rhyme,
 (Like Perseus when he loosed his naked love)
 Faltering; so distinct and far above
 Himself, these fancies! He, no genius rare,
 Transfiguring in fire or wave or air
 At will, but a poor gnome that, cloistered up
 In some rock-chamber with his agate cup,
 His topaz rod, his seed-pearl, in these few
 And their arrangement finds enough to do
 For his best art. Then, how he loved that art!
 220 The calling marking him a man apart
 From men — one not to care, take counsel for
 Cold hearts, comfortless faces — (Eglamor
 Was neediest of his tribe) — since verse, the gift,
 Was his, and men, the whole of them, must shift
 Without it, e'en content themselves with wealth
 And pomp and power, snatching a life by stealth.
 So, Eglamor was not without his pride!
 The sorriest bat which cowers throughout noontide
 While other birds are jocund, has one time
 230 When moon and stars are blinded, and the prime
 Of earth is his to claim, nor find a peer;
 And Eglamor was noblest poet here —
 He well knew, 'mid those April woods, he cast
 Conceits upon in plenty as he passed,

*loving his art and
rewarded by it,*

Af ham var Naddos opfattelse visselig rigtig;*
 at synge på vers var en vag og vældig tempeltilbedelse,
 en ceremoni som trak den sidste modarbejdende
 bolt ud, slog det tøvende slør til side,
 som skjulte det hellige sted; skulle én så skrøbelig stå der
 200 uden at have ydet en sådan indsats? eller skulle han klage†
 hvis meget var tomhed, usikker ved skrinet
 han knælede foran, indtil, formildet af mange ritualer,
 magten svarede og en lyd eller et syn
 groede frem, som ville være hans for evigt, for at blive sat
 i vers, skønheden, for evigt! — blandet med
 hans eget liv, løst op når han skulle behage,
 idet han havde det trygt ved hånden, parat til at lette
 al pine, fjerne alle bekymringer. Hver eneste gang
 210 han frigjorde denne fantasi fra dens bånd af rim,‡
 (ligesom Perseus da han frigjorde sin nøgne elskede)§
 vaklede han; så tydeligt og langt over ham selv
 var disse fantasier. Han var ingen sjælden ånd,
 der omformede sig til ild eller bølge eller luft,
 som det passede ham, men en stakkels trold der,
 afsondret i et eller andet klippekammer med sit agatbæger,
 sin topasstang og sin sandperle, i disse få ting**
 og deres arrangement finder tilstrækkeligt til at
 220 udklække sin bedste kunst. Og hvor han elskede denne kunst.
 Kaldelsen udmærkede ham som en mand, der var adskilt
 fra andre mænd — en der var ligeglad, der ikke tog råd
 far kolde hjerter og ansigter uden trøst†† — (Eglamor
 var den mest nødlidende af sin stamme) — eftersom vers,
 digtergaven var hans, og alle andre må hjælpe sig
 uden den, netop være tilfredse med rigdom
 og pomp og magt, mens de snapper et liv i smug.
 Så Eglamor var ikke uden stolthed. Den tristeste
 flagermus som kryber sammen hele middagen igennem,
 medens andre fugle er lystige, har et tidspunkt,
 230 når månen og stjernerne er blændet, hvor den kan fordre
 det bedste på jorden og heller ikke finder ligemænd;
 og Eglamor var den fornemmeste digter her. —
 Han vidste udmærket, når han inde i hine aprilskove
 iklædte dem affekterede metaforer, mens han gik afsted,

*da han elskede
 sin kunst og
 belønnedes
 af den,*

* ham: Eglamor som hele passagen handler om til l. 273.

† ydet en sådan indsats: lagt et stort arbejde i sine sange.

‡ han ...rim: rim er her formen. Forlader Eglamor denne, kan han ikke overskue stoffet. Han føler sig forpligtiget til at gengive visionen uredigeret, så at sige, men det bliver ham overvægtigt.

§ Perseus: Perseus befriede Andromeda for havuhyret, dræbte det og giftede sig med hende.

** sandperle: lille perle.

†† en der ... trøst: han var ligeglad med bifald og tog sig ikke af kritik (Duff).

BOOK THE SECOND

That Naddo might suppose him not to think
 Entirely on the coming triumph: wink
 At the one weakness! 'Twas a fervid child,
 That song of his; no brother of the guild
 Had e'er conceived its like. The rest you know,
 240 The exaltation and the overthrow:
 Our poet lost his purpose, lost his rank,
 His life—to that it came. Yet envy sank
 Within him, as he heard Sordello out,
 And, for the first time, shouted — tried to shout
 Like others, not from any zeal to show
 Pleasure that way: the common sort did so,
 What else was Eglamor? who, bending down
 As they, placed his beneath Sordello's crown,
 Printed a kiss on his successor's hand,
 250 Left one great tear on it, then joined his band
 — In time; for some were watching at the door:
 Who knows what envy may effect? "Give o'er,
 Nor charm his lips, nor craze him!" (here one spied
 And disengaged the withered crown) — "Beside
 His crown? How prompt and clear those verses rang
 To answer yours! nay, sing them!" And he sang
 Them calmly. Home he went; friends used to wait
 His coming, zealous to congratulate;
 But, to a man, — so quickly runs report, —
 260 Could do no less than leave him, and escort
 His rival. That eve, then, bred many a thought:
 What must his future life be? was he brought
 So low, who stood so lofty this Spring morn?
 At length he said, "Best sleep now with my scorn,
 And by to-morrow I devise some plain
 Expedient!" So, he slept, nor woke again. *ending with what*
 They found as much, those friends, when they returned *had possessed him.*
 O'erflowing with the marvels they had learned
 About Sordello's paradise, his roves
 270 Among the hills and vales and plains and groves,
 Wherein, no doubt, this lay was roughly cast,
 Polished by slow degrees, completed last
 To Eglamor's discomfiture and death.

at Naddo kunne tro, at han ikke helt og holdent
 tænkte på den kommende triumf: lad os bære over med
 denne ene svagheit. Det var et glødende barn,
 denne hans sang: ingen broder fra digterlavet havde
 nogensinde undfanget noget lignende. Resten ved I,
 240 fryden og tilintetgørelsen.
 Vor digter mistede sit formål, mistede sin rang,
 sit liv — dertil kom det. Dog borede misundelse
 sig ind i ham, medens han hørte Sordello færdig,
 og for første gang råbte — forsøgte at råbe
 ligesom de andre, ikke fordi han var ivrig efter at behage*
 på denne måde. Den almindelige slags gjorde sådan,
 og hvad andet var Eglamor nu? som, idet han bøjede sin ned
 ligesom de, anbragte sin krone under Sordellos,
 trykkede et kys på sin efterfølgers hånd,
 250 efterlod en stor tåre på den, sluttede sig så til sin flok
 — i tide; for nogen vogter på ham ved døren;†
 hvem ved hvad misundelse kan føre til? „Overgiv dig,
 forband ikke hans læber eller sig han er gal!” (her var der
 en, der fjernede den visnede krone) — „Ved siden
 af hans krone? Hvor prompte og klare klingede disse vers ikke
 som svar på dine! ja, syng dem!” Og han sang
 dem roligt. Han gik hjem; venner plejede at vente
 på hans komme, ivrige efter at lykønske;
 men alle, til sidste mand — så hurtigt løber nyheden, —
 260 havde allerede forladt ham og fulgt hans rival.
 Så den aften fødtes mange tanker.‡
 Hvad ville hans fremtidige liv blive? Var han virkelig kastet
 så langt ned, ham der stod så ophøjet denne forårmorgen?
 Til sidst sagde han: „Det er bedst nu at sove med ringeagten,
 og i morgen finder jeg på en eller anden enkel
 udvej!” Så han sov og vågnede ikke mere.
 Så meget fandt de, hine venner, da de vendte tilbage,
 overlæst med de undere de havde lært
 om Sordellos paradys; hans omstrejfen
 270 mellem bakker og dale og sletter og lunde,
 hvor denne sang uden tvivl var groft formet,
 derefter gradvis forfinet, endelig fuldført
 til Eglamors skuffelse og død.

*og døde med
 det, der havde
 besat ham.*

* forsøgte ... andre: for at overdøve Sordello.

† for... døren: hans (tidligere) beundrere iagttager ham mistænksomt. Hans krone skal ikke ligge i nærheden af Sordellos.

‡ mange tanker: 'Første tænkte han, skal jeg slå ham? Men al hans fortræffelighed kom fra studiet af andre — døde. [I ånden] forudså han en ny ånd — som dog var utilnærmelig — og at hans egen digtning ikke længere var til nogen nytte' (SB).

Such form the chanters now, and, out of breath,
 They lay the beaten man in his abode,
 Naddo reciting that same luckless ode,
 Doleful to hear. Sordello could explore
 By means of it, however, one step more
 In joy; and, mastering the round at length,
 280 Learnt how to live in weakness as in strength,
 When from his covert forth he stood, addressed
 Eglamor, bade the tender ferns invest,
 Primæval pines o'er canopy his couch,
 And, most of all, his fame — (shall I avouch
 Eglamor heard it, dead though he might look,
 And laughed as from his brow Sordello took
 The crown, and laid on the bard's breast, and said
 It was a crown, now, fit for poet's head?)
 — Continue. Nor the prayer quite fruitless fell,
 290 A plant they have, yielding a three-leaved bell
 Which whitens at the heart ere noon, and ails
 Till evening; evening gives it to her gales
 To clear away with such forgotten things
 As are an eyesore to the morn: this brings
 Him to their mind, and bears his very name.
 So much for Eglamor. My own month came;
 'Twas a sunrise of blossoming and May.
 Beneath a flowering laurel thicket lay
 Sordello; each new sprinkle of white stars
 300 That smell fainter of wine than Massic jars
 Dug up at Baiæ, when the south wind shed
 The ripest, made him happier; filleted
 And robed the same, only a lute beside
 Lay on the turf. Before him far and wide
 The country stretched: Goito slept behind
 — The castle and its covert, which confined
 Him with his hopes and fears; so fain of old
 To leave the story of his birth untold.
 At intervals, 'spite the fantastic glow
 310 Of his Apollo-life, a certain low
 And wretched whisper, winding through the bliss,
 Admonished, no such fortune could be his,
 All was quite false and sure to fade one day:

*Eglamor done with,
 Sordello begins.*

Således tænkte sangerne nu, og forpustet lagde
 de den slagne mand ind i hans bolig,
 Naddo sang igen den ulykkelige ode,
 det var sørgeligt at høre på. Imidlertid kunne Sordello
 ved hjælp af dette udforske endnu et skridt fremad
 i glæden; og, idet han omsider kom til klarhed
 280 om verden omkring sig, lærte han at leve i svaghed og styrke,
 da han stod frem fra sit skjul og henvendte sig til*
 Eglamor og bad de blide bregner smykke hans leje,
 og urskovens pinjer om at danne en tronhimmel over ham
 og mest af alt, at hans berømmelse — (skal jeg påstå,
 at Eglamor hørte det, skønt han så død ud, og lo,
 da Sordello tog kronen fra sin pande
 og lagde den på bardens bryst og sagde, at nu var
 det en krone, der var passende for en digters hoved?)†
 — måtte bestå. Og bønnen faldt ikke helt frugtesløst,
 290 thi de har en plante, der bær en trebladet klokke,
 der hvidner til sit inderst før middag og skranter indtil
 aften; aftenen giver den til blæsten
 for at skaffe den slags glemte ting af vejen,
 som er en torn i øjet på morgenen. Denne plante
 får dem til at tænke på ham, og den bær hans navn.
 Så meget om Eglamor. Min egen måned kom;
 det var en solopgang af blomstring og maj.‡
 Under et blomstrende laurbærkrat lå
 Sordello; hvert nyt stænk af hvide stjerner,
 300 som lugtede svagere af vin end massikanske krukker,§
 gravet op ved Baiæ, når søndenvinden lod
 de modneste falde, gjorde ham lykkeligere; bekranset
 og klædt som før, kun en lut lå ved siden af
 på græsset. Foran ham strakte landet sig
 vidt og bredt; Goito sov bagved
 — borgen og dens tilflugtssted, som indesluttede
 ham med hans håb og bekymringer, så tilfreds med
 før i tiden at lade historien om hans fødsel være ufortalt.
 Med mellemrum, på trods af hans Apollonlivs
 310 forunderlige glød, advarede en vis dyb ubehagelig
 hvirken, der snoede sig gennem lyksaligheden,
 om, at ingen sådan lykke kunne blive hans,
 alt var ganske falskt og ville med sikkerhed en dag forgå.

*Eglamor er
 færdig, Sordello,
 begynder.*

* henvendte sig til: i en elegi.

† passende ... hoved: da den nu var indviet ved Sordellos sejr.

‡ Browning var født i maj, som også var den måned han holdt mest af.

§: massikanske: vin fra Monte Massico, et bjerg i Campania berømt for dets vine. — Baiæ: et feriested for de rige i nærheden af Napoli.

BOOK THE SECOND

The closelier drew he round him his array
 Of brilliance to expel the truth. But when
 A reason for his difference from men
 Surprised him at the grave, he took no rest
 While aught of that old life, superbly dressed
 Down to its meanest incident, remained
 320 A mystery: alas, they soon explained
 Away Apollo! and the tale amounts
 To this: when at Vicenza both her counts
 Banished the Vivaresi kith and kin,
 Those Maltraversi hung on Ecelin,
 Reviled him as he followed; he for spite
 Must fire their quarter, though that self-same night
 Among the flames young Ecelin was born
 Of Adelaide, there too, and barely torn
 From the roused populace hard on the rear,
 330 By a poor archer when his chieftain's fear
 Grew high; into the thick Elcorte leapt,
 Saved her, and died; no creature left except
 His child to thank. And when the full escape
 Was known — how men impaled from chine to nape
 Unlucky Prata, all to pieces spurned
 Bishop Pistore's concubines, and burned
 Taurello's entire household, flesh and fell,
 Missing the sweeter prey — such courage well
 Might claim reward. The orphan, ever since,
 340 Sordello, had been nurtured by his prince
 Within a blind retreat where Adelaide—
 (For, once this notable discovery made,
 The past at every point was understood)
 — Might harbor easily when times were rude,
 When Azzo schemed for Palma, to retrieve
 That pledge of Agnes Este — loth to leave
 Mantua unguarded with a vigilant eye,
 While there Taurello bode ambiguously—
 He who could have no motive now to moil

*Who he really was,
and why at Goito.*

Jo mere dette, jo tættere trak han sin pragtfulde dragt*
 om sig for at bortjage sandheden. Men da en grund†
 til hans forskellighed fra andre mennesker
 overraskede ham ved graven, hvilede han ikke,
 så længe alt fra hint gamle fortrinligt pyntede liv,
 ned til dets mest ydmyge hændelser, forblev
 320 et mysterium. Ak! de bortforklarede snart
 Apollon, og historien blev til følgende:
 Da i Vicenza begge dens grever‡
 landsforviste vivareserne med slægt og venner,
 holdt maltraverserne fast ved Ezzelin
 og spottede ham, da han fulgte med; af had
 brændte han deres beboelseskvarter af, skønt unge Ezzelin
 den selv samme nat blev født mellem flammerne
 af Adelaide, som også var der, og som kun med nød og næppe,
 blev revet bort fra den oprørte menneskemængde tæt bagved
 330 af en fattig bueskytte, da hans anførers frygt§
 steg voldsomt; Elcorte sprang ind i flammerne,
 reddede hende og døde; der var ingen tilbage at takke
 bortset fra et barn. Og da alle omstændigheder ved flugten
 blev kendt — hvordan folk spiddede fra rygrad til nakke
 den ulykkelige Prata, sparkede biskops**
 Pictores elskerinder i stykker og brændte
 hele Taurellos husstand med hud og hår,
 mens de gik glib af det lifligere bytte — sådant mod††
 måtte rimeligvis kræve en belønning. Den forældreløse,
 340 Sordello, var lige siden blevet opfostret hos sin fyrste
 på et afsidesliggende fristed, hvor Adelaide —
 (for nu, da denne betydningsfulde opdagelse var gjort,
 blev fortiden i alle detaljer forstået)
 — let kunne skjule sig i barske tider,
 når Azzo lagde planer om Palma for at få
 hint pant fra Agnes Este igen — skønt hun var uvillig‡‡
 til at forlade Mantua ubevogtet med et vågent øje,
 medens Taurello forblev dér på tvetydig vis —
 han som nu intet motiv kunne have til at arbejde

*Hvem han
 virkelig var og
 hvorfor i Goito.*

* dragt: Apollondragten, hans billede af sig selv som Apollon.

† Ll. 315-7. 'men da en ganske anden grund ... graven': nemlig hans 'mesmeriske evne' (SB).

‡ grever: Vivareserne var gibellinere og Maltraveserne var guelfere— Ezzelin II var gibelliner og fulgtes med den fraktion der kaldtes Vivaresi, se Noter: *Vivaresi og Maltravesi*. — unge Ezzelin: Ezzelin III.

§ fattig bueskytte: Elcorte, som antages at være Sordellos far.

** Pratafamilien var beslægtet med Ezzelinerne. — Biskoppen forlod byen sammen med Ezzelin II.

†† det lifligere bytte: gibellineren Taurello Salinguerra selv (Longman).

‡‡ Azzo ... igen: 'Når Azzo mange år senere lagde planer'; Palma bliver 'pantet' på den medgift, som Agnes af Estes fik med, da hun giftede sig med Ezzelin II. Pantet skal indløses ved giftermål med grev Richard.

350 For his own fortunes since their utter spoil—
 As it were worth while yet (went the report)
 To disengage himself from her. In short,
 Apollo vanished; a mean youth, just named
 His lady's minstrel, was to be proclaimed
 — How shall I phrase it? — Monarch of the World!
 For, on the day when that array was furled
 Forever, and in place of one a slave
 To longings, wild indeed, but longings save
 In dreams as wild, suppressed — one daring not
 360 Assume the mastery such dreams allot,
 Until a magical equipment, strength,
 Grace, wisdom, decked him too, — he chose at length,
 Content with unproved wits and failing frame,
 In virtue of his simple will, to claim
 That mastery, no less — to do his best
 With means so limited, and let the rest
 Go by, — the seal was set: never again
 Sordello could in his own sight remain
 One of the many, one with hopes and cares
 370 And interests nowise distinct from theirs,
 Only peculiar in a thriveless store
 Of fancies, which were fancies and no more;
 Never again for him and for the crowd
 A common law was challenged and allowed
 If calmly reasoned of, howe'er denied
 By a mad impulse nothing justified
 Short of Apollo's presence. The divorce
 Is clear: why needs Sordello square his course
 By any known example? Men no more
 380 Compete with him than tree and flower before.
 Himself, inactive, yet is greater far
 Than such as act, each stooping to his star,
 Acquiring thence his function; he has gained
 The same result with meaner mortals trained
 To strength or beauty, moulded to express
 Each the idea that rules him; since no less

*He, so little would
fain be so much:*

*leaves the dream he
may be something,*

350 for sin egen lykke efter dens totale ødelæggelse —*
 som om det endnu ville være umagen værd (således lød
 rapporten) at skille sig fra hende.[†] Kort sagt:[‡]
 Apollon forsvinder; en simpel yndling, netop udnævnt[§]
 til sin frues troubadour, skulle erklæres
 — hvordan skal jeg udtrykke det? — Verdens Monark,[§]
 thi på den dag da dragten var gemt bort for evigt,^{**}
 og i stedet for en der er slave af længsler, vilde ja vist,
 længsler som han dog undertrykte, undtagen
 i drømme, — i stedet for at være en der ikke vovede
 360 at påtage sig det mesterskab sådanne drømme skænker,
 før et magisk udstyr, styrke, elegance,
 visdom også smykkede ham, — så valgte han omsider,
 tilfreds med uprøvet forstand og en skrøbelig krop,
 alene i kraft af sin vilje at kræve^{††}
 dette mesterskab, intet mindre — at gøre sit bedste
 med så begrænsede midler og lade resten
 passere — seglet var sat; aldrig igen
 kunne Sordello i sine egne øjne forblive
 en af de mange, en hvis håb og bekymringer
 370 og interesser på ingen måde var forskellig fra deres,
 kun speciel i det nyttesløse forråd
 af fantasi, som var fantasi og ikke mere;
 aldrig igen ville en fælles lov for ham og mængden^{‡‡}
 blive udfordret og tilladt, hvis overvejet
 med sindsro, hvor meget det end benægtedes
 af en vanvittig indskydelse, som intet retfærdiggjorde,
 bortset fra Apollons tilstedeværelse. Skilsmissen
 er klar: hvorfor skulle Sordello behøve afpasse sin kurs
 efter noget kendt eksempel? Folk konkurrerede ikke
 380 mere med ham end træer og blomster førhen.
 Han selv som uvirksom er langt større end sådanne,
 der handler, idet hver af dem bøjer sig for sin stjerne
 og erhverver sit virke derfra; han har opnået
 det samme resultat som jævne dødelige, der opøvet
 til styrke og skønhed, hver er formet til at udtrykke
 den idé, der styrer dem; eftersom han ikke blot

*Han, der er så
 lille, vil så gerne
 være så meget.*

*holder op med
 at drømme, at
 han kan være
 noget,*

* ødelæggelse: da han mistede kone og barn i branden.

† hende: Adelaide og Ezzelinerne i almindelighed.

‡ Apollon forsvinder: 'Da sandheden (eller hvad han tager for sandhed) om sin fødsel nu er åbenbaret. Dog fastholder han sine vilde ambitioner (Clarendon).

§ erklæres ... Verdens Monark: 'i kraft af den mesmeriske [evne]' (SB).

** klædningen: igen Apollondragten.

†† vilje: stavet med stort 'Vilje' i 1840-udgaven, se Noter: *Vilje*.

‡‡ fælles lov: for ham og hans publikum når han optrådte, og han nægter således at optræde igen med mindre Apollon er tilstede l. 377.

He comprehends that function, but can still
 Embrace the others, take of might his fill
 390 With Richard as of grace with Palma, mix
 Their qualities, or for a moment fix
 On one; abiding free meantime, uncramped
 By any partial organ, never stamped
 Strong, and to strength turning all energies —
 Wise, and restricted to becoming wise —,
 That is, he loves not, nor possesses One
 Idea that, star-like over, lures him on
 To its exclusive purpose. "Fortunate!
 This flesh of mine ne'er strove to emulate
 A soul so various — took no casual mould
 400 Of the first fancy and, contracted, cold
 Clogged her forever — soul averse to change
 As flesh: whereas flesh leaves soul free to range,
 Remains itself a blank, cast into shade,
 Encumbers little, if it cannot aid.
 So, range, free soul! — who, by self-consciousness,
 The last drop of all beauty dost express —
 The grace of seeing grace, a quintessence
 For thee: while for the world, that can dispense
 Wonder on men who, themselves, wonder — make
 410 A shift to love at second-hand, and take
 For idols those who do but idolize,
 Themselves, — the world that counts men strong or wise,
 Who, themselves, court strength, wisdom, — it shall bow
 Surely in unexampled worship now,
 Discerning me!" —

*for the fact that he
can do nothing,*

(Dear monarch, I beseech,
 Notice how lamentably wide a breach
 Is here: discovering this, discover too
 What our poor world has possibly to do
 With it! As pigmy natures as you please —
 420 So much the better for you; take your ease,
 Look on, and laugh; style yourself God alone;
 Strangle some day with a cross olive-stone!
 All that is right enough: but why want us
 To know that you yourself know thus and thus?)
 "The world shall bow to me conceiving all

forstår hint virke, men også kan
indbefatte de andres, mætte sig med magt
390 med Richard og med skønhed med Palma, blande
deres egenskaber, eller et øjeblik koncentrere sig
om det ene; være fri i mellemtiden, uhæmmet
af noget særligt organ, aldrig stemplet
som stærk og at bruge al sin energi på styrke —
som klog og begrænset til at blive klog —
det vil sige, han elsker ikke, besidder heller ikke
en eneste idé som, stjerneagtig, lokker ham videre
[*Sor:*] til dens ene formål. „Lykkeligvis
stræbte dette mit kød aldrig efter at efterligne
en så sammensat sjæl — antog ikke form af den første *
400 tilfældig fantasi, som da ville have trukket sig sammen af kulde
og stivnet for altid — en sjæl ligeså utilbøjelig til forandring
som kødet. Derimod lader kødet sjælen bevæge sig frit[†]
omkring, forbliver selv uvirksom, kastet i skygge
og belemrer kun lidt, hvis det ikke kan hjælpe.
Så, strejf omkring, frie sjæl! — som i kraft af selvbevidsthed
presser den sidste dråbe ud af al skønhed —
dejligheden ved at se dejlighed, en kvintessens
for dig; mens hvad verden angår, der kan forundre
sig over mænd, som selv forundrer sig — klarer sig
410 med at elske på anden hånd og tage
dem til afguder, der selv er afgudsdyrkere,
— verden der regner folk for stærke og vise,
folk der selv gør kur til styrke og visdom, — så skal den
nu visselig bøje sig i eksempelløs tilbedelse,
idet den erkender mig!” —[‡]

(Kære monark, jeg trygler dig
om at bemærke, hvor beklageligt bredt bruddet[§]
er her. Idet du opdager dette, så opdag også,
hvad vor fattige verden dog har med det
at gøre! som pygmænaturer, hvis du lyster —^{**}
420 så meget des bedre for dig, gør dig det behageligt,
kig på og le; kald alene dig selv for Gud;
og bliv en dag kvalt af en olivensten på tværs.
Alt det er godt nok; men hvorfor ønsker du, at vi
skal vide, at du selv ved sådan og sådan?)
[*Sor:*] „Verden skal bøje sig for mig, der forstår hele

*da han ikke er
i stand til at
gøre noget,*

* sammensat sjæl: som han forestillede sig sin sjæl i fantasien.

[†] bevæger ... omkring: 'til at mesmerisere' (SB).

[‡] erkender mig: '— mesmerismen' (SB).

[§] bruddet: Sordellos brud med verden.

^{**} verden ... gøre. 'i denne fase' (SB). — 'folks fantasi er som pygmæers sammenlignet med Sordellos.'

Man's life, who see its blisses, great and small,
 Afar — not tasting any; no machine
 To exercise my utmost will is mine:
 Be mine mere consciousness! Let men perceive
 430 What I could do, a mastery believe,
 Asserted and established to the throng
 By their selected evidence of song
 Which now shall prove, whate'er they are, or seek
 To be, I am — whose words, not actions speak,
 Who change no standards of perfection, vex
 With no strange forms created to perplex,
 But just perform their bidding and no more,
 At their own satiating-point give o'er,
 While each shall love in me the love that leads
 440 His soul to power's perfection." Song, not deeds,
 (For we get tired) was chosen. Fate would brook
 Mankind no other organ; he would look
 For not another channel to dispense
 His own volition by, receive men's sense
 Of its supremacy — would live content,
 Obstructed else, with merely verse for vent.
 Nor should, for instance, strength an outlet seek
 And, striving, be admired: nor grace bespeak
 Wonder, displayed in gracious attitudes:
 450 Nor wisdom, poured forth, change unseemly moods;
 But he would give and take on song's one point:
 Like some huge throbbing stone that, poised a-joint,
 Sounds, to affect on its basaltic bed,
 Must sue in just one accent; tempests shed
 Thunder, and raves the windstorm: only let
 That key by any little noise be set —
 The far benighted hunter's halloo pitch
 On that, the hungry curlew chance to scritch
 Or serpent hiss it, rustling through the rift,
 460 However loud, however low — all lift
 The groaning monster, stricken to the heart.
 Lo ye, the world's concernment, for its part,
 And this, for his, will hardly interfere!
 Its businesses in blood and blaze this year

*yet is able to
imagine everything,*

*if the world esteem
this equivalent.*

menneskelivet, som ser dets lyksaligheder, store og små,
 selv i det fjerne — uden at smage på noget; jeg har
 ingen maskine til at udøve min bedste vilje, thi min
 vilje udfolder sig i min blotte bevidsthed. Lad folk indse,
 430 hvad jeg *kunne* gøre, tro på et herredømme,
 hævdet og fastslået for skaren,
 bevidnet ved deres udvalgte sange,
 som nu skal bevise, at hvad folk end er eller søger
 at være, det er jeg — den hvis ord ikke taler om handlinger,
 den som ikke ændrer nogen standart for fuldkommenhed,
 ikke irriterer med nogen fremmede former, skabt for at
 forvirre, men blot fremfører det, de beder om og intet andet,
 ikke overskride deres mæthedspunkt,
 mens hver enkelt skal elske i mig den kærlighed, som fører
 440 hans sjæl til den fuldkomne magt.” Sang ikke bedrifter,
 (for vi bliver trætte) blev valgt. Skæbnen ville ikke forunde
 noget andet organ at nå menneskeheden; han ville ikke
 lede efter nogen anden kanal til at udfolde
 sin egen vilje igennem og modtage menneskets følelse af,
 at den var øverste myndighed — ville leve tilfreds,*
 ellers tilstoppet, med vers alene som åndehul.
 Styrke, for eksempel, skulle ikke søge sit udløb
 og, kæmpende, blive beundret; ej heller skulle skønhed gøre
 krav på at være et under, stillet til skue i elegante fremstillinger;
 450 eller udøst visdom forvandle usømmelige sindstilstande,
 men med sangens ene punkt ville han give og tage.†
 Ligesom en umådelig bankende sten, stillet på spidsen,
 som lyde, for at bevæge den i sit basaltleje, måtte
 appellere til i kun et tonefald; storme kan udsende
 torden og blæsten kan rase, lad kun denne
 toneart være sat ved en hvilken som helst lille lyd — jægeren,
 overrasket i det fjerne af mørket, råber hallo på denne tone;
 den store sultne regnspøve skriger den ved et tilfælde,
 eller slangen, raslende gennem krattet, hvisler den,
 460 uanset hvor højt uanset hvor lavt — alle løfter
 det sukkende uhyre, ramt i sit inderste.‡
 Ser I, verdens interesse, hvad verden angår,
 og dette, hvad der angår ham, vil næppe støde sammen.
 Verdens affærer i dette år er blod og brand,§

*dog er i stand
til at forestille
sig alt,*

*hvis verden
anser dette
for at være
ensbetydende.*

* den: sangen. — Ll. 441-5. Skæbnen ... myndighed: sangen er det eneste organ eller redskab skæbnen havde givet ham til at nå menneskeheden med. Folk skal opfatter hans sang som den øverste myndighed (Duff).

† sangens ene punkt: sangens ene virke, dens ene kontaktpunkt med verden, men også dens ene tone, som det fremgår af det følgende.

‡ 'den store bankende sten er menneskeheden' (Duff).

§ blod og brand: 'mellem guelfer og gibelliner' (SB).

But wile the hour away — a pastime slight
 Till he shall step upon the platform: right!
 And, now thus much is settled, cast in rough,
 Proved feasible, be counselled! thought enough, —
 Slumber, Sordello! any day will serve:
 470 Were it a less digested plan! how swerve
 To-morrow? Meanwhile eat these sun-dried grapes,
 And watch the soaring hawk there! Life escapes
 Merrily thus.

He thoroughly read o'er
 His truchman Naddo's missive six times more,
 Praying him visit Mantua and supply
 A famished world.

The evening star was high
 When he reached Mantua, but his fame arrived
 Before him: friends applauded, foes connived,
 And Naddo looked an angel, and the rest
 480 Angels, and all these angels would be blest
 Supremely by a song — the thrice-renowned
 Goito-manufacture. Then he found
 (Casting about to satisfy the crowd)
 That happy vehicle, so late allowed,
 A sore annoyance; 't was the song's effect
 He cared for, scarce the song itself: reflect!
 In the past life, what might be singing's use?
 Just to delight his Delians, whose profuse
 Praise, not the toilsome process which procured
 490 That praise, enticed Apollo: dreams abjured,
 No overleaping means for ends — take both
 For granted or take neither! I am loth
 To say the rhymes at last were Eglamor's;
 But Naddo, chuckling, bade competitors
 Go pine; "the master certes meant to waste
 No effort, cautiously had probed the taste
 He'd please anon: true bard, in short, — disturb
 His title if they could; nor spur nor curb,
 Fancy nor reason, wanting in him; whence
 500 The staple of his verses, common sense:
 He built on man's broad nature — gift of gifts,
 That power to build! The world contented shifts
 With counterfeits enough, a dreary sort
 Of warriors, statesmen, ere it can extort

*He has loved song's
 results, not song;*

mens han driver tiden bort — et ringe tidsfordriv
 indtil han skal træde op på scenen, sandt nok!
 Og nu hvor så meget er fastlagt, groft skitseret,
 bevist gennemførlig, så lad dig rådgive, du har tænkt nok —
 sov, Sordello! en hvilken som helst dag vil være tjenlig.
 470 Var det en mindre gennemtænkt plan, ja så . . . men hvordan nu
 afvige fra den i morgen? Spis i mellemtiden disse soltørrede druer
 og iagttag den højtflyvende høg dér. Livet går
 fornøjeligt på denne måde.

Han gennemlæste omhyggeligt
 sin mellemmand Naddos brev seks gange, hvori
 han blev bedt om besøge Mantua og tilfredsstillende
 en sultende verden.

Aftenstjernen stod højt på himlen,
 da han nåede Mantua, men hans ry var gået forud.
 Venner applauderede, fjender lod som intet
 og Naddo lignede en engel og resten lignede
 480 engle, og alle disse engle ville i højeste grad blive
 velsignet af en sang — det trefold berømte
 Goitoprodukt. Så opdagede han
 (idet han ledte efter noget, der tilfredsstillende mængden)

at det lykkelige vehikel, for så nylig tilladt, *
 nu var en ømtålelig ærgrelse; det var sangens virkning
 han bekymrede sig om, knapt sangen selv: overvej!
 I det forbigangne, hvad nyttede da sangen?
 Blot for at glæde sine delianere, hvis overstrømmende
 490 denne ros, lokkede Apollon. Drømme afsværgedes,
 ikke noget med at springe midlerne til målet over — han[†]
 må tage begge for givet eller ingen. Jeg afskyr at måtte
 sige, at til sidst var rimene Eglamors;
 men Naddo bad småleende konkurrenterne

[Nad:] gå og græmme sig; „mesteren vil sandelig ikke sky
 nogen anstrengelse; han har straks forsigtigt undersøgt
 den smag, han vil behage; kort sagt en sand barde — de kunne
 jo prøve at fratage ham titlen; hverken spore eller tømme,
 fantasi eller forstand mangler hos ham; så hans vers'
 500 råmateriale er den almindelige fornuft. Han
 bygger på menneskets åbenbare natur — gavernes gave,
 hin magt til at bygge. Verden er stillet tilfreds
 med efterligninger nok, en trist flok af krigere
 og statsmænd, førend den kan fravriste sin

*Han elskede
 sangens
 virkning, ikke
 sangen;*

* vehikel ... ærgrelse: den digtning han hidtil havde frembragt, som var et brugeligt instrument for han selvudlevering eller selvafsløring, var nu en hindring.

[†] midlerne til målet: det gennemarbejdede digte og en virkelig optræden (Longman).

BOOK THE SECOND

Its poet-soul — that 's, after all, a freak
(The having eyes to see and tongue to speak)
With our herd's stupid sterling happiness
So plainly incompatible that — yes —
Yes—should a son of his improve the breed
510 And turn out poet, he were cursed indeed!"
"Well, there 's Goito and its woods anon,
If the worst happen; best go stoutly on
Now!" thought Sordello.
Ay, and goes on yet!
You pother with your glossaries to get
A notion of the Troubadour's intent
In rondel, tenzon, virlai, or sirvent —
Much as you study arras how to twirl
His angelot, plaything of page and girl
Once; but you surely reach, at last, — or, no!
520 Never quite reach what struck the people so,
As from the welter of their time he drew
Its elements successively to view,
Followed all actions backward on their course,
And catching up, unmingled at the source,
Such a strength, such a weakness, added then
A touch or two, and turned them into men.
Virtue took form, nor vice refused a shape;
Here heaven opened, there was hell agape,
As Saint this simpered past in sanctity,
530 Sinner the other flared portentous by
A greedy people. Then why stop, surprised
At his success? The scheme was realized
Too suddenly in one respect: a crowd
Praising, eyes quick to see, and lips as loud
To speak, delicious homage to receive,
The woman's breath to feel upon his sleeve,
Who said, "But Anafest — why asks he less
Than Lucio, in your verses? how confess,
It seemed too much but yestereve!" — the youth,
540 Who bade him earnestly, "Avow the truth!
You love Bianca, surely, from your song;
I knew I was unworthy!" — soft or strong,

*so, must effect this
to obtain those.*

digtersjæl — det ville, når alt kommer til alt*
 (det at have øjne at se med og tunge at tale med)
 være en grille, der så klart er uforenelig med vor hjords
 dumme ægte lykke, at — ja —
 ja — skulle en søn af ham forbedre slægten
 510 og blive digter, så ville han visselig være forbandet!†
 „Der er straks Goito og dens skove,
 hvis det værste skulle sker; bedst at blive tappert
 ved nu!” tænkte Sordello.

Ja, og bliver stadigvæk ved.‡

I rumstere med jeres glossarer for at få
 et begreb om troubadourens hensigt
 i rondel, tenzon, virlai og sirvent —§
 lige så meget som I studerer et vægtæppe for at
 se hvordan man spiller på hans angelot, engang et legetøj**
 for page og pige; men til sidst når I frem til, — eller nej!
 520 I når aldrig helt frem til, hvad der i den grad slog folk,
 når han ud af virakken på deres tid fremdrog
 element efter element til beskuelse,
 fulgte alle handlinger tilbage på deres vej,
 og fremviste derefter, ublandet fra kilden
 sådan en styrke, sådan en svaghed, tilføjede så
 et træk eller to og forvandlede dem til mennesker.
 Dyden tog skikkelse, ej heller blev lasten nægtet sæde;
 her åbnede himlen sig, der gabede helvede,
 når en helgen hér smiskede forbi i ukrænkelighed,
 530 så flagrede dér en synder ildevarslende forbi
 et hungrende folk. Så hvorfor standse, var han overrasket
 over sin succes? I en henseende var planen virkeliggjort
 for pludseligt. Der var en lovprisende folkemængde,
 øjne som var hurtige til at se og munde hurtige til
 højlydt tale, en liflig hyldest at modtage,
 og en kvindes ånde at føle på sit ærme, kvinden
 som sagde: „Men Anafest — hvorfor trygler han om mindre
 end Lucio i dine vers? hvordan tilstå ham dette, når det††
 blot i går aftes syntes for meget!” — ynglingen,
 540 der indtrængende bad ham: „Indrøm sandheden,
 du elsker Bianca, det fremgår tydeligt af din sang;
 jeg vidste jeg var uværdig!” — stille eller stærkt

*må således
 udføre disse for
 at opnå hine.*

* fravrister ... digtersjæl: 'fravrister sin digtersjæl et ophøjet digt, hvilket Sordello er i stand til.'

† en søn ... forbandet: fik Sordello en søn, der var en bedre digter, ville sønnen være forbandet.

‡ bliver ved: med at blive læst.

§ rondel ... sirvent: forskellige versformer, se Noter: *Troubadour*.

** angelot: et strengeinstrument, en slags lut.

†† dette: det som elskereren beder om i Sordellos sang.

In poured such tributes ere he had arranged
 Ethereal ways to take them, sorted, changed,
 Digested. Courted thus at unawares,
 In spite of his pretensions and his cares,
 He caught himself shamefully hankering
 After the obvious petty joys that spring
 From true life, fain relinquish pedestal
 550 And condescend with pleasures — one and all
 To be renounced, no doubt; for, thus to chain
 Himself to single joys and so refrain
 From tasting their quintessence, frustrates, sure,
 His prime design; each joy must he abjure
 Even for love of it.

*He succeeds at little,
 but fails more;*

He laughed: what sage
 But perishes if from his magic page
 He look because, at the first line, a proof
 'T was heard salutes him from the cavern roof?
 "On! Give yourself, excluding aught beside,
 560 To the day's task; compel your slave provide
 Its utmost at the soonest; turn the leaf
 Thoroughly conned. These lays of yours, in brief —
 Cannot men bear, now, something better?—fly
 A pitch beyond this unreal pageantry
 Of essences? the period sure has ceased
 For such: present us with ourselves, at least,
 Not portions of ourselves, mere loves and hates
 Made flesh: wait not!"

Awhile the poet waits
 However. The first trial was enough:
 570 He left imagining, to try the stuff
 That held the imaged thing, and, let it writhe
 Never so fiercely, scarce allowed a tithe
 To reach the light — his Language. How he sought
 The cause, conceived a cure, and slow re-wrought
 That Language, — welding words into the crude
 Mass from the new speech round him, till a rude
 Armor was hammered out, in time to be
 Approved beyond the Roman panoply
 Melted to make it, — boots not. This obtained

strømmede sådanne anerkendelser ind, før han havde skabt
 æteriske måder til at tage dem på, få dem sorteret,*
 forandretog fordøjet. Således bejlet til uforberedt,
 og til trods for sine prætentioner og bekymringer,
 fangede han sig selv i skamfuldt at hige efter
 de indlysende små glæder, som det virkelig
 liv indeholder, ville gerne forlade piedestalen
 550 og nedlade sig til fornøjelser — der alle som en,
 uden tvivl, måtte forsages; thi således at lænke sig
 til enkelte glæder og på denne måde afholde sig fra
 at smage deres kvintessens, skuffer tydeligvis det han
 oprindeligt havde i sinde; hver glæde må han afsværge,
 netop af kærlighed til den.

*han lykkes lidt,
 , men mislykkes
 mere;*

Han lo: hvilken vismand
 må ikke forlise, hvis han ser op fra sin bogside,
 fordi han ved den første linje, hørte et bevis
 hilse ham fra grottens loft?
 „Afsted, hengiv dig, idet du udelukker alt andet,
 560 til dagens arbejde; tving din slave til snarest[†]
 at yde sit ypperste; vend bladet du til fulde
 har studeret. Kort sagt, folk kan ikke udholde
 disse dine vers, nuvel, men hvad er bedre? — at træde et trin
 ned fra dette uvirkelige pragtoptog
 af abstrakte væsener? Ja, tiden er i sandhed forpasset
 for sådanne. Vis os os selv, i det mindste,
 ikke dele af os selv, men slet og ret kærlighed og had
 i menneskeskikkelse, tøv ikke!”

Imidlertid tøver digteren
 en stund. Det første forsøg var tilstrækkeligt.
 570 Han forlod den indbildte verden for at afprøve det stof,
 der indeholdt de indbildte ting, og skønt de vred sig
 nok så drastisk, tillod han næppe en tiendedel
 at nå lyset — hans Sprog. Hvordan han søgte[‡]
 årsagen, udtænkte en kur og langsomt bearbejdede
 dette sprog, — svejsede ord ind i den rå masse
 fra det nye tungemål omkring ham, indtil et groft
 panser var hamret ud, med tiden for at blive
 anerkendt som hævet over den romerske rustning, der
 blev smeltet for at skabe det, — er underordnet. Da dette[§]

* æteriske: fra æter, den højere renere luft.

[†] slave: hans magi, hans trolddom. Det er folket der taler til Sordello.

[‡] lyset: hans Sprog.

[§] Ll. 573-9. Hvordan ... underordnet. Han måtte skabe et nyt sprog, omforme det han havde. — et groft panser: det provencalske sprog han digtede på. Han dannede det af folkesproget, som har været vulgærlatin blandet op med elementer fra egnens oprindelige sprog før romerne. Dette sprog forædler han så med elementer fra klassisk latin.

580 With some ado, no obstacle remained
 To using it; accordingly he took
 An action with its actors, quite forsook
 Himself to live in each, returned anon
 With the result — a creature, and, by one
 And one, proceeded leisurely to equip
 Its limbs in harness of his workmanship.
 "Accomplished! Listen, Mantuans!" Fond essay!
 Piece after piece that armor broke away,
 Because perceptions whole, like that he sought
 590 To clothe, reject so pure a work of thought
 As language: thought may take perception's place
 But hardly co-exist in any case,
 Being its mere presentment — of the whole
 By parts, the simultaneous and the sole
 By the successive and the many. Lacks
 The crowd perception? painfully it tacks
 Thought to thought, which Sordello, needing such,
 Has rent perception into: it 's to clutch
 And reconstruct — his office to diffuse,
 600 Destroy: as hard, then, to obtain a Muse
 As to become Apollo. "For the rest,
 E'en if some wondrous vehicle expressed
 The whole dream, what impertinence in me
 So to express it, who myself can be
 The dream! nor, on the other hand, are those
 I sing to, over-likely to suppose
 A higher than the highest I present
 Now, which they praise already: be content
 Both parties, rather — they with the old verse,
 610 And I with the old praise — far go, fare worse!"
 A few adhering rivets loosed, upsprings
 The angel, sparkles off his mail, which rings
 Whirled from each delicatest limb it warps;
 So might Apollo from the sudden corpse
 Of Hyacinth have cast his luckless quoits.
 He set to celebrating the exploits
 Of Montfort o'er the Mountaineers.

Then came
 The world's revenge: their pleasure, now his aim

*tries again, is no
 better satisfied,*

*and declines from
 the ideal of song.*

- 580 var opnået, omend med nogen møje, var der ikke længere
 noget til hinder for at bruge det; i overensstemmelse hermed
 tog han sine aktører under behandling, forsagede ganske
 sig selv for at leve i hver enkelt og vendte straks tilbage med
 resultatet, nemlig — en skabning; og fortsatte så i ro og mag
 med at udstyre den ene efter den anden af
 dens lemmer med hans dygtigheds harnisk. *forsøger atter,*
 „Fuldført! Lyt, mantuanere!” Et tåbeligt forsøg. *men uden*
 Stykke for stykke brækkede hin rustning af, *bedre held,*
 fordi fantasiens visioner i hele deres omfang, som var hvad
 590 han søgte at iklæde, afviser så rent et tankearbejde,
 som sproget er; tanken kan tage visionens plads, men
 næppe sameksistere med den under nogen omstændigheder,
 idet tanken er dens blotte repræsentation — af det hele
 ved dele, samtidigheden ved en følgerække
 og enheden ved de mange. Mangler
 folk visionær fantasi? Smerteligt hæfter mængden
 tanke til tanke, som Sordello, da han behøver det,
 har splittet visionen til. Mængdens hverv er at gribe fat
 og rekonstruere — hans hverv er at sprede
 600 og ødelægge. Altså er det ligeså svært at få en muse*
 [Sor:] som at blive Apollon. „For øvrigt,
 selv hvis et eller andet vidunderligt vehikel udtrykte
 hele drømmen, hvor irrelevant ville det da ikke være
 således at give udtryk for den, jeg som selv
 kan være drømmen. På den anden side er det mere
 end sandsynligt, at dem jeg synger for, forestiller sig
 noget højere end det højeste jeg fremfører nu,
 og som de allerede lovpriser; så vær hellere tilfredse begge
 parter — I med det gamle vers, jeg med
 610 den gamle ros — det kunne være gået langt værre!”
 Da et par af de fæstnede nittenagler således er løsnet,
 springer englen op, hans sprænger sin brynje af, der klirrer,
 hvirvlet bort fra de sarte lemmer, den forkrøbler;
 således kunne Apollon ved Hyakinthos’ pludselige død
 have kastet sine ulyksalige ringe.[†]
 Han gik i gang med for at hylde Montforts
 heltmodige sejr over bjergboerne.[‡]
 Så kom
 verdens hævn; dens glæde var nu hans

* Altså ... muse: da han må nedbryde sine poetiske oplevelser, sin fantasi i bestanddele, for at folk kan forstå dem, medfører det, at han ikke kan være en sand digter, have en muse (Clarendon).

[†] Hyakinthos: han blev dræbt af et vådekast med en diskos af Apollon, se Ovids *Metamorfoser* 10, 162-216.

[‡] Montfort: Simon de Montfort (ca. 1165-1218), ledede i 1209, det af paven iværksatte korstog mod albigenkerne, Det Albigeniske Korstog (1209 - 1229), se Noter: *Montfort*.

BOOK THE SECOND

620 Merely, — what was it? "Not to play the fool
 So much as learn our lesson in your school!"
 Replied the world. He found that, every time
 He gained applause by any ballad-rhyme,
 His auditory recognized no jot
 As he intended, and, mistaking not
 Him for his meanest hero, ne'er was dunce
 Sufficient to believe him — all, at once.
 His will . . . conceive it caring for his will!
 — Mantuans, the main of them, admiring still
 630 How a mere singer, ugly, stunted, weak,
 Had Montfort at completely (so to speak)
 His fingers' ends; while past the praise-tide swept
 To Montfort, either's share distinctly kept:
 The true meed for true merit! — his abates
 Into a sort he most repudiates,
 And on them angrily he turns. Who were
 The Mantuans, after all, that he should care
 About their recognition, ay or no?
 In spite of the convention months ago,
 (Why blink the truth?) was not he forced to help
 640 This same ungrateful audience, every whelp
 Of Naddo's litter, make them pass for peers
 With the bright band of old Goito years,
 As erst he toiled for flower or tree? Why, there
 Sat Palma! Adelaide's funereal hair
 Ennobled the next corner. Ay, he strewed
 A fairy dust upon that multitude,
 Although he feigned to take them by themselves;
 His giants dignified those puny elves,
 Sublimed their faint applause. In short, he found
 650 Himself still footing a delusive round,
 Remote as ever from the self-display
 He meant to compass, hampered every way
 By what he hoped assistance. Wherefore then
 Continue, make believe to find in men
 A use he found not?

*What is the world's
recognition worth?*

Weeks, months, years went by,
 And lo, Sordello vanished utterly,

How, poet no longer

eneste mål — hvad var det? „Ikke at være så meget
 620 tåbe, at vi skal lære vor lektie i din skole!”
 svarede verden. Han opdagede, at hver gang
 han fik bifald for en hvilken som helst ballade,
 forstod hans tilhørere ikke en tøddel
 af det, der var hans hensigt, og da de ikke forvekslede
 ham med selv den ringeste af hans helte, var de aldrig
 tåbelige nok til at tro, at han — var alle på en gang.
 Hans vilje . . . forestil jer de bekymrede sig om hans vilje.*
 — Mantuanere, de fleste af dem, forundrede sig vedvarende
 over, hvordan en blot og bar sanger, grim, lav af vækst og svag
 630 kunne Montfort fuldstændigt på fingrene
 (så at sige). Mens lovordsbølgen strømmer afsted
 til Montfort, bliver begges del i den tydelig:
 den sande løn for den sande fortjeneste! — hans løn
 formindskes til den slags, han mest forkaster,†
 og han vender sig vredt imod dem. Hvem var
 mantuanerne, når det kom til stykket, skulle han
 bekymre sig om deres anerkendelse, ja eller nej?
 Uagtet sammenkomsten for måneder siden,‡
 (hvorfor lukke øjnene for sandheden?) var han så ikke tvunget
 640 til at hjælpe dette samme utaknemmeelige publikum,
 at lade enhver unge fra Naddos kuld gælde for
 ligemænd med de gamle Goitoårs strålende flok,
 slide for dem, som han førhen sled for blomster og træer?
 Jamen, der sad Palma jo. Her adlede Adelaides
 sorte hår det nærmeste hjørne. Ja, han strøede
 féstøv ud over denne menneskemængde,
 skønt han foregav at tage dem for det, de var;
 hans kæmper ophøjede disse ubetydelige alfer,§
 forædlede deres flove bifald. Kort sagt, han opdagede,
 650 at han stadigvæk trådte den selvbedrageriske runddans,
 fjernere end nogensinde fra den selv-fremvisning,
 han søgte at realisere, at han på alle måder var hæmmet
 af det, han havde håbet var assistance. Hvorfor så blive ved,
 foregive at han kunne finde en nytte i folk,
 en nytte han ikke fandt?

*Hvad er verdens
 anerkendelse
 værd?*

Uger, måneder, år gik hen
 og se, Sordello forsvandt aldeles, splittet i to;

Hvordan

* vilje: hans indbildningskraft, med stort 'Vilje' i 1840-udgaven.(Longman).

† den slags: dvs. løn som rimsmed (Clarendon). Han roses for at skabe karakterer ikke for, at han selv er alle disse karakterer (Longman). Folk så ikke, at hans sange var en åbenbaring af det, der var inde i ham (Duff).

‡ sammenkomsten: ved sangerkonkurrencen.

§ kæmper: Palma, Adelaide osv., det fornemme publikum, hvis indbildte tilstedeværelse ophøjede mantuanere.

Sundered in twain; each spectral part at strife
 With each; one jarred against another life;
 The Poet thwarting hopelessly the Man —
 660 Who, fooled no longer, free in fancy ran
 Here, there: let slip no opportunities
 As pitiful, forsooth, beside the prize
 To drop on him some no-time and acquit
 His constant faith (the Poet-half's to wit)
 That waiving any compromise between
 No joy and all joy kept the hunger keen
 Beyond most methods — of incurring scoff
 From the Man-portion — not to be put off
 With self-reflectings by the Poet's scheme,
 670 Though ne'er so bright. Who sauntered forth in dream,
 Dressed anyhow, nor waited mystic frames,
 Immeasurable gifts, astounding claims,
 But just his sorry self? — who yet might be
 Sorrier for aught he in reality
 Achieved, so pinioned Man 's the Poet-part,
 Fondling, in turn of fancy, verse; the Art
 Developing his soul a thousand ways —
 Potent, by its assistance, to amaze
 The multitude with majesties, convince
 680 Each sort of nature, that the nature's prince
 Accosted it. Language, the makeshift, grew
 Into a bravest of expedients, too;
 Apollo, seemed it now, perverse had thrown
 Quiver and bow away, the lyre alone
 Sufficed. While, out of dream, his day's work went
 To tune a crazy tenzon or sirvent —
 So hampered him the Man-part, thrust to judge
 Between the bard and the bard's audience, grudge
 A minute's toil that missed its due reward!
 690 But the complete Sordello, Man and Bard,
 John's cloud-girt angel, this foot on the land,
 That on the sea, with, open in his hand,
 A bitter-sweetling of a book — was gone.

the whole visible
Sordello goes wrong

Then, if internal struggles to be one,
 Which frittered him incessantly piecemeal,
 Referred, ne'er so obliquely, to the real

de to åndelige halvdele var i strid med hinanden; *
 den enes liv skurrede mod den andens;
 digteren modarbejde fortvivlet manden — som, da
 66o han ikke længere blev narret, løb omkring, som han[†]
 lystede; lod ingen lejligheder gå fra sig til at få
 bifald, hvilket var ynkværdigt, ved siden af den pris,
 der ville tilfalde ham i en eller anden ingen-tid og derved
 sikre ham digterhalvdelens vedvarende tro på,
 at hvis han afviste ethvert kompromis mellem
 ingen glæde og al glæde, da holdt sulten sig stærk[‡]
 hinsides de fleste metoder — til at pådrage sig
 hån fra mandedelen, der nægtede at blive
 67o forlokke af digterens plan om selvreflektioner,
 skønt aldrig så betagende. Hvem drev omkring i drømme, iklædt
 hvad som helst, uden at vente på mystiske sindstilstande,
 umådelige evner eller forbløffende krav,
 men bare var sit triste selv? — som dog kunne være
 endnu tristere over noget han i virkeligheden
 opnåede, sådan stækkede digterdelen mandedelen
 ved at kæle for vers til gengæld for fantasien; kunsten,
 idet den udviklede hans sjæl på tusinde måder —[§]
 var, ved sjælens bistand, mægtig til at imponere
 folkemængden med majestæter, at overbevise
 68o enhver slags natur om, at naturens prins
 talte til den; og sproget, der før var nødhjælp,
 blev til det prægtigste redskab;
 Apollon, syntes det nu, havde trodsigt
 kastet kogger og bue bort, lyren alene
 var tilstrækkelig. Medens hans dagsværk, uden for drømmen,
 gik med at komponere en tåbelig *tenzon* eller *sirvent* —
 sådan generede mandedelen ham, tvang ham til at
 dømmes mellem barden og bardens publikum og knurrede
 over et øjebliks slid, som ikke fik sin passende belønning.
 69o Men den hele Sordello, manden og barden,
 Johannes' skyomspændte engel, den ene fod på land
 den anden på havet, med en lille bittersød
 bog åben i hånden — var borte.**
 Så, hvis indre kampe for at blive en helhed,
 der uophørligt lagde ham stykkevis øde, refererede
 sig nok så indirekte til de virkelige indtrængende

*digteren ikke
 længere er i
 samklang med
 mennesket,*

*hele den synlige
 Sordello
 mislykkes*

* to åndelige halvdele: en digterhalvdel og en mandehalvdel.

[†] narret: af digteren.

[‡] sulten: efter 'den pris' l. 662.

[§] hans sjæl: digterhalvdelens.

** *Åb.* 10, 1-2 og 9.

Intruding Mantuans! ever with some call
 To action while he pondered, once for all,
 Which looked the easier effort — to pursue
 700 This course, still leap o'er paltry joys, yearn through
 The present ill-appreciated stage
 Of self-revelment, and compel the age
 Know him — or else, forswearing bard-craft, wake
 From out his lethargy and nobly shake
 Off timid habits of denial, mix
 With men, enjoy like men. Ere he could fix
 On aught, in rushed the Mantuans; much they cared
 For his perplexity! Thus unprepared, *with those too hard*
 The obvious if not only shelter lay *for half of him,*
 710 In deeds, the dull conventions of his day
 Prescribed the like of him: why not be glad
 'T is settled Palma's minstrel, good or bad,
 Submits to this and that established rule?
 Let Vidal change, or any other fool,
 His murrey-coloured robe for filamot,
 And crop his hair; too skin-deep, is it not,
 Such vigour? Then, a sorrow to the heart,
 His talk! Whatever topics they might start
 Had to be groped for in his consciousness
 720 Straight, and as straight delivered them by guess.
 Only obliged to ask himself, "What was,"
 A speedy answer followed; but, alas,
 One of God's large ones, tardy to condense
 Itself into a period; answers whence
 A tangle of conclusions must be stripped
 At any risk ere, trim to pattern clipped,
 They matched rare specimens the Mantuan flock
 Regaled him with, each talker from his stock
 Of sorted-o'er opinions, every stage,
 730 Juicy in youth or desiccate with age,
 Fruits like the fig-tree's, rathe-ripe, rotten-rich,
 Sweet-sour, all tastes to take: a practice which
 He too had not impossibly attained,
 Once either of those fancy-flights restrained;
 (For, at conjecture how might words appear
 To others, playing there what happened here,

- mantuanere, der altid havde en eller anden opfordring
til handling, mens han én gang for alle grundede over,
hvad der så ud til at være det lettere slid — enten at forfølge
700 denne kurs, stadig springe ubetydelige glæder over,
længes stærkt gennem det nuværende ilde værdsatte
selvudleveringsstadium og tvinge tiden
til at kende ham — eller også forsværge bardekraften,
vågne op af sin sløvhedstilstand og ædelt ryste
de frygtsomme vaner af benægtelse af sig, blande sig med
folk, nyde ligesom folk gjorde — så, før han kunne bestemme *
sig for noget, styrtede mantuanerne ind; de var meget
bekymrede over hans rådvildhed. Således uforberedt
710 lå den åbenbare, hvis ikke eneste beskyttelse
i bedrifter, som hine dages kedelige skik og brug
foreskrev sådanne som ham. Hvorfor ikke være glad for,
at det er bestemt, at Palmas mindesanger, god eller dårlig,
underkaster sig denne eller hin herskende regel?
Lad Vidal, eller en hvilken som helst anden tosse, skifte[†]
sin morbærfarvede kappe ud med én farvet som døde blade
og afklippe sit hår; for tæt til huden, er det ikke
bare kraft? Dernæst en sorg, der gik til hjertet,
nemlig hans snakken. Ligegyldigt hvilket emne de tog op,
720 måtte han altid famle efter det i sin bevidsthed,
og straks give dem et svar på lykke og fromme.
Var han forpligtiget alene til at spørge sig selv: „Hvad var til?“
fulgte svaret omgående; men ak
et af Guds store, der var længe om at fortætte
sig til en sætning; svar hvorfra en
sammenfiltrering af slutninger måtte fjernes,
uanset risikoen, før, trimmet til et tilklippet mønster,
de passede til de sjældne eksempler mantuanerne
trakterede ham med, enhver sludremund fra sit
forråd af udvalgte meninger, hvert stadium,
730 saftig i ungdommen eller tør med alderen,
frugter ligesom figentræets, tidlig modne, rådnefærdige,
sursøde — han måtte smage alle smage; en praksis
som han muligvis også ville have fulgt,
nå først han standsede enhver flugt af fantasien;[‡]
(thi, ved at gisne om hvordan ord kunne synes
for andre, idet han spillede der, om hvad der skete her[§]

*med dem, der
er for svære for
halvdelen
af ham,*

* Ll. 699-706. enten ...gjorde: skal han vælge digterdelen, med dens længsel efter anerkendelse gennem selvudlevering, eller skal han vælge mandedelen og blande sig med folk og nyde de almindelige glæder.

[†] Peter Vidal, en troubadour fra det 12. århundrede.

[‡] flugt af fantasien: 'til det virkelige eller ideale —' (SB).

[§] spillede ... her: prøvede at forestille sig hvordan publikum ville reagerer på hans sang.

And occupied abroad by what he spurned
 At home, 't was slipped, the occasion he returned
 To seize:) he 'd strike that lyre adroitly — speech,
 740 Would but a twenty-cubit plectre reach;
 A clever hand, consummate instrument,
 Were both brought close; each excellency went
 For nothing, else. The question Naddo asked,
 Had just a lifetime moderately tasked
 To answer, Naddo's fashion. More disgust
 And more: why move his soul, since move it must
 At minute's notice or as good it failed
 To move at all? The end was, he retailed
 750 Some ready-made opinion, put to use
 This quip, that maxim, ventured reproduce
 Gestures and tones — at any folly caught
 Serving to finish with, nor too much sought
 If false or true 't was spoken; praise and blame
 Of what he said grew pretty nigh the same
 — Meantime awards to meantime acts: his soul,
 Unequal to the compassing a whole,
 Saw, in a tenth part, less and less to strive
 About. And as for men in turn . . . contrive
 Who could to take eternal interest
 760 In them, so hate the worst, so love the best!
 Though, in pursuance of his passive plan,
 He hailed, decried, the proper way.

As Man

So figured he; and how as Poet? Verse
 Came only not to a stand-still. The worse,
 That his poor piece of daily work to do
 Was — not sink under any rivals; who
 Loudly and long enough, without these qualms,
 Turned, from Bocafoli's stark-naked psalms,
 To Plara's sonnets spoilt by toying with,
 770 "As knops that stud some almug to the pith
 Prickèd for gum, wry thence, and crinklèd worse

*of whom he is also
too contemptuous.*

*He pleases neither
himself nor them:*

- og udenfor var optaget af det, han vragede hjemme,
 var den sluppet bort, lejligheden han var vendt tilbage
 for at gribe) han ville anslå hin lyre behændigt — ville tale,^{*}
 740 hvis blot et tolv alen stort plektrum rakte så langt;
 en dygtig hånd, et fuldkomment instrument[†]
 var begge bragt til ophør, hvers fortræffelighed
 var intet værd ellers. Spørgsmålet Naddo stillede,
 ville det nogenlunde tage et helt liv at besvare,
 det var Naddos facon. Mere afsky og *som han også*
 mere til. Hvorfor bevæge sin sjæl siden den måtte *foragter for*
 bevæges med et øjeblikks varsel, var det så ikke *meget.*
 ligeså godt ikke at bevæge den overhovedet? Enden blev,
 at han diskede op med nogle færdigsyede meninger,
 750 brugte både spydigheder og sentenser, dristede sig til
 at genskabe fagter og tonefald — greb enhver tåbelighed,
 der kunne tjene som afslutning og granskede ikke for meget i,
 om der blev talt falsk eller sandt; ros og dadel,
 af det han sagde, blev temmelig meget det samme
 — midlertidig belønning til midlertidige handlinger.
 Hans sjæl, der ikke magtede at omfatte et hele,
 så i en tiendedel mindre og mindre at kæmpe for.
 Og hvad folk angik . . . fabrikerede han én,[‡]
 760 som kunne vise dem endeløs interessere og
 således hade de værste og elske de bedste,
 skønt han i forfølgelsen af sin passive plan
 hyldede og fordømte på den behørig måde[§].
- Således
- optrådte han som Mand; hvorledes som digter?
 Digtingen gik kun lige ikke i stå. Det værste
 som hans ringe dagsværk måtte gøre
 var — ikke at synke lavere end nogen rival; som
 sang højlydt og længe nok uden disse skrupler,
 fra Bacafolis splitternøgne salmer
 til Plaras sonetter, der blev ødelagt ved at blive leget med:^{**}
 770 „Som et almuggimtræ, der helt til toppen er oversået med^{††}
 for gummi punkterede knopper, slår sig og rynker værre

* udenfor ...hjemme: han gav publikum de ting skik og brug og forventning krævede, ideer han ikke ville bruge til sin ophøjede digtning.

† plektrum: det absurd store plektrum er billede på, at han er ikke i stand til at udtrykke sin indre verden i ord. Det var ellers den mulighed, han var vendt tilbage for at gribe, lejligheden til virkelig at sige noget. — en dygtig hånd: hans imaginative evne. — et fuldkomment instrument: sproget. Hver for sig var disse intet værd (Longman).

‡ fabrikerede ... bedste: udtænkte en person eller sjæl, der snakkede dem efter munden.

§ hyldede ... måde: han roste og dadlede dem i overensstemmelse med samfundets normer.

** Bocafoli og Plara: fiktive digtere.

†† almuggimtræet: fra 1 Kong. 10, 11-12.

Than pursèd eyelids of a river-horse
 Sunning himself o' the slime when whirrs the breeze" —
Gad-fly, that is. He might compete with these!
 But — but —

"Observe a pompion-twine afloat;
 Pluck me one cup from off the castle-moat!
 Along with cup you raise leaf, stalk and root,
 The entire surface of the pool to boot.
 So could I pluck a cup, put in one song
 780 A single sight, did not my hand, too strong,
 Twitch in the least the root-strings of the whole.
 How should externals satisfy my soul?"
 "Why that 's precise the error Squarcialupe"
 (Hazarded Naddo) "finds; 'the man can't stoop
 To sing us out,' quoth he, 'a mere romance;
 He 'd fain do better than the best, enhance
 The subjects' rarity, work problems out
 Therewith.' Now, you 're a bard, a bard past doubt,
 And no philosopher; why introduce
 790 Crotchets like these? fine, surely, but no use
 In poetry — which still must be, to strike,
 Based upon common sense; there 's nothing like
 Appealing to our nature! what beside
 Was your first poetry? No tricks were tried
 In that, no hollow thrills, affected throes!
 'The man,' said we, 'tells his own joys and woes:
 We 'll trust him.' Would you have your songs endure?
 Build on the human heart! — why, to be sure
 Yours is one sort of heart — but I mean theirs,
 800 Ours, every one's, the healthy heart one cares
 To build on! Central peace, mother of strength,
 That 's father of . . . nay, go yourself that length,
 Ask those calm-hearted doers what they do
 When they have got their calm! And is it true,
 Fire rankles at the heart of every globe?
 Perhaps. But these are matters one may probe
 Too deeply for poetic purposes:
 Rather select a theory that . . . yes,
 Laugh! what does that prove? — stations you midway
 810 And saves some little o'er-refining. Nay,

*which the best
 judges account for.*

end de sammensnerpede øjenlåg på en flodhest,
der soler sig i dyndet når brimsen svirrer” —
dvs. *bremsen*. Han kunne konkurrere med disse,
men — men —

- [Sor:] „Iagttag en flydende græskarranke,
pluk mig et blomsterbæger fra vandgraven.
Sammen med bægeret løfter du blad, stængel og rod,
hele dammens overfladen tillige.
Sådan kunne jeg plukke et blomsterbæger, lægge en sang i det,
780 det ville være lige til, hvis ikke min altfor stærke hånd
mindst ville rive hele rodnettet med op.
Hvordan skulle ydre ting kunne tilfredsstille min sjæl?”
- [Nad:] „Jamen, det er præcis den fejl” (vovede Naddo at bemærke),
„Squarcialupe gør opmærksom på: ‘manden kan ikke nedværdige
sig til blot at synge en romance for os,’ siger han;
‘han ville gerne gøre det bedre end de bedste, forøge
emnets sjældenhed, løse problemer med den.’ Nuvel
du er en barde, en barde, det er hævet over enhver tvivl,
og ikke filosof; hvorfor bringe disse grille
790 på bane? Fine, ganske givet, men ubrugelige
i digtning — som stadigvæk må være at påvirke
på basis af almindelig fornuft; der er intet
som at appellere til vor natur! Hvad var for øvrigt
dit første digt? Ingen tricks blev prøvet dér,
ingen tommetriller, ingen kunstlet kval.
‘Manden,’ sagde vi, ‘fortæller om sine egne glæder og sorger,
vi vil tro på ham.’ Ønsker du, at dine sange skal leve?
Så byg på menneskehjertet. — Jo, selvfølgelig
er dit en særlig slags hjerte — men jeg mener deres,
800 vores, alles, det sunde hjerte man bryder sig om
at bygge på. Den indre fred, styrkens moder
det er faderen til . . . ja, du kan selv fortsætte,*
spørg hine rolighjertede handlingsmænd, hvad de gør,†
når de har fået deres ro! Og er det rigtigt,‡
at der er fortærer ild i enhver klodes inderste?§
Måske, men dette er sager, man kan gå for meget
i dybden med i poetisk øjemed.
Vælg hellere en teori . . . ja,
le, hvad beviser det? — anbring dig midtvejs
810 og bevar lidt af overrefinementet. Nej,

*hvilket de bedste
dommere gør
rede for.*

* faderen til: kunstværket.

† handlingsmænd: digtere.

‡ Ll. 803-4. spørg ... ro: ‘Jeg har sagt at digtning er stærke følelser, der spontant flyder over: den har sin oprindelse i sindsbevægelser, husket i ro’ Wordsworth.

§ Og er det ... inderste: hvilket Sordello hævder. Det skabende princip er energi ikke ro (Longman).

That 's rank injustice done me! I restrict
 The poet? Don't I hold the poet picked
 Out of a host of warriors, statesmen . . . did
 I tell you? Very like! As well you hid
 That sense of power, you have! True bards believe
 All able to achieve what they achieve —
 That is, just nothing — in one point abide
 Profounder simpletons than all beside.
 Oh, ay! The knowledge that you are a bard
 820 Must constitute your prime, nay sole, reward!"
 So prattled Naddo, busiest of the tribe
 Of genius-haunters — how shall I describe
 What grubs or nips or rubs or rips — your louse
 For love, your flea for hate, magnanimous,
 Malignant, Pappacoda, Tagliafer,
 Picking a sustenance from wear and tear
 By implements it sedulous employs
 To undertake, lay down, mete out, o'er-toise
 Sordello? Fifty creepers to elude
 830 At once! They settled stanchly: shame ensued:
 Behold the monarch of mankind succumb
 To the last fool who turned him round his thumb,
 As Naddo styled it! 'T was not worth oppose
 The matter of a moment, gainsay those
 He aimed at getting rid of; better think
 Their thoughts and speak their speech, secure to slink
 Back expeditiously to his safe place,
 And chew the cud — what he and what his race
 Were really, each of them. Yet even this
 840 Conformity was partial. He would miss
 Some point, brought into contact with them ere
 Assured in what small segment of the sphere
 Of his existence they attended him;
 Whence blunders, falsehoods rectified — a grim
 List — slur it over! How? If dreams were tried,
 His will swayed sicklily from side to side,
 Nor merely neutralized his waking act
 But tended e'en in fancy to distract
 The intermediate will, the choice of means.
 850 He lost the art of dreaming: Mantuan scenes

*Their criticisms
give small comfort:*

*and his own
degradation
is complete.*

- det er en lodret uretfærdig anklage: skulle jeg begrænse digteren? Anså jeg ikke digteren for at være udvalgt blandt en flok af krigere, statsmænd . . . fortalte jeg dig ikke det? Det vil jeg mene! Det er bedre, du skjuler den følelse du har af magt. Sande barder tror, alle er i stand til at udføre, det de udfører — det vil siger netop intet — forbliver på et punkt større dumrianer end alle andre.
- Åh jo! Den viden, at du er en barde,
 820 må udgøre din øverste, ja, eneste belønning!”
 Således sludrede Naddo, den travleste fra stammen af genijægere — hvordan skal jeg beskrive, hvad der gnaver, niver, gnubber, flår — dine lus af kærlighed, dine lopper af had, ædelmodige, ondskabsfulde, Pappacoda, Tagliafer,* idet de tilraner sig et underhold ved at rive og slide i Sordello med redskaber den ihærdigt anvender† til at påtage sig at nedlægge og udmåle ham i favne? Der er straks halvtreds krybere at undgå.‡
- 830 De slår sig trofast ned, skam følger.
 Se menneskehedens monark bukke under for det største fjols, der snor ham omkring sin lillefinger, som Naddo udtrykte det. Det var ikke umagen værd at komme med indvendinger i den aktuelle sag, modsige dem han stræbte efter at slippe af med; bedst at tænke deres tanker og tale som dem, sikker på at han hurtigt kunne liste sig tilbage til sit trygge sted og tygge drøv — hvad han og hans race i virkeligheden gjorde, hver enkelt af dem. Dog selv denne
- 840 tilpasning var kun delvis. Han ville gå glib af en eller anden pointe, ville blive bragt i kontakt med dem, før han var forvisset om, for hvilket lille udsnit af hans eksistenssfære de opsøgte ham; deraf kom bommerter, rettede usandheder — en grim liste — gå let hen over det! Hvordan? Hvis han prøvede at bruge sine drømme, svajede hans vilje sygeligt fra side til side, ikke blot modvirkede det hans vågne handling, men var tilbøjelig til selv i fantasien at forstyrre hans vilje i valg af midler.§
- 850 Han mistede drømmekunsten: mantuanske scener
- Deres kritik er
kun ringe trøst:*
- og hans egen
fornedring er
fuldkommen.*

* Pappacoda, Tagliafer: fiktive personer, Tagliafer er allerede nævnt l. 119.

† den: kritikken. — favne: kritikkerne sammenlignes med lilleputterne, der måler Gulliver i lilleputfavne (Clarendon).

‡ krybere: genijægerne.

§ midler: hvilken slags digte han skulle skrive (Clarendon).

Supplied a baron, say, he sang before,
 Handsomely reckless, full to running-o'er
 Of gallantries; "abjure the soul, content
 With body, therefore!" Scarcely had he bent
 Himself in dream thus low, when matter fast
 Cried out, he found, for spirit to contrast
 And task it duly; by advances slight,
 The simple stuff becoming composite,
 Count Lori grew Apollo — best recall
 860 His fancy! Then would some rough peasant-Paul,
 Like those old Ecelin confers with, glance
 His gay apparel o'er; that countenance
 Gathered his shattered fancies into one,
 And, body clean abolished, soul alone
 Sufficed the gray Paulician: by and by,
 To balance the ethereality,
 Passions were needed; foiled he sank again.
 Meanwhile the world rejoiced ('t is time explain)
 Because a sudden sickness set it free
 870 From Adelaide. Missing the mother-bee,
 Her mountain-hive Romano swarmed; at once
 A rustle-forth of daughters and of sons
 Blackened the valley. "I am sick too, old,
 Half-crazed I think; what good 's the Kaiser's gold
 To such an one? God help me! for I catch
 My children's greedy sparkling eyes at watch —
 'He bears that double breastplate on,' they say,
 'So many minutes less than yesterday!'
 Beside, Monk Hilary is on his knees
 880 Now, sworn to kneel and pray till God shall please
 Exact a punishment for many things
 You know, and some you never knew; which brings
 To memory, Azzo's sister Beatrix
 And Richard's Giglia are my Alberic's
 And Ecelin's betrothed; the Count himself
 Must get my Palma: Ghibellin and Guelf
 Mean to embrace each other." So began
 Romano's missive to his fighting man
 Taurello — on the Tuscan's death, away
 890 With Friedrich sworn to sail from Naples' bay

*Adelaide's death:
what happens on it:*

leverede en baron, som han sang for,*
 en pænt dumdristig en, fuld til overflod
 af galanterier: „Opgiv sjælen, vær derfor
 tilfreds med legemet!” Næppe havde han i drømme
 bøjet sig så dybt, før han opdagede, at stoffet
 hastigt råbte på ånd til at danne kontrast med og
 bebyrde det på passende vis; langsomt,
 skridt for skridt, blev det simple stof sammensat,
 og grev Lori blev til Apollon — bedst at kalde hans
 86o fantasi til orden! — Så ville en eller anden djærv Pavl bonde,
 ligesom dem Ezzelin rådfører sig med, stirre[†]
 på hans lystige klædedragt; denne Pavls ansigtsudtryk
 samlede hans splintrede fantasier til én eneste,
 og da legemet var rent afskaffet, måtte sjæl alene
 være tilstrækkelig for den grå pavlikaner; lidt efter lidt,[‡]
 for at afbalancere det æteriske, blev stærke
 følelser påkrævet; så han sank atter ned, tilintetgjort.[§]
 Imens jublede verden (fortælles det),
 87o fordi en pludselig sygdom befriede dem
 for Adelaide. Da moderbien manglede,
 oversvømmede Romanoerne hendes bjergkube;
 straks masede døtre og sønner sig frem
 og formørkede dalen. „Jeg er også syg, gammel
 og halvtforrykt, tror jeg; hvad er der ved Kejserens guld
 for sådan en som mig. Gud hjælpe mig, thi jeg opfanger
 mine børns grådige funklende øjne på vagt —
 ‘Han bærer den dobbelte brystplade,’ siger de,
 ‘så mange minutter kortere end i går.’
 For øvrigt ligger munk Hilary nu på knæ,
 88o han har svoret at bede, indtil det behager Gud
 at kræve straf for mange ting, du ved,
 og nogle som du aldrig kendte til; hvilket bringer
 i erindring, at Azzos søster Beatrix
 og Richards Giglia er min Albericos
 og Ezzelins forlovede; greven selv
 skal have min Palma: det er meningen, at gibelliner
 og guelfer skal omfavne hinanden.” Således begyndte
 Romanos brev til sin krigsduelige mand^{**}
 Taurello — der ved toskanerens død var taget afsted
 89o med Frederik og havde svoret at sejle fra Napolibugten

*Adelaides død,
 hvad det
 medførte.*

* leverede en baron: en fantasifigur han digtede om, senere kaldes han grev Lori i l. 859.

[†] Ezzelin: Ezzelin II, munken.

[‡] pavlikaner: pavlikanere, en forfulgt gnostisk trosretning, senere blev de kaldt albigenere.

[§]. sank ... tilintetgjort: Han kan ikke finde balancen mellem de to verdener, jf. ovenfor ll. 846-59.

^{**} Romano: Ezzelin II. — Taurello: Taurello Salinguerra. — toskaneren: Adelaide. Hun døde 1221.

Next month for Syria. Never thunder-clap
 Out of Vesuvius' throat, like this mishap
 Startled him. "That accursed Vicenza! I
 Absent, and she selects this time to die!
 Ho, fellows, for Vicenza!" Half a score
 Of horses ridden dead, he stood before
 Romano in his reeking spurs: too late —
 "Boniface urged me, Este could not wait,"
 The chieftain stammered; "let me die in peace—
 900 Forget me! Was it I who craved increase
 Of rule? Do you and Friedrich plot your worst
 Against the Father: as you found me first
 So leave me now. Forgive me! Palma, sure,
 Is at Goito still. Retain that lure —
 Only be pacified!"

The country rung

With such a piece of news: on every tongue,
 How Ecelin's great servant, congeed off,
 Had done a long day's service, so, might doff
 The green and yellow, and recover breath
 910 At Mantua, whither, — since Retrude's death,
 (The girlish slip of a Sicilian bride
 From Otho's house, he carried to reside
 At Mantua till the Ferrarese should pile
 A structure worthy her imperial style,
 The gardens raise, the statues there enshrine,
 She never lived to see) — although his line
 Was ancient in her archives and she took
 A pride in him, that city, nor forsook
 Her child when he forsook himself and spent
 920 A prowess on Romano surely meant
 For his own growth — whither he ne'er resorts
 If wholly satisfied (to trust reports)
 With Ecelin. So, forward in a trice
 Were shows to greet him. "Take a friend's advice,"
 Quoth Naddo to Sordello, "nor be rash
 Because your rivals (nothing can abash
 Some folks) demur that we pronounced you best

*and a trouble it
occasions Sordello.*

til Syrien næste måned. Aldrig havde et tordenskrald*
 fra Vesus' strube, forskrækket ham som
 [Tau:] denne ulykke: „Det fordømte Vicenza. Jeg er†
 fraværende og hun vælger dette tidspunkt at dø på.
 Ohøj, svende, til Vicenza!” En halv snes dødsredne
 heste senere, stod han foran
 Romano i sine dampende sporer, for sent: —
 [Ezz:] „Bonifatius drev mig til det, Este kunne ikke vente,” ‡
 stammede høvdingen: „Lad mig dø i fred —
 900 glem mig. Var det mig som tørstede efter større
 herredømme? Planlægger du og Frederik jeres værste
 mod Faderen? Som du mødte mig første gang,§
 forlad mig nu. Tilgiv mig! Palma, jo jo,
 er stadig i Goito. Husk løftet —**
 hold fred frem for alt!”

Landet genlød

af en storslået nyhed. Det lå på alle tunger,
 hvordan Ezzelins store tjener var blevet afskediget
 efter en lang dags tjeneste og således kunne afføre
 sig det grønne og gule og trække vejret frit††
 910 tilbage i Mantua, hvortil — siden Retrudes død,‡‡
 (den sicilianske brud, den pigeagtige smutter
 fra Ottos hus, som han tog med sig til at bo
 i Mantua, indtil ferrareserne havde opført
 en bygning, der var hendes kejserlige stil værdig,
 rejst haverne og opstillet statuerne,
 som hun ikke levede længe nok til at se) — skønt hans slægt
 var gammel i Mantuas registre, og byen var
 stolt af ham og ej heller svigtede
 sit barn, da han svigtede sig selv og brugte
 920 en dygtighed på Romano, der så sandelig var tænkt
 til hans egen fremme — hvortil han aldrig tyede, så længe han
 (skal man tro beretningerne) var helt og aldeles tilfreds
 med Ezzelin. Så nu blev der i en håndevending opført
 forestillinger til hans ære. „Lyt til en vens råd,”
 sagde Naddo til Sordello, „og mist ikke besindelsen
 fordi dine rivaler (intet kan i den grad gøre nogle
 folk forlegne) gør indsigelser mod, at vi erklærer dig

*og de problemer
 det gav Sordello.*

* Taurello ... måned. 'Taurello forfølger Ezzelinernes gibellinske interesser ved af ledsage Kejseren og modarbejder således Ezzelin II's ønske om forsoning' (Longman).

† Vicenza: Vicenza, hvor hans kone Retrude og barn indebrændte.

‡ Este: Azzo VII.

§ Faderen: paven.

** løftet: om den ovennævnte ægteskabsforbindelse l. 886.

†† grønne og gule: Ezzelins og gibellinernes farver.

‡‡ Retrude: se Noter: *Retrude*.

To sound the great man's welcome; 't is a test,
Remember! Strojavacca looks asquint,
930 The rough fat sloven; and there's plenty hint
Your pinions have received of late a shock —
Outsoar them, cobswan of the silver flock!
Sing well!" A signal wonder, song's no whit
Facilitated.

Fast the minutes flit;
Another day, Sordello finds, will bring
The soldier, and he cannot choose but sing;
So, a last shift, quits Mantua — slow, alone:
Out of that aching brain, a very stone,
940 Song must be struck. What occupies that front?
Just how he was more awkward than his wont
The night before, when Naddo, who had seen
Taurello on his progress, praised the mien
For dignity no crosses could affect —
Such was a joy, and might not he detect
A satisfaction if established joys
Were proved imposture? Poetry annoys
Its utmost: wherefore fret? Verses may come
Or keep away! And thus he wandered, dumb
Till evening, when he paused, thoroughly spent,
950 On a blind hill-top: down the gorge he went,
Yielding himself up as to an embrace.
The moon came out; like features of a face,
A querulous fraternity of pines,
Sad blackthorn clumps, leafless and grovelling vines
Also came out, made gradually up
The picture; 't was Goito's mountain-cup
And castle. He had dropped through one defile
He never dared explore, the Chief erewhile
Had vanished by. Back rushed the dream, enwrapped
960 Him wholly. 'T was Apollo now they lapped,
Those mountains, not a pettish minstrel meant

*He chances upon his
old environment,*

for den bedste til at besynge den store mands velkomst;
 det er en prøve, husk det. Strojavacca ser skævt til dig,*
 930 det grove fede svin; og der er masser af tegn på,
 at dine vinger har modtaget et chok for nyligt —
 stig højere end dem, du sølvflokkens førersvane!
 Syng godt!" Et enestående under, sangskrivning
 er ikke gjort en tøddel lettere.†

Tiden fløj afsted;
 En dag vil soldaten komme, indser Sordello,‡
 og han kan så ikke andet end synge;
 som sidste udvej, forlader han Mantua — langsomt, alene.
 Ud af hans forpinte hjerne, der var som en sten,
 måtte en sang anslås. Hvad optog denne pande?
 940 Netop hvordan han havde været mere forlegen end
 sædvanligt natten før, da Naddo, som havde set
 Taurello i processionen, lovpriste dennes værdige
 mine, som ingen modgang kunne påvirke —
 noget sådan var en fryd, og kunne ikke han opnå§
 en tilfredsstillende, hvis anerkendte glæder
 blev vist at være et bedrageri? At digte var mere**
 plagsomt en nogensinde; hvorfor ærgre sig? Vers kan komme
 eller blive væk. Og således strejfede han tavs omkring
 til det blev aften, hvor han standsede fuldstændigt udmattet
 950 på en mørk bakketop. Han gik ned ad slugten,
 idet han overgav sig som til en omfavelse.
 Månen kom frem; som træk på et ansigt
 kom et klynkende broderskab af pinjer,
 triste klumper af slåen, bladløse og krybende vinstokke††
 også frem, dannede gradvist
 billedet; det var Goitos bjergomkransede skål, hvor
 borgen lå. Han var trængt gennem et snævert pas,
 han aldrig havde vovet at udforske, og som høvdingen‡‡
 før var forsvundet gennem. Tilbage fór drømmen,§§
 960 indhyllede ham fuldkommen. Det var Apollon hine bjerge
 nu omsvøbte, ikke en misfornøjet minnesanger,

*Han forsøger sig
 med sine gamle
 omgivelser,*

* Strojavacca: en fiktiv person, en rivaliserende troubadour.

† sangskrivningen ... lettere: ironisk kommentar.

‡ soldaten: Taurello Salinguerra.

§ Ll. 940-4. Netop ... fryd: Taurellos værdige optræden der dækker over ulykker, der er overgået ham for nylig, derfor var Sordello natten før blevet mere end almindeligt forlegen med hensyn til sit digts indhold, (Clarendon)

¶ Ll. 944-6. han ... bedrageri: 'han' er Sordello. — Måske ville Taurello være glad for en sang, der viser at tingene ikke er det, de synes at være, men dette ville mishage folk (Duff).

†† bladløse ... vinstokke: 'nedtrådt af det vilde kvæg' (SB).

‡‡ høvdingen: Ezzelin II.

§§ drømmen: om at være Apollon.

To wear his soul away in discontent,
 Brooding on fortune's malice. Heart and brain
 Swelled; he expanded to himself again,
 As some thin seedling spice-tree starved and frail,
 Pushing between cat's head and ibis' tail
 Crusted into the porphyry pavement smooth,
 — Suffered remain just as it sprung, to soothe
 The Soldan's pining daughter, never yet
 970 Well in her chilly green-glazed minaret, —
 When rooted up, the sunny day she died,
 And flung into the common court beside
 Its parent tree. Come home, Sordello! Soon
 he low muttering, beneath the moon,
 Of sorrow saved, of quiet evermore, —
 Since from the purpose, he maintained before,
 Only resulted wailing and hot tears.
 Ah, the slim castle! dwindled of late years,
 But more mysterious; gone to ruin — trails
 980 Of vine through every loop-hole. Naught avails
 The night as, torch in hand, he must explore
 The maple chamber: did I say, its floor
 Was made of intersecting cedar beams?
 Worn now with gaps so large, there blew cold streams
 Of air quite from the dungeon; lay your ear
 Close and 't is like, one after one, you hear
 In the blind darkness water drop. The nests
 And nooks retain their long ranged vesture-chests
 Empty and smelling of the iris root
 990 The Tuscan grated o'er them to recruit
 Her wasted wits. Palma was gone that day,
 Said the remaining women. Last, he lay
 Beside the Carian group reserved and still.
 The Body, the Machine for Acting Will,
 Had been at the commencement proved unfit;
 That for Demonstrating, Reflecting it,
 Mankind—no fitter: was the Will Itself

*sees but failure Was
in all done since,*

der agtede at slide sin sjæl op i utilfredshed,
 idet han rugede over skæbnens onde hensigt. Hjerter og hjerne
 svulmede; han voksede atter til sit fulde jeg,
 ligesom et tyndt ungt kryddertræ, forkommen og skrøbelig,
 der skød op mellem kattens hoved og ibis hale,^{*}
 indlagt i det glatte porfyrgulv,
 — og måtte tåle at blive tilbage, netop da det spirede,
 for af lindre Sultanens hensygnende datter, endnu
 970 ikke rask i sin kolde grønglasserede minaret, —
 indtil det blev rykket op med rode, den solskinsdag,
 hun døde, og kastet ud på gårdspladsen ved siden af
 dets forældertræ. Kom hjem Sordello! Snart[†]
 mumlede han vredt og stille, under månen,
 reddet for sorg og med evig ro —
 da hans tidligere øjemed kun havde
 resulteret i gråd og hede tårer.
 Åh, den slanke borg, skrumpet i de senere år,
 men mere gådefuld, var gået i forfald —
 980 vinrankespor sås gennem alle smuthuller. Natten nytter
 intet, da han med fakkell i hånd må udforske
 ahornkammeret; sagde jeg, at dets gulv
 var lavet af gennemskårne cedertræsbjælker?
 Nu nedslidt med så store gabende revner, at der blæste
 kolde luftstrømme fra fangekælderen; læg dit øre tæt til,
 og det er som om, du hører vanddråber
 falde en efter en i det tætte mørke. I nicherne
 og hjørnerne står stadig de lange rækker kister,
 tomme og lugtende af sværdliljer, som[‡]
 990 toskaneren gned ind i sit tøj for at genvinde sin
 visnede forstand. Palma var rejst den dag,
 fortalte de tilbageblevne kvinder. Til sidst lå han ved siden
 af den karyæske gruppe, indesluttet i sig selv og stille.[§]
 Legemet, maskinen for den handlende Vilje,
 havde vist sig at være uegnet fra begyndelsen af,
 og han indså, at dén, han havde optrådt for menneskeheden
 med — heller ikke var egnet. Var det Viljen selv,^{**}

*ser kun fiasko i
 alt han har gjort
 siden,*

^{*} ibis: en storkefugl. Den hellige ibis var en guddom i det gamle Ægypten.

[†] Ll. 964-73. han voksede ... forældertræ: uden for Mantuas dårlige indflydelse kommer han igen til kræfter. Han (planten) voksede skrøbeligt i den indre gård; da pigen dør (fiaskoen i Mantua) kastes han ud på gårdspladsen; han kommer tilbage til sin fødeegn, symboliseret ved gårdspladsen og det fædrene træ, og slår rod igen.

[‡] sværdliljer: brugtes som parfume og som lægemiddel.

[§] karyæske gruppe: karyatiderne.

^{**} Ll. 994-7. Legemet ... fejlede: Sordello indså at hans krop havde vist sig at være utilstrækkelig helt fra begyndelsen af i Goito; og at hans optræden som troubadour i Mantua, ligeledes havde været utilstrækkelig. —

BOOK THE SECOND

In fault?

 His forehead pressed the moonlit shelf
Beside the youngest marble maid awhile;
1000 Then, raising it, he thought, with a long smile,
"I shall be king again!" as he withdrew
The envied scarf; into the font he threw
His crown.

*and resolves to
desist from the like.*

 Next day, no poet! "Wherefore?" asked
Taurello, when the dance of Jongleurs, masked
As devils, ended; "don't a song come next?"
The master of the pageant looked perplexed
Till Naddo's whisper came to his relief.
"His Highness knew what poets were: in brief,
Had not the tetchy race prescriptive right
1010 To peevishness, caprice? or, call it spite,
One must receive their nature in its length
And breadth, expect the weakness with the strength!"
—So phrasing, till, his stock of phrases spent,
The easy-natured soldier smiled assent,
Settled his portly person, smoothed his chin,
And nodded that the bull-bait might begin.

der fejlede?*

1000 Hans pressede panden mod den månebelyste hylde ved siden af den yngste marmorpige en stund; så, idet han løftede sin pande, tænkte han, længe smilende: „Jeg skal atter være konge,” mens han fjernede det misundte skærf; kronen kastede han[†] ned i døbefonten.

og beslutter at afholde sig fra lignende.

1010 Næste dag var der ingen digter. „Hvorfor,”[‡] spurgte Taurello, da jonglørerne, med masker som djævl, sluttede deres dans, „kommer der ikke en sang bagefter?” Mesteren for festoptoget så forlegen ud, indtil Naddo hviskende kom ham til hjælp. „Hans Højhed ved hvordan digtere er. Kort sagt, havde ikke den pirrelige race en hævdvunden ret til at være vrantne, lunefulde? Eller kald det ondsindethed, man må acceptere deres natur i hele dens omfang, forvente svaghed hvor der også er styrke!” — Således snakkede han løs, indtil, da han forråd af fraser var opbrugt, den elskværdige soldat smilede sit samtykke, satte sin statelige person til rette, gned sin hage og nikkede til, at tyrehidsningen kunne begynde.[§]

* Viljen ... fejlede: hensigten var at opdrage menneskene ved at udlevere sit sjæleliv, sin fantasiverden. —fejlede: 'Er mesmerismen en fordel?' (SB).

[†] skærf: det skærf Palma gav ham, se l. 104. — kronen: digterkronen.

[‡] Næste dag: i Mantua.

[§] tyrehidsningen: tyren blev angrebet af hunde indtil den døde, jf. navnet bulldog (tyrehund).

BOOK THE THIRD

And the font took them: let our laurels lie!
Braid moonfern now with mystic trifoly
Because once more Goito gets, once more,
Sordello to itself! A dream is o'er,
And the suspended life begins anew;
Quiet those throbbing temples, then, subdue
That cheek's distortion! Nature's strict embrace,
Putting aside the past, shall soon efface
Its print as well — factitious humors grown
10 Over the true — loves, hatreds not his own —
And turn him pure as some forgotten vest
Woven of painted byssus, silkiest
Tufting the Tyrrhene whelk's pearl-sheeted lip,
Left welter where a trireme let it slip
I' the sea, and vexed a satrap; so the stain
O' the world forsakes Sordello, with its pain,
Its pleasure: how the tinct loosening escapes,
Cloud after cloud! Mantua's familiar shapes
Die, fair and foul die, fading as they flit,
20 Men, women, and the pathos and the wit,
Wise speech and foolish, deeds to smile or sigh
For, good, bad, seemly or ignoble, die.
The last face glances through the eglantines,
The last voice murmurs, 'twixt the blossomed vines,
Of Men, of that machine supplied by thought
To compass self-perception with, he sought
By forcing half himself — an insane pulse
Of a god's blood, on clay it could convulse,
30 Never transmute — on human sights and sounds,
To watch the other half with; irksome bounds
It ebbs from to its source, a fountain sealed
Forever. Better sure be unrevealed
Than part revealed: Sordello well or ill
Is finished: then what further use of Will,
Point in the prime idea not realized,
An oversight? inordinately prized,

*Nature may
triumph therefore;*

*for her son, lately
alive, dies again,*

TREDJE BOG

Og døbefonten modtog dem: lad vore laurbær ligge.
Flet nu måneviol med den gådefulde kløver,*
thi endnu engang, endnu engang får Goito
Sordello for sig selv. En drøm er ovre
og det afbrudte liv begynder på ny:
hine bankende tindinger er stille, undertrykt er
hin kinds forvrængning. Naturens tætte omfavnelser,
der får fortiden til at glemmes, skal snart også
udviske dens skrift — kunstige sindsstemninger, groet
10 hen over de sande — kærlighed og had, der ikke er hans egne —
og gøre ham så ren som et glemt klædningsstykke
af farvet fint lærred, vævet af den mest silkeagtige tot
fra en tyrrhensk trompetsnegls perlemorsdækkede læbe,†
efterladt svømmende, hvor en trireme lod den
slippe ud i havet, hvilket ærgrede en satrap;
således forlader verdens plet med dens smerte og dens glæde
Sordello; en klat der løsner sig og undslipper
stykke for stykke. Mantuas velkendte former
dør, det fagre og det fæle dør, falmer mens de flagrer bort.
20 Mænd, kvinder og det rørende og det åndfulde,
klog tale og tåbelig tale, bedrifter til smile ad eller sukke over,
gode, dårlige, sømmelige eller uværdige, dør.
Det sidste ansigt kigger gennem æbleroserne, den sidste
mumlen af stemmen, mellem de blomstrede vinranker,
fra folk, fra den maskine tanken leverede
til at opnå selverkendelse med, som han søgte
ved at påtvinge det halve af sig — en guds blods vanvittige
pulsslag på leret, som guden kunne ryste,
men aldrig omforme — menneskelige syn og lyde, til at
30 iagttage den anden halvdel med; fra disse besværlige skranker
synker den tilbage til sit udspring, en kilde forsejlet
for evigt. Ja, det er bedre at være uåbenbaret‡
en delvist åbenbaret: enten det er godt eller dårligt, så er
Sordello færdig. Hvad videre brug er der så for Vilje,§
når det er et punkt, der ikke har nogen plads i hovedidéen,
en forsømmelse? i overdreven grad rost,

*Naturen kan
derfor triumfere;*

*for hendes søn
der nylig var i
live, dør igen,*

* 'som erstatning for laurbærkrone skal han flette måneviol, der antoges at kunne gøre en usynlig og kløver, der antoges have styrkende og helbredende egenskaber, med hinanden' (Longman).

† læbe: randen af skallen, hvor bløddyret har taget bolig. — l. 15. satrap: en persisk statholder.

‡ Ll. 27-32. det halve ... evigt: den første halvdel søgte at engagere sig i menneskeverdenen, til at iagttage den anden, den indre halvdel med; den første halvdel synker tilbage i glemsel.

§ færdig ... hovedidéen: Sordello er færdig med at åbenbare sig for menneskeheden, hvad brug er der så for Viljen til selvåbenbaring, når hovedidéen nu er ikke at åbenbare sig?

No less, and pampered with enough of each
 Delight to prove the whole above its reach.
 "To need become all natures, yet retain
 40 The law of my own nature — to remain
 Myself, yet yearn . . . as if that chestnut, think,
 Should yearn for this first larch-bloom crisp and pink,
 Or those pale fragrant tears where zephyrs stanch
 March wounds along the fretted pine-tree branch!
 Will and the means to show will, great and small,
 Material, spiritual, — abjure them all
 Save any so distinct, they may be left
 To amuse, not tempt become! and, thus bereft,
 50 Just as I first was fashioned would I be!
 Nor, moon, is it Apollo now, but me
 Thou visitest to comfort and befriend!
 Swim thou into my heart, and there an end,
 Since I possess thee! — nay, thus shut mine eyes
 And know, quite know, by this heart's fall and rise,
 When thou dost bury thee in clouds, and when
 Out-standest: wherefore practise upon men
 To make that plainer to myself?"

Slide here

— *was found
 and is lost.*

Over a sweet and solitary year
 Wasted; or simply notice change in him —
 60 How eyes, once with exploring bright, grew dim
 And satiate with receiving. Some distress
 Was caused, too, by a sort of consciousness
 Under the imbecility, — naught kept
 That down; he slept, but was aware he slept,
 So, frustrated: as who brainsick made pact
 Erst with the overhanging cataract
 To deafen him, yet still distinguished plain
 His own blood's measured clicking at his brain.
 To finish. One declining Autumn day —
 70 Few birds about the heaven chill and grey,
 No wind that cared trouble the tacit woods —
 He sauntered home complacently, their moods
 According, his and nature's. Every spark

intet mindre, og forkælet med nok af hver en fryd
og det kun for at bevise, det hele ligger over dens rækkevidde.*

[Sor:]
40 „At behøve at blive alle naturer, dog bibeholde
min egen naturs lov — til at forblive mig selv
og dog længes . . . som om dette kastanjetræ, tænk jer,[†]
skulle længes efter denne første krusede og lyserøde lærkeblomst
eller efter hine blege duftende tårer, hvor vestenvinde standser
de sår marts tilføjer den plagede fyrretræsgren.[‡]
Vilje og midlerne til at vise vilje, store og små,
materielle, åndelige — opgiv dem alle,
bortset fra dem der er så særskilte, at de kan efterlades
til underholdning, ikke blive en fristelse! og således berøvet[§]
ville jeg blive den, jeg netop i begyndelsen var dannet som.

50 Og, måne, nu er det ikke Apollon, men mig
du besøger for at trøste og vise venskab.
Svøm du ind i mit hjerte og bliv der,
siden jeg besidder dig — ja, bare lukke mine øjne
og vide, helt vide, ved dette hjertes fald og opstigning,
hvornår du begraver dig i skyen, og hvornår
du kommer frem: hvorfor øve mig på mennesker
for at gøre dette tydeligere for mig selv?”

Glid her let

60 hen over et behageligt og bortødslet år i ensomhed;
eller læg simpelthen mærke til en forandring hos ham —
hvordan hans øjne, der engang strålede efter opdagelser, nu
var matte og mætte af at modtage. En vis kval
blev også forårsaget af en slags bevidsthed
under åndssløvheden — intet holdt
dén nede. Han sov, men var klar over, at han sov,^{**}
så han var misfornøjet, ligesom en afsindig der førhen
lavede en pagt med det nedstyrtende vandfald
for at døve sig, men dog stadigvæk klart skelnede
sit eget blods puls klikken i sin hjerne.

70 For at slutte af. En efterårsdag på hæld —
der var få fugle på den kolde og grå himmel,
ingen vind bekymrede sig om at plage de tavse skove —
slentrede han hjem tilfreds med sig selv, deres humør
stemte overens, naturens og hans. Enhver gnist

*blev fundet
og er mistet.*

* Ll. 37-8. forkælet ... rækkevidde: Han har 'forkælet' viljen, da den været succesfuld i enkelte undtagelsesvisse tilfælde, nogle gange har folk virkelig forstået budskabet, men bortset fra disse har det været en fiasko. Han må derfor opgive forestillingen om at være altomfattende (Appollonidealet), han må opgive viljen og søge efter sin sande natur. — det hele: hovedidéen. — dens: Viljens.

[†] 'og dog længes efter at blive alle naturer', det er lige så absurd som det efterfølgende billede.

[‡] tårer: harpiks der udsøndres ved beskadigelser af fyrretræet.

[§] fristelse: til at blive som dem

** dén: bevidstheden.

Of Mantua life was trodden out; so dark
 The embers, that the Troubadour, who sung
 Hundreds of songs, forgot, its trick his tongue,
 Its craft his brain, how either brought to pass
 Singing at all; that faculty might class
 With any of Apollo's now. The year
 80 Began to find its early promise sere
 As well. Thus beauty vanishes; thus stone
 Outlingers flesh: nature's and his youth gone,
 They left the world to you, and wished you joy.
 When, stopping his benevolent employ,
 A presage shuddered through the welkin; harsh
 The earth's remonstrance followed. 'T was the marsh
 Gone of a sudden. Mincio, in its place,
 Laughed, a broad water, in next morning's face,
 And, where the mists broke up immense and white
 I' the steady wind, burned like a spilth of light
 90 Out of the crashing of a myriad stars.
 And here was nature, bound by the same bars
 Of fate with him!

"No! youth once gone is gone:
 Deeds let escape are never to be done.
 Leaf-fall and grass-spring for the year; for us —
 Oh forfeit I unalterably thus
 My chance? nor two lives wait me, this to spend,
 Learning save that? Nature has time, may mend
 Mistake, she knows occasion will recur;
 100 Landslip or seabreach, how affects it her
 With her magnificent resources? — I
 Must perish once and perish utterly.
 Not any strollings now at even-close
 Down the field-path, Sordello! by thorn-rows
 Alive with lamp-flies, swimming spots of fire
 And dew, outlining the black cypress' spire
 She waits you at, Elys, who heard you first
 Woo her, the snow-month through, but ere she durst
 Answer 't was April. Linden-flower-time-long
 110 Her eyes were on the ground; 't is July, strong
 Now; and because white dust-clouds overwhelm
 The woodside, here or by the village elm
 That holds the moon, she meets you, somewhat pale,
 But letting you lift up her coarse flax veil
 And whisper (the damp little hand in yours)

*But nature is one
thing, man another —*

*having multifarious
sympathies,*

af mantuansk liv var trådt ud; gløderne var så mørke, at troubadouren, som havde sunget hundrede af sange, glemte sangens trick med sin tunge, dens håndværk i sin hjerne, og hvordan disse forglemmelser i det hele taget bragte hans syngen til ophør; denne evne kunne nu komme i klasse med en hvilken som helst af Apollons.*

80 Året begyndte desuden at se sit tidlige løfte visne. På denne måde forsvandt skønheden; således levede stenen længere end kødet. Naturens og hans ungdom var borte, de efterforlod verden til én og ønskede én lykke. — Netop da, idet den standsede sit godgørende arbejde, skælvede et forvarsel gennem himmelhvælvet;† jordens reaktion fulgte skånselsløst. Det var mosen, der pludselig forsvandt. I dens sted kom Minciofloden, et stort vand, der lo ind i den næste morgens ansigt og brændte, hvor tågerne brød op, umådelige og hvide i den stadige vind, som overvættes lys

90 fra et sammenstød af en myriade af stjerner. Og her var naturen, bundet af skæbnens skranker som han selv var bundet.

[Sor:] „Nej, ungdom éngang borte er borte. Er lejligheden forpasset, er den for altid mistet. Året har sit løvfald og sin græsvår; for os — åh, forspilder jeg uforanderligt således min chance? har jeg da ikke to liv, dette jeg kan bruge, mens jeg lærer at frelse det næste? Naturen har tid, kan rette misforståelser, den véd lejligheden vil komme igen;

100 jordskred eller digebrud hvordan påvirker det naturen med dens storslåede rigdomme? — Jeg må gå til grunde éngang og gå til grunde helt og aldeles. Ikke noget med at vandre ned af markstien ved aftenhæld, Sordello! Ved tjørnehegnet, levende med sankthansorme, svævende prikker af ild og dug, der viser silhuetten af cypresspiret venter hun dig, Elys, som første gang hørte dig bejle til sig i snemåned, men før hun vovede at svare, var det april. i hele lindetræets blomstringstid var hendes blik rettet mod jorden; det er juli, hun er stærk nu; og fordi hvide støvskyer oversvømmer skovkanten, så møder hun dig her eller ved landsbyelmen, der bær månen, om end hun er noget bleg, men hun lader dig løfte sit grove hørselør og hvisker (med den lille fugtige hånd i din)

*Men natur er
én ting,
mennesket
noget andet,*

*idet det har
mangartede
sympatier,*

* Apollons: som enhver anden af hans indbildte evner, da han ikke længere udfoldede dem (Longman).

† forvarsel: om det efterfølgende jordskælv, der får mosen til at forsvinde.

Of love, heart's love, your heart's love that endures
 Till death. Tush! No mad mixing with the rout
 Of haggard ribalds wandering about
 The hot torchlit wine-scented island-house
 120 Where Friedrich holds his wickedest carouse,
 Parading, — to the gay Palermitans,
 Soft Messinese, dusk Saracenic clans
 Nuocera holds, — those tall grave dazzling Norse,
 High-cheeked, lank-haired, toothed whiter than the morse,
 Queens of the caves of jet stalactites,
 He sent his barks to fetch through icy seas,
 The blind night seas without a saving star,
 And here in snowy birdskin robes they are,
 Sordello!—here, mollitious alcoves gilt
 130 Superb as Byzant domes that devils built!
 — Ah, Byzant, there again! no chance to go
 Ever like august cheery Dandolo,
 Worshipping hearts about him for a wall,
 Conducted, blind eyes, hundred years and all,
 Through vanquished Byzant where friends note for him
 What pillar, marble massive, sardius slim,
 'T were fittest he transport to Venice' Square —
 Flattered and promised life to touch them there
 Soon, by those fervid sons of senators!
 140 No more lifes, deaths, loves, hatreds, peaces, wars!
 Ah, fragments of a whole ordained to be,
 Points in the life I waited! what are ye
 But roundels of a ladder which appeared
 Awhile the very platform it was reared
 To lift me on? — that happiness I find
 Proofs of my faith in, even in the blind
 Instinct which bade forego you all unless
 Ye led me past yourselves. Ay, happiness
 Awaited me; the way life should be used
 150 Was to acquire, and deeds like you conduced
 To teach it by a self-revelment, deemed
 Life's very use, so long! Whatever seemed

*he may neither
renounce or satisfy;*

om kærlighed, hjertets kærlighed, dit hjertes kærlighed,
 der varer til døden. — Snak! hvorfor ikke blande sig med en hob
 af udtærede udsvævere, der vandrer rundt omkring,
 det hede fakkeloplyste vinlugtende øhus,^{*}
 120 hvor Frederik holder sine syndige drikkelag,
 stillende til skue — for de lystige palermo'er,
 de blide messina'er og mørke saracenereklaner,
 der opholder sig i Nocera — hine høje rolige blændende
 nordboer, med høje kindben, glathåret, tænder hvidere end
 hvalrossens, dronninger af gagatstalakitternes grotter, som han
 sendte sine barke afsted gennem det isfyldte hav for at hente,
 det blinde nathav uden en frelsende stjerne,
 og her er de i sneagtige fuglefjerskåber,
 Sordello! — og hér luksuriøse alkover, prægtigt forgyldte,
 130 ligesom de byzantinske kupler djævle byggede.[†]
 — Åh. Byzans, atter der. Ingen mulighed for nogensinde
 at gå rundt som majestætiske muntre Dandolo,[‡]
 med tilbedende hjerter omkring sig som en mur,
 ledt afsted, blind, hundrede år og det hele,
 gennem besejrede Byzans, hvor venner noterer for ham,
 hvilken søjle, hvilket massivt marmor, spinkelt karneol, det ville
 være mest passende han transporterede til Venedigpladsen —
 smigret og lovet liv længe nok af hine fyrige senatorsønner
 til snart at kunne berøre dem der.[§]
 140 Åh ikke mere er liv, død, kærlighed, had, fred og krig
 brudstykker af et hele, bestemt til at blive *han enten må*
 punkter i det liv jeg ventede på, thi hvad er I andet *afvise eller*
 end runde skiver på en stige, skiver som en tid syntes at *tilfredsstille,*
 være selve den platform, som stigen var rejst
 for at løfte mig op til? — til den lykke jeg finder^{**}
 beviser på i min tro, netop i det blinde
 instinkt, der bad mig forsage jer alle, med mindre
 i førte til noget højere end jer selv. Ja, lykke
 ventede mig; måden, livet burde bruges på,
 150 kunne erhverves, og sådanne bedrifter, som I er, bidrog til,^{††}
 at det skulle læres ved en selvafløring, som jeg så længe
 regnede for at være selve livets mening. Hvad der end syntes

^{*} øhus: se Noter: Øhus.

[†] djævle: Romerkirkens fjendtlighed over for den Byzantinske kirke (Longman).

[‡] Dandolo: Enrico Dandolo, den blinde doge i Venedig (1107-1205). Han fik sendt mange kunstskatte til Venedig fra det fjerde korstog 1204-5, hvor de plyndrede Konstantinopel. Han døde i Konstantinopel inden han kom tilbage til Venedig.

[§] senatorsønner: senatorerne der var med ham, var som sønner for ham (Longman). — berøre dem: han var blind

^{**} lykke: 'bagved livet' (SB).

^{††} bedrifter: de nævnte punkter og runde skiver.

Progress to that, was pleasure; aught that stayed
 My reaching it — no pleasure. I have laid
 The ladder down; I climb not; still, aloft
 The platform stretches! Bliss strong and soft,
 I dared not entertain, elude me; yet
 Never of what they promised could I get
 A glimpse till now! The common sort, the crowd,
 160 Exist, perceive; with Being are endowed,
 However slight, distinct from what they See,
 However bounded; Happiness must be,
 To feed the first by gleanings from the last,
 Attain its qualities, and slow or fast
 Become what they behold; such peace-in-strife
 By transmutation, is the Use of Life,
 The Alien turning Native to the soul
 Or body — which instructs me; I am whole
 There and demand a Palma; had the world
 170 Been from my soul to a like distance hurled,
 'T were Happiness to make it one with me:
 Whereas I must, ere I begin to Be,
 Include a world, in flesh, I comprehend
 In spirit now; and this done, what 's to blend
 With? Naught is Alien in the world — my Will
 Owns all already; yet can turn it — still
 Less—Native, since my Means to correspond
 With Will are so unworthy, 't was my bond
 To tread the very joys that tantalize
 180 Most now, into a grave, never to rise.
 I die then! Will the rest agree to die?
 Next Age or no? Shall its Sordello try
 Clue after clue, and catch at last the clue
 I miss? — that 's underneath my finger too,
 Twice, thrice a day, perhaps, — some yearning traced
 Deeper, some petty consequence embraced
 Closer! Why fled I Mantua, then? — complained
 So much my Will was fettered, yet remained
 Content within a tether half the range

*in the process to
which is pleasure,*

at fremme den var nydelse; det som hindrede*
 mig i at nå den — fravær af nydelse. Jeg har lagt
 stigen ned; jeg klatrer ikke; stadigvæk, højt oppe
 ligger platformen udstrakt. De stærke og milde lyksaligheder,
 som jeg ikke vovede at dyrke, undveg mig; og
 aldrig før nu kunne jeg få et glimt af, hvad de lovede.
 Den almindelige slags, hoben, eksisterer,
 160 erfarer; er begavet med Væren der, uanset
 hvor ubetydelig, er forskellig fra det de Ser,
 uanset hvor begrænset dette er. Lykke må være
 at fodre den første med kundskaber fra det andet,†
 erhverve sig dettes egenskaber og langsomt eller hurtigt
 blive hvad de ser; en sådan 'fred-i-striden'
 omformning er 'Meningen med Livet',
 det Fremmede bliver til noget Indfødt i sjælen
 eller legemet — som belærer mig; jeg er hel dér
 og kræver en Palma; var verden slynget‡
 170 til en lignende afstand fra min sjæl,§
 ville det være Lykke at få verden til at blive ét med mig.
 Men jeg må, før jeg begynder at Være,
 inkludere en verden, i kød, som jeg nu forstår
 verden i ånden; og dette gjort, hvad er der så
 at blandes med? Intet er fremmed i verden — min Vilje**
 ejer allerede alt; dog kan den — endnu mindre
 — gøre det til noget i min natur, da mine midler svarende††
 til Viljen er så uværdige, var jeg forpligtiget til
 at træde selve glæderne, som nu piner og skuffer‡‡
 180 mest, ned i graven, for aldrig at rejse sig igen.
 Jeg dør så! Vil mine efterfølgerne indvillige i at dø?
 I den næste tidsalder eller ikke? Skal dens Sordello søge
 den ene ledetråd efter den anden og til sidst finde den ledetråd,
 jeg forpassede? — jeg kan også mærke det med mine fingre
 måske to eller tre gange om dagen — en eller anden længsel
 sporet dybere, en ubetydelig konsekvens tættere omfavnet.
 Hvorfor flygtede jeg så fra Mantua? — klagede så
 meget over, at min Vilje var lænket, men forblev dog
 tilfreds inden for et tøj, der kun var halvdelen af den rækkevidde

*hvilket vil
bringe glæde,*

* den: selvafsløringen.

† Ll. 160-63. Væren ... andet: Lykke for det almindelige menneske må være at opbygge sin væren, sin identitet (den første) gennem erfaringer fra omverdenen, det fremmede (det andet).

‡ jeg er hel dér og kræver en Palma: han forstår allerede hele verden i ånden. Han kræver en krop udefra, fra verden, en 'Palma' til at identificerer sig med. Han må forstå verden i kødet.

§ 'fra min sjæl, som den er fra min krop'.

** 'intet er fremmed i verden for mig'. — min Vilje: min fantasi, min indbildningskraft.

†† midler: hans fysiske og mentale evner.

‡‡ selve glæderne: se bog 2, ll. 547-55.

190 I could assign it? — able to exchange
 My ignorance (I felt) for knowledge, and
 Idle because I could thus understand —
 Could e'en have penetrated to its core
 Our mortal mystery, yet — fool — forbore,
 Preferred elaborating in the dark
 My casual stuff, by any wretched spark
 Born of my predecessors, though one stroke
 Of mine had brought the flame forth! Mantua's yoke,
 My minstrel's-trade, was to behold mankind, —
 200 My own concern was just to bring my mind
 Behold, just extricate, for my acquist,
 Each object suffered stifle in the mist
 Which hazard, custom, blindness interpose
 Betwixt things and myself."

Whereat he rose.

*while renunciation
 ensures despair.*

The level wind carried above the firs
 Clouds, the irrevocable travellers,
 Onward.

"Pushed thus into a drowsy copse,
 Arms twine about my neck, each eyelid drops
 Under a humid finger; while there fleets,
 210 Outside the screen, a pageant time repeats
 Never again! To be deposed, immured
 Clandestinely — still petted, still assured
 To govern were fatiguing work — the Sight
 Fleeting meanwhile! 'T is noontide: wreak ere night
 Somehow my will upon it, rather! Slake
 This thirst somehow, the poorest impress take
 That serves! A blasted bud displays you, torn,
 Faint rudiments of the full flower unborn;
 But who divines what glory coats o'erclasp
 220 Of the bulb dormant in the mummy's grasp
 Taurello sent?" . . .

"Taurello? Palma sent
 Your Trouvere," (Naddo interposing leant
 Over the lost bard's shoulder) — "and, believe,
 You cannot more reluctantly receive
 Than I pronounce her message: we depart
 Together. What avail a poet's heart
 Verona's pomps and gauds? five blades of grass

*There is yet a way
 of escaping this;*

190 jeg kunne tildele den? — jeg følte jeg var i stand*
 til at bytte min uvidenhed med viden, men var dog
 uvirksom, netop fordi jeg følte jeg kunne opnå indsigt —
 kunne endog være trængt ind til kernen
 af vort jordiske mysterium, dog — tåbe — undlod det,
 foretrak i mørket at udarbejde mit tilfældige stof
 ved et hvilket som helst ynkeligt glimt,
 skabt af mine forgængere, skønt blot et af mine egne
 pennestrøg ville have frembragt flammen. Mantuas åg,
 mit troubadourerhverv var at iagttage menneskene, —
 200 mit eget anliggende var blot at få mit sind til
 at iagttage, blot befri, til min egen erhvervelse,
 enhver genstand, der bliver kvalt i den tåge,
 som tilfælde, skik og brug eller blindhed indskød
 mellem tingene og mig selv.”

Hvorved han rejste sig.

Den jævne vind bar skyerne, de uigenkaldeligt
 rejsende, afsted hen over
 fyrretræerne.

*hvorimod
 afvisning
 medfører
 fortvivlelse.*

[Sor:] „Således skubbet ind i en døsig underskov,
 med arme slynget omkring min hals, hvert øjenlåg
 falder i under en fugtig finger, medens en forestilling,[†]
 210 tiden aldrig gentager, iler afsted uden for
 skærmen. At blive afsat, muret hemmeligt
 inde — vedvarende kælet for, vedvarende forvisset
 om, at det at styre var et trættende arbejde — Synet
 flygter i mellemtiden. Det er middag; udøs hellere før
 natten min vilje på det. Sluk denne tørst
 på en eller anden måde, tag det fattigste indtryk
 som tjener dertil. En bristet knop viser hvem du er, sønderrevet,
 svage rudimenter af den ufødte fuldt udsprungne blomst;
 men hvem aner hvilken pragt, der er i den slumrende
 220 knold i hænder på det kåbeomfavnede mumie,
 Taurello sendte?” . . .[‡]

„Taurello? Palma sendte din
 trouvère,” (indskyder Naddo, lænet ind over
 den fortabte bards skulder) — „og, tro mig,
 du kan ikke mere modvilligt modtage,
 end jeg udtale hendes budskab. Vi tager
 afsted sammen. Hvilken nytte har en digters hjerte
 af Veronas pomp og pragt? fem græsstrå

*Der er dog en
 måde at undgå
 dette på;*

* den: Viljen.

[†] fugtig finger: han frygter at vegetere sit liv væk, under en kvindes indflydelse.

[‡] slumrende knold: hyacintløg; i det gamle Ægypten et symbol på det kommende liv (Ohio). — Taurello sendte: til Adelaide.

Suffice him. News? Why, where your marish was,
 On its mud-banks smoke rises after smoke
 230 I' the valley, like a spout of hell new-broke.
 Oh, the world's tidings! small your thanks, I guess,
 For them. The father of our Patroness
 Has played Taurello an astounding trick,
 Parts between Ecelin and Alberic
 His wealth and goes into a convent: both
 Wed Guelfs: the Count and Palma plighted troth
 A week since at Verona: and they want
 You doubtless to contrive the marriage-chant
 Ere Richard storms Ferrara." Then was told
 240 The tale from the beginning — how, made bold
 By Salinguerra's absence, Guelfs had burned
 And pillaged till he unawares returned
 To take revenge: how Azzo and his friend
 Were doing their endeavor, how the end
 O' the siege was nigh, and how the Count, released
 From further care, would with his marriage-feast
 Inaugurate a new and better rule,
 Absorbing thus Romano.

"Shall I school
 My master," added Naddo, "and suggest
 250 How you may clothe in a poetic vest
 These doings, at Verona? Your response
 To Palma! Wherefore jest? 'Depart at once?'
 A good resolve! In truth, I hardly hoped
 So prompt an acquiescence. Have you groped
 Out wisdom in the wilds here? — Thoughts may be
 Over-poetical for poetry.
 Pearl-white, you poets liken Palma's neck;
 And yet what spoils an orient like some speck
 Of genuine white, turning its own white gray?
 260 You take me? Curse the cicala!"

*which he now takes
 by obeying Palma:*

One more day,
 One eve — appears Verona! Many a group,
 (You mind) instructed of the osprey's swoop
 On lynx and ounce, was gathering — Christendom
 Sure to receive, whate'er the end was, from

er tilstrækkeligt for ham. Nyheder? Hør, der hvor din sump var,
 stiger der nu på dalens mudderbanker røgsøjle på
 230 røgsøjle op, som sprøjt fra et nybrudt helvede.
 Oh, verdens tidender! kun ringe tak får du for dem,
 gætter jeg på. Vor beskytterindes far
 har spillet Taurello et forbavsende puds,
 deler sin rigdom mellem Ezzelin og Alberico*
 og går i kloster. Begge gifter sig med guelfere.
 Greven og Palma skænkede hinanden sin tro
 for en uge siden i Verona og ønsker utvivlsomt
 dig til at udtænke bryllupssangen
 før Richard stormer Ferrara.” Så blev historien fortalt†
 240 fra sin begyndelsen — hvordan guelferne, gjort dristige
 ved Salinguerras fravær, havde brændt
 og plyndret, indtil han uventet var vendt tilbage
 for at tage hævn; hvordan Azzo og hans ven‡
 gjorde deres yderste; hvordan afslutningen på belejringen
 var nær, og hvordan greven, befriet for
 yderligere bekymringer, med sin bryllupsfest
 ville indvarsle et nyt og bedre styre og på denne måde
 opluge Romanoerne.

„Skal jeg tage min herre
 i skole,” tilføjede Naddo, „og foreslå hvordan
 250 du kan iføre disse hændelser i Verona
 en poetisk klædedragt? Dit svar til Palma.
 Hvorfor spøge? ‘At tage afsted straks?’
 en god beslutning. Sandelig, jeg kunne næppe håbe
 på et hurtigere samtykke. Har du famlet dig frem til
 visdom her ude i den vilde naturen? — Tanker kan
 være for overpoetiske til poesi.
 Perlevid, kalder I digtere Palmas hals; og dog
 hvad ødelægger en orientalsk perle mere en eller anden virkelig§
 hvid plet, der forvandler dens egen hvidhed til grålighed.
 Vil du tro mig? De fordømte cikader!”
 En dag mere.
 en aften — og Verona kommer til syne. Mange grupper,**
 (husker du) oplyst om fiskeørnens nedslag
 på lossen og sneleoparden, var forsamlet — kristendommen††
 var, uanset afslutningen, sikker på enten

*som han nu
 vælger ved at
 adlyde Palma:*

* Vor beskytterindes far: Palmas far Ezzelin II. — Ezzelin og Alberico: Ezzelin II's sønner.

† historien: Naddo ved ikke at grev Richard er blevet taget til fange.

‡ hans ven: grev Richard.

§ orientalsk perle: fra Det Indiske Ocean; en perle af den fineste kvalitet.

** aften og Verona: vi vender tilbage til aftenen i Verona i begyndelsen af digtet.

†† kristendommen: Pavens sag.

The evening's purpose cheer or detriment,
 Since Friedrich only waited some event
 Like this, of Ghibellins establishing
 Themselves within Ferrara, ere, as King
 Of Lombardy, he 'd glad descend there, wage
 270 Old warfare with the Pontiff, disengage
 His barons from the burghers, and restore
 The rule of Charlemagne, broken of yore
 By Hildebrand.

I' the palace, each by each,
 Sordello sat and Palma: little speech
 At first in that dim closet, face with face
 (Despite the tumult in the market-place)
 Exchanging quick low laughters: now would rush
 Word upon word to meet a sudden flush,
 A look left off, a shifting lips' surmise —
 280 But for the most part their two histories
 Ran best through the locked fingers and linked arms.
 And so the night flew on with its alarms
 Till in burst one of Palma's retinue;
 "Now, Lady!" gasped he. Then arose the two
 And leaned into Verona's air, dead-still.
 A balcony lay black beneath until
 Out, 'mid a gush of torchfire, gray-haired men
 Came on it and harangued the people: then
 Sea-like that people surging to and fro
 290 Shouted, "Hale forth the carroch — trumpets, ho,
 A flourish! Run it in the ancient grooves!
 Back from the bell! Hammer — that whom behooves
 May hear the League is up! Peal — learn who list,
 Verona means not first of towns break tryst
 To-morrow with the League!"

*who thereupon
 becomes his associate.*

Enough. Now turn —
 Over the eastern cypresses: discern!
 Is any beacon set a-glimmer?

Rang

The air with shouts that overpowered the clang
 Of the incessant carroch, even: "Haste —
 300 The candle's at the gateway! ere it waste,
 Each soldier stand beside it, armed to march

at glædes eller skuffes ved aftenens formål,
 da Frederik kun ventede på en lejlighed
 som denne, nemlig at gibellinerne etablerede sig
 i Ferrara — før han, som Lombardiets konge, gladeligt
 ville drage derned og videreføre
 270 den gamle krig mod paven, befri sine baroner fra*
 borgernes greb og genindføre
 Karl Den Stores styre, som i sin tid blev brudt
 af Hildebrand.

I paladset, ved siden af hinanden,
 sad Sordello og Palma. En let snak i begyndelse
 i det dunkle kammer, hvor ansigt med ansigt
 (på trods af tummelen på markedspladsen)
 udvekslede hastig lavmælt latter. Nu ville ord på ord
 fare afsted for at imødekomme en pludselig rødmen
 et blik til siden eller en vrænget læbes mistanke —
 280 dog for det meste flød deres to historier mest gennem
 flettede fingre og sammenlængede arme.
 Og således fløj natten videre
 med al dens larm, indtil en af Palmas ledsagere brød ind:
 „Nu, frue!” gispede han. Så rejste de to sig og
 lænede sig lydløst ud i Veronas luft.
 En balkon lå sort nedenunder, indtil gråhårede mænd,
 midt i et væld af fakkellild, kom ud på den
 og talte til folket. Så, mens folket bølgede
 frem og tilbage som et hav,
 290 råbte de: „Træk statskærren frem — trompeter, halløj,
 en fanfare. Sæt den ind i de gamle riller.†
 Gå væk fra klokken. Hamr — så de, der har brug for det,
 kan høre at Ligaen er på færde. Ring — forstå, hvem der lyster,
 at Verona ikke tænker på at være den første by, der i morgen
 bryder sit løfte om et møde med Ligaen!”

*som dermed
 bliver hans
 forbundsfælle.*

Nok om det. Vend jer nu —
 over de østlige cypresser: se!
 er der ikke en bavn tændt der?‡
 Luften
 genlød af råb der endog overdøvede
 kærrens uophørlige ringning: „Skynd jer —
 300 lyset er ved byporten! inden det brænder ned,
 alle soldaterne står henne ved porten, bevæbnet til march

* baroner: kongens feudalherrer, der havde magten på landet. Borgerne, De Lombardiske bystater sympatiserede med paven og ønskede at genvinde deres territorium.— Hildebrand: se Noter.

†den: klokken.

‡ bavn tændt: et tegn til Verona om at de andre medlemmer af Ligaen, Vicenza og Padua øst for Verona, er på vej for at få belejringen af Ferrara hævet.

With Tiso Sampier through the eastern arch!"
 Ferrara's succoured, Palma!

Once again

They sat together; some strange thing in train
 To say, so difficult was Palma's place
 In taking, with a coy fastidious grace
 Like the bird's flutter ere it fix and feed.
 But when she felt she held her friend indeed
 Safe, she threw back her curls, began implant
 310 Her lessons; telling of another want
 Goito's quiet nourished than his own;
 Palma — to serve him — to be served, alone
 Importing; Agnes' milk so neutralized
 The blood of Ecelin. Nor be surprised
 If, while Sordello fain had captive led
 Nature, in dream was Palma subjected
 To some out-soul, which dawned not though she pined
 Delaying till its advent, heart and mind,
 Their life. "How dared I let expand the force
 320 Within me, till some out-soul, whose resource
 It grew for, should direct it? Every law
 Of life, its every fitness, every flaw,
 Must One determine whose corporeal shape
 Would be no other than the prime escape
 And revelation to me of a Will
 Orb-like o'ershrouded and inscrutable
 Above, save at the point which, I should know,
 Shone that myself, my powers, might overflow
 So far, so much; as now it signified
 330 Which earthly shape it henceforth chose my guide,
 Whose mortal lip selected to declare
 Its oracles, what fleshly garb would wear
 — The first of intimations, whom to love;
 The next, how love him. Seemed that orb, above
 The castle-covert and the mountain-close,
 Slow in appearing? — if beneath it rose
 Cravings, aversions, — did our green precinct
 Take pride in me, at unawares distinct

*as her own history
 will account for,*

*— a reverse to, and
 completion of, his.*

med Tiso Sampier gennem den østlige bue!”*
 Man kommer Ferrara til undsætning, Palma!

Endnu engang

sad de sammen; Palma var i færd med at fortælle et eller andet ,
 der var så sælsomt, at hun havde svært ved at sætte sig ned,
 hun holdt sig tilbage med kræsen ynde,
 lig en flagrende fugl før den sætter sig og æder.
 men da hun følte, at han helt var hendes ven,
 strøg hun sine krøller tilbage og begyndte
 310 at undervise ham; idet hun fortalte om et andet ønske
 end hans eget, som Goitos ro gav næring til;
 Palma — at tjene ham — der burde tjenes, det alene betød
 noget; det var den måde Agnes mælk neutraliserede
 Ezzelins blod på. Bliv heller ikke overrasket over,[†]
 at mens Sordello gerne havde været fører for den fangne
 natur, så var Palma i sin drøm underkastet en eller anden
 sjæl uden for sig, som ikke viste sig, skønt hun pintes
 ved at måtte vente på dens ankomst, som gav hendes hjerte
 [Pal:] og ånd deres liv. „Hvordan kunne jeg vove at lade kraften
 inden i mig udfolde sig, før en anden sjæl uden for mig,
 hvis rigdom den voksede for, ville styre den? Enhver lov
 om livet, selve dets duelighed, enhver brist
 måtte Æn eneste bestemme, hvis legemlige form
 ikke ville være nogen anden end den vigtigste udfoldelse
 og åbenbarelse for mig af en Vilje,[‡]
 sfæreagtig overdækket og uudgrundelig ovenover,
 bortset fra det punkt, som, ville jeg vide,
 skinnede, så jeg selv, mine kræfter, kunne strømme over
 så langt, så meget; ligesom den nu angav,
 330 hvilken jordisk skikkelse, den fremover valgte til min vejleder,
 hvis jordisk læbe den udvalgte til at kundgøre
 sine orakler, hvilken kødelig dragt formen ville bære[§]
 — de første antydninger af hvem at elske;
 de næste: hvordan elske ham. Syntes denne planet**
 ikke at være længe om at komme til syne over^{††}
 borgskjulet og bjergaflukket? — hvis stærke længsler og
 uviljer rejste sig i mig under de — var vort grønne område^{‡‡}
 stolt over mig, ifald jeg uforvarende var blevet udmærket

*som hendes
egen historie
vil forklare, –*

*en modsat som
fuldkommengør
hans.*

* Tiso Sampier: medlem af et magtfuldt Hus og en af Azzo VII's nære allierede. — østlige bue: den østlige byport.

† Ezzelin: Ezzelin II, Agnes af Este hans første kone og mor til Palma.

‡ Vilje: det guddommeliges vilje.

§ sine: det guddommeliges vilje.

** planet: astrologi, som Palma dyrkede i Adelaides kammer.

†† borgskjulet ... bjergaflukket: hendes tid i Goito hos Adelaide.

‡‡ vort grønne område: folk omkring hende (Longman).

340 With this or that endowment, — how, repressed
 At once, such jetting power shrank to the rest!
 Was I to have a chance touch spoil me, leave
 My spirit thence unfitted to receive
 The consummating spell? — that spell so near
 Moreover! 'Waits he not the waking year?
 His almond-blossoms must be honey-ripe
 By this; to welcome him, fresh runnels stripe
 The thawed ravines; because of him, the wind
 Walks like a herald. I shall surely find
 Him now!

350 "And chief, that earnest April morn
 Of Richard's Love-court, was it time, so worn
 And white my cheek, so idly my blood beat,
 Sitting that morn beside the Lady's feet
 And saying as she prompted; till outburst
 One face from all the faces. Not then first
 I knew it; where in maple chamber glooms,
 Crowned with what sanguine-heart pomegranate blooms
 Advanced it ever? Men's acknowledgment
 Sanctioned my own: 't was taken, Palma's bent, —
 Sordello, — recognized, accepted.

"Dumb

360 Sat she still scheming. Ecelin would come
 Gaunt, scared, 'Cesano baffles me,' he'd say:
 'Better I fought it out, my father's way!
 Strangle Ferrara in its drowning flats,
 And you and your Taurello yonder! — what 's
 Romano's business there?' An hour's concern
 To cure the froward Chief! — induce return
 As heartened from those overmeaning eyes,
 Wound up to persevere, — his enterprise
 Marked out anew, its exigent of wit
 370 Apportioned, — she at liberty to sit
 And scheme against the next emergence, I —
 To covet her Taurello-sprite, made fly
 Or fold the wing — to con your horoscope
 For leave command those steely shafts shoot ope,

*How she ever
 aspired for his sake,*

340 med denne eller hin gave — hvordan, idet den straks undertryktes,
 krympede sådan fremvældende kraft sig så ikke til hvile.
 Skulle jeg have en tilfældig berøring til at ødelægge mig,
 og således efterlade min ånd uegnet til at modtage
 den altopfyldende fortryllelse? — den fortryllelse som
 endvidere er så nær. ‘Venter han ikke på det vågnende år?’
 Hans mandeltræsblomster må nu være honningmodne;
 friske bække striber de optøede kløfter for at byde
 ham velkommen; på grund af ham, vandrer vinden
 som en budbringer. Sandelig, jeg skal finde
 ham nu!’

350 „Og første gang det skete, var den vigtige
 april morgen ved Ricards kærlighedshof. Så træt
 og hvid var min kind, så ørkesløst bankede mit blod,
 mens jeg den morgen sad for Fruens fødder og sagde det,
 hun tilskyndede mig til; indtil ét ansigt
 brød frem mellem alle ansigter. Jeg vidste ikke[†]
 dengang; — hvor i ahornværelset dunkelhed, kronet
 med hvilke blodfarvede granatæbleblomster
 det i alverden kom fra? Folks anerkendelse bekræftede
 min egen: den blev taget, Palmas vending, —
 Sordello — genkendt, accepteret.

*Hvordan hun
 altid havde
 kæmpet for
 hans skyld,*

„Tavs
 360 rugede hun over sine hemmelige planer. Ezzelin ville komme[‡]
 udtæret, bange, ‘Cesano forbløffer mig,’ ville han sige:
 ‘Bedre, hvis jeg afgjorde det ved kamp, som min far ville gøre.
 Kvæle Ferrara i dens druknende sletter
 og du og din Taurello der nede. — Hvad har
 Romanoerne at gøre der?’ En times pligtarbejde
 kurerede den egensindig Høvding. — kaldte atter det mod
 frem som, opmuntret af hendes bydende overtalende øjne,
 ville give ham styrke til at holde ud — beskrev på ny
 hans dont og ligeledes den nødvendige mængde
 370 forstand dertil. — Hun er fri til at sidde
 og lægge planer mod den næste hastesag, jeg — til at ønske
 at få hendes Taurello-alf, få den til flyve eller[§]
 få den til at folde vingerne sammen — til nøje at studere dit horoskop,^{**}
 for at få lov til at befale hine stålhårde fjerskafter folde sig ud

*.han: den mand der skal komme. Palma taler med dig selv.

[†] Ll. 353-5. indtil ... dengang: Pludselig dukker ansigtet fra ahornkammeret i Goito frem fra erindrungen, bog 1, l. 756. Dengang så hun et ansigt, der var kronet og smykket med en blomsterkrans og hun fik en følelse af, at denne mand ville blive betydningsfuld. Hun hører nu om Sordellos triumf og folks anerkendelse, og indser, at det ansigt hun har husket, er Sordellos.

[‡] hun: Adelaide. — Ezzelin: Ezzelin II, høvdingen l. 366 og 379— Cesano: betydningen er uvis.

[§] Taurello-alf: Taurello Salinguerra, så hun kan buge ham til Sordellos fordel (Longman).

^{**} dit horoskop: Sordellos horoskop. Palma taler hele tiden til Sordello.

Or straight assuage their blinding eagerness
 In blank smooth snow. What semblance of success
 To any of my plans for making you
 Mine and Romano's? Break the first wall through,
 Tread o'er the ruins of the Chief, supplant
 380 His sons beside, still, vainest were the vaunt:
 There, Salinguerra would obstruct me sheer,
 And the insuperable Tuscan, here,
 Stay me! But one wild eve that Lady died
 In her lone chamber: only I beside:
 Taurello far at Naples, and my sire
 At Padua, Ecelin away in ire
 With Alberic. She held me thus — a clutch
 To make our spirits as our bodies touch —
 And so began flinging the past up, heaps
 390 Of uncouth treasure from their sunless sleeps
 Within her soul; deeds rose along with dreams,
 Fragments of many miserable schemes,
 Secrets, more secrets, then — no, not the last —
 'Mongst others, like a casual trick o' the past,
 How . . . ay, she told me, gathering up her face,
 All left of it, into one arch-grimace
 To die with . . .

circumstances
helping or hindering.

"Friend, 't is gone! but not the fear
 Of that fell laughing, heard as now I hear.
 Nor faltered voice, nor seemed her heart grow weak
 400 When i' the midst abrupt she ceased to speak
 — Dead, as to serve a purpose, mark! — for in
 Rushed o' the very instant Ecelin
 (How summoned, who divines?) — looking as if
 He understood why Adelaide lay stiff
 Already in my arms; for, 'Girl, how must
 I manage Este in the matter thrust
 Upon me, how unravel your bad coil? —
 Since' (he declared) "'t is on your brow—a soil
 Like hers there!' then in the same breath, 'he lacked
 410 No counsel after all, had signed no pact
 With devils, nor was treason here or there,
 Goito or Vicenza, his affair:
 He buried it in Adelaide's deep grave,
 Would begin life afresh, now, — would not slave
 For any Friedrich's nor Taurello's sake!
 What bootéd him to meddle or to make

In Lombardy?' And afterward I knew
 The meaning of his promise to undo
 All she had done — why marriages were made,
 420 New friendships entered on, old followers paid
 With curses for their pains, — new friends' amaze
 At height, when, passing out by Gate Saint Blaise,
 He stopped short in Vicenza, bent his head
 Over a friar's neck, — 'had vowed,' he said,
 'Long since, nigh thirty years, because his wife
 And child were saved there, to bestow his life
 On God, his gettings on the Church.'

"Exiled

Within Goito, still one dream beguiled
 My days and nights; 't was found, the orb I sought
 430 To serve, those glimpses came of Fomalhaut,
 No other: but how serve it? — authorize
 You and Romano mingled destinies?
 And straight Romano's angel stood beside
 Me who had else been Boniface's bride,
 For Salinguerra 't was, with neck low bent,
 And voice lightened to music, (as he meant
 To learn, not teach me,) who withdrew the pall
 From the dead past and straight revived it all,
 Making me see how first Romano waxed,
 440 Wherefore he waned now, why, if I relaxed
 My grasp (even I!) would drop a thing effete,
 Frayed by itself, unequal to complete
 Its course, and counting every step astray
 A gain so much. Romano, every way
 Stable, a Lombard House now — why start back
 Into the very outset of its track?
 This patching principle which late allied
 Our House with other Houses — what beside
 Concerned the apparition, the first Knight
 450 Who followed Conrad hither in such plight
 His utmost wealth was summed in his one steed?
 For Ecelo, that prowler, was decreed
 A task, in the beginning hazardous
 To him as ever task can be to us;
 But did the weather-beaten thief despair
 When first our crystal cincture of warm air,

*How success at last
 seemed possible,*

*by the intervention
 of Salinguerra:*

Lombardiets affærer?’ Og bagefter forstod jeg
 meningen med hans løfte om at gøre alt det, hun havde
 gjort, ugjort — hvorfor ægteskaberne var indgået,
 420 nye venskaber sluttet, gamle tilhængere betalt med
 forbandelser for deres møje — nye venners vældige
 bestyrtelse, da han, idet han passerede ud gennem Skt. Blaiseporten,
 gjorde et kort ophold i Vicenza, bøjede sit hoved
 over en klosterbroders hals — ‘han havde højtideligt lovet,’
 sagde han, ‘for længe siden, næsten tredive år, fordi hans kone
 og barn blev reddet der, at skænke sit liv*
 til Gud og hans ejendele til Kirken.’

„Afsondret

i Goito var der bestandig en enkelt drøm som fortryllede
 mine dage og nætter; den blev fundet, kloden jeg søgte
 430 at tjene, hine glimt kom fra Fomalhout, ingen†
 anden, men hvordan tjene den? — hvordan bemyndige,
 at du og Romano blandede skæbner?‡
 Og med ét stod Romanos engel ved siden af mig,
 som ellers ville have været Bonifatius’ brud,
 for Salinguerra var det, med hovedet dybt bøjet
 og stemmen lysnet til musik, (han havde til hensigt
 at lære af mig, ikke belære mig) som trak den døde
 fortids ligklæde bort og omgående atter gjorde den levende,
 440 ved at få mig til at se, hvordan Romano først tiltog,
 grunden til at han nu aftog, og hvorfor jeg (netop jeg!),
 hvis jeg slækkede mit greb, blot ville lade en udlevet ting falde,
 slidt tynd af sig selv, ude af stand til at fuldføre
 sin bane, og talte man alle vildvejene, ville det
 være en vinding så meget mere. Romano, på alle måder
 stabilt, var et lombardisk Hus nu — hvorfor gå tilbage
 og starte forfra fra selve begyndelsen af dets spor?
 Dette kludetæppeprincip som for nylig allierede
 vort Hus med andre Huse — hvad andet
 450 optog genfærdet, den første Ridder, som§
 fulgte Konrad hertil i en sådan tilstand,
 at hele hans rigdom bestod i en stridshingst?
 Thi Ezzelo, hin slyngel, var sat til et hverv,
 der i begyndelsen var så risikabelt for ham selv,
 som noget hverv nogensinde kan være for os;
 men fortvivlede den vejrbitte tyv, da han for første gang
 stirrede mistænkeligt gennem vort krystalagtige bælte af varm luft

*Hvordan succes
 til sidst syntes
 mulig*

*ved Salinguerras
 indgriben,*

* hans ... reddet: i 1194, da han og Taurello blev fordrevet fra Vicenza, se Noter: *Fordrivelsen fra Vicenza*.

† Formalhoat: en stjerne i stjernebilledet Fiskene; en af de fire kongelige stjerner i astrologien.

‡ du: Sordello. Blander skæbner i horoskopet. ‘Få dem til at danne en konstellation’ (SB.)

§ Den første ridder: Ezzelo.

That binds the Trevisan, — as its spice-belt
 (Crusaders say) the tract where Jesus dwelt, —
 Furtive he pierced, and Este was to face —
 460 Despaired Saponian strength of Lombard grace?
 Tried he at making surer aught made sure,
 Maturing what already was mature?
 No; his heart prompted Ecelo, 'Confront
 Este, inspect yourself. What 's nature? Wont.
 Discard three-parts your nature, and adopt
 The rest as an advantage!' Old strength propped
 The man who first grew Podesta among
 The Vicentines, no less than, while there sprung
 His palace up in Padua like a threat,
 470 Their noblest spied a grace, unnoticed yet
 In Conrad's crew. Thus far the object gained,
 Romano was established — has remained —
 'For are you not Italian, truly peers
 With Este? Azzo better soothes our ears
 Than *Alberic*? or is this lion's-crine
 From over-mounts' (this yellow hair of mine)
 'So weak a graft on Agnes Este's stock?'
 (Thus went he on with something of a mock)
 'Wherefore recoil, then, from the very fate
 480 Conceded you, refuse to imitate
 Your model farther? Este long since left
 Being mere Este: as a blade its heft,
 Este required the Pope to further him;
 And you, the Kaiser — whom your father's whim
 Foregoes or, better, never shall forego
 If Palma dare pursue what Ecelo
 Commenced, but Ecelin desists from: just
 As Adelaide of Susa could intrust
 Her donative, — her Piedmont given the Pope,
 490 Her Alpine-pass for him to shut or ope
 'Twixt France and Italy, — to the superb
 Matilda's perfecting, — so, lest aught curb
 Our Adelaide's great counter-project for
 Giving her Trentine to the Emperor
 With passage here from Germany, — shall you

*who remedied ill
 wrought by Ecelin,*

*and had a project
 for her own glory,*

der omgiver Trevisoegnen — ligesom det krydrede bælte
 (siger korsfarerne) der omgav den egn, hvor Jesus boede —
 og så, at det var Huset Este han måtte stå overfor —
 460 fortvivlede saksisk styrke over for lombardisk gratie?
 Forsøgte han at gøre noget sikrere, der allerede var sikkert,
 modne noget som allerede var modnet?
 Nej; Ezzelo blev tilskyndet af sit hjerte: 'Angrib
 Este, afprøv dig selv. Hvad er natur? En skik.
 Kast tre dele af din natur bort og betragt resten
 som en fordel!' Gammel styrke støttede
 manden, som var den første, der blev borgmester
 hos vicentinerne, og ikke mindre, da deres adelige,
 medens hans palads rejste sig i Padua som en trussel,
 opdagede en mildhed, førhen ubemærket*
 i Konrads mandskab. Så vidt var målet nået,
 Romano blev anerkendt — er forblevet det —
 'Thi er I ikke italienere, Estes sande
 ligemænd? Lyder Azzo bedre i jeres ører
 end *Alberico*? eller er denne løvemanke
 fra den anden side af bjergene,' (mit gule hår)
 'så svag en podning fra Agnes Estes stamme?'
 (Således fortsatte han med en vis spot):
 480 'Hvorfor så vige tilbage, fra selve den skæbne
 du er tildelt, nægte at efterligne
 din forbilledlige fader? Este er for længe siden holdt op
 med at være blot Este. Ligesom et knivsblad dets hæfte,
 har Este brug for pavens hjælp;
 og du for Kejserens — Kejseren, som din fars grille opgiver,
 men som dog aldrig skal opgives,
 hvis Palma vover at fortsætte, hvad Ezzelo
 begyndte, men Ezzelin afholdt sig fra.†
 Ligesom Adelaide af Susa kunne betro‡
 sin gave — hun gav Piemonte til paven,
 490 hendes alpine pas, så han kunne lukke eller åbne
 det mellem Frankrig og Italien — til den prægtige
 Mathildas fuldkommengørelse — så for at ikke noget skal
 bremse vor Adelaides modprojekt,
 at give sit Trentinerpas til Kejseren
 med passage hertil fra Tyskland — skal du

*som afhjalp den
 skade Ezzelin
 havde gjort*

*og havde en
 plan, der ville
 skænke hende
 hæder,*

* adelige: de adelige blandt vicentinerne (indbyggerne i Vicenza). — 'Han styrede med stor retfærdighed og klogskab' beretter krønikeskriverne. Den historiske person er Ezzelin I, ikke Ezzelo.

† Kejseren er her Frederik II og Ezzelin er Ezzelin II, munken.

‡ Adelaide af Susa (1020-1092), markise af Turin, hersker over lenet Piemonte — Mathilda, grevinde af Toskana d. 1115. Hun skænkede en række landområder, som var kejserlige len, til kirken.

Take it, — my slender plodding talent, too!
 —Urged me Taurello with his half-smile.

"He

As Patron of the scattered family
 Conveyed me to his Mantua, kept in bruit
 500 Azzo's alliances and Richard's suit
 Until, the Kaiser excommunicate,
 'Nothing remains,' Taurello said, 'but wait
 Some rash procedure: Palma was the link,
 As Agnes' child, between us, and they shrink
 From losing Palma: judge if we advance,
 Your father's method, your inheritance!
 The day I was betrothed to Boniface
 At Padua by Taurello's self, took place
 The outrage of the Ferrarese: again,
 510 The day I sought Verona with the train
 Agreed for, — by Taurello's policy
 Convicting Richard of the fault, since we
 Were present to annul or to confirm, —
 Richard, whose patience had outstayed its term,
 Quitted Verona for the siege.

"And now

What glory may engird Sordello's brow
 Through this? A month since at Oliero slunk
 All that was Ecelin into a monk;
 But how could Salinguerra so forget
 520 His liege of thirty years as grudge even yet
 One effort to recover him? He sent
 Forthwith the tidings of this last event
 To Ecelin — declared that he, despite
 The recent folly, recognized his right
 To order Salinguerra: 'Should he wring
 Its uttermost advantage out, or fling
 This chance away? Or were his sons now Head
 O' the House?' Through me Taurello's missive sped;
 My father's answer will by me return.
 530 Behold! 'For him,' he writes, 'no more concern
 With strife than, for his children, with fresh plots
 Of Friedrich. Old engagements out he blots

*which she would
 change to Sordello's.*

tage det — tag også mit ringe arbejdsomme talent!
— bad Taurello mig indtrængende med sit lille smil.

„Derefter,

500 som overhoved for den spredte familie, bragte
han mig til sit Mantua, holdt snakken gående
om Azzos alliance og Richards trolovelse,
indtil, med Kejseren bandlyst:
‘Intet andet står nu tilbage,’ sagde Taurello, ‘end at forvente
et eller andet rask tiltag. Som Agnes’ barn var Palma*
forbindelsesleddet mellem os, og de viger tilbage
for at miste Palma. Afgør nu om vi fremmer
din arv ved din fars metode.’†

Den dag jeg blev trolovet med Bonifatius
i Padua af Taurello selv, fandt
510 ferraresernes overgreb sted. Og igen:
den dag jeg tog til Verona
med det aftalte følge — thi ved Taurellos klogskab,
kunne Richard, dømmes for fejlen, eftersom vi‡
var tilstede for at annullere eller bekræfte forlovelsen —
forlod Richard, hvis tålmodighed var bristet,
Verona for at begynde belejringen.

„Og nu,

520 hvordan kan dette tjene til at bekrænse Sordellos pande
med hæder? For en måned siden i Oliero svandt
alt, hvad der engang var Ezzelin, ind til en munk;
men hvordan kunne Salinguerra således glemme
sin fyrste gennem tredive år, så han endog ville misbillige
et forsøg på at få ham tilbage? Han sendte straks
underretninger om denne sidste begivenhed
til Ezzelin — erklærede at han, på trods af
den seneste dårskab, anerkendte han ret
til at befale over Salinguerra: ‘Skulle han fravriste§
situationen dens yderste fordel eller kaste
denne chance bort? Eller var hans sønner nu
Husets overhoveder?’ Jeg ilede afsted med Taurellos brev;
og jeg ville bringe min fars svar med tilbage.
Se! ‘Han’ skrev han, ‘vil ikke bekymre sig mere
om striden, end hans børn om Frederiks friske
intriger. Gamle aftaler visker han bort

*som hun ville
gøre til
Sordellos.*

* rask tiltag: ‘af vore fjender’ (SB).

† din fars metode: at give indrømmelser til Huset Este gennem giftermål. Som datter af Agnes af Huset Este har Palma arveret i den familie også uden giftermål med grev Richard.

‡ Richard ... fejlen: Richard tog til Ferrara for belejringens skyld, hvilket betød at Palma kunne ophæve forlovelsen.

§ Palma gengiver brevenes indhold. — L. 527. sønner: var det Ezzelin II’s sønner han nu skulle tjene?

For aye: Taurello shall no more subserve,
 Nor Ecelin impose.' Lest this unnerve
 Taurello at this juncture, slack his grip
 Of Richard, suffer the occasion slip, —
 I, in his sons' default (who, mating with
 Este, forsake Romano as the frith
 Its mainsea for that firmland, sea makes head
 540 Against) I stand, Romano, — in their stead
 Assume the station they desert, and give
 Still, as the Kaiser's representative,
 Taurello license he demands. Midnight —
 Morning — by noon to-morrow, making light
 Of the League's issue, we, in some gay weed
 Like yours, disguised together, may precede
 The arbitrators to Ferrara: reach
 Him, let Taurello's noble accents teach
 The rest! Then say if I have misconceived
 550 Your destiny, too readily believed
 The Kaiser's cause your own!"

And Palma's fled.

Though no affirmative disturbs the head,
 A dying lamp-flame sinks and rises o'er,
 Like the alighted planet Pollux wore,
 Until, morn breaking, he resolves to be
 Gate-vein of this heart's blood of Lombardy,
 Soul of this body — to wield this aggregate
 Of souls and bodies, and so conquer fate
 Though he should live — a centre of disgust
 560 Even — apart, core of the outward crust
 He vivifies, assimilates. For thus
 I bring Sordello to the rapturous
 Exclaim at the crowd's cry, because one round
 Of life was quite accomplished; and he found
 Not only that a soul, whate'er its might,
 Is insufficient to its own delight,

*Thus then having
completed a circle,*

for bestandig. Taurello skal ikke længere tjene,
 og Ezzelin ikke pålægge.' For at dette ikke skal tage modet
 fra Taurello i denne forbindelse, slække grebet
 om Richard, lade lejligheden slippe fra sig —
 må jeg, ved hans sønner forsømmelse (som, da de har
 giftet sig med Este, svigter Romano, ligesom
 fjordvandet svigter det åbne hav for det fastland,
 540 det skyller mod) må jeg, en Romano — i deres sted
 antage den post, de forlader og vedvarende,
 som Kejserens repræsentant,
 give Taurello den handlefrihed han kræver. Midnat —
 morgen — ved middagstid i morgen, idet vi lader hånt
 om Ligaens samling, kan vi, forklædte i et eller andet
 spraglet kostume ligesom dit, sammen nå til Ferrara
 før voldgiftsmændene; kontakte Taurello*
 og lade hans noble tale forklare resten.†
 Sig nu, at jeg har misforstået din skæbne,
 550 at jeg for beredvilligt har anset
 Kejserens sag for din!‡

Og Palma flygtede.

Dog, ingen stillingtagen forstyrrer hans hoved,§
 som en lampes døende flamme synker under og rejser**
 sig over — lig den tændte planet Pollux bar —
 indtil han, i den gryende morgen, beslutter at være
 portåren for Lombardiets hjerteblood, sjælen††
 i denne krop — at styre denne sammenhobning
 af sjæle og kroppe og således besejre sin skæbne,
 om han så skulle leve — selv om dette kun
 560 avlede afsky — adskilt, være kernen under den ydre skorpe‡‡
 han levendegør og optager i sig. Thi på denne måde bringer
 jeg Sordello frem til det henrykte udråb§§
 ved mængdens råben, fordi et af livets
 afsnit var gennemlevet fuldt ud; og han fandt
 ikke kun, at en sjæl, der er alene, hvad dens styrke så
 end er, er utilstrækkelig til at opleve sin egen fryd,

*Da han nu
 havde afsluttet
 en periode,*

* voldgiftsmændene: der skal forhandle om ophævelse af belejringen.

† resten: det han yderligere behøver at vide, for at blive Romanos leder.

‡ Palma vil have hans skal kæmpe for sin egen sag, som Romanoernes overhoved: 'Gå du forrest' (SB).

§ stillingtagen: til Palmas sidste udtalelse.

** Vi er tilbage i situationen i bog 1, 329, og kvinden dér er således Palma.

†† Pollux: Pollux og Castor, tvillinger der blev afbilledet med en stjerne over deres hoveder. — portåren: en forældet betegnelse for hjertets pulsåre. Han vælger Kejserens sag.

‡‡ kerne: folkets sjæl og dets hersker. — ydre skorpe: folket.

§§ henrykte ...råben: hans udråb ved mængdens råben i Veronas gader. Hans spekulationer om digterens ærinde og rolle er ovre; tilskyndet af Palma indser han, at han kan opnå sit mål gennem politisk virksomhed snarere end ved digtning (Longman)

Both in corporeal organs and in skill
 By means of such to body forth its Will —
 And, after, insufficient to apprise
 570 Men of that Will, oblige them recognize
 The Hid by the Revealed — but that, — the last
 Nor lightest of the struggles overpast, —
 Will, he bade abdicate, which would not void
 The throne, might sit there, suffer he enjoyed
 Mankind, a varied and divine array
 Incapable of homage, the first way,
 Nor fit to render incidentally
 Tribute connived at, taken by the by,
 In joys. If thus with warrant to rescind
 580 The ignominious exile of mankind —
 Whose proper service, ascertained intact
 As yet, (to be by him themselves made act,
 Not watch Sordello acting each of them)
 Was to secure — if the true diadem
 Seemed imminent while our Sordello drank
 The wisdom of that golden Palma, — thank
 Verona's Lady in her citadel
 Founded by Gaulish Brennus, legends tell:
 And truly when she left him, the sun reared
 590 A head like the first clamberer's who peered
 A-top the Capitol, his face on flame
 With triumph, triumphing till Manlius came.
 Nor slight too much my rhymes — that spring, dispread,
 Dispart, disperse, lingering overhead
 Like an escape of angels! Rather say,
 My transcendental platan! mounting gay
 (An archimage so courts a novice-queen)
 With tremulous silvered trunk, whence branches sheen

både i de kropslige dele og i de færdigheder,
 ved hjælp af hvilke sjælen kan legemliggøre sin Vilje —
 og bagefter er utilstrækkelig til at underrette
 570 folk om denne Vilje, få dem til at genkende
 det Skjulte ved det Åbenbarede — men at —
 den sidste og ikke den letteste kamp —
 Viljen, han bad abdicere, som ikke ville forlade*
 tronen, kunne sidde der nu, tåle at han nød
 menneskene, en forskelligartet og guddommelig række,†
 skønt de var ude af stand til at hylde ham på den første måde,‡
 heller ikke egnet til at yde de lejlighedsvisse tributter,
 han kunne se igennem fingre med, skønt de for resten blev
 modtaget med glæde. Hvis således med hjemmel til at ophæve
 580 den vanærende landsforvisning af menneskeheden —§
 hvis passende hverv, endnu ikke virkeliggjort,
 (at de handlede således som Sordello ønsker,
 ikke at hver af dem iagttager Sordello handle)
 skulle sikres — hvis det sande diadem syntes**
 overhængende, mens vor Sordello drak
 visdommen fra hin gyldne Palma, — så sig tak til
 Veronas Frue i hendes citadel, grundlagt††
 af galleren Brennus, således fortæller legenderne,
 og sandelig da hun forlod ham, stak solen hovedet
 590 frem ligesom den første klatrer, der kiggede ind over
 Kapitolium, hans ansigt blussende af triumf,
 triumferende indtil Manlius dukkede op.‡‡
 Ringeagt heller ikke mine vers for meget — som springer,§§
 udbreder, skiller ad, adspreder, svæver over hovedet,
 som et udslip af engle. Sig hellere
 at mit transcendentale platantræ, idet det vokser lystigt op***
 (således gør en heksemester kur til en uøvet dronning)
 med skælvende sølvdækket stamme, hvorfra skinnende

* han bad abdicere: 'i Goito' (SB). — Viljen: Viljen til at være Apollon (Duff).

† nød ... menneskene: på samme måde som dengang i Goito.

‡ på den første måde: som digter. — tributter: livets små glæder.

§ landsforvisning: Viljen giver ham hjemmel til ikke længere at forvise menneskene fra sin tilværelse.

** diadem: kronen, herskersymbolet. Han vil skifte digteren ud med herskeren. — gyldne Palma: hendes gule hår.

†† Veronas Frue: en berømt statue i Verona, her som symbol på Palma, der er drivkraften bag hans forvandling. — hendes citadel: Verona. — Brennus: En gallisk høvding der plyndrede Rom, bortset fra Kapitolium 390 f. Kr.

‡‡ Manlius: historien om de hellige gæs der vækkede Manlius på Kapitolium, som derefter stødte den første angriber ned. Sordello fristes til bliver eneheriker, støtte gibellinernes sag (Brennus), men reddes; Rom symboliserer guelfernes, pavens sag,

§§ rinegagt ... meget: platantræ: hverken Sordello eller digteren til digtet skulle rinegattes for meget.

*** platantræ: digterværket sammenlignes med et platantræ, kaldet således, fordi det er stort med vidt udbredte grene, 'a plane-tree' (Ohio).

600 Laugh out, thick foliated next, a-shiver soon
 With coloured buds, then glowing like the moon
 One mild flame, — last a pause, a burst, and all
 Her ivory limbs are smothered by a fall,
 Bloom-flinders and fruit-sparkles and leaf-dust,
 Ending the weird work prosecuted just
 For her amusement; he decrepit, stark,
 Dozes; her uncontrolled delight may mark
 Apart —

*the poet may pause
 and breathe,*

Yet not so, surely never so!
 Only, as good my soul were suffered go
 O'er the lagune: forth fare thee, put aside —
 Entrance thy synod, as a god may glide
 610 Out of the world he fills, and leave it mute
 For myriad ages as we men compute,
 Returning into it without a break
 O' the consciousness! They sleep, and I awake
 O'er the lagune, being at Venice.

*being really in the
 flesh at Venice,*

Note,

In just such songs as Eglamor (say) wrote
 With heart and soul and strength, for he believed
 Himself achieving all to be achieved
 By singer — in such songs you find alone
 620 Completeness, judge the song and singer one,
 And either purpose answered, his in it
 Or its in him: while from true works (to wit
 Sordello's dream-performances that will
 Never be more than dreamed) escapes there still
 Some proof, the singer's proper life was 'neath
 The life his song exhibits, this a sheath
 To that; a passion and a knowledge far
 Transcending these, majestic as they are,
 Smouldered; his lay was but an episode
 630 In the bard's life: which evidence you owed
 To some slight weariness, some looking-off
 Or start-away. The childish skit or scoff
 In "Charlemagne," (his poem, dreamed divine
 In every point except one silly line

600 grene ler ud, dernæst tæt løvhang, der snart ryster
 med farvede knopper, gløder så lig månens
 milde flamme — til sidst en pause, et brag og alle
 hendes elfenbenslemmer bliver ved et fald skjult
 under blomsterstumper og frugtgnister og bladstøv,
 der gør ende på det sære arbejde, udøvet blot
 for hendes fornøjelses skyld; han, affældig,*
 døser utilsløret; hendes ubeherskede fryd kan i sig
 selv betegne —

Dog ikke sådan, sandelig aldrig sådan.†

Kun godt at min sjæl fik lov til at tage
 over lagunen. Gå frem, læg til side —
 fortryl din forsamling, ligesom en gud der forsvinder‡
 610 ud af verden, han fylder, og efterlader den stum
 i myriader af tidsaldre efter menneskets målestok
 for derefter at vende tilbage til den uden en afbrydelse
 af bevidstheden. De sover, men jeg er vågen på den
 anden side af lagunen, da jeg er i Venedig.

Bemærk,

i netop sådanne sange som (f.eks.) Eglamor skrev
 med hjerte og sjæl og styrke, for han troede
 han opnåede alt, man kan opnå
 ved at være sanger — i sådanne sange finder man alene
 620 fuldstændighed, ser sangen og sangeren som en helhed,
 og begge hensigter er opfyldt, hans med den
 og dens med ham; medens der fra det sande arbejde (nemlig
 i Sordellos drømmepræstationer, som aldrig vil
 blive andet end drømt) vedvarende undslipper
 et bevis på, at sangerens virkelige liv var nedenunder
 det liv sangen udstiller, dette som en skede til
 det andet; at en lidenskab og en viden ulmede
 som langt overgår disse, hvor majestætiske
 de end er; hans vers var blot en episode
 630 i bardens liv; et bevis på dette er
 lidt træthed, et distraherende blik til siden
 eller en udflugt. Den barnlige skose eller spot
 i 'Karl den Store,' (hans digt, vidunderligt drømt§
 på alle måder, bortset fra en tåbelig linje

*digteren holder en
 pause og puster ud,*

*idet han nu
 opholder sig
 i Venedig,*

* han: heksemesteren der gør kur til en ung uerfaren dronning, ved at underholder hende med sine tricks. Efter en pause falder det hele ned over hende. Til sidst har han mistet interesse i sin egen forestilling (Clarendon).

† 'Han afbryder dog ikke sin digtning af årsager ligesom heksemesterens.'

‡ tage over lagunen: at forlade fastlandet, dvs. lader digtet ligge en stund for og beskæftige sig med noget andet. — l. 609. fortryl din forsamling: få karaktererne til at sove en stund.

§ Karl den Store: et af Browning fingeret digt af Sordello.

About the restiff daughters) — what may lurk
 In that? "My life commenced before this work,"
 (So I interpret the significance
 Of the bard's start aside and look askance)
 "My life continues after: on I fare
 640 With no more stopping, possibly, no care
 To note the undercurrent, the why and how,
 Where, when, o' the deeper life, as thus just now.
 But, silent, shall I cease to live? Alas
 For you! who sigh, 'When shall it come to pass
 We read that story? How will he compress
 The future gains, his life's true business,
 Into the better lay which — that one flout,
 Howe'er inopportune it be, lets out —
 Engrosses him already, though professed
 650 To meditate with us eternal rest,
 And partnership in all his life has found?"
 'T is but a sailor's promise, weather-bound:
 "Strike sail, slip cable, here the bark be moored
 For once, the awning stretched, the poles assured!
 Noontide above; except the wave's crisp dash,
 Or buzz of colibri, or tortoise' splash,
 The margin 's silent: out with every spoil
 Made in our tracking, coil by mighty coil,
 This serpent of a river to his head
 660 I' the midst! Admire each treasure, as we spread
 The bank, to help us tell our history
 Aright: give ear, endeavor to descry
 The groves of giant rushes, how they grew
 Like demons' endlong tresses we sailed through,
 What mountains yawned, forests to give us vent
 Opened, each doleful side, yet on we went
 Till . . . may that beetle (shake your cap) attest
 The springing of a land-wind from the West!"
 — Wherefore? Ah yes, you frolic it to-day!
 670 To-morrow, and, the pageant moved away
 Down to the poorest tent-pole, we and you
 Part company: no other may pursue
 Eastward your voyage, be informed what fate
 Intends, if triumph or decline await

*and watching his
own life sometimes,*

om de stædige døtre) — hvad kan der skjule
 sig i det? Dette: „Mit liv begyndte før dette arbejde,”
 (således fortolker jeg betydningen
 af bardens sidespring og sideblik),
 „mit liv fortsætter bagefter. Jeg lever videre
 640 uden yderligere at standse, muligvis, uden at bekymre
 mig om understrømmen, det dybere livs
 hvorfor og hvordan, hvor, hvornår, netop sådan som nu.
 Men, stille, skal jeg da holde op med at leve? Trist*
 for dig som sukker: ‘Hvornår kan vi komme til
 at læse den historie? Hvordan vil han sammenpresse de
 fremtidige gevinster, der er hans livs sande beskæftigelse,
 ind i de bedre vers som — hvilket det spotske indfald,
 hvor uhensigtsmæssig det end er, varsler om —
 allerede lægger beslag på ham, skønt han hævder
 650 at overvejer den evige hvile sammen med os, og
 at han har fundet fællesskab for resten af sine dage?’”†
 Det her er som en sømands vejrafhængige løfte:
 „Stryg sejl, sænk ankeret, lad barken blive fortøjret
 for én gang skyld, solsejlet er spændt, stængerne er sikret.
 Det er middag ovenover. Bortset fra bølgens friske sprøjt,
 eller kolibriens summen eller skildpaddens plask,
 er vandkanten stille; kom frem med ethvert bytte vi har taget
 på vor vej — den ene mægtige bugtning efter den anden —
 660 til denne slange af en flods udspring inde
 i midten. Lad os beundre hver skat, idet vi dækker
 bredden med dem, det hjælper os med at fortælle historien
 rigtigt. Lån øre, prøv at forestille jer de
 kæmpemæssige sivlunde, hvordan de groede,
 som dæmoners stritte hårlokke vi sejlede igennem,
 hvilke bjerge der gabede, hvilke skove der åbnede sig, så vi
 kunne trække vejret frit. — Ikke desto mindre drog vi videre
 indtil . . . gid den bille dér (ryst din kasket) vidner om,
 at der kommer landvind fra vest!”‡
 — Hvorfor? Åh javel, du er lystig over det i dag,
 670 men i morgen, når optoget bevæger sig bort
 ned til den fattigste teltpæl, må du og vi
 skilles. Ingen kan følge dig på
 din sørejse østover, få at vide hvad skæbnen
 har til hensigt, om sejr eller nederlag venter

og undertiden
 betragter sit
 eget liv,

* skal ... leve: nej, men måske vil han ikke skrive om det (Duff).

† evige ... dage: dvs. han hævder at have trukket sig tilbage.

‡ Sømanden lover at slå sig ned og tilbringe sine dage med at fortælle historier om sine sørejser, men holder ikke sit løfte. Han er parat til at bryde sit løfte, så snart der kommer vind, og det vil Sordello også gøre.

The tempter of the everlasting steppe.

I muse this on a ruined palace-step
 At Venice: why should I break off, nor sit
 Longer upon my step, exhaust the fit
 England gave birth to? Who 's adorable
 680 Enough reclaim a —— no Sordello's Will
 Alack! — be queen to me? That Bassanese
 Busied among her smoking fruit-boats? These
 Perhaps from our delicious Asolo
 Who twinkle, pigeons o'er the portico
 Not prettier, bind June lilies into sheaves
 To deck the bridge-side chapel, dropping leaves
 Soiled by their own loose gold-meal? Ah, beneath
 The cool arch stoops she, brownest cheek! Her wreath
 Endures a month — a half month — if I make
 690 A queen of her, continue for her sake
 Sordello's story? Nay, that Paduan girl
 Splashes with barer legs where a live whirl
 In the dead black Giudecca proves sea-weed
 Drifting has sucked down three, four, all indeed
 Save one pale-red striped, pale-blue turbaned post
 For gondolas.

*because it is
 pleasant to be young,*

You sad dishevelled ghost
 That pluck at me and point, are you advised
 I breathe? Let stay those girls (e'en her disguised
 — Jewels i' the locks that love no crownnet like
 700 Their native field-buds and the green wheat-spike,
 So fair! — who left this end of June's turmoil,
 Shook off, as might a lily its gold soil,
 Pomp, save a foolish gem or two, and free
 In dream, came join the peasants o'er the sea.)
 Look they too happy, too tricked out? Confess
 There is such niggard stock of happiness
 To share, that, do one's uttermost, dear wretch,
 One labors ineffectually to stretch
 It o'er you so that mother and children, both
 710 May equitably flaunt the sumpter-cloth!
 Divide the robe yet farther: be content
 With seeing just a score pre-eminent

*would but suffering
 humanity allow!*

den, der frister den evige steppe.

- Dette tænkte jeg på en ødelagt paladstrappe
i Venedig. Hvorfor skulle jeg bryde af, ikke længere
sidde på min trappe, udmatte det anfald *
som blev født i England? Hvem er tilbedelig
680 nok til at genopvække — ikke Sordellos Vilje, ak![†]
— til at være dronning for mig? Den bassaneserpige
dér, travl mellem sine dampende frugtbåde?
Måske disse her fra vort yndige Asolo,
som vævre og kønne, duerne over portikoen
er ikke kønnere, binder junililjer til neg til at
smykke brosidens kapel med, idet de lader de blade
falde, der er tilsmudset af bladenes eget guldmel? Ah, under[‡]
den kølige bue bøjer hun sig, den bruneste kind!
Hendes blomterkrans holder en måned — en halv måned —
690 hvad om jeg lavede en dronning ud af hende, fortsatte
Sordellos historie for hendes skyld? Ja, pigen dér fra Padua
plasker med bare ben, hvor en livlig hvirvel
i den sorte døde Guideccakanal beviser, at drivende
søgræs har suget tre, fire ned, alle minsandten, bortset
fra en blegrødstribet, blegblå turbanklædt pæl
til gondolaer.
- Du bedrøvede forpjuskede spøgelse,[§]
som trækker i mig og peger, er du ikke klar over, at jeg
er levende? Lad de piger være (selv hende, der er forklædt
— med juveler i lokkerne, der ikke elsker en adelskrone,
700 så meget, som hun elsker deres hjemlige markknopper og
grønne hvedestrå, så smukke! — der forlod slutningen af denne
junis tummel, rystede pragten af, som en lilje kunne sit guldmel,
bortset fra en fjollet ædelsten eller to, og var fri til i drømme
at slutte sig til bønderne på den anden side af havet).^{**}
Ser de for lykkelige ud, for udstafferet? Tilstå,
at der er et sådant gnieragtig forråd af lykke
at dele, at, selv om man gør sit yderste, du arme stakkel,
så slider man virkningsløst for at få det til at strække,
så både mor og barn på rimelig vis
710 kan skilte med hestedækkentøjet,
dele kåben endnu mere; vær tilfreds med at se,
at blot en snes er fortrinligt klædt på med dens
- fordi det er
dejligt at være
ung,*
- ville blot den
lidende
menneskehed
tillade det!*

* anfald: af ugidelighed, uinspirerethed.

[†] genopvække: Browning, hans vilje, inspirere ham til at fortsætte digtet.

[‡] guldmel: pollen.

[§] Det bedrøvede forpjuskede spøgelse er billedet på den forarmede lidende menneskehed. Det vil ikke tillade at han vælger en smuk bondepige som ideal og dronning.

** Ll. 698-704, if. (Longman) en hyldest til Dronning Victoria, der blev kronet d. 28. juni 1838.

Through shreds of it, acknowledged happy wights,
 Engrossing what should furnish all, by rights!
 For, these in evidence, you clearer claim
 A like garb for the rest, — grace all, the same
 As these my peasants. I ask youth and strength
 And health for each of you, not more — at length
 Grown wise, who asked at home that the whole race
 720 Might add the spirit's to the body's grace,
 And all be dizened out as chiefs and bards.
 But in this magic weather one discards
 Much old requirement. Venice seems a type
 Of Life — 'twixt blue and blue extends, a stripe,
 As Life, the somewhat, hangs 'twixt naught and naught:
 'T is Venice, and 't is Life — as good you sought
 To spare me the Piazza's slippery stone
 Or keep me to the unchoked canals alone,
 As hinder Life the evil with the good
 730 Which make up Living, rightly understood.
 Only, do finish something! Peasants, queens,
 Take them, made happy by whatever means,
 Parade them for the common credit, vouch
 That a luckless residue, we send to crouch
 In corners out of sight, was just as framed
 For happiness, its portion might have claimed
 As well, and so, obtaining joy, had stalked
 Fastuous as any! — such my project, balked
 Already; I hardly venture to adjust
 740 The first rags, when you find me. To mistrust
 Me! — nor unreasonably. You, no doubt,
 Have the true knack of tiring suitors out
 With those thin lips on tremble, lashless eyes
 Inveterately tear-shot: there, be wise,
 Mistress of mine, there, there, as if I meant
 You insult! — shall your friend (not slave) be shent
 For speaking home? Beside, care-bit erased
 Broken-up beauties ever took my taste
 Supremely; and I love you more, far more
 750 Than her I looked should foot Life's temple-floor —
 Years ago, leagues at distance, when and where

— which instigates
to tasks like this,

stumper, er erkendte lykkelige væsener, der lægger
 beslag på det, der burde forsyne alle i kraft af rettighed.
 Thi ved synet af disse, kræver man unægteligere
 en lignende dragt til resten — at kunne smykke alle ligesom
 disse mine bønder. Jeg beder om ungdom og styrke
 og sundhed for hver af jer, ikke mere — langt om længe
 er jeg blevet klogere; jeg som hjemme ønskede, at hele
 720 menneskeracen kunne føje åndens til kroppens gave,
 og at alle kunne pyntes som høvdinge eller barder.
 Men i dette fortryllende klima skiller man sig af
 med en mængde gammelt udstyr. Venedig synes at være
 en livsform — udstrakt mellem blå og blå, en strimmel
 liv, det noget, der hænger mellem intet og intet:
 det er Venedig, og det er livet — du kunne lige så godt
 forsøge at skåne mig for Pladsens glatte sten*
 eller begrænse mig til de utilstoppede kanaler
 som at hindre, at livet er en blanding af ondt og godt,
 730 og at dette udgør tilværelsen, forstået på rette vis.
 Kun, gør noget færdigt! Er det bønder eller dronninger,†
 tag fat i dem, gør dem lykkelige med ligegyldigt hvilke
 midler, stil dem til skue til fælles gavn, indestå for
 at en ulykkelig rest, som vi sender bort til skjulte
 hjørner, hvor de kan krybe sammen, var ligeså skabte
 til lykke, kunne have krævet sin del med samme ret
 og havde, således glade, kunnet spankulere rundt
 ligeså stolte som nogen — sådan var mit projekt,
 det er allerede standset; jeg vover næppe at bringe de første
 740 pjalter i orden, når du finder mig. At nære mistanke
 til mig — er heller ikke urimeligt. Du har utvivlsomt
 det rette håndlag til at køre ansøgere trætte‡
 med dine tynde skælvende læber, dine vippeløse,
 altid tåreskudte øjne. Hør, vær klog
 min veninde, hør nu, som om jeg ønskede
 at fornærme dig — skal din ven (ikke slave) gøres til skamme
 for at tale lige ud? For øvrigt, bekymringsbidte udviskede
 udslidte skønheder har jeg altid i højeste grad haft
 smag for; og jeg elsker dig mere, langt mere
 750 end hende, jeg forventede skulle betræde livets tempelguld —§
 Thi for år siden, mange mil borte, dengang og dér, kom**

– som ansporer
 til hverv som
 dette,

* Pladsen: Markuspladsen.

† gør noget: dvs. skriv et digt.

‡ ansøgere: andre digtere som har ønsket at tale de fattige sag, og er blevet trætte af det.

§ hende ...tempelguld: han havde forventet digterens muse.

** Ll. 751-6, Thi ... eller ikke?: Allerede for mange år siden i England hviskede en ukendt stemme til ham, at han skulle gøre hele menneskeheden til sin muse. Det var måske hendes, spørgelsets? havde han allerede gættet det dengang?

A whisper came, "Let others seek! — thy care
 Is found, thy life's provision; if thy race
 Should be thy mistress, and into one face
 The many faces crowd?" Ah, had I, judge,
 Or no, your secret? Rough apparel — grudge
 All ornaments save tag or tassel worn
 To hint we are not thoroughly forlorn —
 Slouch bonnet, unloop mantle, careless go
 760 Alone (that 's saddest, but it must be so)
 Through Venice, sing now and now glance aside,
 Aught desultory or undignified, —
 Then, ravishingest lady, will you pass
 Or not each formidable group, the mass
 Before the Basilic (that feast gone by,
 God's great day of the Corpus Domini)
 And, wistfully foregoing proper men,
 Come timid up to me for alms? And then
 The luxury to hesitate, feign do
 770 Some unexampled grace! — when, whom but you
 Dare I bestow your own upon? And hear
 Further before you say, it is to sneer
 I call you ravishing; for I regret
 Little that she, whose early foot was set
 Forth as she 'd plant it on a pedestal,
 Now, i' the silent city, seems to fall
 Toward me — no wreath, only a lip's unrest
 To quiet, surcharged eyelids to be pressed
 Dry of their tears upon my bosom. Strange
 780 Such sad chance should produce in thee such change,
 My love! Warped souls and bodies! yet God spoke
 Of right-hand, foot and eye — selects our yoke,
 Sordello, as your poetship may find!
 So, sleep upon my shoulder, child, nor mind
 Their foolish talk; we 'll manage reinstate
 Your old worth; ask moreover, when they prate
 Of evil men past hope, "Don't each contrive,
 Despite the evil you abuse, to live? —

*and doubtlessly
compensates them,*

as those who desist

der en hvisken til mig: „Lad andre søge! — det du skal agte,
 dit livs bestemmelse, er det ikke fundet, hvis hele din race
 bliver din muse, og du presser alle ansigter ind i
 et eneste ansigt?” Åh, havde jeg da gættet
 din hemmelighed eller ikke? Klæd dig tarveligt på — fjern alle*
 smykker bortset fra stropper og kvaster, båret
 for at vise, vi ikke er fuldstændigt hjælpeløse —
 lad hættens slaske, løs kappen op og gå ubekymret
 760 alene (det er det sørgeligste, men sådan må det være)
 gennem Venedig, syng nu og kig nu bort,
 for det er noget simpelt og uværdigt —
 så, mest henrivende dame, vil du så passere,[†]
 eller ikke, hver frygtindgydende gruppe, mængden
 foran Basilikaen (forbi festen dér,
 Guds store dag for Kristi-legeme)
 og, mens du betænksomt holde dig fra velklædte mænd,
 ængstelig komme hen til mig for at få almisse? Og så
 nydelsen ved at tøve, foregive at vise
 770 en enestående nåde — thi, til hvem andre vover
 jeg at skænke denne gave, som vitterlig er din egen?[‡]
 Og hør nu videre, før du siger, at det er at håne,
 når jeg kalder dig henrivende, for jeg angrer
 kun lidt, at hun, hvis lette fod tidlige tog et
 skridt frem, da hun anbragte den på soklen,
 nu, i den tavse by, synes at falde ind mod mig
 — ingen blomsterkrans, kun en læbes skælven
 at berolige, kun overbelastede øjenlåg at presse
 tørre for tårer mod mit bryst. Sælsomt, at en sådan
 780 ulykke skulle fremkalde en sådan forandring hos dig,
 min elskede. Forkvaklede sjæle og legemer! dog talte Gud
 om højre hånd, fod og øje — han vælger vort åg,[§]
 Sordello, som dit digterskab måske vil opdage. —
 Så, sov ved min skulder, barn, tag dig ikke
 af deres tåbelige snak; vi vil sørge for, at du
 får din gamle værdighed tilbage; spørg endvidere, når
 de sludrer om onde mænd, der ikke kan reddes: „Lykkes det
 ikke alle, på trods af den ondskab I nedrakker, at leve? —^{**} *og utvivlsomt
 vil godtgøre
 dem,*
dem,
som dem der

* Klæd ... og uværdigt (l. 756-62): Browning vil klæde sig tarveligt for at tiltrække spøgelse.

† henrivende dame: spøgelse. — Basilikaen: Skt. Markuskirken i Venedig.

‡ almisse: almisen er hans digtning, som han vil tilegne sin dronning som er spøgelse som også er blomsterpigen, men i virkeligheden er det hende, der har skænket ham en gave, retledt ham, givet ham inspiration (Longman).

§ Ll. 774-83. hun ... øje: Nu kommer blomsterpigen ikke med en krans. — Sælsomt: blomsterpigens ulykke, har forvandlet hende til et billede på lidelse. Forkvaklede sjæle og legemer er skyld i hendes ulykke, men talte Gud ikke om at hugge hånden af, hvis den forargede én?

** I: 'farisæerne' (Clarendon).

790 Keeping, each losel, through a maze of lies,
 His own conceit of truth? to which he hies
 By obscure windings, tortuous, if you will,
 But to himself not inaccessible;
 He sees truth, and his lies are for the crowd
 Who cannot see; some fancied right allowed
 His vilest wrong, empowered the losel clutch
 One pleasure from a multitude of such
 Denied him." Then assert, "All men appear
 To think all better than themselves, by here
 800 Trusting a crowd they wrong; but really," say,
 "All men think all men stupider than they,
 Since, save themselves, no other comprehends
 The complicated scheme to make amends
 — Evil, the scheme by which, through Ignorance,
 Good labours to exist." A slight advance, —
 Merely to find the sickness you die through,
 And naught beside! but if one can't eschew
 One's portion in the common lot, at least
 One can avoid an ignorance increased
 Tenfold by dealing out hint after hint
 810 How naught were like dispensing without stint
 The water of life — so easy to dispense
 Beside, when one has probed the centre whence
 Commotion 's born — could tell you of it all!
 "— Meantime, just meditate my madrigal
 O' the mugwort that conceals a dewdrop safe!"
 What, dullard? we and you in smothery chafe,
 Babes, baldheads, stumbled thus far into Zin
 The Horrid, getting neither out nor in,
 A hungry sun above us, sands that bung
 820 Our throats,—each dromedary lolls a tongue,
 Each camel churns a sick and frothy chap,
 And you, 'twixt tales of Potiphar's mishap,
 And sonnets on the earliest ass that spoke,
 — Remark, you wonder any one needs choke
 With founts about! Potsherd him, Gibeonites!
 While awkwardly enough your Moses smites
 The rock, though he forego his Promised Land

should remember.

*Let the poet take
 his own part, then,*

idet hver skurk, gennem en labyrint af løgne, holder sig
 790 til sin egen opfattelse af sandhed? som han iler til
 gennem dunkle snørklede gange, om I vil,
 men som for ham selv ikke er utilgængelige.
 Han ser sandhed, og hans løgne er for masserne,
 som ikke kan se; en eller anden indbildt ret, der tillod
 ham at gøre sin usleste uret, bemyndigede skurken
 til at gribe fat i en fornøjelse af den slags, som er
 ham nægtet.” Gør så gældende: „Tilsyneladende synes alle
 at tænke, at alle andre er bedre end dem selv, ved her
 at stole på folk, de har forurettet; men i virkelighed
 800 mener alle, at alle andre er dummere end de selv er,
 siden ingen andre, bortset fra dem selv, fatter
 det komplicerede system til at gøre rede for — ondskab,
 det system ved hvilket, på grund af uvidenhed,*
 det gode arbejder for at eksistere.” Dette er ringe fremgang —
 og det kun for at finde den sygdom, du dør af
 og intet derudover; men hvis man ikke kan undgå
 at få del i den fælles lod, kan man
 i det mindste undgå, at man forøger uvidenheden
 tifold ved at komme med vink efter vink om,
 810 hvordan intet ville være som at uddele livets vand
 med rund hånd — og så let at uddele
 for øvrigt; når man har undersøgt centret hvorfra
 strømmen er født — at dette kunne vise dig det hele.
 — „I mellemtiden, så tænk over min madrigal[†]
 om gråbynke, der sikkert skjuler en dugdråbe!”
 Hvabehar, dumrian? vi og dig i kvælende ærgrelse,[‡]
 spædbørn, skallepander der tumler således ind i Zin[§]
 den Rædselsfulde, idet vi hverken kommer ud eller ind,
 en sulten sol ovenover os, sand som tilstopper
 820 vore halse — på hver eneste dromedar hænger tungen ud,
 hver eneste kamel maler med en syg og frådende kæbe,
 og du, mellem historier om Potifars uheld**
 og sonetter om det første æsel der kunne tale,
 — bemærk, du undrer dig over, at nogen behøver at kvæles
 med kilder rundt om. Sten ham, gibeonitter,^{††}
 medens jeres Moses klodset nok slår på klippen,
 skønt han derved giver afkald på Det forjættede Land,

*afstår fra det
burde huske.*

*lad digteren
så tage
sin del,*

* ondskab ... uvidenhed: if. Platon er ingen onde med vilje; man vil gøre godt, men gør ondt af uvidenhed (Longman). Dette er at forklare sygdommen, men det helbreder ingen.

[†] madrigal: et fiktivt eksempel på et trivielt eller tåbeligt digt.

[‡] dumrian: ham der har skrevet madrigalen.

[§] Zin: Zin eller Sin, en ørken jøderne vandrede igennem 2 Mos. 16-17; 4 Mos. 20, 1-2.

** Potifar: 1 Mos, 39. — Det talende æsel: 4 Mos. 22, 28.

^{††} gibeonitter: 2 Sl. 21. — Moses slår på klippen: 2 Mos. 17, 5-7.

Thereby, have Satan claim his carcass, and
 Figure as Metaphysic Poet . . . ah,
 830 Mark ye the dim first ooziings? Meribah!
 Then, quaffing at the fount my courage gained,
 Recall — not that I prompt ye — who explained . . .
 “Presumptuous!” interrupts one. You, not I
 'T is, brother, marvel at and magnify
 Such office: ‘office,’ quotha? can we get
 To the beginning of the office yet?
 What do we here? simply experiment
 Each on the other's power and its intent
 When elsewhere tasked, — if this of mine were trucked
 840 For yours to either's good, — we watch construct,
 In short, an engine: with a finished one,
 What it can do, is all,—naught, how 't is done.
 But this of ours yet in probation, dusk
 A kernel of strange wheelwork through its husk
 Grows into shape by quarters and by halves;
 Remark this tooth's spring, wonder what that valve's
 Fall bodes, presume each faculty's device,
 Make out each other more or less precise —
 The scope of the whole engine 's to be proved;
 850 We die: which means to say, the whole 's removed,
 Dismounted wheel by wheel, this complex gin,—
 To be set up anew elsewhere, begin
 A task indeed, but with a clearer clime
 Than the murk lodgment of our building-time:
 And then, I grant you, it behoves forget
 How 't is done — all that must amuse us yet
 So long: and, while you turn upon your heel,
 Pray that I be not busy slitting steel
 Or shredding brass, camped on some virgin shore
 860 Under a cluster of fresh stars, before
 I name a tithe o' the wheels I trust to do!

*should any object
that he was dull*

har Satan gjort krav på hans kadaver og
 optræder som metafysisk digter . . . ah,^{*}
 830 føler I den første svage udsivning? Meriba![†]
 Så idet jeg grådigt drak af kilden, steg mit mod,
 husk — ikke at jeg driver på jer — hvem der forklarede . . .[‡]
 „Formasteligt!” afbryder én. Du, ikke jeg,
 bror, er det, der forbavses over og forstørrer
 et sådant hverv: „Hverv,” siger han? kan vi[§]
 endnu nå at begynde på dette hverv?
 Hvad laver vi her? Vi anstiller ganske enkelt
 forsøg med hinandens digterevene og dens hensigt,
 når vi bliver tilsagt andetsteds, — hvis min blev byttet^{**}
 840 med din til fælles bedste — vi iagttager konstruktionen,
 kort sagt af en maskine. Hvad angår en der er færdig, er alt^{††}
 vi ved, *hvad* den kan gøre — ikke hvordan den gør det.
 Men vores maskine er endnu på prøve, en dunkel
 kerne af sælsomt hjulværk vokser
 ved kvarter og halve gennem dets skal og tager form;
 bemærk denne tands fjeder, overvej hvad denne klaps fald
 indebærer, forestil dig hensigten med hver enkelt funktion,
 find mere eller mindre præcist ud af hvordan de fungerer sammen —
 hele maskinens berettigelse står nu til at blive bevist;
 850 vi dør, hvilket betyder, at det hele flyttes,
 bliver skilt ad hjul efter hjul, denne indviklede mekanisme, —
 for at blive samlet på ny andetsteds, og så virkelig
 begynde på en opgave, men under en klarere himmel
 end denne mørke bolig, hvor den blev bygget;
 og da, forsikrer jeg dig, vil det sømme sig at glemme
 hvordan det blev gjort — alt det, som vi endnu længe^{‡‡}
 må underholde os med; og mens du drejer om på hælen,
 så bed til, at jeg ikke har travlt med at spalte stål *skulle nogen*
 eller trevle jern, lejret på en eller anden jomfruelig kyst *indvende at*
 860 under en hob af friske stjerner, før jeg giver navn til *han var kedelig*
 en tiendedel af hjulene, som man stoler på, at jeg vil gøre.^{§§}

^{*} Satan ... metafysiske digter: Satan tvistedes med ærkeenglen om Moses lig, *Judas brev 9*

[†] Meriba: der hvor han slog på klippen, betyder 'kiv', fordi de havde kivedes over vandet, 2 *Mos. 17, 7*.

[‡] Ll. 826-32. Moses ... forklarede: Skønt Browning blev fordømt som metafysisk digter og ignoreret, fordi han hans stil og emner var dunkle og som konsekvens heraf uspiselig for mælke-og-vand stilen i samtidens moderne digtning, er hans digte en oprindelig kilde, som vil vise sig at være en sand velsignelse — når den tid kommer, lad dem huske hvem det var, der først slog på klippen (Whyte)!

[§] Formasteligt: at kalde sig Moses. — hverv: som digter.

^{**} andetsteds: her og l. 852: livet efter døden.

^{††} maskine: sjælen er en maskine, som blot er under konstruktion i dette liv (Clarendon).

^{‡‡} mørke bolig: jorden. — Ll. 856. hvordan ... gjort: hvordan maskinen blev konstrueret, som netop er det, vi endnu længe må beskæftige os med i dette liv.

^{§§} Ll. 858-61. bed til ... vil gøre: bed til, at jeg ikke er død, så jeg ikke kan udfører mit betroede hverv som digter, og forklare livet for jer, sætter navn på sjælens bestanddele.

So occupied, then, are we: hitherto,
 At present, and a weary while to come,
 The office of ourselves,—nor blind nor dumb,
 And seeing somewhat of man's state, — has been,
 For the worst of us, to say they so have seen;
 For the better, what it was they saw; the best
 Impart the gift of seeing to the rest:
 "So that I glance," says such an one, "around,
 870 And there 's no face but I can read profound
 Disclosures in; this stands for hope, that — fear,
 And for a speech, a deed in proof, look here!
 'Stoop, else the strings of blossom, where the nuts
 O'erarch, will blind thee! Said I not? She shuts
 Both eyes this time, so close the hazels meet!
 Thus, prisoned in the Piombi, I repeat
 Events one rove occasioned, o'er and o'er,
 Putting 'twixt me and madness evermore
 Thy sweet shape, Zanze! Therefore stoop!
 "That's truth!"
 880 (Adjudge you) 'the incarcerated youth
 Would say that!
 "Youth? Plara the bard? Set down
 That Plara spent his youth in a grim town
 Whose cramped ill-featured streets huddled about
 The minster for protection, never out
 Of its black belfry's shade and its bells' roar.
 The brighter shone the suburb, — all the more
 Ugly and absolute that shade's reproof
 Of any chance escape of joy, — some roof,
 Taller than they, allowed the rest detect, —
 890 Before the sole permitted laugh (suspect
 Who could, 't was meant for laughter, that ploughed cheek's
 Repulsive gleam!) when the sun stopped both peaks
 Of the cleft belfry like a fiery wedge,
 Then sank, a huge flame on its socket edge,
 With leavings on the gray glass oriel-pane
 Ghastly some minutes more. No fear of rain —

*beside his sprightlier
predecessors.*

Således er vi så beskæftiget. Hidtil, for nærværende
 og en kommende kedsommelig tid,
 har vort hverv — da vi hverken er blinde eller stumme
 og er i stand til at se noget af menneskets tilstand — for de
 ringeste af os været at sige, at de således blot har *set* det;
 for de bedre, hvad det var de så; for de bedste
 at videregive gaven *at kunne se* til resten:
 „Jeg ser mig omkring,” siger sådan én, „og der^{*}
 870 er ikke et eneste ansigt uden, at jeg kan læse dybe
 afsløringer i det; denne står for håb, hin — for frygt,
 og for at give dette mæle, et bevis på det, hør så nu:
 ‘Bøj dig, for at ikke rækken af blomster, hvor nødderne
 hvælver sig over, skal blinde dig, sagde jeg ikke det? Denne
 gang lukker hun begge øjne, så tæt sidder hasselnødderne!
 Således fængslet i Piombi gentager jeg[†]
 igen og igen begivenheder, der skete på en tur,
 idet jeg altid sætter din søde skikkelse, Zanza, mellem
 mig selv og galskaben. Derfor bøj dig!’[‡]

‘Det er sandt!’

880 (erklærer I) ‘den indespærrede yngling
 ville sige dette.’[§]

„Yngling? Barden Plara? Antag,^{**}

at Plara tilbragte sin ungdom i en ubarmhjertig by,
 hvis snævre grimme gader trængte sig sammen omkring
 domkirken til beskyttelse, og at han aldrig kom bort fra
 det sorte klokketårns skygge og dens klokkes drøn.
 Des mere forstaden skinnede strålende — des mere
 hæslige og fuldstændige var denne skygges irttesættelse
 af ethvert udslip af glæde — et eller andet tag,^{††}
 der var højere, tillod resten af dem at opdagede det, —

890 før den eneste tilladte latter (hvem ville have ,
 troet, at det var tænkt som latter, hint frastødende glimt
 fra den pløjede kind!) som var, da solen toppede begge tinder^{‡‡}
 på det kløvede klokketårn som en brændende kile,
 derpå sank til en kæmpemæssig flamme på dens sokkels kant^{§§}
 med rester, der endnu nogle minutter skinnede ligblegt
 på karnapvinduets grå glas. Ingen frygt for regn —

*sammenlignet
 med sine
 livligere
 forgængere.*

* Herefter følger tre eksempler på de tre nævnte digtertyper-

† fængslet i Piombi: det berygtede fængsel i Dogepaladset i Venedig.

‡ Den første digtertype forestiller sig hvordan den fængslede yngling må fantasere, for ikke at blive gal’. — Zanza: almindeligt kvindenavn.

§ Det er sandt ... dette: publikums kommentar.

** Yngling?: digteren fanger ordet, og leverer eksemplet på den anden type digtere.

†† glæde: lys, morskab. — tag: taget var højt nok til reflekterer solens lys. Taget er digteren.

‡‡ pløjede kind: tårnene er kindens folder i et bredt grin, hvor solen er de glimtende tænder.

§§ sank ... kant: ligesom et tællelys der brænder ned (Duff).

The minster minded that! in heaps the dust
 Lay everywhere. This town, the minster's trust,
 Held Plara; who, its denizen, bade hail
 900 In twice twelve sonnets, Tempe's dewy vale.
 'Exact the town, the minster and the street!
 As all mirth triumphs, sadness means defeat:
 Lust triumphs and is gay, Love 's triumphed o'er
 And sad: but Lucio's sad. I said before,
 Love 's sad, not Lucio; one who loves may be
 As gay his love has leave to hope, as he
 Downcast that lusts' desire escapes the springe:
 'T is of the mood itself I speak, what tinge
 Determines it, else colourless, — or mirth,
 910 Or melancholy, as from heaven or earth.
 'Ay, that's the variation's gist!

“Indeed?

Thus far advanced in safety then, proceed!
 And having seen too what I saw, be bold
 And next encounter what I do behold
 (That 's sure) but bid you take on trust!"

Attack

The use and purpose of such sights? Alack,
 Not so unwisely does the crowd dispense
 On Salinguerras praise in preference
 To the Sordellos: men of action, these!
 920 Who, seeing just as little as you please,
 Yet turn that little to account, — engage
 With, do not gaze at, — carry on, a stage,
 The work o' the world, not merely make report
 The work existed ere their day! In short,
 When at some future no-time a brave band
 Sees, using what it sees, then shake my hand
 In heaven, my brother! Meanwhile where 's the hurt
 Of keeping the Makers-see on the alert,
 At whose defection mortals stare aghast
 930 As though heaven's bounteous windows were slammed fast

*One ought not
 blame but praise this;*

domkirken brød sig ikke om det. Støvet lå i bunker
 allevegne. Denne by, i domkirkens varetægt,
 indeholdt Plara; som dens beboer bad synge om
 900 Tempeflodens duggede dal i tolv sonetter.*
 'Det er præcis sådan byen, domkirken og gaden er!'
 Ligesom al glæder sejrer, betyder tristhed nederlag.†
 Lyst sejrer og er lystig, kærligheden besejres
 og er trist: men Lucio er trist. Jeg sagde før,‡
 at kærligheden er trist, ikke Lucio; en, der elsker kan være
 så lystig, som han kærlighed kan gøre sig håb om, ligesom han
 kan være nedslået, hvis lysters ønske undslipper snaren.
 Det er om sindsstemningen selv jeg taler, hvilken farve
 bestemmer den, der ellers er farveløs — eller glæde
 910 eller melankoli, som fra himlen eller jorden.§
 'Ja, det er kernen af forskellen!''**
 „Virkelig?
 Er I kommet sikkert så langt, så fortsæt!
 Og idet I også har set det, jeg så, da vær dristig og mød
 nu, det jeg i sandhed skuer (hvilket er et faktum),
 men jeg beder jer om, at tro mig på ordet!''††
 At angribe
 brugen og formålet med sådanne syner? Ak
 ikke så uforstandigt affinder mængden sig med
 Salinguerra'ernes ros til fordel for
 Sordello'ernes, da hine er handlingsmennesker.
 920 Der, skønt de ser så lidt, som I nu synes,
 dog gør brug af alt dette lidt — griber ind i,
 stirre ikke blot på, — fører verdens arbejde
 et trin videre, rapporterer ikke bare,
 at arbejdet fandtes før deres tid. Kort sagt,
 når i en fremtidig ingen-tid en tapper gruppe
 ser, og anvender det de ser, så giv mig et håndtryk
 i himlen, bror. Imidlertid, hvor er den gjorte skade
 ved at holde Se-magerne i beredskab,‡‡
 ved hvis frafald dødelige stirrer forfærdet, som om
 930 himlens gavmilde vinduer øjeblikkeligt blev smækket

*Man burde ikke
 dadle, men
 rose dette;*

* Tempeflodens duggede dal: en dal i Grækenland berømt for dens skønhed. — L. 901: publikum kommentar

† Ll. 902-10: det tredje eksempel.

‡ Lucio: nævnes II, 536. eller måske er det ynglingen fra første eksempel.

§ Ll. 908-11. sindsstemningerne: hhv. af lyst og kærlighed er absolutte (de er farveløse), omstændighederne, farven, bestemmer om de er lystige eller triste eller om de er lykkelige eller sørgmodige. Forskellen mellem sindsstemningerne bestemmes af omstændighederne (Longman).

** 'Ja det er forklaringen på at begge sindsstemninger kan variere,' siger publikum.

†† 'han har kun ordene, han kan ikke få dem til at se synet', hvilket han jo skulle if. den tredje digtertype.

‡‡ Se-magerne: dem der får dem til at ind i himlen, digterne.

Incontinent? Whereas all you, beneath,
 Should scowl at, bruise their lips and break their teeth
 Who ply the pullies, for neglecting you:
 And therefore have I moulded, made anew
 A Man, and give him to be turned and tried,
 Be angry with or pleased at. On your side,
 Have ye times, places, actors of your own?
 Try them upon Sordello when full-grown,
 And then — ah then! If Hercules first parched
 940 His foot in Egypt only to be marched
 A sacrifice for Jove with pomp to suit,
 What chance have I? The demigod was mute
 Till, at the altar, where time out of mind
 Such guests became oblations, chaplets twined
 His forehead long enough, and he began
 Slaying the slayers, nor escaped a man.
 Take not affront, my gentle audience! whom
 No Hercules shall make his hecatomb,
 Believe, nor from his brows your chaplet rend —
 950 That's your kind suffrage, yours, my patron-friend,
 Whose great verse blares unintermittent on
 Like your own trumpeter at Marathon,—
 You who, Plataea and Salamis being scant,
 Put up with Ætna for a stimulant —
 And did well, I acknowledged, as he loomed
 Over the midland sea last month, presumed
 Long, lay demolished in the blazing West
 At eve, while towards him tilting cloudlets pressed
 Like Persian ships at Salamis. Friend, wear
 960 A crest proud as desert while I declare
 Had I a flawless ruby fit to wring
 Tears of its colour from that painted king
 Who lost it, I would, for that smile which went
 To my heart, fling it in the sea, content,
 Wearing your verse in place, an amulet
 Sovereign against all passion, wear and fret!

*at all events, his
own audience may:*

what if things

hårdt i? Medens derimod alle I, nedenunder,
 burde skule til, kvæste læber og brække tænder på dem,
 der betjener hejseværket, fordi de tilsidesætter jer.*
 Og derfor har jeg formet, skabt en mand på ny
 og overgivet ham til at blive undersøgt og prøvet,
 at blive vred over eller glad ved. Hvad jer selv angår,
 har I da jeres egne tider, steder og skuespillere?
 Prøv dem på Sordello, når det er fuldt færdigt,[†]
 og så — åh, og så! Hvis Herkules fra første færd kun
 940 brændte sin fod i Ægypten for at blive ført frem
 som offer til Jupiter med passende pragt,
 hvilken mulighed har jeg da? Halvguden var stum
 indtil — ved altret, hvor i umindelige tider
 sådanne gæster blev ofret — kransen længe nok havde
 smykket hans pande, og han begyndte at dræbe
 drabsmændene, uden at en eneste undslap.
 Bliv ikke krænket, mit ærede publikum, som ingen
 Herkules skal gøre til hans hekatombe,
 tro mig, og heller ikke rive din krans fra hans bryn —[‡]
 950 det er dit venlige votum, dit, min beskytterven,
 hvis fremragende vers gjalder uafbrudt videre,
 lig din egen trompeter ved Marathon —[§]
 du som, da der var knapt på Platææ og Salamis,
 fandt en erstatning i Etna —
 og gjorde det godt, anerkender jeg, da det utydeligt**
 dukkede frem over middelhavet sidste måned, knejsede
 længe hovent, lå så nedslået i det flammende
 vest om aftenen, medens små skyer stødte frem,
 pressede mod det som persiske skibe ved Salamis. Ven, bær
 960 den stolte hovedprydelse som du fortjener, mens jeg erklærer,
 at havde jeg en fejlfri rubin egnet til at vride
 tårer, som dens farve, fra hin sminkede konge,
 der mistede den, ville jeg, for det smil der gik^{††}
 mig til hjertet, slynge den i havet, tilfreds med
 at bære dine vers i stedet for, en amulet der gør mig
 til herre over al lidenskab, slid og ærgrelse.

*i hvert fald
 kunne hans
 eget publikum
 gøre det:*

hvad om det

* hejseværket: der hejser dem op til himlen.

† Sordello: digtet Sordello.

‡ din: Browning taler nu om sin ven og velynder, den romantiske digter Walter Savage Landor (1775-1864). — rive din krans fra hans bryn: rive Landors krans fra Brownings pande. — votum: Landor troede på ham, derfor skylder Browning Landor kransen.

§ Ll. 952-55. trompeter: Aischylos, der deltog i alle tre slag mod perserne Marathon, Patææ og Salamis og skrev 'Perserne', tog senere tog til Sicilien i nærheden af Etna og skrev 'Den lænkedede Prometheus'.

** Ll. 955-9. anerkender ...Salamis: Brownings eget syn af Etna i 1838 (Longman).

†† Ll. 961-5. rubin ... havet: historien om Polykrates og ringen han smed i havet. — smil ... hjertet: et anerkende smil fra Landor ved en festbanket i 1836. Landor var begejstret for Brownings *Paracelsus*.

My English Eyebright, if you are not glad
 That, as I stopped my task awhile, the sad
 Dishevelled form, wherein I put mankind
 970 To come at times and keep my pact in mind,
 Renewed me, — hear no crickets in the hedge,
 Nor let a glowworm spot the river's edge
 At home, and may the summer showers gush
 Without a warning from the missel thrush!
 So, to our business, now — the fate of such
 As find our common nature — overmuch
 Despised because restricted and unfit
 To bear the burden they impose on it —
 980 Cling when they would discard it; craving strength
 To leap from the allotted world, at length
 They do leap, — flounder on without a term,
 Each a god's germ, doomed to remain a germ
 In unexpanded infancy, unless . . .
 But that 's the story — dull enough, confess!
 There might be fitter subjects to allure;
 Still, neither misconceive my portraiture
 Nor undervalue its adornments quaint:
 What seems a fiend perchance may prove a saint.
 990 Ponder a story ancient pens transmit,
 Then say if you condemn me or acquit.
 John the Beloved, banished Antioch
 For Patmos, bade collectively his flock
 Farewell, but set apart the closing eve
 To comfort those his exile most would grieve,
 He knew: a touching spectacle, that house
 In motion to receive him! Xanthus' spouse
 You missed, made panther's meat a month since; but
 Xanthus himself (his nephew 't was, they shut
 'Twixt boards and sawed asunder), Polycarp,
 1000 Soft Charicle, next year no wheel could warp
 To swear by Cæsar's fortune, with the rest
 Were ranged; through whom the gray disciple pressed,
 Busily blessing right and left, just stopped

*brighten, who
knows?*

*Whereupon, with
a story to the point,*

- Min engelske Øjentrøst, hvis du ikke er glad for, * *lysnede, hvem ved?*
 at den triste forpjuskede skikkelse, hvori jeg anbragte
 menneskeheden, så den undertiden kunne komme
 970 og erindre mig om min pagt, gav mig nyt mod på opgaven,
 en stund hvor jeg havde standset mit arbejde, — så gid du ikke
 kan høre fårekylingerne i hegnet, ikke se sankthansormen
 lyse på flodbredden hjemme hos dig selv, og at sommerbyger
 vil fosse ned uden misteldroskens advarsel![†]
 Så til sagen nu — nemlig sådannes skæbne[‡]
 som finder at vor almene natur — i overordentlig grad foragtet,
 fordi den er begrænset og uegnet
 til at bære den byrde, de pålægger den — klæber sig fast,
 når de hellere vil kaste den af sig; thi det kræver styrke
 980 af dem at hoppe fra den tildelte verden, til sidst
 hopper de virkelig — tumler videre uden grænse,
 hver for sig en guds ædelsten, dømt til at forblive en ædelsten[§]
 i udfoldet barndom, med mindre . . .
 men det er historien — kedelig nok, indrømmer jeg!
 Der kunne være bedre emner at lokke med;
 dog, misforstå hverken min portrættering
 eller undervurder dets sære kunstfærdighed:
 hvad der måske synes en fjende kan vise sig at være en helgen.
 Fundér over en historie gamle penne har overleveret,
 990 sig så om I fordømmer eller frikender mig. *hvorpå han
genoptager
historien*
 Johannes den Højtelskede, forvist fra Antiokia
 til Padmos, tog afsked med sin samlede flok,
 men benyttede sidst på aften til at trøste
 dem, som han vidste, hans eksil mest ville
 volde sorg. Dette hus havde arrangeret et rørende
 skuespil for at modtage ham. Man manglede Xanthus',
 ægtefælle, hun var blevet en panters føde for en måned siden;
 men Xanthus selv (det var hans nevø de havde spændt fast^{**}
 mellem nogle brædder og savet dem over), Polykarpos
 1000 og blide Charicle, hvem intet hjul næste år kunne forkvakle
 til at sværge ved Kejserens lykke, stod sammen med
 de andre; mellem disse trængte den grå discipel sig frem,
 mens han travlt velsignede til højre og venstre, standsede

* Ll. 967-74, øjentrøst: en lægeurt. Passagen er stilet til Brownings nære ven Euphrasia Fanny Haworth (1801-86), der selv var digter. Det engelske ord for planten øjentrøst er 'Eyebright', hvilket er det engelske ord for planten Euphrasia.

[†] advarsel: man mente fuglen kunne forudsige stormvejr.

[‡] Så til sagen nu: dvs. digtets emne og historien om Sordello.

[§] guds ædelsten: de er et sted mellem gud og menneske.

** Johannes den Højtelskede: Johannes evangelisten. — Xanthus, hans kone, nevø og Charisle er fiktive personer. Polykarpos er bispem fra Samos, der hævdedes at have været Johannes discipel og led martyrdøden 167 e.Kr. — hjul: torturinstrument.

To pat one infant's curls, the hangman cropped
 Soon after, reached the portal. On its hinge
 The door turns and he enters: what quick twinge
 Ruins the smiling mouth, those wide eyes fix
 Whereon, why like some spectral candlestick's
 Branch the disciple's arms? Dead swooned he, woke
 1010 Anon, heaved sigh, made shift to gasp, heart-broke,
 "Get thee behind me, Satan! Have I toiled
 To no more purpose? Is the gospel foiled
 Here too, and o'er my son's, my Xanthus' hearth,
 Portrayed with sooty garb and features swarth —
 Ah, Xanthus, am I to thy roof beguiled
 To see the — the — the Devil domiciled?"
 Whereto sobbed Xanthus, "Father, 't is yourself
 Installed, a limning which our utmost pelf
 Went to procure against to-morrow's loss;
 1020 And that's no twy-prong, but a pastoral cross,
 You're painted with!"

His puckered brows unfold—
 And you shall hear Sordello's story told.

*he takes up the
 thread of discourse.*

blot for at klappe et barns krøller, som bøddelen snart efter
beskar — og nåede hovedindgangen. Døren drejer
på sine hængsler og han går ind. Hvilken stikkende smerte
ødelægger den smilende mund, hvad er hans vidt åbne øjne
fæstnet på, hvorfor var disciplens arme lig en eller anden
spøgelsesagtig lysestage? Han faldt om som var han død,
1010 vågnede straks, sukkede dybt, gispede derefter, sønderknust:
„Vig bag mig, Satan! Har jeg slidt til ingen
nytte? Er evangeliet også tilintetgjort her,
og det over min søns, min Xanthus' arne,
afbilledet med sodet kappe og sortsmudskede træk —
åh, Xanthus, er jeg narret ind under dit tag
for at se — djæ — djævelen i dit hjem?”
Hertil hulkede Xanthus: „Fader, det er dig selv
der er bragt til huse. Vore sidste penge gik til
en tegning af dig på grund af vort tab i morgen;
1020 og det er ingen tvefork, men et hyrdekors,
du er malet med!”*

Hans rynkede bryn glattes —
og I skal høre Sordellos historie fortalt.[†]

*og fortsætter,
hvor han slap.*

* Historien om Johannes findes i (ANT, 314). Han havde aldrig set sig selv, og man bragte ham et spejl.

† ‘Han tager til Ferrara sammen med Palma. Lad og gå i forvejen og vente på dem der’ (SB):

BOOK THE FOURTH

Meantime Ferrara lay in rueful case;
The lady-city, for whose sole embrace
Her pair of suitors struggled, felt their arms
A brawny mischief to the fragile charms
They tugged for — one discovering that to twist
Her tresses twice or thrice about his wrist
Secured a point of vantage — one, how best
He 'd parry that by planting in her breast
His elbow spike — each party too intent
10 For noticing, howe'er the battle went,
The conqueror would but have a corpse to kiss.
"May Boniface be duly damned for this!"
— Howled some old Ghibellin, as up he turned,
From the wet heap of rubbish where they burned
His house, a little skull with dazzling teeth:
"A boon, sweet Christ — let Salinguerra seethe
In hell forever, Christ, and let myself
Be there to laugh at him!" — moaned some young Guelf
Stumbling upon a shrivelled hand nailed fast
20 To the charred lintel of the doorway, last
His father stood within to bid him speed.
The thoroughfares were overrun with weed
— Docks, quitchgrass, loathy mallows no man plants.
The stranger, none of its inhabitants
Crept out of doors to taste fresh air again,
And ask the purpose of a splendid train
Admitted on a morning; every town
Of the East League was come by envoy down
To treat for Richard's ransom: here you saw
30 The Vicentine, here snowy oxen draw
The Paduan carroch, its vermilion cross
On its white field. A-tiptoe o'er the fosse
Looked Legate Montelungo wistfully
After the flock of steeples he might spy
In Este's time, gone (doubts he) long ago
To mend the ramparts: sure the laggards know
The Pope 's as good as here! They paced the streets
More soberly. At last, "Taurello greets
The League," announced a pursuivant, — "will match
40 Its courtesy, and labors to dispatch

*Men suffered
much,*

*whichever of the
parties was victor.*

FJERDE BOG

I mellemtiden lå Ferrara i en bedrøvelig tilstand.
Denne by, der var som en kvinde, for hvis omfavnelser
to bejlere kæmpede, følte at deres arme
var til stor skade for de skrøbelige yndigheder,
de hver for sig hev i — den ene opdagede, at det at sno
hendes fletninger to eller tre gange om håndledet
sikrede ham en fordel — den anden hvordan han bedst
kunne afparere denne ved at plante sin spidse albue
i brystet på hende — begge parter var for ivrige
10 til at bemærke, at uanset slagets udfald,
ville sejrherren kun have et lig at kysse.
„Gid Bonifatius vil blive tilbørligt forbandet for dette!”
— hylede en gammel gibelliner, da han,
fra den våde affaldsdyng, der hvor de brændte hans hus,
vendte et lille kranium med blændende tænder, om.
„En bøn, kære Jesus — lad Salinguerra syde
i helvedet for evigt, og lad mig selv være der
til at le ad ham!” — stønnede en ung guelfer,
der tilfældigt øjnede en indskrumpet hånd, naglet fast
20 til dørkarmens forkullede overligger, døren hvor hans far
sidst havde stået for at ønske ham lykke og held.
Gaderne var oversået med ukrudt — skæppe,
kvikgræs og den forhadte katost ingen ville plante.
Endnu mere bemærkelsesværdigt var det, at ingen af indbyggerne
krøb ud af deres døre for atter at nyde den friske luft
og spørge om formålet med en pragtfuld procession,
der var givet adgang en morgen; hver eneste by
fra Østligaen var kommet ned via udsending*
for at forhandle om prisen for Richards løsladelse.
30 Her så man vicentinerne, her trak snehvide okser
Paduas statskærre med dens røde kors
på den hvide dug. På tåspidser så gesandten Montelungo†
længselsfuldt hen over vandgraven
efter den flok kirkespir, han kunne se på Estes tid,
fjernet for længe siden (antager han)
til at udbedre fæstningsvolden med; selvfølgelig ved
efternølerne, at paven så godt som er her. De skridtede
mere besindigt ned ad gaden. Endelig: „Taurello hilser
Ligaen,” annoncerede en budbringer — „vil i lige mål
40 vise imødekommenhed og arbejder på snarest mulig

*Befolkningen
led meget,*

*uanset hvilket
parti der sejrede.*

Østligaen: Den østlige del af Den Lombardiske Liga, Vicenza og Padua m.fl., de delegerede.

† Montelungo: Gregorio da Montelungo: pavens gesandt.

At earliest Tito, Friedrich's Pretor, sent
 On pressing matters from his post at Trent,
 With Mainard Count of Tyrol, — simply waits
 Their going to receive the delegates."
 "Tito!" Our delegates exchanged a glance,
 And, keeping the main way, admired askance
 The lazy engines of outlandish birth,
 Couched like a king each on its bank of earth —
 Arbalist, manganel and catapult;
 50 While stationed by, as waiting a result,
 Lean silent gangs of mercenaries ceased
 Working to watch the strangers. "This, at least,
 Were better spared; he scarce presumes gainsay
 The League's decision! Get our friend away
 And profit for the future: how else teach
 Fools 't is not safe to stray within claw's reach
 Ere Salinguerra's final gasp be blown?
 Those mere convulsive scratches find the bone.
 Who bade him bloody the spent osprey's nare?"

*How Guelfs criticize
 Ghibellin work*

60 The carrochs halted in the public square.
 Pennons of every blazon once a-flaunt,
 Men prattled, freelier that the crested gaunt
 White ostrich with a horse-shoe in her beak
 Was missing, and whoever chose might speak
 "Ecelin" boldly out: so, — "Ecelin
 Needed his wife to swallow half the sin
 And sickens by himself: the devil's whelp,
 He styles his son, dwindles away, no help
 From conserves, your fine triple-curved froth
 70 Of virgin's blood, your Venice viper-broth —
 Eh? Jubilate!" — "Peace! no little word
 You utter here that 's not distinctly heard
 Up at Oliero: he was absent sick
 When we besieged Bassano — who, i' the thick
 O' the work, perceived the progress Azzo made,
 Like Ecelin, through his witch Adelaide?

- at få Frederiks stedfortræder, Tito, afsendt, der på grund* af presserende sager er sendt hertil, fra sin post i Trento sammen med Mainard, greve af Tyrol — venter blot† på at de tager afsted, så han kan modtage de delegerede.” „Tito!” Vore delegerede vekslede blikke, og sendte, idet de holdt sig til hovedgaden, beundrende sideblikke til de dovne maskiner af udenlandsk oprindelse, hver lejret som en konge på sin jordvold — store armbrøste, blider og kastemaskiner;
- 50 medens posteret i nærheden, som afventende de et udfald, magre tavse lejetropper holdt op med at arbejde
- [Guel:] for at iagttage de fremmede. „Disse ville det i det mindste være bedre at skåne; han drister sig næppe til at modsige Ligaens afgørelse. Få vor ven bort, og lad for‡ fremtiden dette være til gavns; hvordan ellers lære tåber, at det ikke er sundt at strejfe om inden for klørenes rækkevidde før Salinguerras sidste gisp er udstødt? Den blotte krampagtige kradsen finder benet.§ Hvem bad ham slå den udmattede fiskeørns næse til blods?”
- 60 Statskærrerne standsede på den offentlige plads. Vimplerne med alle våbenmærkerne vejrede samtidig, folk talte sammen, friere fordi den toppede udtærede hvide struds med en hestesko i sit næb manglede, og hvem der ville kunne udtale ordet**
- [Guel:] „Ezzelin” uden frygt, så: — „Ezzelin havde brug†† for sin kone til at sluge halvdelen af synden og føler lede ved sig selv. Djævelens hvalp,‡‡ som han kalder sin søn, svinder ind til intet, ingen hjælp fra lægeurter, dit fine tredobbeltskørnede skum af jomfrublød, din venetianske slangekødssuppe, —
- 70 [Guel:] hvabehar? Jubl!” — ”Stille! intet ord, du ytrer, er så lille, at det ikke bliver hørt tydelig oppe i Oliero. Han var fraværende på grund af sygdom, da vi belejrede Bassano — os som midt i arbejdet så det fremskridt Azzo gjorde, og gjorde Ezzelin ikke det samme ved hjælp af sin heks Adelaide?

*Hvordan
guelferne
kritiserede
gibellinernes
arbejde*

* Tito: Sodigerio di Tito, borgmester i Trento, gibelliner. — presserende sager: det drejer sig om Kejsersens tilbud til Salinguerra, se det følgende.

† Mainard: greve af Tyrol, en af Frederiks støtter og gibelliner.

‡ vor ven: grev Richard.

§ krampagtige kradsen: selv Taurellos dødskrampe er farlig. — ham (l. 59): grev Richard.

** hvide struds ...manglede: Ezzelin II's banner manglede.

†† uden frygt: kun Salinguerra er tilbage.

‡‡ Djævelens hvalp: Ezzelin III, tyrannen, som ingen medicin hjælper imod. Ifølge en legende skulle djævelen have voldtaget Adelaide og gjort hende svanger med Ezzelin III, en nat hun sov med sin mand, Ezzelin II.

She managed it so well that, night by night,
 At their bed-foot stood up a soldier-sprite,
 First fresh, pale by-and-by without a wound,
 80 And, when it came with eyes filmed as in swound,
 They knew the place was taken." — "Ominous
 That Ghibellins should get what cautious
 Old Redbeard sought from Azzo's sire to wrench
as unusually energetic
in this case.
 Vainly; Saint George contrived his town a trench
 O' the marshes, an impermeable bar."
 "— Young Ecelin is meant the tutelar
 Of Padua, rather; veins embrace upon
 His hand like Brenta and Bacchiglion."
 What now? — "The founts! God's bread, touch not a plank!
 90 A crawling hell of carrion — every tank
 Choke full! — found out just now to Cino's cost —
 The same who gave Taurello up for lost,
 And, making no account of fortune's freaks,
 Refused to budge from Padua then, but sneaks
 Back now with Concorezzi: 'faith! they drag
 Their carroch to San Vitale, plant the flag
 On his own palace, so adroitly razed
 He knew it not; a sort of Guelf folk gazed
 And laughed apart; Cino disliked their air —
 100 Must pluck up spirit, show he does not care —
 Seats himself on the tank's edge—will begin
 To hum, *za, za, Cavaler Ecelin* —
 A silence; he gets warmer, clinks to chime,
 Now both feet plough the ground, deeper each time,
 At last, *za, za*, and up with a fierce kick
 Comes his own mother's face caught by the thick
 Gray hair about his spur!"
 Which means, they lift
 The covering, Salinguerra made a shift
 To stretch upon the truth; as well avoid
 110 Further disclosures; leave them thus employed.
 Our dropping Autumn morning clears apace,
 And poor Ferrara puts a softened face
 On her misfortunes. Let us scale this tall
 Huge foursquare line of red brick garden-wall

Hun fik det arrangeret så godt, at der, nat efter nat,
 stod en soldaterånd for foden af deres seng,
 først frisk, så lidt efter lidt bleg uden et sår,
 80 og da det kom med hindeagtige øjne som i besvimelse,
 [Guel:] vidste de at stedet var erobret.” — „Uheldsvangert *for at være*
 at gibellinere skulle få, hvad listige *usædvanligt*
 gamle Rødkæg forgæves søgte at fravriste Azzos far;^{*} *energisk i*
 dengang sørgede Skt. George for, at hans by fik en løbegrav *dette tilfælde.*
 hen over moserne, en uigennemtrængelig skranke.”

[Guel:] — „Unge Ezzelin er bestemt til at blive Paduas
 formynder, skulle jeg mene; blodårerne omslutter hans hånd
 som floderne Brenta og Bacchiglions sammenløb.”[†]

[Guel:] Hvad nu? — „Kilderne! ved Guds brød, rør ikke en planke.
 90 Et kravlende helvede af kadavere — hver cisterne
 er propfuld; — netop opdaget det, og en bitter erfaring for Cino —
 den samme som opgav Taurello for mistet og derfor,
 idet han ikke gjorde regnskab for skæbnens luner,
 nægtede at vige fra Padua, men nu sniger sig
 tilbage sammen med Concorezzi — sandelig, de trækker[‡]
 deres statskærre ind i San Vitalekvarteret, planter
 flaget på hans eget palads, så behændigt anbragt,[§]
 at han ikke opdagede det; nogle guelfere stirrede
 og lo for sig selv; Cino kunne ikke lide deres miner —
 100 han må mande sig op, vise han er ligeglad —
 sætter sig på cisternens kant — vil begynde
 at nynne: *za, za, Ridder Ezzelin* —^{**}
 så tavshed; han bliver varmere, understreger rimet,
 nu pløjer begge fødder ned mod bunden, dybere hver gang,
 til sidst *za, za*, og op kommer med et voldsomt spark
 hans mors ansigt, fanget med det tætte
 grå hår omkring hans spore!”

Hvilket betyder — de løfter
 dækslet, — at Salinguerra hurtigt måtte skaffe
 sig af med sandheden; så vel som undgå videre
 110 afsløringer; lade dem være beskæftiget på denne måde.
 Vor dryppende efterårsmorgen renser hurtigt,
 og arme Ferrara ser med et blidere ansigt
 på sine ulykker. Lad os kravle over denne høje^{††}
 kæmpestore firsidet havemur af røde mursten

* Azzos far: Azzo VI. — Skt. George: han var Ferraras skytsengel.

† floderne Brenta og Bacchiglion: to floder der løber omkring Padua; guelferen er overtroisk.

‡ Concorezzi: Dominus R. de Concorezo: Borgmester i Padua og guelfer. Denne fiktive gibelliner Cino vender nu tilbage sammen med Concorezzi.

§ hans ... palads: Taurellos palads i San Pietrokvarteret ved siden af.

** *za, za ... Ezzelin*: Ezzelinernes krigsråb. *Za* el. *zac* gengiver lyden af et hug, et snit el. en klippen.

†† Lad os kravle ...: et besøg i Salinguerras have til hans palads San Pietro.

BOOK THE FOURTH

Bastioned within by trees of every sort
 On three sides, slender, spreading, long and short;
 Each grew as it contrived, the poplar ramped,
 The fig-tree reared itself, — but stark and cramped,
 Made fools of, like tamed lions: whence, on the edge,
 120 Running 'twixt trunk and trunk to smooth one ledge
 Of shade, were shrubs inserted, warp and woof,
 Which smothered up that variance. Scale the roof
 Of solid tops, and o'er the slope you slide
 Down to a grassy space level and wide,
 Here and there dotted with a tree, but trees
 Of rarer leaf, each foreigner at ease,
 Set by itself: and in the centre spreads,
 Borne upon three uneasy leopards' heads,
 130 A laver, broad and shallow, one bright spirt
 Of water bubbles in. The walls begirt
 With trees leave off on either hand; pursue
 Your path along a wondrous avenue
 Those walls abut on, heaped of gleamy stone,
 With aloes leering everywhere, gray-grown
 From many a Moorish summer: how they wind
 Out of the fissures! likelier to bind
 The building than those rusted cramps which drop
 Already in the eating sunshine. Stop,
 You fleeting shapes above there! Ah, the pride
 140 Or else despair of the whole country-side!
 A range of statues, swarming o'er with wasps,
 God, goddess, woman, man, the Greek rough-rasps
 In crumbling Naples marble—meant to look
 Like those Messina marbles Constance took
 Delight in, or Taurello's self conveyed
 To Mantua for his mistress, Adelaide, —
 A certain font with caryatides
 Since cloistered at Goito; only, these
 Are up and doing, not abashed, a troop
 150 Able to right themselves — who see you, stoop
 Their arms o' the instant after you! Unplucked
 By this or that, you pass; for they conduct
 To terrace raised on terrace, and, between,
 Creatures of brighter mould and braver mien
 Than any yet, the choicest of the isle

*How, passing through
the rare garden,*

med bastioner af alle slags træer
 på tre af siderne, slanke, omfangsrige, lange og korte;
 hver voksede frit, poplen voksede yppigt,
 figentræet dyrkede sig selv — men stift og snævert,
 gjort nar ad, ligesom tæmmede løver. På kanten, løbende
 120 mellem stammerne for at skabe en sammenhængende
 skygge, var der indsat buske, rendegarn og islæt,
 som dækkede over forskelligheden. Kravl op på taget
 af tætte toppe, og du glider ad skråningen
 ned til det jævne og vide græsbevoksede område,
 her og der prikket med et træ, men træer med
 sjældne blade, enhver af dem er en afslappet fremmed,
 sat af dem selv; og i midten breder der sig,
 båret på tre usikre leopardhoveder,
 130 et vandbasin, bredt og fladbundet, en enkelt klar
 vandstråle bobler i det. Forlad nu murene, der er
 omsluttet af træer til begge sider; følg
 din sti langs en vidunderlig allé
 murene dér grænser op til, en dyngge glimtende sten,
 med aloe der skotter allevegne, vokset grå
 på grund af mangel en maurisk sommer. Se hvordan de*
 bugter sig ud af revnerne. Det er snarere dem, der binder
 bygningen sammen end de rustne jernkramper, som
 allerede falder af i det fortærende solskin. Stands,
 I flygtende skikkelser der oppe. Åh, hele egnens†
 140 stolthed eller fortvivlelse. En række
 statuer der vrimler med hvepse, gud, gudinde,
 kvinde, mand, den græske grovfil i smuldrende
 napolitansk marmor — det er meningen de skal se ud‡
 som hine messianske marmorskulpturer Constanza§
 frydede sig over, eller som Taurello selv bragte til
 Mantua til sin ven og allierede, Adelaide —
 en vis døbefont med Karyatider,
 siden sat i kloster i Goito; kun er disse her
 oppe og i gang, ikke generte, en trup
 150 der kan rette sig op — som ser dig, og straks
 bøjer deres arme efter dig. Uden at nogen af dem
 river i dig, passerer du; for de fører til terrasse
 ovenpå terrasse, og ind mellem skabninger af mere
 strålende form og skønnere holdning
 end dem hidtil, øens mest udsøgte uden tvivl.

*Hvordan, mens
han vandrede
gennem den
pragtfulde have,*

* Aloen er importeret fra Sicilien, der tidligere var under maurisk styre.

† flygtende: skikkelserne synes at bevæge sig. — stolthed ... fortvivlelse: alt efter kunstsyn (Clarendon).

‡ græske grovfil: figurerne er imitationer af græske originaler.

§ Constanza: Siciliens dronning, var Henrik IV's kone og mor til Frederik II. — L. 155. øens: Siciliens.

No doubt. Here, left a sullen breathing-while,
 Up-gathering on himself the Fighter stood
 For his last fight, and, wiping treacherous blood
 Out of the eyelids just held ope beneath
 160 Those shading fingers in their iron sheath,
 Steadied his strengths amid the buzz and stir
 Of the dusk hideous amphitheatre
 At the announcement of his over-match
 To wind the day's diversion up, dispatch
 The pertinacious Gaul: while, limbs one heap,
 The Slave, no breath in her round mouth, watched leap
 Dart after dart forth, as her hero's car
 Clove dizzily the solid of the war
 — Let coil about his knees for pride in him.
 170 We reach the farthest terrace, and the grim
 San Pietro Palace stops us.

Such the state
 Of Salinguerra's plan to emulate
 Sicilian marvels, that his girlish wife
 Retrude still might lead her ancient life
 In her new home: whereat enlarged so much
 Neighbours upon the novel princely touch
 He took, — who here imprisons Boniface.
 Here must the Envoys come to sue for grace;
 And here, emerging from the labyrinth
 180 Below, Sordello paused beside the plinth
 Of the door-pillar.

He had really left
 Verona for the cornfields (a poor theft
 From the morass) where Este's camp was made;
 The Envoys' march, the Legate's cavalcade —
 All had been seen by him, but scarce as when, —
 Eager for cause to stand aloof from men
 At every point save the fantastic tie
 Acknowledged in his boyish sophistry,—
 He made account of such. A crowd, — he meant
 190 To task the whole of it; each part's intent
 Concerned him therefore: and, the more he pried,
 The less became Sordello satisfied
 With his own figure at the moment. Sought
 He respite from his task? Descried he aught

*Sordello ponders
 all seen and heard,*

Her, forundt et bittert pusterum,
 mens han fattede sig, stod den kæmpende
 parat til sin sidste kamp, og, mens han tørrer blod
 fra sine øjenlåg netop holdt åbne under
 160 hine afskærmende fingre i jernhandsken,
 samlede al sin styrke midt i det mørke hæslige
 amfiteatres summen og uro
 ved bekendtgørelsen af, at hans overmand
 skulle afslutte dagens underholdning, aflive
 den hårdnakkede galler. Og her lå en slavinde
 uden åndedrag i sin åbne mund, mens hun så
 pil efter pil springe frem, da hendes helts stridsvogn
 svimlende kløvede den massive mur af krig
 — krummet sammen omkring hans knæ af stolthed over ham.
 170 Vi når den fjerneste terrasse, og det dystre
 San Pietropalads standser os.

I denne tilstand

var Salinguerras plan om at efterligne
 sicilianske vidundere, så hans pigelige hustru,
 Retrude i sit nye hjem kunne leve det sammen liv
 som førhen; hvorved han generede naboerne,
 med den nye fyrstelige facon han tillagde sig*
 — her holder han Bonifatius indesværret.
 Hertil måtte udsendingene komme for at søge om nåde;†
 og her, idet han steg frem fra labyrinten nedenunder,
 180 standsede Sordello ved siden af
 dørsøjles sokkel.

Han havde faktisk forladt

Verona for kornmarkerne (et fattigt tyveri
 fra mosen), hvor Este havde slået lejr.‡
 Udsendingenes march, gesandtens optog —
 alt havde han set, men næppe som dengang, —
 ivrig efter en grund til at holde afstand til folk
 på alle punkter bortset fra det fantastiske bånd,
 han havde vedkendt sig i sit drengeagtige sofisteri —
 han tog hensyn til dette. En folkemængde — han ville
 190 beskæftige sig med alt ved den; hver dels hensigt
 vedgik ham derfor; og jo nøjere han iagttog forholdene,
 des mindre blev Sordello tilfreds med,
 den rolle han i øjeblikket havde. Søgte han
 henstand for sin opgave? Øjnede han noget nyt§

*som Salinguerra
 skabte med en
 bestemt hensigt,*

*Sordello
 grunder over
 alt set og hørt,*

* fyrstelige facon: da Retrude er kejserdatter.

† nåde: for grev Richard.

‡ kornmarker ... lejr: jf. bog 1, 168-71.

§ Søgte ... opgave: 'Søgte han allerede henstand for sin opgave, nej!' efter (SB).

Novel in the anticipated sight
 Of all these livers upon all delight?
 This phalanx, as of myriad points combined,
 Whereby he still had imaged the mankind
 His youth was passed in dreams of rivalling,
 200 His age — in plans to prove at least such thing
 Had been so dreamed, — which now he must impress
 With his own will, effect a happiness
 By theirs, — supply a body to his soul
 Thence, and become eventually whole
 With them as he had hoped to be without —
 Made these the mankind he once raved about? *finds in men no*
 Because a few of them were notable, *machine for his sake,*
 Should all be figured worthy note? As well
 Expect to find Taurello's triple line
 210 Of trees a single and prodigious pine.
 Real pines rose here and there; but, close among,
 Thrust into and mixed up with pines, a throng
 Of shrubs, he saw, — a nameless common sort
 O'erpast in dreams, left out of the report
 And hurried into corners, or at best
 Admitted to be fancied like the rest.
 Reckon that morning's proper chiefs — how few!
 And yet the people grew, the people grew,
 Grew ever, as if the many there indeed,
 220 More left behind and most who should succeed, —
 Simply in virtue of their mouths and eyes,
 Petty enjoyments and huge miseries,—
 Mingled with, and made veritably great
 Those chiefs: he overlooked not Mainard's state
 Nor Concorezzi's station, but instead
 Of stopping there, each dwindled to be head
 Of infinite and absent Tyrolese
 Or Paduans; startling all the more, that these
 Seemed passive and disposed of, uncared for,
 230 Yet doubtless on the whole (like Eglamor)
 Smiling; for if a wealthy man decays
 And out of store of robes must wear, all days,
 One tattered suit, alike in sun and shade,
 'Tis commonly some tarnished gay brocade
 Fit for a feast-night's flourish and no more:
 Nor otherwise poor Misery from her store

i det forventede syn af disse levede folk,
 der levede af alle glæder? Denne falanks,*
 som en myriade af forbundne punkter, hvormed
 han til stadighed havde forestillet sig den menneskehed,
 hans ungdom var tilbragt med at drømme om at kappes med;
 200 og som han i voksenalderen — i det mindste med den hensigt at vise,
 at han havde drømt sådan — nu måtte præge[†]
 med sin egen vilje, skabe en lykke gennem
 deres lykke — udstyre sin sjæl med en krop
 og langt om længe blive hel med dem,
 han havde håbet at kunne undvære — skulle han gøre disse
 til den menneskehed, han engang havde fantaseret om? *finder ingen*
 Fordi et par af dem var betydningsfulde, skulle *maskine i folk*
 alle så anses for at være opmærksomhed værd? Man *for hans skyld,*
 210 kunne ligeså godt forvente blandt Taurellos tredobbelte
 række af træer at finde en enkelt vidunderlig pinje.
 Røde pinjer vokser op her og der; men han så
 en mængde buske, der var presset ind imellem og blandet
 med pinjetræern — en navnløs almindelig slags, som han
 havde forbigået i drømme, udeladt i beretningen
 og skyndsomt kastet hen i hjørner eller i bedste fald
 tilladt, at han forestillede sig dem som resten.
 Betragt hin morgens egentlige herrer — hvor få de er![‡]
 og dog voksede folket, folket voksede,
 220 voksede bestandig, som om de mange dér,
 flere ladt tilbage og flest som burde have succes —
 simpelthen i kraft af deres munde og øjne,
 deres små fornøjelser og uhyre elendighed —
 rent faktisk blandede sig med hine herrer og gjorde
 dem virkelig store. Han ignorerede ikke Mainards stand
 eller Concorezzis stilling, men i stedet for
 at standse ved disse, svandt hver af dem ind til at være
 overhoved for et uendeligt antal fraværende tyrolere
 og paduanere; des mere forbavsende var det, at disse
 syntes passive og afhændede, forsømte,
 230 dog i det hele taget (ligesom Eglamor) utvivlsomt
 smilende; thi hvis en velhavende mand bliver fattig
 og i stedet for sit tidligere lager af dragter, alle dage
 må bære lasede klæder i både sol og skygge,
 almindeligvis er det en eller anden falmet fin brokade,
 egnet til en festaftens praleri og ikke mere,
 så er på samme måde stakkels Elendighed fra sit forråd

* levede folk ... glæder: folket med almindelige glæder i modsætning til Sordellos ophøjede.

[†] at vise ... sådan: hans troubadourvirksomhed (Duff).

[‡] herrer: 'præster, kaptajner, troubadourer etc.' (SB).

Of looks is fain upgather, keep unfurled
 For common wear as she goes through the world,
 The faint remainder of some worn-out smile
 240 Meant for a feast-night's service merely. While
 Crowd upon crowd rose on Sordello thus, — *but a thing with
 a life of its own,*
 (Crowds no way interfering to discuss,
 Much less dispute, life's joys with one employed
 In envying them, — or, if they aught enjoyed,
 There lingered something indefinable
 In every look and tone, the mirth as well
 As woe, that fixed at once his estimate
 Of the result, their good or bad estate) —
 Old memories returned with new effect:
 250 And the new body, ere he could suspect,
 Cohered, mankind and he were really fused,
 The new self seemed impatient to be used
 By him, but utterly another way
 Than that anticipated: strange to say,
 They were too much below him, more in thrall
 Than he, the adjunct than the principal.
 What bootéd scattered units? — here a mind
 And there, which might repay his own to find,
 And stamp, and use? — a few, howe'er august,
 260 If all the rest were grovelling in the dust?
 No: first a mighty equilibrium, sure,
 Should he establish, privilege procure
 For all, the few had long possessed! He felt
 An error, an exceeding error melt:
 While he was occupied with Mantuan chants,
 Behoved him think of men, and take their wants, *and rights hitherto
 ignored by him,*
 Such as he now distinguished every side,
 As his own want which might be satisfied, —
 And, after that, think of rare qualities
 270 Of his own soul demanding exercise.
 It followed naturally, through no claim
 On their part, which made virtue of the aim
 At serving them, on his, — that, past retrieve,
 He felt now in their toils, theirs, — nor could leave
 Wonder how, in the eagerness to rule,
 Impress his will on mankind, he (the fool!)
 Had never even entertained the thought

af ansigtsudtryk, nødt til at samle op, holde udfoldet
til almindelig brug, mens hun vandrer gennem verden,
en sølle rest af et udslidt smil, der er beregnet
240 til blot at gøre tjeneste en festaften. Medens skare
efter skare således rejste sig foran Sordello — *men en ting,
der har sit
 eget liv.*
(skarer som på ingen måder brød ind for at diskutere,
langt mindre strides om, livets glæder med én, der var
beskæftiget med at misunde dem — eller der dvælede,
hvis der var noget de nød, noget udefinerligt
i ethvert blik og tonefald, i munterhed så vel
som i sorg, der straks gjorde ham i stand til, ved deres
gode eller dårlige tilstand, at vurdere resultatet) —
vendte gamle erindringer tilbage med fornyet virkning;
250 og, før han anede det, hang den nye krop ved,
menneskeheden og han var virkelig smeltet sammen,
dette nye selv syntes utålmodig efter at blive brugt
af ham, men på en ganske anden måde,
end den han havde regnet med; underligt nok
var de for meget under ham, mere under trældomsåg
end han, de underordnede mere end herren.*
Hvad gavnede spredte enheder? — en ånd her og en der,†
som kunne lønne hans egen, ved at han kunne finde,
præge og bruge dem? — nogle få, uanset hvor ophøjede,
260 hvis hele resten krøb i støvet?
Nej! en mægtig ligevægt skulle først oprettes, var
han sikker på, skaffe privilegier for alle,
som de få længe havde ejet. Han følte at en
vildfarelse, en overordentlig vildfarelse forsvandt; —
mens han var beskæftiget med mantuanske sange, *med rettigheder
han hidtil
 har ignoreret,*
påhvilede det ham at tænke på folk, opfatte deres nød,
sådan nød som han nu skelnede på alle sider,
som sin egen nød, der kunne tilfredsstilles, —
og kun derefter tænke på sin egen sjæls
270 sjældne evner, der krævede at blive øvet.
Det fulgte ganske naturligt — da de, for deres del, ikke gjorde noget
krav gældende, hvilket, for hans del, ville have gjort hans ønske om
at tjene dem til en dyd — at han nu uigenkaldeligt
føjte sig fanget i deres snare, deres — kunne ikke nu
undgå at spekulere over hvordan han, i sin iver efter at herske,
og præge menneskeheden med sin vilje,
han (tåben!), end ikke havde skænket det en tanke,

* underordnede ... herren: Menneskeheden (kroppen) var mere træl bunden på grund af fattigdom og undertrykkelse, end Sordello (dens sjæl og herre) var ved at mangle den styrke, erfaring med verden giver (Longman).

†.enheder: fortræffelige ånder, personer.

That this his last arrangement might be fraught
 With incidental good to them as well,
 280 And that mankind's delight would help to swell
 His own. So, if he sighed, as formerly
 Because the merry time of life must fleet,
 'T was deeplier now, — for could the crowds repeat
 Their poor experiences? His hand that shook
 Was twice to be deplored. "The Legate, look!
 With eyes, like fresh-blown thrush-eggs on a thread,
 Faint-blue and loosely floating in his head,
 Large tongue, moist open mouth; and this long while
 That owner of the idiotic smile
 290 Serves them!"

He fortunately saw in time
 His fault however, and since the office prime
 Includes the secondary — best accept
 Both offices; Taurello, its adept,
 Could teach him the preparatory one,
 And how to do what he had fancied done
 Long previously, ere take the greater task,
 How render first these people happy? Ask
 The people's friends: for there must be one good,
 One way to it — the Cause! — he understood
 300 The meaning now of Palma; why the jar
 Else, the ado, the trouble wide and far
 Of Guelfs and Ghibellins, the Lombard hope
 And Rome's despair? — 'twixt Emperor and Pope
 The confused shifting sort of Eden tale —
 Hardihood still recurring, still to fail —
 That foreign interloping fiend, this free
 And native overbrooding deity:
 Yet a dire fascination o'er the palms
 The Kaiser ruined, troubling even the calms
 310 Of paradise; or, on the other hand,
 The Pontiff, as the Kaisers understand,
 One snake-like cursed of God to love the ground,
 Whose heavy length breaks in the noon profound

*— a fault he is now
 anxious to repair,*

at dette hans seneste arrangement kunne være fyldt med
 lejlighedsvis godt for dem så vel som for ham, *
 280 og at menneskenes lykke kunne hjælpe med til at forøge
 hans egen. Så hvis han sukkede, som han engang
 gjorde over livets lystige tids flygtighed, †
 så var det dybere nu — thi kunne mængden
 gentage deres fattige oplevelser? Hans hånd, der rystede, ‡
 var dobbelt at beklage. „Gesandten, se! §
 med øjne som friskudsugede drosselæg på en tråd,
 matblå øjne der løseligt flyder rundt i hans hoved,
 stor tunge, fugtig åben mund; og i denne lange tid har
 ejeren af dette idiotiske smil
 290 tjent dem.”

Imidlertid indså han heldigvis
 sin fejl i tide, og da hovedopgaven indbefatter
 den underordnede, var det bedst at acceptere
 begge opgaver; Taurello, eksperten her,
 kunne lære ham den forberedende øvelse og hvordan,
 han kunne udføre, hvad han havde forestillet sig gjort
 for lang tid siden, (før han giver sig i kast med den største opgave), **
 nemlig hvordan man først gør disse folk lykkelige? Spørg
 folkets venner, for der måtte være én god vej ††
 til det — til Sagen! — han forstod nu
 300 hvad Palma havde ment; hvorfor ellers larmen,
 postyret, bryderierne videnom mellem
 guelfere og gibellinere, Lombardiets håb
 og Roms fortvivlelse? — mellem Kejser og Pave
 den forvirrende skiftende fortælling om Edens Have —
 den stadig tilbagevende dristighed, der vedvarende slår fejl —
 den fremmede djævels indgreb, denne frie
 og oprindelige guddom der rugede over dem;
 dog lå der en sørgelig fortryllelse over palmerne,
 som Kejseren ødelagde, idet han forulempede selv
 310 paradiset ro; eller på den anden side
 Ypperstepræsten, sådan som kejserne ser ham,
 en slangeagtig én, forbandet af Gud til at elske jorden,
 hvis svære længde i middagens dyb knækker

*en fejl han nu
 er ivrig efter
 at rette,*

* seneste arrangement: at gøre de fattige og lidendendes sag til sin.

† som ... flygtighed: som han gjorde det i bog 3, l. 93.

‡ mængden ... oplevelser: igen se ham, som han var, dengang han var toubadourernes konge i Mantua (Duff).— Hans ... rystede: hans fysiske svaghed er dobbelt at beklage, hvis han skal kæmpe for sin sag.

§ Gesandten: pavens gesandt Montelungo.

** største opgave: at gøre sig selv lykkelig (Clarendon) eller 'selv-åbenbaring' (Longman), men det kan han ikke blive eller opnå uden at folket er lykkeligt.

†† folkets venner: i sin naivitet er Sordello overbevist om, at kejseren og paven, Azzo og Taurello kæmper for folkets sag (Whyte).

Some saving tree — which needs the Kaiser, dressed
 As the dislodging angel of that pest:
 Yet flames that pest bedropped, flat head, full fold,
 With coruscating dower of dyes. "Behold *since he apprehends*
 The secret, so to speak, and master-spring *its full extent,*
 O' the contest! — which of the two Powers shall bring
 320 Men good, perchance the most good: ay, it may
 Be that!—the question, which best knows the way."
 And hereupon Count Mainard strutted past
 Out of San Pietro; never seemed the last
 Of archers, slingers: and our friend began
 To recollect strange modes of serving man —
 Arbalist, catapult, brake, manganel,
 And more. "This way of theirs may, — who can tell? —
 Need perfecting," said he: "let all be solved
 At once! Taurello 't is, the task devolved
 330 On late: confront Taurello!"
 And at last
 He did confront him. Scarce an hour had past
 When forth Sordello came, older by years
 Than at his entry. Unexampled fears
 Oppressed him, and he staggered off, blind, mute
 And deaf, like some fresh-mutilated brute,
 Into Ferrara — not the empty town
 That morning witnessed: he went up and down
 Streets whence the veil had been stripped shred by shred,
 So that, in place of huddling with their dead
 340 Indoors, to answer Salinguerra's ends,
 Townsfolk make shift to crawl forth, sit like friends
 With any one. A woman gave him choice
 Of her two daughters, the infantile voice
 Or the dimpled knee, for half a chain, his throat
 Was clasped with; but an archer knew the coat —
 Its blue cross and eight lilies, — bade beware
 One dogging him in concert with the pair
 Though thrumming on the sleeve that hid his knife.
 Night set in early, autumn dews were rife,
 350 They kindled great fires while the Leaguers' mass

et eller andet frelsende træ — der har brug for Kejseren,
 klædt ud som denne pests fordrivende engel.*
 Dog flammer denne pest, overdryppet på sit flade hoved og
 på alle sine folder med en funkende medgift af farver. *eftersom han
 forstår dets
 fulde omfang,*

[Sor:] „Se, så at sige, styrkeprøvens hemmeligheden og
 mesterspring! — om hvilken af de to magter, der skal bringe
 320 det gode til folket, måske mest af det gode. Ja, det kan være,
 det er dét — et spørgsmål om, hvem der bedst kender vejen.”†

Og herpå spankulerede grev Mainard forbi
 ud af San Pietropaladset; der syntes ingen ende på
 bueskytter, slyngkastere, og vor ven begyndte‡
 at genkalde sig sælsomme måder at tjene mennesket på —
 store armbrøster, katapulter, blider, kastemaskiner
 og mere. „Dette er deres fremgangsmåde — hvem ved? — den har
 måske behov for at blive gjort fuldkommen,” sagde han, „lad straks
 alt blive opklaret. Det er Taurello, hvervet er overdraget til
 330 for nylic: nu dristigt til Taurello!”

Og endelig
 stod han over for ham. En time var næppe gået§
 før Sordello kom ud, ældre af år end
 da han gik ind. Hidtil ukendt angst**
 knugede ham, og han vaklede, — lig et eller andet
 netop-lemlæstet dyr — bort, blind, stum, døv
 ind i Ferrara — det var ikke den tomme by,
 der denne morgen var vidne. Han vandrede op og ned
 af gader, hvorfra sløret var revet bort trævl for trævl,
 således, at i stedet for at trykke sig sammen med deres døde
 340 inden døre, for at opfylde Salinguerras ønsker,
 havde byboerne lige klaret at kravle frem og sidde venskabeligt
 sammen med hvem som helst. En kvinde tilbød ham††
 en af sine døtre, hende med den barnlige stemme
 eller hende med smilehuller i knæene, for halvdelen af den kæde
 der hængte om han hals; men en bueskytte kendte kåben —
 dens blå kors og otte liljer — bad ham vogte sig for‡‡
 for en, der fulgte efter ham, sammen med parret,§§
 ved at tromme på sit ærme, der skjulte hans kniv.
 Natten kom tidligt, rig på efterårsdug,
 350 de tændte store bål, medens ligamedlemmerne holdt

* fordrivende engel: Kejseren forklædt som Gabriel — pest: satan, paven.

† ‘Hvilken af de to magter, kejserens eller pavens, kender bedst vejen til at gøre det gode for folket’.

‡ vor ven: Sordello.

§ ‘Palma er forklædt og giver sig ikke til kende for Salinguerra’ (SB).

** ældre ... ind: Sordello har fået et kursus i benhård realisme af Taurello.

†† hvem som helst: ‘de nytilkomne bragte mad og håb’ (SB).

‡‡ blå kors og otte liljer: Ezzelins våbenmærke. Sordello er forklædt som gibelliner, jf. bog 3; 545-7. —

§§ parret: de to døtre. — Bueskytten trommer på sit ærme, som advarsel.

Began at every carroch: he must pass
 Between the kneeling people. Presently
 The carroch of Verona caught his eye
 With purple trappings; silently he bent
 Over its fire, when voices violent
 Began, "Affirm not whom the youth was like
 That struck me from the porch: I did not strike
 Again: I too have chestnut hair; my kin
 Hate Azzo and stand up for Ecelin.

*and would fain have
 helped some way.*

360 Here, minstrel, drive bad thoughts away! Sing! Take
 My glove for guerdon!" And for that man's sake
 He turned: "A song of Eglamor's!" — scarce named,
 When, "Our Sordello's rather!" — all exclaimed;
 "Is not Sordello famousest for rhyme?"
 He had been happy to deny, this time, —
 Profess as heretofore the aching head
 And failing heart, — suspect that in his stead
 Some true Apollo had the charge of them,
 Was champion to reward or to condemn,
 370 So his intolerable risk might shift
 Or share itself; but Naddo's precious gift
 Of gifts, he owned, be certain! At the close —
 "I made that," said he to a youth who rose
 As if to hear: 't was Palma through the band
 Conducted him in silence by her hand.

*But Salinguerra is
 also pre-occupied;*

Back now for Salinguerra. Tito of Trent
 Gave place to Palma and her friend, who went
 In turn at Montelungo's visit: one
 After the other were they come and gone, —
 380 These spokesmen for the Kaiser and the Pope,
 This incarnation of the People's hope,
 Sordello, — all the say of each was said;
 And Salinguerra sat, — himself instead
 Of these to talk with, lingered musing yet.
 'T was a drear vast presence-chamber roughly set
 In order for the morning's use; full face,
 The Kaiser's ominous sign-mark had first place,
 The crowned grim twy-necked eagle, coarsely-blackened
 With ochre on the naked wall; nor lacked
 390 Romano's green and yellow either side;
 But the new token Tito brought had tried
 The Legate's patience — nay, if Palma knew

- messe ved statskærrerne; han måtte passere forbi mellem
de knælende mennesker. Lidt efter *og ville gerne
have hjulpet.*
- øjnede han Veronas statskærrer med
dens purpurfarvede prydelser; han bøjede sig*
tavst over dens ild, da der pludselig hørtes høje kraftige
stemmer: „Sig ikke hvem den yngling var,
der slog mig foran porten, jeg slog ikke
igen, Jeg har også kastaniebrunt hår; mine slægtninge
hader Azzo og stiller op for Ezzelin.
- 360 Her, mindesanger, driv de onde tanker på flugt, Syng! Tag
min handske som belønning!” Og for denne mands skyld
vendte han sig: „En af Eglamors sange? — dette er næppe nævnt,
da: „Heller en af vor Sordellos!” — udbrød alle;
„er Sordello ikke den mest berømte til vers?”
Han ville helst have undslået sig, denne gang —
foregive som tidligere hovedpine
og svagt hjerte — idet han nærrede mistanke om,
at en virkelig Apollon, i stedet for ham, her var skytsånden,
var deres mester, som de kunne belønne eller fordømme,
- 370 så den utålelige risiko han ville løbe kunne fjernes†
eller splittes op; men Naddos dyrebare gavernes gave‡
ejede han, det var sikkert! Da den var færdig — *Men Salinguerra
er også optaget;*
„Jeg lavede den,” sagde han til en yngling, der rejste
sig som for at lytte: det var Palma, der tavs
ved hånden førte ham gennem gruppen.
- Nu tilbage til Salinguerra. Tito fra Trento
gav plads for Palma og hendes ven, som til gengæld
veg pladsen for Montelungos besøg. En
efter en var de kommet og gået —
- 380 disse talsmænd for kejseren og paven,
og denne legemliggørelse af folkets håb,
Sordello — alle havde sagt, hvad de havde at sige;
og Salinguerra sad nu — med sig selv at tale med
i stedet for disse, i dvælende eftertanke.
Det var et trist vældigt audiensværelse, løseligt
bragt i orden til morgenens brug; over for ham
hang kejserens ildevarslende magtsymbol i midten,
den kronede grumt udseende dobbelthalsede ørn, plumpt
malet med mørk okker på den nøgne væg; Romanos
- 390 grønne og gule våbenskjold på hver side manglede heller ikke;
men det nye hæderstegn Tito havde medbragt ville have
sat gesandtens tålmodighed på prøve — ja, havde Palma blot vidst,

* bøjede sig: Verona er medlem af Ligaen, derfor bøjer Sordello sig for ilden.

† den utålelige risiko: at synge som han gjorde, før han forlod Mantua (Longman).

‡ gavernes gave: jf. bog 2; 501.

What Salinguerra almost meant to do
 Until the sight of her restored his lip
 A certain half-smile, three months' chieftainship
 Had banished! Afterward, the Legate found
 No change in him, nor asked what badge he wound
 And unwound carelessly. Now sat the Chief
 Silent as when our couple left, whose brief
 400 Encounter wrought so opportune effect
 In thoughts he summoned not, nor would reject,
 Though time 't was now if ever, to pause — fix
 On any sort of ending; wiles and tricks
 Exhausted, judge! his charge, the crazy town,
 Just managed to be hindered crashing down —
 His last sound troops ranged — care observed to post
 His best of the maimed soldiers innermost—
 So much was plain enough, but somehow struck
 Him not before. And now with this strange luck
 410 Of Tito's news, rewarding his address
 So well, what thought he of? — how the success
 With Friedrich's rescript there would either hush
 Old Ecelin's scruples, bring the manly flush
 To his young son's white cheek, or, last, exempt
 Himself from telling what there was to tempt?
 No: that this minstrel was Romano's last
 Servant — himself the first! Could he contrast
 The whole! — that minstrel's thirty years just spent
 In doing naught, their notablest event
 420 This morning's journey hither, as I told —
 Who yet was lean, outworn and really old,
 A stammering awkward man that scarce dared raise
 His eye before the magisterial gaze —
 And Salinguerra with his fears and hopes
 Of sixty years, his Emperors and Popes,
 Cares and contrivances, yet, you would say,
 'T was a youth nonchalantly looked away
 Through the embrasure northward o'er the sick

*resembling Sordello
in nothing else.*

hvad Salinguerra næsten havde tænkt sig at gøre,
 indtil synet af hende havde bragt det lille smil tilbage
 til hans læber som tre måneders høvdingeværdighed
 havde bortjaget. Da gesandten bagefter indfandt sig, fandt han
 ikke Salinguerra forandret, spurgte heller ikke hvad det var for et*
 hæderstegn han pillede skødesløst ved. Nu sad høvdingen
 tavs, som da vort par var gået, hvis korte tilfældige
 400 møde fremkaldte så betimelig en virkning på tanker,
 han ikke selv opfordrede, men heller ikke ville afvise,
 skønt nu var øjeblikket, hvis nogensinde, til at standse — beslutte
 sig for en hvilken som helst afslutning; list og kneb var udtømte,
 sandt nok! Hans plejebarn, den faldefærdige by — han havde
 lige netop magtet at forhindre den i at falde sammen — havde
 stillet sine sidste uskadte tropper i række— været omhyggelig
 med at postere de bedste af hans lemlæstede soldater inderst
 — alt dette var indlysende nok, men var på en måde ikke faldet
 ham ind før. Og nu dette ejendommelige held, som
 410 Titos efterretning var, der belønnede hans dygtighed
 så godt, hvad tænkte han på? — hvordan dette kejserlige edikt,
 ifald han accepterede det, enten ville tysse gamle Ezzelins
 betænkeligheder eller bringe den mandige rødmen
 frem på hans unge søns kind, eller, som det sidste, fritage[†]
 ham fra at fortælle, hvad der var til at friste?[‡]
 Nej! at denne troubadour var Romanos mindst[§]
 betydningsfulde tjener — og han selv den mest; hvis han så sig selv
 som en modsætning til det hele — hin troubadour, der havde brugt
 tredive år på intet at gøre, hvis mest bemærkelsesværdige handling
 420 var denne morgens rejse hertil, som jeg fortalte — **
 som endog var mager, udslidt og egentlig gammel,
 en stammende kejtet mand, der næppe vovede
 at løfte blikke foran øvrighedens stirren —
 og så Salinguerra med en tresåriges ængstelser og håb,
 hans kejsere og paver, bekymringer og påfund,
 og dog, ville man sige, var det en ung mand
 der skødesløst så væk og kigge ud af vinduet
 mod nord hen over de sygelige

*det eneste
 han har
 felles med
 Sordello.*

*: hæderstegn: hæderstegnet, emblemet var symbolet på det medfølgende kejserlige edikt, der udnævnte Salinguerra, eller en kandidat efter Salinguerras forslag, til kejserens statholder som overhoved for gibellinernes parti i Lombardiet. På denne måde kunne kejseren bringe Lombardiet under sit direkte herredømme, men Palmas besøg erindrer ham om hans gamle forpligtelse over for Romanofamilien, og Salinguerra er således uforandret i sit væsen som tjenende ånd, derfor bliver pavens gesandt ikke mistænksom med hensyn til Taurellos sande intentioner.

[†] tysse ... Ezzelins betænkeligheder: så han dermed ville vende tilbage, — unge søn: Ezzelin III.

[‡] friste: nemlig emblemet, som kejserens statholder i Lombardiet

[§] 'Nej! han tænkte på, at denne troubadour var Romanos ...', svaret på spørgsmålet i l. 411.

** som jeg fortalte: som Browning eller digteren fortalte.

430 Expostulating trees — so agile, quick
 And graceful turned the head on the broad chest
 Encased in pliant steel, his constant vest,
 Whence split the sun off in a spray of fire
 Across the room; and, loosened of its tire
 Of steel, that head let breathe the comely brown
 Large massive locks discoloured as if a crown
 Encircled them, so frayed the basnet where
 A sharp white line divided clean the hair;
 Glossy above, glossy below, it swept
 440 Curling and fine about a brow thus kept
 Calm, laid coat upon coat, marble and sound:
 This was the mystic mark the Tuscan found,
 Mused of, turned over books about. Square-faced,
 No lion more; two vivid eyes, enchased
 In hollows filled with many a shade and streak
 Settling from the bold nose and bearded cheek.
 Nor might the half-smile reach them that deformed
 A lip supremely perfect else — unwarmed,
 Unwidened, less or more; indifferent
 Whether on trees or men his thoughts were bent,
 450 Thoughts rarely, after all, in trim and train
 As now a period was fulfilled again:
 Of such, a series made his life, compressed
 In each, one story serving for the rest —
 How his life-streams rolling arrived at last
 At the barrier, whence, were it once overpast,
 They would emerge, a river to the end,—
 Gathered themselves up, paused, bade fate befriend,
 Took the leap, hung a minute at the height,
 Then fell back to oblivion infinite:
 460 Therefore he smiled. Beyond stretched garden-grounds
 Where late the adversary, breaking bounds,
 Had gained him an occasion, That above,
 That eagle, testified he could improve
 Effectually. The Kaiser's symbol lay
 Beside his rescript, a new badge by way
 Of baldric; while, — another thing that marred
 Alike emprise, achievement and reward,—
 Ecelin's missive was conspicuous too.
 What past life did those flying thoughts pursue?
 470 As his, few names in Mantua half so old;

*How he was made
in body and spirit,*

*and what had been
his career of old.*

og misligholdte træer — så adræt, hurtigt
 430 og yndefuldt drejede hovedet sig på det brede bryst,
 indpakket i smidigt stål, en trøje han altid gik med,
 hvorfra solen afspaltede sig i et sprøjt af ild
 tværs gennem rummet; og befriet for dets hovedbeklædning
 af stål, lod dette hoved de pæne store tætte
 brune lokker ånde, lokker der var affarvet som om en krone
 omsluttede dem, således havde jernhuen slidt, der hvor
 en skarpe hvide linje helt havde skilte håret ad;
 nu skinnede det over og skinnende under, det strakte sig
 krøllende og fint hen over en pande således holdt
 440 rolig, lagde lag på lag, marmoragtigt og ordentligt.
 Dette var det mystiske kendetegn som toskaneren fandt,*
 grublede over, søgte efter i bøger. Et firkantet ansigt,
 ikke længere en løve; to levende øjne, indlagt
 i hulninger med mange skygger og streger
 der bredte sig fra den dristige næse og den skæggede kind.
 Heller ikke kunne det lille smil, som forvrængede en læbe,
 ellers yderst fuldkommen, nå dem — uden varme,[†]
 uudvidede, mere eller mindre; ligegyldigt om
 hans tanker var rettet mod træer eller mænd,
 450 dog sjældent tanker, trods alt, i ordnet rækkefølge,
 eftersom en periode nu atter var afsluttet.
 Af sådanne perioder bestod hans liv, sammentrængt
 i hver var en fortælling, der gjorde fyldest for resten;
 hvordan hans rullende livsstrømme til sidst nåede
 en barriere — hvorfra, blev den endelig overskredet,
 de ville dukke frem som en flod til slut —
 samlede sig der, tøvede, bad om skæbnens velvilje,
 tog springet, hang et øjeblik højt oppe i luften,
 faldt så tilbage til uendelige glemsel:
 460 derfor smilede han. Bagved strakte haven sig, hvor
 fornyelig modstanderne, idet de brød gennem grænserne,
 havde spillet ham en fordel i hænde, som Det der oppe,
 Denne ørn, bevidnede, at han til fulde kunne
 udnytte. Kejserens symbol, det nye hæderstegn
 der havde form af en skrårem, lå ved siden af,
 kejserens edikt; medens — noget andet som i lige grad
 ødelagde vovestykket, udførelsen og belønningen —
 Ezzelins brev ligeledes lå synligt.
 Hine flyvende tanker hvilket hittidigt liv forfulgte de?
 470 Få navne i Mantua var halvt så gamle som hans;

*Hvordan han
var af krop
og ånd,*

og hvilken

* Adelaide med sine okkulte evner skulle efter sigende være på udkig efter en mand med dette udseende.

[†] nå dem: hans øjne l. 443.

But at Ferrara, where his sires enrolled
 It latterly, the Adelardi spared
 No pains to rival them: both factions shared
 Ferrara, so that, counted out, 't would yield
 A product very like the city's shield,
 Half black and white, or Ghibellin and Guelf
 As after Salinguerra styled himself
 And Este, who, till Marchesalla died,
 (Last of the Adelardi) — never tried
 480 His fortune there: with Marchesalla's child
 Would pass — could Blacks and Whites be reconciled,
 And young Taurello wed Linguetta, — wealth
 And sway to a sole grasp. Each treats by stealth
 Already: when the Guelfs, the Ravennese
 Arrive, assault the Pietro quarter, seize
 Linguetta, and are gone! Men's first dismay
 Abated somewhat, hurries down, to lay
 The after indignation, Boniface,
 This Richard's father. "Learn the full disgrace
 490 Averted, ere you blame us Guelfs, who rate
 Your Salinguerra, your sole potentate
 That might have been, 'mongst Este's valvassors —
 Ay, Azzo's — who, not privy to, abhors
 Our step; but we were zealous." Azzo 's then
 To do with! Straight a meeting of old men:
 "Old Salinguerra dead, his heir a boy,
 What if we change our ruler and decoy
 The Lombard Eagle of the azure sphere
 With Italy to build in, fix him here,
 500 Settle the city's troubles in a trice?
 For private wrong, let public good suffice!"
 In fine, young Salinguerra's stanchest friends
 Talked of the townsmen making him amends,
 Gave him a goshawk, and affirmed there was
 Rare sport, one morning, over the green grass
 A mile or so. He sauntered through the plain,
 Was restless, fell to thinking, turned again
 In time for Azzo's entry with the bride;
 Count Boniface rode smirking at their side;

*The original check
to his fortunes,*

men i Ferrara hvor hans herrer for nylig indrullerede
 det, sparede Alardi'erne ingen anstrengelser for at
 gøre dem rangen stridig. Begge fraktioner delte
 Ferrara, således at resultatet, når gongongen lyd,
 i høj grad ville ligne byens våbenskjold,
 halvt sort og halvt hvidt eller gibelliner og guelfer,
 som Salinguerra sidenhen kaldte sig selv
 og Este, der indtil Marchesalla døde,^{*}
 (den sidste Adelardi) aldrig prøvede[†]
 480 lykken dér. Med Marchesallas barn ville —[‡]
 hvis Sort og Hvid kunne forenes,
 og unge Taurello blev gift med Linguetta — rigdom
 og magt være holdt i samme greb. Begge forhandler
 allerede hemmeligt; da en trup guelfere fra Ravenna
 ankommer, angriber Pietrokvarteret, griber
 Linguetta og er borte! Da folks første forskrækkelse er
 aftaget noget, skynder Bonifatius,
 vor Richards far, sig derned for at dæmpe den
 efterfølgende harme: „Lær først om den dybe vanære,
 490 der er undgået, før I dadler os guelfere, der regner
 jeres Salinguerra, jeres eneste fyrste, som én
 der kunne have været en af Estes vasaller —
 ja, vasal af Azzo — der er uvidende om vort skridt
 og afskyr det; men vi var nidkære.” Det er således Azzo,
 man har at gøre med. Gamle mænd holder straks et møde:
 „Gamle Salinguerra er død, hans arving er blot en dreng,
 hvad om vi udskifter vor hersker og lokker
 Den lombardiske Ørn af den azurblå himmel[§]
 med hele Italien til at bygge i, til at slå sig ned her,
 500 og ordne byens vanskeligheder i en håndevending?
 Forurettes menigmand, da lad en offentlig ydelse være nok.”
 Kort fortalt, unge Salinguerras mest trofaste venner
 talte om at byfolkene ville give ham oprejsning;
 han fik en duehøg, og de bekræftigede at en fortræffelig
 jagt ville finde sted en morgen, en mil eller så,^{**}
 hen over det grønne græs. Han drev omkring på sletten,
 var hvileløs, begyndte at overveje, vendte tilbage
 tids nok til at se Azzo ankomme med sin brud;
 grev Bonifatius red smiskende ved deres side.

*hans karriere
 indtil nu.*

*Det oprindelige
 slag mod
 hans lykke,*

* Salinguerra ,, Este: her er vi gået en generation tilbage. Det drejer sig om Taurellos far og Azzo VII's far Azzo VI.

† aldrig prøvede lykken der: Huset Este, Azzo VI, havde ikke tidlige søgt at få magt i Ferrara, men får det, som det snart fremgår, via sit ægteskab med Linguetta.

‡ Ll. 480-94, Marchesallas ... nidkære: se i noterne under *Huset Adelardi*.

§ Lombardiske ørn: Azzo VI. — af den azurblå himmel: Esternes våbenskjold.

** mil: en engelsk mil eller en italiensk mil, thi hvem ved i dag hvad en fjerdingvej er?

510 "She brings him half Ferrara," whispers flew,
 "And all Ancona! If the stripling knew!"
 Anon the stripling was in Sicily
 Where Heinrich ruled in right of Constance; he
 Was gracious nor his guest incapable;
 Each understood the other. So it fell,
 One Spring, when Azzo, thoroughly at ease,
 Had near forgotten by what precise degrees
 He crept at first to such a downy seat,
 The Count trudged over in a special heat
 520 To bid him of God's love dislodge from each
 Of Salinguerra's palaces, — a breach
 Might yawn else, not so readily to shut,
 For who was just arrived at Mantua but
 The youngster, sword on thigh and tuft on chin,
 With tokens for Celano, Ecelin,
 Pistore, and the like! Next news, — no whit
 Do any of Ferrara's domes befit
 His wife of Heinrich's very blood: a band
 Of foreigners assemble, understand
 530 Garden-constructing, level and surround,
 Build up and bury in. A last news crowned
 The consternation: since his infant's birth,
 He only waits they end his wondrous girth
 Of trees that link San Pietro with Tomà,
 To visit us. When, as its Podestà
 Ecelin, at Vicenza, called his friend
 Taurello thither, what could be their end
 But to restore the Ghibellins' late Head,
 The Kaiser helping? He with most to dread
 540 From vengeance and reprisal, Azzo, there
 With Boniface beforehand, as aware
 Of plots in progress, gave alarm, expelled
 Both plotters: but the Guelfs in triumph yelled
 Too hastily. The burning and the flight,
 And how Taurello, occupied that night
 With Ecelin, lost wife and son, I told:
 — Not how he bore the blow, retained his hold,

*which he was in
 the way to retrieve,*

510 „Hun bringer ham halvdelen af Ferrara,” hviskedes der.
 „og hele Ancona! Hvis grønskollingen bare vidste det!”*
 Omgående tog grønskollingen til Sicilien,
 hvor Henrik styrede i kraft Constanzas ret; han[†]
 var nådig og hans gæst var ikke uduelig;
 de forstod hinanden. Derfor skete det
 et forår, da Azzo, helt igennem tilfreds,
 næsten havde glemt, hvordan det helt præcist var,
 han først havde listet sig til et sådant blødt sæde,
 at greven særdeles ophidset traskede over til ham
 520 for at bede ham for Guds kærligheds skyld fjerne sig
 fra hvert af Salinguerras paladser — et brud kunne
 ellers gabe, der ikke var så let at lukke,
 thi hvem var netop ankommet til Mantua andre
 end knægten, sværd ved siden og dun på kinden,
 med insignier til Celano, Ezzelin,[‡]
 Pictore og lignende. Næste nyheder — ingen af
 Ferraras bygninger passer hans kone
 af selve Henriks blod, en tøddele. En gruppe
 udlændinge samler sig, forstår sig
 530 på at anlægge haver, jævner og omkranser,
 bygger op og graver ned. Til sidst kronede nyheder
 bestyrtelsen. Siden hans barns fødsel venter han
 kun på, at de skal færdiggøre den underfulde gjord af træer,
 der forbinder San Pietropaladset med Tomåbastionen,[§]
 så han kan tage til Ferrara. Da Ezzelin,^{**}
 borgmesteren i Vicenza, kaldte sin ven
 Taurello til sig, hvad andet kunne deres mål være
 end at genindsætte gibellinernes nylige leder
 med kejserens hjælp? Azzo, han som mest måtte frygte
 540 hævn og gengældelse, slog alarm sammen med
 Bonifatius, der i forvejen var klar over, at der var
 sammensværgelser på vej, og fordrev
 begge de sammensvorne; men guelferne råbte
 for tidligt i triumf. Branden og flugten
 og hvordan Taurello, fuldt optaget denne nat
 af Ezzelin, mistede kone og barn, har jeg fortalt,^{††}
 — men ikke hvordan han bar slaget, fastholdt sit greb,

*som han nu
 på en måde
 søgte
 genrejsning
 for,*

* Ancora: et landskab der syd for Ferrara.

[†] Henrik VI (1190-97) og hans kone Constanza, hvis afdøde nevø havde været konge af Sicilien.

[‡] insignierne: fra kejseren Henrik IV — Celano: magtfulde grever i Ancora, Ezzelin er Ezzelin II, munken; Pictore var biskop i Vicenza.

[§] Tomåbastionen: hvor den unge Richard (vor Richard) senere i 1224 blev indespærret.

^{**} Ferrara: Salinguerra befinder sig i Mantua, bygningen af paladset foregår i Ferrara. — Ezzelin: Ezzelin II, munken.

^{††} har jeg fortalt: bog 2; 322-39. Årstallet er 1194. Se også Noter: *Fordrivelsen fra Vicenza*.

Got friends safe through, left enemies the worst
 O' the fray, and hardly seemed to care at first:
 550 But afterward men heard not constantly
 Of Salinguerra's House so sure to be!
 Though Azzo simply gained by the event
 A shifting of his plagues — the first, content
 To fall behind the second and estrange
 So far his nature, suffer such a change
 That in Romano sought he wife and child
 And for Romano's sake seemed reconciled
 To losing individual life, which shrunk
 As the other prospered — mortised in his trunk;
 560 Like a dwarf palm which wanton Arabs foil
 Of bearing its own proper wine and oil,
 By grafting into it the stranger-vine,
 Which sucks its heart out, sly and serpentine,
 Till forth one vine-palm feathers to the root,
 And red drops moisten the insipid fruit.
 Once Adelaide set on, — the subtle mate
 Of the weak soldier, urged to emulate
 The Church's valiant women deed for deed,
 And paragon her namesake, win the meed
 570 O' the great Matilda, — soon they overbore
 The rest of Lombardy, — not as before
 By an instinctive truculence, but patched
 The Kaiser's strategy until it matched
 The Pontiff's, sought old ends by novel means.
 "Only, why is it Salinguerra screens
 Himself behind Romano? — him we bade
 Enjoy our shine i' the front, not seek the shade!"
 — Asked Heinrich, somewhat of the tardiest
 To comprehend. Nor Philip acquiesced
 580 At once in the arrangement; reasoned, plied
 His friend with offers of another bride,
 A statelier function — fruitlessly: 't was plain
 Taurello through some weakness must remain
 Obscure. And Otho, free to judge of both,
 — Ecelin the unready, harsh and loth,
 And this more plausible and facile wight
 With every point a-sparkle — chose the right,

*He sank into a
secondary personage,*

fik venner frelst igennem, overlod fjenderne til det værste af
 kampen og syntes næppe at bekymre sig om det i begyndelsen.
 550 Men bagefter hørte folk ikke til stadighed om,
 at Salinguerras Hus var så sikker på at bestå.
 Skønt Azzo ikke vandt andet ved begivenheden
 end et skifte i sine plager — så var den første, tilfreds med
 at falde bag den anden og så vidt fjerne sig fra*
 sin egen natur, tåle en sådan forandring,
 at han søgte kone og barn hos Romano, at han
 for Romanos skyld syntes at forsone sig med
 at miste det individuelle liv, som skrumpede, medens
 den anden havde fremgang — indtappet i sin stamme;
 560 ligesom en dværgpalme, hensynsløse arabere narrer
 fra at bære sin egen vin og olie ved at pode
 den på en fremmed vinstok, som suger
 dens hjerte ud, snedig og forræderisk,
 indtil denne ene vinpalme slår rod
 og røde dråber fugter den flove frugt.
 Når først Adelaide gik i gang — den svage soldats
 skarpsindige ægtefælle, der stræbte efter
 at efterligne Kirkens tapre kvinder dåd for dåd
 og sammenligne sig med sin navne, vinde den store
 570 Mathildes belønning — så ville de snart
 underkue resten af Lombardiet — ikke som før
 ved en uvilkårlig stridbarhed, men ville bøde
 på kejserens strategi indtil den passede
 til pavens, søge gamle mål med nye midler.
 „Jamen, hvorfor dækker Salinguerra
 sig bag Romano? — ham vi bad stå forrest
 og nyde vor glans og ikke søge skyggen!”
 — Spurgte Henrik, i nogen grad den trægeste
 til at forstå. Filip indvilligede heller ikke†
 580 straks i arrangementet; anstillede betragtninger,
 forsynede sin ven med tilbud om andre brude,
 en mere anselig stilling — det var frugtesløst. Det var klart,
 at det var på grund af en eller anden svaghed, Taurello måtte
 forblive ubemærket. Og Otto, fri til at bedømme begge,
 — Ezzelin den rådvilde, hård og modvillig,
 og denne mere behagelige og elskværdige person
 med hvert punkt funklende — valgte den rette‡
 forundret over hvordan hans forgængere altid vendte,

*Han blev en
underordnet,*

* Skønt ... anden: Azzo skifter Salinguerra ud med Ezzelin. — den første: Salinguerra; den anden: Ezzelin.

† Henrik ... Filip: Henrik VI og Filip von Schwaben, tysk konge 1198-1208, der var yngste søn af Frederik I og bror til Henrik VI.

‡ den rette: Ezzelin II.

Admiring how his predecessors harped
 On the wrong man: "thus," quoth he, "wits are warped
 590 By outsides!" Carelessly, meanwhile, his life
 Suffered its many turns of peace and strife
 In many lands — you hardly could surprise
 The man; who shamed Sordello (recognize!)
 In this as much beside, that, unconcerned
 What qualities were natural or earned,
 With no ideal of graces, as they came
 He took them, singularly well the same —
 Speaking the Greek's own language, just because
 Your Greek eludes you, leave the least of flaws
 600 In contracts with him; while, since Arab lore
 Holds the stars' secret — take one trouble more
 And master it! 'Tis done, and now deter
 Who may the Tuscan, once Jove trined for her,
 From Friedrich's path! — Friedrich, whose pilgrimage
 The same man puts aside, whom he'll engage
 To leave next year John Brienne in the lurch,
 Come to Bassano, see Saint Francis' church
 And judge of Guido the Bolognian's piece
 Which, — lend Taurello credit, — rivals Greece —
 610 Angels, with aureoles like golden quoits
 Pitched home, applauding Ecelin's exploits.
 For elegance, he strung the angelot,
 Made rhymes thereto; for prowess, clove he not
 Tiso, last siege, from crest to crupper? Why
 Detail you thus a varied mastery
 But to show how Taurello, on the watch
 For men, to read their hearts and thereby catch
 Their capabilities and purposes,
 Displayed himself so far as displayed these:
 620 While our Sordello only cared to know
 About men as a means whereby he'd show
 Himself, and men had much or little worth
 According as they kept in or drew forth
 That self; the other's choicest instruments
 Surmised him shallow.

*with the appropriate
graces of such.*

Meantime, malcontents

tilbage til den forkerter mand: „Således,” sagde han, „bliver*
 590 intelligensen forkvaklet af udenforstående!” Imidlertid var han†
 ligeglad, og han levede sin omskiftelige tilværelse mellem
 fred og krig i mange lande — man kunne næppe overraske
 manden, der udskammede Sordello (erkend det!)
 i dette som i så meget andet, og som, uinteresseret
 i hvilke evner der var naturlige eller tillærte for ham
 og uden nogen idealdyder, tog dem
 som de kom, var de specielle så godt det samme —
 han taler grækerens eget sprog, blot fordi en græker
 undviger dig, hvis der er den mindste sprække i
 600 forhandlingerne med ham; og da den arabiske videnskab
 kender stjernernes hemmelighed — påtager han sig yderligere
 besværet med at mestre den. Dette er gjort, og afskræk nu
 toskaneren, hvem der kan, da hun så Jupiter stod gunstigt,‡
 fra at følge Frederiks sti. — Frederik, hvis pilgrimsfærd§
 han får skubbet til side, som han næste år vil
 overtale til at lade Johannes af Brienne i stikken,
 få ham til at komme til Bassano og se Skt. Frans' kirke
 og sige sin mening om Guido fra Bolognas maleri, der kan
 konkurrere — ros til Taurello derfor — med ethvert græsk —
 610 engle med glories som gyldne kasteringe
 omkring et mål, der priser Ezzelins bedrifter.**
 For smagfuldhedens skyld anslog han lutten,
 satte vers dertil; hvad styrke angik, kløvede han så ikke
 Tiso ved den sidste belejring fra hoved til livet? Hvorfor så
 detaljeret fortælle om de forskellige ting han beherskede,
 andet end for at vise hvordan Taurello — på udkig efter
 folk, hvis hjerter han kunne læse og derved fatte
 deres evner og hensigter — udstillede sig selv,
 for så vidt han kunne få mændene til selv at udstille sig.
 620 Medens vor Sordello udelukkende ønskede at vide
 noget om folk, som et middel han kunne bruge til at vise
 sit selv, og folk havde stor eller lille værdi,
 alt eftersom de fik dette selv til at blive inde eller
 komme frem; den andens mest udsøgte redskaber
 anså ham for overfladisk††

med en sådans
 passende
 underdanighed.

I mellemtiden aftog

* forgængere: Otto IV blev valgt til kejser efter Filips død i 1208. — mand: Salinguerra.

† han: Taurello; hvad Otto IV mener er ham ligegyldigt.

‡ stod gunstigt (*trined*): to planets stilling i dyrekredsen i en afstand af 120°, et gunstigt aspekt.

§ Frederik: Kejser Frederik II. — l. 607. ham: kejseren.

** Ezzelins bedrifter: Ezzelin I, stammeren. Han byggede kirken og tilegnede den Jomfru Maria af taknemmelighed over at være blevet frelst i et stormvejr til søs, da han vendte tilbage fra et korstog.

†† Ll. 623-5. alt ... overfladisk: Sordello viser kun sig selv, hvis folk beundrer ham; Taurellos mænd (hans udsøgte redskaber) anser ham for overfladisk.

Dropped off, town after town grew wiser. "How
 Change the world's face?" asked people; "as 't is now
 It has been, will be ever: very fine
 Subjecting things profane to things divine,
 630 In talk! This contumacy will fatigue
 The vigilance of Este and the League!
 The Ghibellins gain on us!" — as it happed.
 Old Azzo and old Boniface, entrapped
 By Ponte Alto, both in one month's space
 Slept at Verona: either left a brace
 Of sons — but, three years after, either's pair
 Lost Guglielm and Aldobrand its heir:
 Azzo remained and Richard — all the stay
 Of Este and Saint Boniface, at bay
 640 As 't were. Then, either Ecelin grew old
 Or his brain altered — not o' the proper mould
 For new appliances — his old palm-stock
 Endured no influx of strange strengths. He'd rock
 As in a drunkenness, or chuckle low
 As proud of the completeness of his woe,
 Then weep real tears; — now make some mad onslaught
 On Este, heedless of the lesson taught
 So painfully, — now cringe for peace, sue peace
 At price of past gain, bar of fresh increase
 650 To the fortunes of Romano. Up at last
 Rose Este, down Romano sank as fast.
 And men remarked these freaks of peace and war
 Happened while Salinguerra was afar:
 Whence every friend besought him, all in vain,
 To use his old adherent's wits again.
 Not he! — "who had advisers in his sons,
 Could plot himself, nor needed any one's
 Advice." 'T was Adelaide's remaining stanch
 Prevented his destruction root and branch
 660 Forthwith; but when she died, doom fell, for gay
 He made alliances, gave lands away
 To whom it pleased accept them, and withdrew
 Forever from the world. Taurello, who
 Was summoned to the convent, then refused

*But Ecelin, he set
in front, falling,*

utilfredsheden, by efter by blev klogere. „Hvordan
 forandre verdens udseende?” spurgte folk; „som den
 er nu, har den været og vil altid være. At det verdslige
 skal være underkastet det gejstlige, kan være udmærket
 630 at tale om. Denne ulydighed vil udmatte*
 Estes og Ligaens vagtsomhed.
 Gibellinerne vil hale ind på os!” — hvilket skete.
 Gamle Azzo og gamle Bonifatius blev fanget i en fælde
 ved Altobroen, begge sov ind i Verona efter†
 en måned. Hver af dem efterlod
 et par sønner — men tre år efter mistede de begge
 en søn, Guglielm og Aldobrand, deres arvinger.
 Azzo var tilbage og Richard — hele resten af familierne‡
 Este og Skt. Bonifatius var hårdt trængt,
 640 så at sige. Så enten blev Ezzelin gammel
 eller han hjerne ændrede sig — ikke til en form, der
 passede til nye anvendelser — hans gamle palmestamme
 døjede ikke med tilførsel af fremmede kræfter. Han ville
 vakle som i fuldskab, eller småle sagte,
 stolt over indfrielsen af sit højtidelige løfte,§
 derefter græde virkelige tårer; — snart lave et vanvittigt stormløb
 mod Este, uden at give agt på lektionen, der var lært så**
 smerteligt — snart kryber for fred, beder om fred
 med den tidligere vinding som pris, en hindring for frisk
 650 forøgelse af Romanos formue. Til gengæld
 rejste Este sig, og lige så hurtigt sank Romano.
 Folk bemærkede at disse pudsige udslag af fred og krig
 skete medens Salinguerra var langt borte,
 derfor bønfuldt alle venner ham ganske forgæves††
 om igen at benytte sin gamle tilhængers kløgt.
 Men han — „som havde rådgivere i sine sønner, kunne
 lægge planer selv, behøvede heller ikke nogens
 råd,” ville ikke. Det var alene Adelaides rest af standhaftighed,
 der forhindrede, at han straks ødelagde rod og gren;
 660 men da hun døde, skete ulykken; thi ubesindigt
 indgik han alliancer, forærede landområder bort
 til hvem det end behagede at modtage dem og trak sig
 så for evigt tilbage fra verden. Taurello, der var
 blevet kaldt til klostret og så nægtet at sige et ord

*Men Ezzelin,
 han sætter i
 front, falder
 tilbage,*

* ulydighed: gibellinernes modstand.

† Altobroen: Slaget ved Altobroen i 1212

‡ Azzo ... Richard: de to resterende sønner grev Richard den yngre og Azzo VII.

§ løfte: bog 3, 424-7.

** lektionen: da de blev fordrevet fra Vicenza og dermed afstod byen.

†† ham: Ezzelin II. — sin gamle tilhængers kløgt: Taurellos kløgt.

A word at the wicket, patience thus abused,
 Promptly threw off alike his imbecile
 Ally's yoke, and his own frank, foolish smile.
 Soon a few movements of the happier sort
 Changed matters, put himself in men's report
 670 As heretofore; he had to fight, beside,
 And that became him ever. So, in pride
 And flushing of this kind of second youth,
 He dealt a good-will blow. Este in truth
 Lay prone — and men remembered, somewhat late,
 A laughing old outrageous stifled hate
 He bore to Este—how it would outbreak
 At times spite of disguise, like an earthquake
 In sunny weather — as that noted day
 When with his hundred friends he tried to slay
 680 Azzo before the Kaiser's face: and how
 On Azzo's calm refusal to allow
 A liegeman's challenge, straight he too was calmed:
 As if his hate could bear to lie embalmed,
 Bricked up, the moody Pharaoh, and survive
 All intermediate crumblings, to arrive
 At earth's catastrophe — 't was Este's crash,
 Not Azzo's he demanded, so, no rash
 Procedure! Este's true antagonist
 Rose out of Ecelin: all voices whist,
 690 All eyes were sharpened, wits predicted. He
 'T was, leaned in the embrasure absently,
 Amused with his own efforts, now, to trace
 With his steel-sheathed forefinger Friedrich's face
 I' the dust: but as the trees waved sere, his smile
 Deepened, and words expressed its thought erewhile.
 "Ay, fairly housed at last, my old compeer?
 That we should stick together, all the year
 I kept Vicenza! — How old Boniface,
 Old Azzo caught us in its market-place,
 700 He by that pillar, I at this, — caught each
 In mid swing, more than fury of his speech,
 Egging the rabble on to disavow
 Allegiance to their Marquis — Bacchus, how

*Salinguerra must
again come forward,*

*— why and how, is
let out in soliloquy.*

- ved dørlemmen, hvis tålmodighed således var misbrugt,
kastede omgående i samme grad sin åndssløve
allieredes åg af og sit eget frimodige, fjollede smil bort.
Snart forandrede et par øjeblikke af den lykkeligere
slags forholdene, gav ham det rygte hos folk, han havde
670 haft tidligere. Han måtte kæmpe, og det passede ham
for øvrigt altid. Så, i stolthed og opflammet
på denne måde til at føle sig ung igen,
tildelte han et velrettet slag. Este lå i sandhed*
udstrakt — og folk huskede noget sent
et gammelt oprørende leende undertrykt had
han nærrede til Este — hvordan det til tider ville
bryde ud på trods af masken, som et jordskælv
i solskinsvejr — som den bemærkelsesværdige dag
da han med hundrede venner prøvede at dræbe
680 Azzo for øjnene af kejseren, og hvordan,†
ved Azzos rolig afvisning af at acceptere en
vasals udfordring, han omgående også selv blev rolig,
som om hans had kunne tåle at ligge balsameret,
muret til, den stædige farao, og overleve
al mellemliggende hensmuldren for at ankomme
til jordens omvæltning — det var Estes sammenbrud
ikke Azzos han krævede, altså ingen overilede
fremgangsmåde. Estes sande modstander
rejste sig ud af Ezzelin. Alle stemmer var tysset,
690 alle blikke skærpedes, al kløgt forudsagde. Han‡
var det, der, lænet adspredt op af vinduesforfybningen,
fornøjet med sin egen indsats, nu tegnede Frederiks
ansigt i støvet med sin jernbehandskede pegefinger;§
men idet de tørre træer bølgede, blev hans
smil dybere og ord udtrykte dets tanker for lidt siden.
[Tau:] „Nå, endelig godt huset, min gamle kammerat?
Tænk, at vi skulle holde sammen hele det år
Vicenza var i min besiddelse! — Hvordan gamle Bonifatius,**
gamle Azzo fangede os på markedspladsen,
700 han ved den ene søjle, jeg ved den anden — fangede hver os††
i en strøm af forbandelser og hans mere end rasende tale,
idet han æggede hoben til at fornægte
troskab til deres markis — ved Bakkus, hvor‡‡

*Salinguerra
må igen træde
frem,*

*hvorfor og
hvordan
fortæller han i
en monolog.*

* slag: i Ferrara.

† Azzo: Azzo VI, som stjal Taurellos brud og brændte hans kone og barn.

‡ Han: Salinguerra, Estes sande modstander. — adspredt: 'efter Sordello er gået' (SB).

§ tegner... ansigt: 'hvad han var begyndt på som et kort over Lombardiet' (SB).

** Vicenza: i 1840-udgaven står der 'Verona', hvor det foregik; se noter: *Verona*.

†† han: Ezzelin II.

‡‡ markis: Azzo VI.

They boasted! Ecelin must turn their drudge,
 Nor, if released, will Salinguerra grudge
 Paying arrears of tribute due long since—
 Bacchus! My man could promise then, nor wince,
 The bones-and-muscles! Sound of wind and limb,
 Spoke he the set excuse I framed for him:
 710 And now he sits me, slaving and mute,
 Intent on chafing each starved purple foot
 Benumbed past aching with the altar slab:
 Will no vein throb there when some monk shall blab
 Spitefully to the circle of bald scalps,
 'Friedrich's affirmed to be our side the Alps'
 — Eh, brother Lactance, brother Anaclet?
 Sworn to abjure the world, its fume and fret,
 God's own now? Drop the dormitory bar,
 Enfold the scanty gray serge scapular
 720 Twice o'er the cowl to muffle memories out!
 So! But the midnight whisper turns a shout,
 Eyes wink, mouths open, pulses circulate
 In the stone walls: the past, the world you hate
 Is with you, ambush, open field — or see
 The surging flame — we fire Vicenza — glee!
 Follow, let Pilio and Bernardo chafe!
 Bring up the Mantuans — through San Biagio — safe!
 Ah, the mad people waken? Ah, they writhe
 And reach us? If they block the gate? No tithe
 730 Can pass — keep back, you Bassanese! The edge,
 Use the edge—shear, thrust, hew, melt down the wedge,
 Let out the black of those black upturned eyes!
 Hell — are they sprinkling fire too? The blood fries
 And hisses on your brass gloves as they tear
 Those upturned faces choking with despair.
 Brave! Slidder through the reeking gate! 'How now?
 You six had charge of her?' And then the vow
 Comes, and the foam spirts, hair's plucked, till one shriek

*Ecelin, he did all
for is a monk now,*

de pralede: Ezzelin måtte bliver deres servile tjener,
 og Salinguerra, hvis han løsladedes, ville ikke knurre over
 at betale resten af den skat, der længe havde været forfalden —
 ved Bakkus! dengang kunne min mand give et løfte, veg ikke,*
 var knogler og muskler. Fuldstændig sund og rask
 kom han med den undskyldning, jeg havde udtænkt for ham,
 710 og nu sidder han trældende og stum,
 mens han gnider begge sine udmagrede blå fødder, *Ezzelin, han*
 lammet hinsides smerte af alterets kolde stenflise; *gjorde alt for,*
 er der ingen åre der vil banke, når en eller anden munk *er nu munk,*
 plaprer foragteligt til en kreds af skallede isser:
 'Det er bekræftet at Frederik befinder sig på vor side af Alperne'
 — hva', broder Lactantius, broder Analektus?†
 sværget på at fornægte verden, dens rasen og uro,
 Guds egen nu, ikke sandt? Læg dig på sovesalsbriksen,
 fold det nødtørftige grå sergesscapular to gange
 720 over munkehætten til at holde erindringerne ude,
 sådan! Men midnatshvisken bliver til et råb,
 øjne blinker, munde åbnes, pulse slår
 i stenmurene, fortiden, den verden du hader,‡
 er med dig, baghold, den åbne mark — eller se
 den opstigende flamme — vi brænder Vicenza — fryd!
 Kom med, lad Pilio og Bernardo forbitres.§
 Kom med mantuanerne — sikkert gennem San Biagoporten.
 Er det rasende folk vågnet? Åh, de drejer,
 kan de nå os? Hvis de blokere porten? Ikke en tiendedel
 730 kan passere — hold jer tilbage, I bassanesere. Æggen,
 brug æggen — snit, stød, hug, nedsmelt den kile,**
 lad det sorte komme ud af de opadvendte sorte øjne.
 Fandens — strør de også om sig med ild? Blodet steger
 og syder på ens jernhandsker, idet de sønderriver
 de opadvendte ansigter, der er ved at kvæles af fortvivelse.
 Byd trods! Træng gennem den rygende port! 'Hvordan nu?
 Havde I seks ikke ansvaret for hende?' Og så kommer det††
 højtidelige løfte og fråden sprøjter, håret plukkes indtil en skriger

* min mand: Ezzelin II; han kunne give løfte om hvad som helst, til forskel for sit munkeløfte.

† broder Laktantius ... Analektus: Navne som Ezzelin kan have antaget da han gik i kloster. Laktantius (ca. 250-317) blev omvendt til kristendommen senere i livet. Analektus: det er sandsynlig vis antipaven Analektus II fra det 12. århundrede (Longman).

‡pulse ... stenmurene: murene bliver til menneskemængder (Duff).

§ Pilio og Bernardo: Grev Pilio Celsano og Giacomo de' Bernardi var modstandere af gibellinerfraktionen i Vicenza (Longman).

** kile: de kampklædte soldater i kileformation? De er selv til hest.

†† det højtidelige løfte: årsagen til Ezzelin II's løfte (bog 3; 424-27) om at gå i kloster, skildres nu. Der er to redningsmænd. Først reddes Adelaides, hvis redningsmand belønnes med en guldblomstret jernhue. Barnet reddes af bueskytten Elcorte, som dør; se Noter: *Fordrivelsen fra Vicenza*.

740 (I hear it) and you fling — you cannot speak —
 Your gold-flowered basnet to a man who haled
 The Adelaide he dared scarce view unveiled
 This morn, naked across the fire: how crown
 The archer that exhausted lays you down
 Your infant, smiling at the flame, and dies?
 While one, while mine . . .

"Bacchus! I think there lies
 More than one corpse there" (and he paced the room)
 "— Another cinder somewhere: 't was my doom
 Beside, my doom! If Adelaide is dead,
 I live the same, this Azzo lives instead
 750 Of that to me, and we pull, any how,
 Este into a heap: the matter's now
 At the true juncture slipping us so oft.
 Ay, Heinrich died and Otho, please you doffed
 His crown at such a juncture! Still, if holds
 Our Friedrich's purpose, if this chain enfolds
 The neck of . . . who but this same Ecelin
 That must recoil when the best days begin!
 Recoil? that's naught; if the recoiler leaves
 His name for me to fight with, no one grieves:
 760 But he must interfere, forsooth, unlock
 His cloister to become my stumbling-block
 Just as of old! Ay, ay, there 't is again —
 The land's inevitable Head — explain
 The reverences that subject us! Count
 These Ecelins now! Not to say as fount,
 Originating power of thought,—from twelve
 That drop i' the trenches they joined hands to delve,
 Six shall surpass him, but . . . why, men must twine
 Somehow with something! Ecelin's a fine
 770 Clear name! 'T were simpler, doubtless, twine with me
 At once: our cloistered friend's capacity
 Was of a sort! I had to share myself
 In fifty portions, like an o'ertasked elf
 That's forced illume in fifty points the vast

*just when the prize
 awaits somebody*

740 (jeg hører det) og du kaster — du kan ikke tale —
 din guldblomstrende jernhue til manden, som haler
 den Adelaide, han næppe vovede at se utilsløret
 denne morgen, nøgen hen over ilden. Hvordan krone
 bueskytten som udmattet lægger dit barn ned
 foran dig, dernæst smiler ad flammerne og dør?
 Medens et, medens mit . . . *

„Ved Bakkus, jeg tror der ligger
 mere end ét lig der” (og han gik frem og tilbage i værelset)
 — endnu en askehob et eller andet sted; det blev min ulykke,[†]
 ja tilvisse, min ulykke. Hvis Adelaide er død, må jeg[‡]
 optage hendes plads, denne Azzo her optager i stedet[§]

750 hins plads for mig, og under alle omstændigheder forvandler
 vi Huset Este til en ruinhob. Sagen har nu
 nået det afgørende punkt, som så ofte er undsluppet os. *netop som
prisen venter
på nogen,*
 Ja, Henrik døde og Otto måtte, tro det eller lad være, afgive^{**}
 sin krone ved en sådan lejlighed. Dog, hvis vor Frederiks
 hensigt forsat står ved magt, hvis denne kæde ligger om^{††}
 halsen på . . . hvem andre end denne samme Ezzelin,
 som må trække sig tilbage, når de bedste dage begynder.
 Trække sig tilbage? det er intet; hvis den tilbagetrækkende
 efterlader sit navn til mig at kæmpe for, vil ingen sørge.

760 Men han vil nødvendigvis blande sig, sandelig,
 låse sit kloster op for at blive min anstødssten
 ganske som før i tiden. Ja, ja, der er det atter —
 landets uundgåelige høvding — forklar de
 ærbødigheder, der undertvinger os! Betragt^{‡‡}
 nu disse Ezzelinere. Man kan ikke kalde dem en kilde,
 hvorfra der strømmer originale tanker — ud af tolv som
 stiger ned i de grøfter, de i forening graver,
 vil seks overgå ham, men . . . jamen, mænd må på en eller^{§§}
 anden måde flettes sammen med noget. Ezzelin er et godt

770 rent navn. Det ville have været enklere, utvivlsomt, straks
 at flette sig sammen med mig, når nu vor klosterindsatte vens
 evner var, som de var. Jeg måtte dele mig
 i halvtreds dele ligesom en overbebyrdet alf,
 der er tvunget til at oplyse den tynde damp,

* Salinguerra tænker på sit eget barn, som han tror døde i flammerne.

[†] ulykke: at han mistede kone. ‘jeg skulle blot ødelække Este’ (SB)-

[‡] Hvid Adelaide er død ...: vi vender tilbage til nutiden. — hins plads: Azzo VI’s, Azzo VII’s far.

[§] denne Azzo: Azzo VII træder i stedet for hans far Azzo VI. som stjal Salinguerras forlovede.

^{**} Henrik ... Otto: Henrik VI. Otto IV mistede kronen i 1215 efter slaget ved Bouvines 1 1214; se Noter: *Otto IV.*

^{††} kæde: skråremmen, emblemet, Frederiks hæderstegn (l. 391).

^{‡‡} ‘forklar, hvorfor vi viser dette navn disse ærbødigheder!’

^{§§} ham: Ezzelin II.

Rare vapor he's environed by. At last
 My strengths, though sorely frittered, e'en converge
 And crown . . . no, Bacchus, they have yet to urge
 The man be crowned!

780 "That aloe, an he durst,
 Would climb! Just such a bloated sprawler first
 I noted in Messina's castle-court
 The day I came, when Heinrich asked in sport
 If I would pledge my faith to win him back
 His right in Lombardy: 'for, once bid pack
 Marauders,' he continued, 'in my stead
 You rule, Taurello!' and upon this head
 Laid the silk glove of Constance — I see her
 Too, mantled head to foot in miniver,
 Retrude following!

— *himself, if it were
 only worth while,*

790 "I am absolved
 From further toil: the empery devolved
 On me, 't was Tito's word: I have to lay
 For once my plan, pursue my plan my way,
 Prompt nobody, and render an account
 Taurello to Taurello! Nay, I mount
 To Friedrich: he conceives the post I kept,
 — Who did true service, able or inept,
 Who's worthy guerdon, Ecelin or I.
 Me guerdoned, counsel follows: would he vie
 With the Pope really? Azzo, Boniface
 Compose a right-arm Hohenstauffen's race
 800 Must break ere govern Lombardy. I point
 How easy 't were to twist, once out of joint,
 The socket from the bone: my Azzo's stare
 Meanwhile! for I, this idle strap to wear,
 Shall—fret myself abundantly, what end
 To serve? There's left me twenty years to spend
 — How better than my old way? Had I one
 Who labored to o'erthrow my work—a son
 Hatching with Azzo superb treachery,
 To root my pines up and then poison me,
 810 Suppose—'t were worth while frustrate that! Beside,
 Another life's ordained me: the world's tide
 Rolls, and what hope of parting from the press
 Of waves, a single wave through weariness

*as it may be — but
 also, as it may not be*

han er omgivet af, halvtreds steder. Til sidst løber mine kræfter, skønt smerteligt formøblet, endog sammen og kroner . . . nej, ved Bakkus, endnu har de ikke tilskyndet* til hans kroning.

780 „Den aloebusk dér, vovede den det, ville den klatre til vejrs. Netop sådan en opblæst kravler† så jeg for første gang i Messinas borggård, dagen hvor jeg ankom, da Henrik i spøg spurgte mig, om jeg ville forpligte mig til at vinde ham hans rettigheder tilbage i Lombardiet: ‘thi sørg éngang for alle, for at marodørerne pakker sig, Taurello’ fortsatte han, ‘så kan du styre i mit sted!’ og lagde derpå Constanzas silkehandske på dette hoved — også hende ser jeg, indhyllet fra hoved til fod i hermelin, og Retrude der fulgte bagefter.

*ham selv, hvis
det var
umagen værd,*

790 „Jeg er løst fra yderligere slid. Herredømmet tilfalder mig,‡ det var Titos ord. For én gangs skyld må jeg lægge en plan og forfølge den på min egen måde, ikke sætte mig i gæld til nogen, kun føre et regnskab der lyder: Taurello skylder Taurello. Ja, jeg vil kun være skyldner for Frederik, han forstår at værdsætte min indsats — hvem der har tjent trofast, tjent godt eller dårligt, hvem der er værdig til belønning, om det er Ezzelin eller mig. Får jeg min belønning, får han mit råd, ifald han virkelig vil kappes med paven? Azzo og Bonifatius udgør en stærk højre arm, som Hohenstaufferslægten 800 må brække, før de kan regere Lombardiet. Jeg påpeger, hvor let det vil være at vride ledskålen fra knoglen, når engang ude af led. Imellemtiden stirrer min Azzo, thi, for at bære denne intetsigende skrårem, må jeg så ikke — bekymre mig alt for meget om, hvilket mål jeg skal tjene? Der er levnet mig endnu tyve aktive år — hvordan bruge dem bedre end på den gamle måde. Havde§ jeg en, som bestræbte sig på at kuldkaste mit arbejde — en søn der udrugede ypperligt forræderi sammen med Azzo, for at rive mine pinjer op med rode og derefter forgifte mig, 810 antag det — det ville være umagen værd at forhindre det. Men et andet slags liv er tilstået mig. Verdens tidevand ruller, og hvilket håb er der om at skille, fra presset af bølger, en enkelt bølge ud, der på grund af træthed

*om det nu var
det ene eller
det andet*

* kroner . . . : Ezzelin III.

† Taurello er som aloebusken, vovede han det, ville han klatre opad, men han natur er ikke sådan.

‡ slid: slide for Ezzelin II's skyld.

§ gamle måde: arbejde for Romanoerne (Longman).

blidt bliver løftet til siden, lagt på bredden?
 Mit liv må leves ud i skum og brus,
 ingen tvivl om det. I halvtreds år ejede provinsen
 Taurello; uroligheder opstod og uroligheder blev slået ned,
 han var i midten — som forlader dette sære stenfyldte sted,
 disse træer der holder et år eller to, og så vil der ikke være et eneste
 820 spor efter ham. Hvordan opnå at mindes, lænke folks tunger
 ligesom denne sølle troubadour med sine tåbelige sange —
 som han på trods af vor støj og tummel, er bundet til?
 — Blomster, der aldrig uddør, kan man plage.
 Ja, den plet dér, grøn som nogensinde, hvor
 jeg plantede Hendes mauriske mastikstræ ved trappen
 for at holde aloebuskene i ave; og vi trådte
 disse blomster, hvad kalder man dem? — ned i græsset;
 en prægtig fremmed — en verden af umage*
 for at få det til at trives, standse hårde blæste — alt forgæves.
 830 Det ville visne; disse her ville ikke lade sig ødelægge.†
 Og nu, hvor er det? hvor kan du undgå
 blomsterne? Jeg skræmmer børn tyve år
 endnu; — også på denne måde kommer Ezzelin
 mig på tværs, for han søns forkvaklede ungdom‡
 giver løfte om den sande tigertand:
 de mærker det i Vicenza. Skæbnen, skæbnen, skæbnen
 min fine Taurello. Gå du hen og forkynd
 Frederiks dekret, og her er noget, der skal forherlige
 unge Ezzelin — din udsendings hæderstegn! en pris
 840 der er for værdifuld, bestemt.§

„Hvordan nu? konkurrere
 med min gamle kammerat? Skubbe sædet væk
 under hans børn? Et usselt forehavende. Kender jeg ikke
 Ezzelin, nu, mener jeg, og for år tilbage?
 Hvad er forandret — svagheden? Affandt jeg mig ikke
 med det og påtog at holde ham sund
 på trods af den? Her er Taurello, som begærer en
 drengs forfremmelse — at bære dette stykke**
 legetøj, ved Bakkus!” Og han lo.

Bemærk

850 hvorfor planer, koldblodige mænd indlader sig på,
 har fremgang, når jeres begejstrede slags††

*hvilken
 beslutning han
 skulle træffe;*

* hvad ... dem: aloebloomsterne trædes ned, men gror videre, mastiktræet visner.

† disse her: aloebloomsterne.

‡ søns: sønnen er Ezzelin III.

§ din: kejserens. — for værdifuld: til Taurello.

** drengs forfremmelse: Ezzelin III's forfremmelse.

†† jeres begejstrede slags: Sordello; 'jeres' er læserne.

Fail: while these last are ever stopping short —
 (So much they should — so little they can do!)
 The careless tribe see nothing to pursue
 If they desist; meantime their scheme succeeds.

Thoughts were caprices in the course of deeds
 Methodic with Taurello; so, he turned, —
 Enough amused by fancies fairly earned
 Of Este's horror-struck submitted neck,
 And Richard, the cowed braggart, at his beck, —
 860 To his own petty but immediate doubt
 If he could pacify the League without
 Conceding Richard; just to this was brought
 That interval of vain discursive thought!
 As, shall I say, some Ethiop, past pursuit
 Of all enslavers, dips a shackled foot
 Burnt to the blood, into the drowsy black
 Enormous watercourse which guides him back
 To his own tribe again, where he is king;
 And laughs because he guesses, numbering
 870 The yellower poison-wattles on the pouch
 Of the first lizard wrested from its couch
 Under the slime (whose skin, the while he strips
 To cure his nostril with, and festered lips,
 And eyeballs bloodshot through the desert-blast)
 That he has reached its boundary, at last
 May breathe; — thinks o'er enchantments of the South
 Sovereign to plague his enemies, their mouth,
 Eyes, nails, and hair; but, these enchantments tried
 In fancy, puts them soberly aside
 880 For truth, projects a cool return with friends,
 The likelihood of winning mere amends
 Ere long; thinks that, takes comfort silently,
 Then, from the river's brink, his wrongs and he,
 Hugging revenge close to their hearts, are soon
 Off-striding for the Mountains of the Moon.

*being contented with
 mere vengeance.*

Midnight: the watcher nodded on his spear,
 Since clouds dispersing left a passage clear
 For any meagre and discoloured moon
 To venture forth; and such was peering soon
 890 Above the harassed city — her close lanes
 Closer, not half so tapering her fanes,
 As though she shrunk into herself to keep

mislykkes. Medens disse sidste altid går i stå —
 (der er så meget de burde — så lidt de kan gøre!)
 har de sorgløse ikke noget, de skal udrette,
 hvis de holder op; imidlertid lykkes deres plan.

Hos Taurello var tanker griller, der opstod under hans
 planmæssige række af bedrifter; så han vendte sig, —
 tilstrækkeligt fornøjet ved velfortjente fantasier
 om Estes rædselsslagne bøjede nakke og Richard,
 den kuede pralhals, der lystrer hans mindste vink, —
 860 mod sin egen lille, men umiddelbare tvivl om
 han kunne pacificere Ligaen uden at give efter
 for Richard; netop til dette blev denne pause
 af forgæves ræsonnerende tanker benyttet.
 Ligesom, skal vi sige, en eller anden etioper der, hinsides
 sine slaveherrers forfølgelse, dypper den lænkede fod,
 der er brændt til blods, ned i det dovne sorte
 umådelige vandløb, der fører ham tilbage
 til sin egen stamme, hvor han er konge;
 og ler fordi han gætter, idet han tæller
 870 de gule giftige halslapper på pungen
 på det første firben, han har vristet fra dets leje
 under dyndet (hvis skind han imens får af til at
 at kurere sine næsebor og betændte læber med,
 og øjne der er blodskudte på grund af ørkenblæsten),
 at han har nået til sin hjemegn, at han endelig kan
 ånde frit; — tænker over hvilke heksemidler fra
 syden han kan plage sine fjender med, deres mund, øjne,
 negle og hår; men efter han har forestillet sig disse hekserier
 anvendt, lægger han dem nøgtern til side for sandheden,
 880 planlægger en kølig tilbagevenden med venner,
 sandsynligheden for at få fuld oprejsning inden længe;
 tænker sig til denne, lader det tavst være en trøst, —
 så, idet han knuger hævnens tæt til deres
 hjerter, er den lidte uret og han selv snart afsted fra
 flodens brink på vej mod Månebjergene.*
 Midnat: man så vagten stå og nikke over sit spyd,
 da de nu spredte skyer efterlod en klar passage,
 så en bleg og affarvet måne kunne
 komme frem; og en sådan tittede snart ud over
 890 den hærgede by — dens snævre stræder, endnu
 snævrere, dens kirkespir syntes kun halvt så spidse,
 som om den trak sig sammen for bedre at bevare

*da han var
 tilfreds med
 hævn.*

* Månebjergene: en bjergkæde der strækker sig hen over Centralafrika lige nord for ækvator. I oldtiden troede man, at Nilens kilder fandtes her. Meningen er at Taurellos planer er blevet realistiske, ligesom den undvegne etiopers blev det (Clarendon).

What little life was saved, more safely. Heap
 By heap the watch-fires mouldered, and beside
 The blackest spoke Sordello and replied
 Palma with none to listen. "'T is your cause:
 What makes a Ghibellin? There should be laws —
 (Remember how my youth escaped! I trust
 you for manhood, Palma; tell me just
 900 As any child) — there must be laws at work
 Explaining this. Assure me, good may lurk
 Under the bad, — my multitude has part
 In your designs, their welfare is at heart
 With Salinguerra, to their interest
 Refer the deeds he dwelt on, — so divest
 Our conference of much that scared me. Why
 Affect that heartless tone to Tito? I
 Esteemed myself, yes, in my inmost mind
 This morn, a recreant to my race — mankind
 910 O'erlooked till now: why boast my spirit's force,
 — Such force denied its object? why divorce
 These, then admire my spirit's flight the same
 As though it bore up, helped some half-orbed flame
 Else quenched in the dead void, to living space?
 That orb cast off to chaos and disgrace,
 Why vaunt so much my unencumbered dance,
 Making a feat's facilities enhance
 Its marvel? But I front Taurello, one
 Of happier fate, and all I should have done,
 920 He does; the people's good being paramount
 With him, their progress may perhaps account
 For his abiding still; whereas you heard
 The talk with Tito — the excuse preferred
 For burning those five hostages, — and broached
 By way of blind, as you and I approached,
 I do believe."

*Sordello, taught
 what Ghibellins are, To*

She spoke: then he, "My thought
 Plainlier expressed! All to your profit — naught
 Meantime of these, of conquests to achieve
 For them, of wretchedness he might relieve
 930 While profiting your party. Azzo, too,

det lidt liv, der var reddet. Vagtblussene var brændt ned
til en række sorte askedynger, og ved siden af
den sorteste talte Sordello og svarede
[*Sor:*] Palma uden at nogen lyttede. „Det er din sag. *Sordello belæres*
Hvad er en gibelliner? Der burde være love — (husk på *om hvad*
hvordan ungdommen lod mig uvidende. Jeg stoler på, *gibelliner er,*
at du tager vare på min voksenalder, Palma;
900 fortæl det blot som til en barn) — der må gælde love, som
forklarer dette. Forvis mig om, at det gode kan skjule sig
under det onde — at mit lidende folk
er en del af dine planer, at dets velfærd ligger
Salinguerra på sinde, at de bedrifter han udførte viser
at folket har hans interesse, — således var der meget
ved vort møde, som skræmte mig. Hvorfor*
foretrække denne hjerteløse tone overfor Tito? Jeg
så mig selv, ja, i mit sinds inderste, denne
morgen som en troløs mod min race — mod den indtil nu
910 oversete menneskehed. Hvorfor prale af min ånds styrke,
— når sådan styrke benægter sin genstand? Hvorfor adskille
disse og så samtidig beundre min ånds flugt,†
som om den bar, hjalp en halvt sfæreagtig flamme, som
elles ville kvæles i det døde tomrum, op til det levende rum?
Er denne sfære kastet bort til kaos og vanære,
hvorfor så prale så meget med min ubebyrdede dans‡
og lade lethedens ved en bedrift forøge
dens forunderlighed? Men jeg gør front mod Taurello, en
med en lykkeligere skæbne, og alt det jeg skulle have gjort,
920 gør han; folket gode er af største betydning
for ham, deres fremgang kan måske forklare hans vedvarende
afventende holdning; men du hørte jo hans§
samtales med Tito — den undskyldning han gav
for at have brændt de fem gidsler — den bragtes på bane
for at føre os på vildspor, da du og jer nærmede os,
det tror jeg virkelig.**

Hun talte; så talte han: „Mine tanker
enklere udtrykt! Alt sammen er til gavn for jer —
om disse imidlertid intet, om at opnå sejre††
for dem, om elendighed han kunne afhjælpe,
930 mens han gavnede jeres parti. Azzo støtter

* møde: Sordellos møde med Salinguerra i hans palads, som omtalt.

† disse: styrken og genstanden.

‡ dans: hans verdensfjerne uforpligtende fantasier.

§ afventende holdning: 'til at virkeliggøre mit ideal' (SB).

** (SB) tilføjer 'hvordan har han [Taurello] draget omsorg for masserne?'

†† jer: gibellinerne, som Palma repræsenterer her. — disse; folket, det forpjuskede spøgelse.

Supports a cause: what cause? Do Guelfs pursue
Their ends by means like yours, or better?"

When

The Guelfs were proved alike, men weighed with men, *and what Guelfs,*
And deed with deed, blaze, blood, with blood and blaze, *approves of neither.*

Morn broke: "Once more, Sordello, meet its gaze
Proudly — the people's charge against thee fails
In every point, while either party quails!

These are the busy ones: be silent thou!

Two parties take the world up, and allow

940 No third, yet have one principle, subsist
By the same injustice; whoso shall enlist
With either, ranks with man's inveterate foes.

So there is one less quarrel to compose:

The Guelf, the Ghibellin may be to curse —

I have done nothing, but both sides do worse

Than nothing. Nay, to me, forgotten, reft

Of insight, lapped by trees and flowers, was left

The notion of a service — ha? What lured

Me here, what mighty aim was I assured

950 Must move Taurello? What if there remained
A cause, intact, distinct from these, ordained
For me, its true discoverer?"

*Have men a cause
distinct from both?*

Some one pressed

Before them here, a watcher, to suggest

The subject for a ballad: "They must know

The tale of the dead worthy, long ago

Consul of Rome — that 's long ago for us,

Minstrels and bowmen, idly squabbling thus

In the world's corner — but too late no doubt,

For the brave time he sought to bring about.

960 — Not know Crescentius Nomentanus?" Then

He cast about for terms to tell him, when

Sordello disavowed it, how they used

Whenever their Superior introduced

A novice to the Brotherhood — ("for I

Was just a brown-sleeve brother, merrily

Appointed too," quoth he, "till Innocent

Bade me relinquish, to my small content,

*Who was the famed
Roman Crescentius?*

også en sag, hvilken sag? Forfølger guelferne deres sag med andre midler end jeres, eller bedre?""*

- Da det var blevet
- [Sor:] bevist at guelferne var lige sådan, mænd kunne måle sig med mænd, dåd med dåd, ild, blod, med blod og ild, og hvad guelfer er og billiger ingen af dem.
- brød morgenen frem: „Endnu engang møder Sordello stolt dens blik — folkets anklager mod dig fejler på alle punkter, mens begge parter søger at kue hinanden. Disse er de travle: vær du blot tavs!
- 940 To partier kæmper om verdenen og tillader intet tredje, dog har de et princip, de ernærer sig ved[†] den samme uretfærdighed; hvem, der end lader sig hverve af dem, er på niveau med menneskets forhædede fjender. Så der er én strid mindre at bilægge.
- 950 Det må være guelferne og gibellinerne, der skal forbandes — jeg har intet gjort, men det begge sider gør er værre end intet. Ja, til mig, glemt, berøvet enhver indsigt, omgivet af træer og blomster, blev idéen om at kunne tjene overladt — hvabehar? Hvad lokkede mig her til. hvilket mægtigt mål var jeg forvisset om ville bevæge Taurello? Hvad om der vedblev at være en sag, intakt og forskellig fra disse, bestemt for mig, dens sande opdager?"
- Findes der en sag forskellig fra disse?
- En eller anden
- trængte sig hen foran dem, en iagttager der foreslog et emne til en ballade: „De bør kende historien on den døde velærværdighed, som for længe siden var konsul i Rom — det er længe siden for os troubadourer og bueskytter, der ørkesløst skændes i verdens hjørne — men for sent uden tvivl for den herlige tid, han søgte at bringe tilbage.
- 960 — Kender ikke Crescentius Nomentamus? Så,[‡] da Sordello nægtede dette, ledte han efter ord til at fortælle ham, hvordan de plejede, ligegyldigt hvornår deres overordnede introducerede en novice til broderskabet — („for jeg var blot en brunærmet broder og også lykkeligt udnævnt," sagde han, „indtil Innocens bad mig, til min[§] ringe tilfredshed, enten opgive mine brune ærmer
- Hvem var romeren Crescentius?

* Forfølger ... bedre? 'Nej,' sagde Palma og viste at midlerne og målet for de to var de samme' (SB).

[†] intet tredje: hans samvittighed, hans forpligtigelse overfor folket [SB], og dermed, l. 943, en strid mindre at bilægge, da de ikke kan anklage ham for ikke at gøre det umulige.

[‡] Crescentius: konsul i Rom (d. 998). Han ville genrejse republikken efter det gamle Roms forbillede, gå i Lucius Junius Brutus' fodspor, den Brutus der grundlagde republikken i det sjette århundrede f.Kr. Se noter: *Crescentius*.

[§] Innocens: Pave Innocens III (1198-1216). Se Noter: *Innocens III*.

My wife or my brown sleeves") — some brother spoke
 Ere nocturns of Crescentius, to revoke
 970 The edict issued, after his demise,
 Which blotted fame alike and effigies,
 All out except a floating power, a name
 Including, tending to produce the same
 Great act. Rome, dead, forgotten, lived at least
 Within that brain, though to a vulgar priest
 And a vile stranger, — two not worth a slave
 Of Rome's, Pope John, King Otho, — fortune gave
 The rule there: so, Crescentius, haply dressed
 In white, called Roman Consul for a jest,
 980 Taking the people at their word, forth stepped
 As upon Brutus' heel, nor ever kept
 Rome waiting, — stood erect, and from his brain
 Gave Rome out on its ancient place again,
 Ay, bade proceed with Brutus' Rome, Kings styled
 Themselves mere citizens of, and, beguiled
 Into great thoughts thereby, would choose the gem
 Out of a lapfull, spoil their diadem
 — The Senate's cypher was so hard to scratch!
 He flashes like a phanal, all men catch
 990 The flame, Rome 's just accomplished! when returned
 Otho, with John, the Consul's step had spurned,
 And Hugo Lord of Este, to redress
 The wrongs of each. Crescentius in the stress
 Of adverse fortune bent. "They crucified
 Their Consul in the Forum; and abide
 E'er since such slaves at Rome, that I — (for I
 Was once a brown-sleeve brother, merrily
 Appointed) — I had option to keep wife
 Or keep brown sleeves, and managed in the strife
 1000 Lose both. A song of Rome!"

And Rome, indeed,
 Robed at Goito in fantastic weed,
 The Mother-City of his Mantuan days,
 Looked an established point of light whence rays
 Traversed the world; for, all the clustered homes
 Beside of men, seemed bent on being Romes

eller min kone) — at lade en eller anden broder
 før midnatsmessen tale om Crescentius for at tilbagekalde
 970 en forordning, der udsendtes efter hans død,
 som både udslettede berømmelse og billeder,
 alt undtagen en strømmende kraft med et navn,
 en kraft der stræbte efter at udfører den samme
 mægtige handling. Rom, død, glemt, levede i det mindste*
 inden i denne hjerne, skønt skæbnen dér gav herredømmet
 til en simpel præst og en nedrig fremmed, — to der
 ikke er en af Roms slaver værd, pave Johannes
 og kong Otto. — Så Crescentius, tilfældigvis
 klædt i hvidt, kaldet Roms konsul for spøg,†
 980 tog folket på ordet og trådte frem
 som var han i hælene på Brutus, lod heller ikke Rom
 vente — stod rank og lod det forlyde,
 at Rom igen var på sin gamle plads,
 ja, at man skulle fortsætte med Brutus' Rom, som kongerne
 kaldte sig blotte borgere i, og som, forløkket til store
 tanker derved, ville vælge ædelstenen
 ud af en skødfuld, ødelægge deres diadem
 — senatets bogstaver var så vanskelige at kradse ned.‡
 Han funkler som et vagttårn, alle folk
 990 opfanger flammen, Rom er netop fuldført! da Otto
 sammen med Johannes, som konsulen havde vraget,
 og Hugo af Este vendte tilbage for at få oprejsning§
 for hver deres lidte uret. Crescentius, under en omskiftelig
 skæbnes trængsler, bøjede sig. „De korsfæstede
 deres konsul på Forum; og lige siden har der været
 sådanne slave i Rom, at jeg — (for jeg var
 engang en brunærmet broder og lykkeligt udnævnt) —
 jeg havde valget mellem at beholde min kone eller
 beholde de brune ærmer og klarede i striden
 1000 at miste begge, En sang om Rom!”
 Og Rom, i sandhed,
 i Goito klædt i en fantastisk dragt,
 hans mantuanske dages moderby,
 så ud som et fast punkt af lys, hvorfra stråler
 gennemvandrede verden; thi i alle disse klynger af hjem
 syntes folk opsat på at være romere efter

* samme ... handling: som Crescentius udførte.

† klædt i hvidt: den romerske konsuls lange hvide kappe (Ohio).

‡ ædelsten ... ned: de har diademmet i deres skød og brækker en ædelsten af. At de ødelægger diademmet symboliserer, at de bliver romerske borger (Clarendon). De ødelægger muligvis diademmet for at kunne kradses bogstaverne er SPQR 'Senatus Populusque Romanus' 'Roms senat og folk', ned (Longman).

§ Otto ... Johannes: Otto III og Johannes XV. — Hugo af Este: Et medlem af Estefamilien fra det tiende århundrede.

BOOK THE FOURTH

In their degree; the question was, how each
Should most resemble Rome, clean out of reach.
Nor, of the Two, did either principle
Struggle to change, but to possess — Rome, still,
1010 Guelf Rome or Ghibellin Rome.

Let Rome advance!

Rome, as she struck Sordello's ignorance —
How could he doubt one moment? Rome 's the Cause!
Rome of the Pandects, all the world's new laws —
Of the Capitol, of Castle Angelo;
New structures, that inordinately glow,
Subdued, brought back to harmony, made ripe
By many a relic of the archetype
Extant for wonder; every upstart church
1020 That hoped to leave old temples in the lurch,
Corrected by the Theatre forlorn
That, — as a mundane shell, its world late born, —
Lay and o'ershadowed it. These hints combined,
Rome typifies the scheme to put mankind
Once more in full possession of their rights.
"Let us have Rome again! On me it lights
To build up Rome — on me, the first and last:
For such a future was endured the past!"
And thus, in the gray twilight, forth he sprung
To give his thought consistency among
1030 The very People — let their facts avail
Finish the dream grown from the archer's tale.

*How if, in the
re-integration of Rome,*

*be typified the
triumph of mankind?*

- rang og stand; spørgsmålet var, hvordan hver af dem mest skulle ligne Rom, der var ganske uden for rækkevidde. Heller ikke kæmpede noget af disse to principper for at forandre, men for at beherske — Rom, det var stadigvæk
- 1010 enten guelfernes Rom eller gibellinernes Rom.
- Lad Rom stige frem!
- Rom, således som den forekom Sordello i hans uvidenhed —
 Hvordan kunne han tvivle blot et øjeblik? Rom er sagen.
 Pandekternes Rom, hvis love er hele verdens nye love —*
 Capitoliums Rom, Engelsborgs Rom;†
 nye bygninger, deres overdrevne glød blev
 undertrykt, bragt tilbage til harmoni, gjort modne
 af mange levn af originalerne, der endnu
 var bevaret til undren; enhver opkomling af en kirke
 som håbede at lade de gamle templer i stikken,
 1020 blev irettesat af det forladte amfiteater‡
 der — som en verdslig skal omkring dens nylig fødte verden, —
 lå og overskyggede den. Betragtes disse vink samlet,§
 så er Rom det typiske eksempel på en plan, om atter at lade
 menneskeheden fuldt ud genindsættes i sine rettigheder.
- [Sor:] „Lad os få Rom tilbage! Lyset falder på mig
 til at genopbygge Rom — på mig, den første og den sidste:**
 for en sådan fremtid blev fortiden udholdt!††
 Og således, i det grå tussmørke, spang han frem
 for at gøre sine tanker varige hos selve folket —
 1030 lade deres kendsgerninger være nyttige til at afslutte‡‡
 den drøm, der voksede frem af bueskyttens fortælling.
- Hvordan.
 hvis Rom
 genopbygges,
 kan det være
 et eksempel på
 menneskenes
 triumf?*

* Pandeksterne: Justinians love fra det sjette århundrede.

† Engelsborgs Rom: det gamle Roms glørværdighed forøges med kristendommen (Clarendon).

‡ amfiteater: Colosseum, inde i teatret var der bygget kirker og kapeller.

§ disse vink samlet: som 'skaber Rom, det idealiserede Rom' (SB).

** den første og den sidste: dvs. mig alene; der er en henv. til *Mark.* 9, 35. Sordello vil tjene folket.

†† fortiden udholdt: folket har udholdt fortiden for den løfterige fremtid skyld. 'Ikke ham selv nu — men folkets ideal' (SB).

‡‡ kendsgerninger: Kendsgerninger om tilværelsen, som han nu har indset.

BOOK THE FIFTH

Is it the same Sordello in the dusk
As at the dawn?—merely a perished husk
Now, that arose a power fit to build
Up Rome again? The proud conception chilled
So soon? Ay, watch that latest dream of thine—A
Rome indebted to no Palatine—
Drop arch by arch, Sordello! Art possessed
Of thy wish now, rewarded for thy quest
To-day among Ferrara's squalid sons?
10 Are this and this and this the shining ones
Meet for the Shining City? Sooth to say,
Your favored tenantry pursue their way
After a fashion! This companion slips
On the smooth causey, t' other blinkard trips
At his mooned sandal. "Leave to lead the brawls
Here i' the atria?" No, friend! He that sprawls
On aught but a stibadium . . . what his dues
Who puts the lustral vase to such an use?
Oh, huddle up the day's disasters! March,
20 Ye runagates, and drop thou, arch by arch,
Rome!

Yet before they quite disband—a whim—
Study mere shelter, now, for him, and him,
Nay, even the worst,—just house them! Any cave
Suffices: throw out earth! A loophole? Brave!
They ask to feel the sun shine, see the grass
Grow, hear the larks sing? Dead art thou, alas,
And I am dead! But here's our son excels
At hurdle-weaving any Scythian, fells
Oak and devises rafters, dreams and shapes
30 His dream into a door-post, just escapes
The mystery of hinges. Lie we both
Perdue another age. The goodly growth
Of brick and stone! Our building-pelt was rough,
But that descendant's garb suits well enough
A portico-contriver. Speed the years—
What's time to us? At last, a city rears
Itself! nay, enter—what's the grave to us?

*Mankind triumph
of a sudden?*

*Why, the work
should be one of ages,*

FEMTE BOG

Er det den samme Sordello i skumringen
som ved daggry? — blot en mørnet skal nu,
skulle han være i stand til at genopbygge
Rom? Er den stolte forestilling så hurtigt
kølnet? Ja, se din seneste drøm — et
Rom der ikke står i gæld til Palatinerhøjen — *
briste hvælving for hvælving, Sordello. Den kunst
du ønskede at skabe, blev den muliggjort af din søgen
i dag blandt Ferraras snavsede sønner?
10 Er disse og disse og disse de lysende folk,
der er passende for den Lysende By? Sandt at sige,
dine foretrukne forpagtere har deres egen måde
at gøre tingene på. Kammeraten her glider
på den glatte vej, en anden, der er nærsynet, snubler
i sine snabelsandaler. „Ønsker tilladelse til
at danse her i atriummet?” Nej, ven! Så er der ham,
der breder sig på en sofa . . . og hvad har han fortjent,[†]
der benytter vievandsvasen til en sådan brug?
20 Åh, dyng alle dagens ødelæggelser sammen! Afgang,
I døgenigte, og brist du Rom, hvælving efter[‡]
hvælving.
Dog før flokken helt opløses — blot et lune —
vi må sørge for at finde et ly til ham og til ham,
ja, selv til de værste — bare huse dem. En hvilken som helst
hule vil være tilstrækkelig, kast jorden ud, Et kighul? Herligt!
de beder om at måtte mærke solen, se græsset
gro, høre lærken synge? Død er du, ak,[§]
og jeg er død. Men her er vor søn, som overgår
en hvilken som helst skyter i ly-sammenflikning, fælder
eg og udtænker tagspær, drømmer og former
30 sin drøm til en dørstolpe, undgår blot mysteriet
med hængslerne. Lad os ligge i skjul endnu
en tidsalder. Den vældige vækst af
mursten og sten. Vort arbejdstøj var groft ruskind,
men tøjet på den efterkommer dér passer godt nok
til en søjlegangsplanlægger. Lad årene fare afsted —
hvad er tid for os? Til sidst rejser en by sig,
ja, gå ind — hvad betyder graven for os?

*Triumferer
menneskeheden
pludselig?*

*Jamen, arbejdet
skulle vare,
i tidsaldre,*

* Palatinerhøjen: Palatinerhøjen var sædet for de kejserlige paladser. Sordellos Rom behøver hverken konge eller palads (Whyte).

[†] breder ... sofa: den der gør det, mangler dannelse (Longman).

[‡] brist du Rom: hans drøm om Rom, l. 5.

[§] du: hans generation — l. 27. vor søn: den næste generation fortsætter.

Lo, our forlorn acquaintance carry thus
 The head! Successively sewer, forum, cirque—
 40 Last age, an aqueduct was counted work,
 But now they tire the artificer upon
 Blank alabaster, black obsidion,
 —Careful, Jove's face be duly fulgorant,
 And mother Venus' kiss-creased nipples pant
 Back into pristine pulpiness, ere fixed
 Above the baths. What difference betwixt
 This Rome and ours—resemblance what, between
 That scurvy dumb-show and this pageant sheen—
 These Romans and our rabble? Use thy wit!
 50 The work marched: step by step,—a workman fit
 Took each, nor too fit,—to one task, one time,—
 No leaping o'er the petty to the prime,
 When just the substituting osier lithe
 For brittle bulrush, sound wood for soft withe,
 To further loam-and-roughcast-work a stage,—
 Exacts an architect, exacts an age:
 No tables of the Mauritanian tree
 For men whose maple log 's their luxury!
 That way was Rome built. "Better" (say you) "merge
 60 At once all workmen in the demiurge, *if performed equally*
 All epochs in a lifetime, every task *and thoroughly;*
 In one!" So should the sudden city bask
 I' the day—while those we'd feast there, want the knack
 Of keeping fresh-chalked gowns from speck and brack,
 Distinguish not rare peacock from vile swan,
 Nor Mareotic juice from Cæcuban.
 "Enough of Rome! 'T was happy to conceive
 Rome on a sudden, nor shall fate bereave
 Me of that credit: for the rest, her spite
 70 Is an old story—serves my folly right
 By adding yet another to the dull
 List of abortions—things proved beautiful
 Could they be done, Sordello cannot do."
 He sat upon the terrace, plucked and threw
 The powdery aloe-cusps away, saw shift
 Rome's walls, and drop arch after arch, and drift

- Se, vort fortvivlede bekendtskab bærer nu hovedet*
 højt. Lidt efter lidt kom kloak, torv og cirkus til —
 40 I forrige periode blev en akvædukt anset for et færdigt
 arbejde, men nu trætter de håndværkeren med
 hvid alabast og sort obsidian,
 — omhyggelig nu, Jupiters ansigt skal være tilbørligt glimtende
 og mor Venus' kysserynkede brystvorter skal gispe
 tilbage i deres oprindelige kødfuldhed, før de bliver
 fæstnet over badet. Hvilken forskel er der ikke mellem
 dette Rom og vores — hvad er ligheden mellem†
 vor lurvede pantomime og dette skinnende festoptog —
 disse romere og vort rak? Brug din forstand!
 50 Arbejdet marcherede, skridt for skridt, —hvert krævede en egnet
 arbejder, men aldrig for egnet — hver gang til en ny opgave —
 ikke noget med at springe de små trin over for de store,
 når blot det, at den smidige pil erstatter
 det skrøbelig siv og solidt træ den bløde vidje
 for at forbedre ler- og pudsarbejdet —
 kræver en arkitekt, kræver en hel tidsalder:
 ingen borde af mauritansk træ til folk,‡
 for hvem en ahornbjælke er overdådighed. *hvis man arbejder*
 På den måde blev Rom bygget. „Det ville være bedre *støt og*
 60 (siger du) straks at forene al arbejde i den store§ *grundigt;*
 bygmester, alle epoker i en levetid, ethvert hverv
 i et eneste!” Således ville denne pludselige by sole sig i dagen**
 — medens dem, vi ville trakterer der, ville mangler færdighed
 i at holde friskkrittede togaer fri for plet og flænge,††
 de ville ikke kunne skelne mellem udsøgt fasan og ringe svane,
 heller ikke mellem mareotisk og cærubansk vin.‡‡
- [Sor:] „Nok om Rom! Det var en fryd med ét at kunne
 forestille sig Rom, og skæbnen skal ikke berøve
 mig den ære. For resten er dens nag af
 70 gammel dato — min dårskab har godt af at få
 tilføjet endnu en fiasko til den trælsomme liste
 af fiaskoer — ting som viste sig smukke, hvis de
 kunne være blevet gjort, men som Sordello ikke kan gøre.”
 Han sad på terrassen, plukkede den støvede
 aloekvist og kastede den bort, så Roms mure forandres
 og hvælving efter hvælving styrtede i grus, så hine

* fortvivlede bekendtskab: det forpjuskede spøgelse, folket.

† Hvilken ... vores: vi vender tilbage til virkeligheden.

‡ mauritansk træ: fint træ til møbelfremstilling.

§ du: Sordello.

** sole sig: 'som du forestillede dig det' (SB).

†† friskkrittede: den hvide toga er rensset med kridt (Duff).

‡‡ mareotisk vin er bedre end cærubansk, men begge er gode.

Mist-like afar those pillars of all stripe,
 Mounds of all majesty. "Thou archetype,
 Last of my dreams and loveliest, depart!"
 80 And then a low voice wound into his heart:
 "Sordello!" (low as some old Pythoness
 Conceding to a Lydian King's distress
 The cause of his long error—one mistake
 Of her past oracle) "Sordello, wake!
 God has conceded two sights to a man—
 One, of men's whole work, time's completed plan,
 The other, of the minute's work, man's first
 Step to the plan's completeness: what's dispersed
 Save hope of that supreme step which, descried
 90 Earliest, was meant still to remain untried
 Only to give you heart to take your own
 Step, and there stay—leaving the rest alone?
 Where is the vanity? Why count as one
 The first step, with the last step? What is gone
 Except Rome's aëry magnificence,
 That last step you'd take first?—an evidence
 You were God: be man now! Let those glances fall!
 The basis, the beginning step of all,
 Which proves you just a man—is that gone too?
 100 Pity to disconcert one versed as you
 In fate's ill-nature! but its full extent
 Eludes Sordello, even: the veil rent,
 Read the black writing—that collective man
 Outstrips the individual! Who began
 The acknowledged greatnesses? Ay, your own art
 Shall serve us: put the poet's mimes apart—
 Close with the poet's self, and lo, a dim
 Yet too plain form divides itself from him!
 Alcamo's song enmeshes the lulled Isle,
 110 Woven into the echoes left erewhile
 By Nina, one soft web of song: no more
 Turning his name, then, flower-like o'er and o'er!
 An elder poet in the younger's place;
 Nina's the strength, but Alcamo's the grace:
 Each neutralizes each then! Search your fill;

*and a man can but
do a man's portion.*

The last of each

- søjler af alle farver og de majestætiske høje
 tågeagtig drive bort i det fjerne. „Du min indbildnings værk,
 den sidste og skønneste af mine drømme, drag bort!”
- 80 Og så snoede en sagte stemme sig ind i hans hjerte:
 „Sordello!” (sagte som en gammel delfisk præstinde,
 der tilstår, på grund af en lydsk konges fortvivlelse,
 årsagen til hans store fejltagelse — en misforståelse
 af hendes tidligere orakel) „Sordello vågn op!”
 Gud har bevilliget mennesket to syner —
 det ene er af menneskenes hele værk, tidens fuldførte plan,
 det andet er af øjeblikkets værk, menneskets første
 skridt til planens fuldførelse. Hvad er da forsvundet andet
 end håbet om hint øverste tidligst opdagede skridt,
- 90 som det var meningen kun skulle forblive uprøvet,
 for at give dig mod til at tage dit eget
 skridt, blive der — og lade resten være?
 Hvor er tomheden? Hvorfor regne første og sidste
 skridt for det samme? Hvad er borte
 andet end Roms luftige storslåethed,
 hint sidste skridt du ville tage først? — et vidnesbyrd om,
 at du var Gud: vær et menneske nu! Lad disse glimt svinde bort.
 Det grundlæggende, det skridt der begynder det hele,
 som beviser, du blot er en mand — er det også borte?
- 100 Synd at gøre en mand, der er så kyndig i skæbnens
 ondsindede natur, forlegen; men dens fulde omfang
 undslipper endog Sordello. Forhænget er revet i stykker,
 læs den sorte skrift — det kollektive menneske
 overgår det individuelle. Hvem begyndte
 med at være anerkendte storheder? Ja, din egen kunst
 skal tjene os. Læg digterens efterligninger til side —
 gå løs på digterens selv, og se, en utydelig,
 dog for åbenlys form udskiller sig fra ham.[†]
 Alcamos sang fanger den søvndyssede ø,
- 110 vævet ind ekkoerne, der er efterladt for lidt siden
 af Nina, et blidt væv af sange. Vi kan ikke blive ved med[‡]
 at begynde med hans navn, som var han selve blomsten.
 Der er en ældre digter i den yngres sted;
 Ninas er styrken, men Alcamo er gratien.
 De neutraliserer hinanden. Søg du blot,[§]

*og en mand kan
kun gøre sin del.*

*Den sidste i
enhver række af*

* orakel: 'at et stort rige ville gå under når Krøsus krydsede floden Halys.'

† form: påvirkningen fra tidligere digtere (Duff).

‡ Alcamos: Ciullo d'Alcamo siciliansk digter fra slutningen af det 12. århundrede, skrev på italiensk. — Nina: en siciliansk digter, hun skrev ligeledes på italiensk og var Alcamos forgænger (Ohio).

§ neutraliserer hinanden: Ninas digtning er tilstede i Alcamos, Alcamos gratie er en udvikling af Ninas styrke (Duff).

You get no whole and perfect Poet—still
 New Ninas, Alcamos, till time's midnight
 Shrouds all — or better say, the shutting light
 Of a forgotten yesterday. Dissect
 120 Every ideal workman — (to reject
 In favor of your fearful ignorance
 The thousand phantasms eager to advance,
 And point you but to those within your reach)—
 Were you the first who brought—(in modern speech)
 The Multitude to be materialized?
 That loose eternal unrest—who devised
 An apparition i' the midst? The rout
 Was checked, a breathless ring was formed about
 That sudden flower: get round at any risk
 130 The gold-rough pointel, silver-blazing disk
 O' the lily! Swords across it! Reign thy reign
 And serve thy frolic service, Charlemagne!
 —The very child of over-joyousness,
 Unfeeling thence, strong therefore: Strength by stress
 Of Strength comes of that forehead confident,
 Those widened eyes expecting heart's content,
 A calm as out of just-quelled noise; nor swerves
 For doubt, the ample cheek in gracious curves
 Abutting on the upthrust nether lip:
 140 He wills, how should he doubt then? Ages slip:
 Was it Sordello pried into the work
 So far accomplished, and discovered lurk
 A company amid the other clans,
 Only distinct in priests for castellans
 And popes for suzerains (their rule confessed
 Its rule, their interest its interest,
 Living for sake of living—there an end,—
 Wrapt in itself, no energy to spend
 In making adversaries or allies),—

series of workmen

*sums up in himself
all predecessors.*

- du vil aldrig finde en digter, der er hel og fuldkommen — *bygmestre*
 dog vil der stadig være nye Nina'er og Alcamo'er, indtil
 tidens midnat indhyller alt — eller bedre, det lukkende
 lys fra et glemt i går. Undersøg nøje*
 120 hver eneste ideale arbejder — (for at afvise,
 — af hensyn til din frygtelige uvidenhed, —
 de tusinde fantomer, der er ivrige efter at komme frem,
 og kun udpege dem inden for din rækkevidde) —[†]
 var du den første, der fik — (i moderne tale)
 menneskemængden til at materialisere sig?[‡]
 Hin løse evige uro — hvem var ophavsmand
 til et åndesyn i midten? Den vilde tummel
 blev standset, en åndeløs ring blev formet omkring
 den pludselige blomst, trængte sig, koste hvad det ville,
 130 rundt om liljen med den rågyldne støvvej[§]
 og den sølvskinnende skive. Et sværd hen over den. Styr dit rige**
 og gør din lystige tjeneste, du Karl den Store!
 — Selve barnet af overlystighed,^{††}
 derfor ufølsom, derfor stærk. Styrke ved tvang
 af Styrke kommer fra den selvsikre pande,^{‡‡}
 fra de vidtåbne øjne, der forventer hjertets tilfredshed,
 så rolige ro som efter et netop knust oprør; heller ikke
 spores tvivl i den fyldige kind, der i yndefulde kurver
 støder mod den fremskudte underlæbe.^{§§}
 140 han *vil*, hvordan skulle han så tvivle? Tidsaldre senere,
 (var det Sordello?) der søgte at udforske værket, *samler i sig*
 der så vidt var fuldført, og opdagede et skjult selskab *alle sine*
 midt blandt de andre klaner, kun med den forskel, *forgængere.*
 at det var præster i stedet for slotsfogeder
 og paver i stedet for overherrer (de bekendte sig til
 de samme regler, de samme egne interesser,
 men levede kun for at leve — det var målet —
 var indsvøbt i sig selv, ingen energi blev brugt på at
 skabe modstandere eller allierede), —

* Li. 117-121, indtil tidens ... i går: indtil vi ikke kan se længere tilbage i fortiden (Clarendon).

[†] Ll. 120-126. ideale arbejdere: de store ånder der også har arbejdet for menneskeheden, de dukker op i tusindvis, men i betragtning af Sordellos frygtelige uvidenhed om menneskelivet, udvælges et par stykker, som Sordello vil forstå. Sordello må ikke tro han er den første.

[‡] materialiserer sig: bliver som én skikkelse.

[§] liljen: den gule lilje er gylden af pollen, og anbragt på en sølvskinnende baggrund.

** Ll. 126-31. hvem... skive: Det første åndesyn er den fransk lilje. Ophavsmanden er Karl den Store. Den vilde tumult ophører. Folk trænges åndeløst omkring den (Duff).

^{††} overlystighed: Karl den Stores sværd hed *Joyeuse*, det betyder munter, lystig.

^{‡‡} Styrke ... styrke: *Styrke ved tvang af Styrke*, civilisationens første skridt, Karl den Stores stadium. 'Styrke' her i en mere abstrakt betydning. Om 'Styrke' stavet med stort se Noter: *Styrke*.

^{§§} Browning så det ældste eksisterende billede af Karl den Store i Aix-la-Chapelle under i rejse.

150 Dived you into its capabilities
 And dared create, out of that sect, a soul
 Should turn a multitude, already whole,
 Into its body? Speak plainer! Is 't so sure
 God's church lives by a King's investiture?
 Look to last step! A staggering—a shock—
 What's mere sand is demolished, while the rock
 Endures: a column of black fiery dust
 Blots heaven—that help was prematurely thrust
 Aside, perchance!—but air clears, naught's erased
 160 Of the true outline! Thus much being firm based,
 The other was a scaffold. See him stand
 Buttressed upon his mattock, Hildebrand
 Of the huge brain-mask welded ply o'er ply
 As in a forge; it buries either eye
 White and extinct, that stupid brow; teeth clenched,
 The neck tight-corded, too, the chin deep-trenched,
 As if a cloud enveloped him while fought
 Under its shade, grim prizers, thought with thought
 At dead-lock, agonizing he, until
 170 The victor thought leap radiant up, and Will,
 The slave with folded arms and drooping lids
 They fought for, lean forth flame-like as it bids.
 Call him no flower—a mandrake of the earth,
 Thwarted and dwarfed and blasted in its birth,
 Rather,—a fruit of suffering's excess,
 Thence feeling, therefore stronger: still by stress
 Of Strength, work Knowledge! Full three hundred years
 Have men to wear away in smiles and tears
 Between the two that nearly seemed to touch,
 180 Observe you! quit one workman and you clutch
 Another, letting both their trains go by—
 The actors-out of either's policy,
 Heinrich, on this hand, Otho, Barbaross,
 Carry the three Imperial crowns across,
 Aix' Iron, Milan's Silver, and Rome's Gold—
 While Alexander, Innocent uphold
 On that, each Papal key—but, link on link,

*We just see
 Charlemagne,
 Hildebrand,*

150 der så dette selskabs muligheder
 og vovede, ud af denne sekt, at skabe en sjæl
 inde i en forenet folkemængde, der skulle
 forvandle den, ikke sandt? Tal tydeligere! Er det så sikkert
 at Guds kirke kan leve med kongens investiturret?^{*}
 Se det sidste skridt. En vaklen — et stød —
 hvad der blot er sand er styrtet sammen, medens klippen
 bliver stående. En søjle af hed sort støv
 pletter himlen — måske hin hjælp for tidligt blev skubbet
 til side! — men det klarer op, intet er udvisket af
 160 det sande omrids. Så meget er bygget på fast grund,
 den anden var et stillads. Se ham stå
 støttet til sin hakke, Hildebrand med den
 kæmpemæssige hjernemaske svejset lag på lag
 som i en esse; den begraver øjnene, hvide og
 udslukte, det dumme bryn; de sammenbidte tænder,
 halsen tæt sammensnøret, også, den dybt kløftede hage,
 som om skyer indhyllede ham, medens grumme bokser
 kæmpede under dens skygge, et dødvande af tanke
 mod tanke, pinefuldt er det, indtil den sejrende
 170 tanke vil springer glædestrålende op, og Viljen — slaven
 med foldede arme og sænkede øjenlåg de kæmpede om —
 vil læner sig flammeagtig frem således som den byder.[†]
 Kald ham ikke en blomst — snarere en alrunerod i jorden,
 undergravet, forkrøblet og plaget fra fødslen af, —
 en frugt af lidelsens overmål, derfor følelse,
 derfor stærkere; vedvarende arbejder Viden[‡]
 ved tvang af Styrke. Hele trehundrede år
 må menneskene slide væk i smil og tårer
 mellem de to, som næsten synes at berøre hinanden,
 180 bemærk det! opgiv en handlingsmand og du knuger
 en anden, idet du lader begges følge passere forbi,
 de der omsatte hvers politik i handling,
 Henrik, Otto, Barbarossa på denne side
 bærer de tre kejserlige kroner,
 Aix' jern, Milans sølv og Roms guld —[§]
 mens Alexander og Innocens på den anden side^{**}
 holder fast på de pavelige nøgler — men led for led,

*Vi ser Karl den
 Store og
 Hildebrand,*

^{*} Ll. 153- 62. Er det ... Hildebrand: investiturret: kongens ret til at tildele gejstlige embeder. — Kampen om den mellem kejser og pave, som paven Hildebrand vandt (l. 161-2).

[†] den: den sejrende tanke

[‡] dog ... Styrke: *Viden ved tvang af Styrke*, det er civilisationens andet skridt, Hildebrandt stadium.

[§] Det drejer sig om tre tyske krone: Aix-la-Chapelle havde dog sølvkronen, Milan, Lombardiets hovedby, havde jernkronen, og den tysk-romerske krone var af guld. Kejserne er Henrik VI, Otto IV og Frederik Barbarossa.

^{**} Alexander: pave Alexander II (1061-1073), bandlyste Barbarossa 1160. — Innocens: Innocens III.

Why is it neither chain betrays a chink?
 How coalesce the small and great? Alack,
 190 For one thrust forward, fifty such fall back!
 Do the popes coupled there help Gregory
 Alone? Hark—from the hermit Peter's cry
 At Claremont, down to the first serf that says
 Friedrich 's no liege of his while he delays
 Getting the Pope's curse off him! The Crusade—
 Or trick of breeding Strength by other aid
 Than Strength, is safe. Hark—from the wild harangue
 Of Vimmercato, to the carroch's clang
 200 Yonder! The League—or trick of turning Strength
 Against Pernicious Strength, is safe at length.
 Yet hark—from Mantuan Albert making cease
 The fierce ones, to Saint Francis preaching peace
 Yonder! God's Truce—or trick to supersede
 The very Use of Strength, is safe. Indeed
 We trench upon the future. Who is found
 To take next step, next age—trail o'er the ground—
 Shall I say, gourd-like?—not the flower's display
 Nor the root's prowess, but the plenteous way
 O' the plant—produced by joy and sorrow, whence
 210 Unfeeling and yet feeling, strongest thence?
 Knowledge by stress of merely Knowledge? No—
 E'en were Sordello ready to forego
 His life for this, 't were overleaping work
 Some one has first to do, howe'er it irk,
 Nor stray a foot's breadth from the beaten road.
 Who means to help must still support the load
 Hildebrand lifted—'why hast Thou,' he groaned,
 'Imposed on me a burden, Paul had moaned,
 And Moses dropped beneath?' Much done—and yet
 220 Doubtless that grandest task God ever set
 On man, left much to do: at his arm's wrench,
 Charlemagne's scaffold fell; but pillars blench

*in composite work
they end and name.*

- hvorfor afslører ikke nogen af kæderne en sprække?
 Hvorledes få det små og det store til at vokse sammen? Ak,
 190 for hver der skubbes frem, falder halvtreds tilbage.*
 Hjælper de to paver dér alene Gregor?†
 Lyt — fra eremittens Peters råb‡
 ved Clermont ned til den første livegne, som siger
 at Frederik ikke er hans lensherre, så længe han tøver
 med at få pavens bandbulle fjernet fra sig. Korstoget —
 eller tricket med at fostre Styrke med andre midler
 end Styrke, er sikkert. Lyt — fra Vimercatos§
 rasende svada til statskærrens ringen
 derhenne. Ligaen — eller knebet med at vende Styrken
 200 mod den skadelige Styrke, er langt om længe sikkert. *i det værk de*
 Dog hør — fra mantuaneren Albert, der fik de** *afsluttede*
 voldsomme til at holde inde, til Skt. Frans, der prædikede *og navngav.*
 fred hist nede. Guds våbenhvile — eller tricket til at
 fortrænge selve brugen af styrke, er sikkert. Sandelig
 vi foregriber fremtiden. Hvem skal tage det
 næste skridt, næste tidsalder — trække sig hen over jorden —
 skal jeg sige græskaragtigt? — ikke blomstens fremvisning
 heller ikke rodens tapperhed, men er det ikke plantens
 frugtbare vej — skabt af glæde og sorg, som det ufølede
 210 og dog følede kommer af og derfor er stærkest?
 Viden ved tvang af blot og bar Viden? Nej —††
 selv Sordello var parat til at give afkald på sit liv
 for dette, det ville være at springe over et arbejde
 nogen først måtte udføre, uanset hvor besværligt,
 heller ikke afvige en fodsbred fra den slagne vej.
 Den der tænker på at hjælpe, må stadigvæk bære den vægt
 som Hildebrand løftede — ‘hvorfor har Du,’ stønnede han,
 pålagt mig en byrde, som Paul havde jamret over
 og Moses sunket sammen under?’ Meget er gjort — og dog,
 220 dette det utvivlsomt største hverv Gud nogensinde har lagt
 på mennesket, efterlader meget at gøre. Ved en vridning af
 hans arm synker Karl den Stores stillads i grus; men pillerne

* Ll. 188-90. men ... tilbage: de to kæder er Karl den Stores og Hildebrands politik, hvor der burde være sprækker til folket. De store skubbes i forgrunden, medens de små falder tilbage i glemsel (Longman).

† Gregor: Gregor VII, som er Hildebrand.

‡ Peter: Peter fra Amiens i Nordfrankrig, han prædikede for det første korstog. Han opildnede folket. Hans prædikener var ‘som et befriende evangelium. Næsten overalt sukkede de livegne under de store godsejeren undertrykkelse’ (Grim. 6; 134). Det første korstog blev officielt bekendtgjort i 1095 ved kirkemødet i Clermont i Frankrig.

§ Vimercatos: Stefanardo de Vimercarte, dominikaner munk der i Milan prædikede for et korstog i 1293.

** Abert: Alberto da Mantua prædikede i den grad om fred i Ferrara, at de kæmpende familier forligedes. — Skt. Frans: Skt. Frans af Assisi prædikede om kærlighed og fred og gjorde godt for de fattige.

†† ‘Viden ved tvang af blot og bar Viden’, civilisationens tredje skridt (Longman).

Merely, start back again—perchance have been
 Taken for buttresses: crash every screen,
 Hammer the tenons better, and engage
 A gang about your work, for the next age
 Or two, of Knowledge, part by Strength and part
 By Knowledge! Then, indeed, perchance may start
 Sordello on his race—would time divulge
 230 Such secrets! If one step's awry, one bulge
 Calls for correction by a step we thought
 Got over long since, why, till that is wrought,
 No progress! And the scaffold in its turn
 Becomes, its service o'er, a thing to spurn.
 Meanwhile, if your half-dozen years of life
 In store dispose you to forego the strife,
 Who takes exception? Only bear in mind,
 Ferrara's reached, Goito 's left behind:
 As you then were, as half yourself, desist!
 240 —The warrior-part of you may, an it list,
 Finding real falchions difficult to poise,
 Fling them afar and taste the cream of joys
 By wielding such in fancy,—what is bard
 Of you may spurn the vehicle that marred
 Elys so much, and in free fancy glut
 His sense, yet write no verses—you have but
 To please yourself for law, and once could please
 What once appeared yourself, by dreaming these
 Rather than doing these, in days gone by.
 250 But all is changed the moment you descry
 Mankind as half yourself,—then, fancy's trade
 Ends once and always: how may half evade
 The other half? men are found half of you.
 Out of a thousand helps, just one or two
 Can be accomplished presently: but flinch
 From these (as from the falchion, raised an inch,
 Elys, described a couplet) and make proof
 Of fancy,—then, while one half lolls aloof
 I' the vines, completing Rome to the tip-top—
 260 See if, for that, your other half will stop
 A tear, begin a smile! The rabble's woes,
 Ludicrous in their patience as they chose
 To sit about their town and quietly

*If associates trouble
you, stand off!*

*— should the new
sympathies allow you.*

viger blot, svinger så tilbage — måske er de blevet taget
for støttepiller. Bræk hvert eneste bræt,
udhamr sinketapperne bedre og antag en flok,
en tidsalder eller to, til at arbejde sammen med dig
for Viden, der er skabt delvis ved Styrke delvis
ved Viden. Så, sandelig, kan Sordello måske
begynde sin løbebane — hvis tiden ville røbe
230 sådanne hemmeligheder. Hvis et skridt går skævt,
så kræver en knold at rettes til af et skridt, vi troede
var taget for længe siden, jamen, før dette er udført,
er der intet fremskridt. Og stilladset bliver, da dets
tjenestetid er ovre, til gengæld en ting man vrager.
I mellemtiden, hvis et halvt dusin år af dit
tilbageværende liv gør dig stemt for at opgive striden,
hvem gør da indsigelser? Kun husk, at
Ferrara er nået, Goito er ladt bag dig. Afstå fra
at være, som du var dengang, da du kun var halvt dig selv.
240 — Idet du opdager, at rigtige sværd er svære at balancere med,
kan krigerdelen af dig, (og det har den lyst til),*
slynge dem langt bort og smage det bedste af glæderne
ved at håndterer sådanne i fantasien, — hvad der er barde
i dig kan vrage det hjælpemiddel, der martrede
Elys så meget, og i den frie fantasi kan du overmætte dig
i dets følelse og dog undlade at skrive vers — din lov går kun[†]
ud på at behage dig selv — og engang kunne du behage, hvad der
tilsyneladende engang var dig selv, ved i de forbigangne dage
at drømme disse ting snarere end at gøre dem.[‡]
250 Men alt er forandret, i det øjeblik du ser
menneskeheden som halvt dig selv — da er fantasiens levevej
for altid mistet. Hvordan kan den ene halvdel af dig
undgå den anden, når menneskeheden er halvdelen af dig selv?
Ud af tusinde gange der er hjælp behov, kan blot en eller to
udføres for nærværende; men vig tilbage
for disse (som fra sværdet, der blot er løftet en tomme, som
fra Elys, hvor kun en kuplet er skrevet) og bevis på denne måde
at det kun er fantasi — så, mens den ene halvdel dovner oppe
i vintræet og fuldender Rom på bedste vis —
260 så se om den anden halvdel af denne grund vil
standse en tåre, begynde et smil. Hobens kummer,
latterlig i dens tålmod, da den valgte
at sidde rundt omkring i sin by og roligt

*hvis hjælpen
er til besvær
da afvis den!*

*hvis de nye
sympatier
tillader dig det.*

* og det har den lyst til: som dengang i Goito.

[†] Ll. 244-6. hjælpemiddel ... vers: hans sprog, hans vers var utilstrækkelige til at beskrive den elskede Elys, men i sin frie fantasi, uden at skrive vers, kan han gøre det til overmål (Duff).

[‡] disse ting: at kæmpe eller skrive digte.

Be slaughtered,—the poor reckless soldiery,
 With their ignoble rhymes on Richard, how
 'Polt-foot,' sang they, 'was in a pitfall now,'
 Cheering each other from the engine-mounts,—
 That crippled spawling idiot who recounts
 How, lopped of limbs, he lay, stupid as stone,
 270 Till the pains crept from out him one by one,
 And wriggles round the archers on his head
 To earn a morsel of their chestnut bread,—
 And Cino, always in the self-same place
 Weeping; beside that other wretch's case,
 Eyepits to ear, one gangrene since he plied
 The engine in his coat of raw sheep's hide
 A double watch in the noon sun; and see
 Lucchino, beauty, with the favors free,
 280 Trim hacqueton, spruce beard and scented hair,
 Campaigning it for the first time—cut there
 In two already, boy enough to crawl
 For latter orpine round the southern wall,
 Tomà, where Richard's kept, because that whore
 Marfisa, the fool never saw before,
 Sickened for flowers this wearisomest siege:
 And Tiso's wife—men liked their pretty liege,
 Cared for her least of whims once,—Berta, wed
 A twelvemonth gone, and, now poor Tiso's dead,
 Delivering herself of his first child
 290 On that chance heap of wet filth, reconciled
 To fifty gazers!"—(Here a wind below
 Made moody music augural of woe
 From the pine barrier)—"What if, now the scene
 Draws to a close, yourself have really been
 —You, plucking purples in Goito's moss
 Like edges of a trabea (not to cross
 Your consul-humor) or dry aloe-shafts
 For fasces, at Ferrara—he, fate wafts,
 This very age, her whole inheritance
 300 Of opportunities? Yet you advance
 Upon the last! Since talking is your trade,
 There 's Salinguerra left you to persuade:
 Fail! then"—

Time having been

lod sig nedslagte — de sølle ubesindige soldater
 med deres vanærende vers om Richard, om hvordan
 de sang 'klumpfod var nu i faldgruben,'
 mens de opmuntrede hinanden ved krigsmaskinerne —
 den lemlæstede, der halvt fra sans og samling spyttende beretter,*
 om hvordan han, afhugget sine lemmer, lå lammet som en sten,
 270 indtil smerterne krøb ud af ham en efter en,
 og nu vrikker sig rundt mod bueskytterne over han hoved
 for at få en bid af deres kastanjebrød —
 og Cino, altid på det selvsamme sted, grædende;
 thi foruden hint andet stakkels tilfælde, er han selv
 fra øjenhule til øre angrebet af koldbrand, siden han flittigt
 betjente maskinen i sin ru fåreskindsfrakke
 på en dobbelt vagt i eftermiddagssolen; og se
 Lucchino, smuk og ødsel med gunstbevisninger,
 iført en pæn vams, nydeligt skæg og parfumeret hår,
 280 for første gang i et felttog — allerede skåret over
 i to dele, han der var dreng nok til at kravle
 efter den sidste sankthansurt ovre på om den sydlige mur
 af Tomàbastionen, hvor Richard blev holdt indespærret,
 fordi hin skøge Marfisa, som fjolset aldrig havde set,
 var syg efter blomster under denne kedsommelige belejring.
 Og Tisos hustru — mænd kunne lide deres kønne lensfrue,
 bekymrede sig engang om hendes mindste lune — Berta, der blev
 gift for tolv måneder siden, måtte nu da stakkels Tiso er død,
 og mens hun forløste sig med hans første barn
 290 på en tilfældig bunke vådt snavs, forsone sig med,
 at halvtreds så på!" — (Her skabte en vind nedenunder
 fra barrieren af pinjetræer en tungsindig musik,
 der varslede om ulykke) — „Hvad om du, nu scenen
 er ved at være slut, selv virkelig er —
 som dengang du plukkede purpurblomster i Goitos mos,
 farvet lig kanterne på en festtoga (for ikke at støde
 dine konsulfølelser) eller tørre aloeblade
 som liktorstave ved Ferrara — ham, som skæbnen
 i netop denne tidsalder vifter hele sin arv
 300 af muligheder hen til? Dog du har stadigvæk en sidste[†]
 mulighed. Eftersom det at tale er dit erhverv,
 er der Salinguerra tilbage at overbevise:
 svigter du, så" — ‡

*Der er mistet
tid, vælg hurtigt.*

* spyttende: spruttende, med fråde om munden.

[†] Ll. 294-300. selv ... muligheder: 'du blev forædlet ved dine idealiseringer [dengang i Goito] — så du kunne blive stærk og føle skønhed og det gode; men det fejlede for dig selv, så du kunne realisere dette for andre' (SB).

[‡] Her slutter talen, der begyndte l. 81, stemmen der trængte ind i Sordellos hjerte.

"No—no—which latest chance secure!"
 Leaped up and cried Sordello: "this made sure,
 The past were yet redeemable; its work
 Was—help the Guelfs, whom I, howe'er it irk,
 Thus help!" He shook the foolish aloë-haulm
 Out of his doublet, paused, proceeded calm
 To the appointed presence. The large head
 310 Turned on its socket; "And your spokesman," said
 The large voice, "is Elcorte's happy sprout?
 Few such"—(so finishing a speech no doubt
 Addressed to Palma, silent at his side)
 "—My sober councils have diversified.
 Elcorte's son! good: forward as you may,
 Our lady's minstrel with so much to say!"
 The hesitating sunset floated back,
 Rosily traversed in the wonted track
 320 The chamber, from the lattice o'er the girth
 Of pines, to the huge eagle blacked in earth
 Opposite,—outlined sudden, spur to crest,
 That solid Salinguerra, and caressed
 Palma's contour; 't was day looped back night's pall;
 Sordello had a chance left spite of all.
 And much he made of the convincing speech
 Meant to compensate for the past and reach
 Through his youth's daybreak of unprofit, quite
 To his noon's labor, so proceed till night
 Leisurely! The great argument to bind
 330 Taurello with the Guelf Cause, body and mind,
 —Came the consummate rhetoric to that?
 Yet most Sordello's argument dropped flat
 Through his accustomed fault of breaking yoke,
 Disjoining him who felt from him who spoke.
 Was 't not a touching incident—so prompt
 A rendering the world its just accompt,
 Once proved its debtor? Who'd suppose, before
 This proof, that he, Goito's god of yore,
 At duty's instance could demean himself
 340 So memorably, dwindle to a Guelf?
 Be sure, in such delicious flattery steeped,
 His inmost self at the out-portion peeped,
 Thus occupied; then stole a glance at those
 Appealed to, curious if her colour rose
 Or his lip moved, while he discreetly urged
 The need of Lombardy becoming purged

lost, choose quick!

*He takes his first
step as a Guelf;*

„Nej — nej — denne sidste chance vil lykkes!”
 udbrød Sordello og sprang op, „og gør den det,
 vil fortiden endnu kunne indfris; fortidens opgave gik ud på
 — at hjælpe guelferne, som jeg, uanset hvor meget det*
 trætter, vil hjælpe!” Han rystede den fjollede aloestængel
 af sin vams, holdt en pause, fortsatte roligt
 til det fastsatte møde. Det kraftige hoved
 310 drejede sig i sin sokkel; „Og din talsmand,” sagde
 den store stemme, „er han Elcortes lykkelige afkom?
 Få er det” — (idet han dermed afsluttede en tale uden tvivl
 henvendt til Palma, der sad tavs ved hans side)
 — „som mine nøgterne råd har forandret.
 Elcortes søn, godt! Kom frem med, hvad du vil,
 vor frues mindesanger, der har så meget på hjertet!”
 Den nølende solnedgang, der flød tilbage,
 gennemkrydsede rosenrødt værelset
 i det vante spor, fra gittervinduet over kredsen
 320 af pinjetræer til den vældige ørn sværtet på den
 modsatte væg — tegnede pludselig i omrids,
 fra spore til fjerdusk, den massive Salinguerra og kærtegnede
 Palmas kontur; det var dagen, der trak nattens kappe bort;
 Sordello havde en chance tilbage på trods af alt.

Og han gjorde meget ud af den overbevisende tale,
 der havde til hensigt at godtgøre fortiden og at nå,
 gennem hans ungdoms morgengry af unytte, frem
 til hans middags arbejde og dernæst i ro og mag fortsætte,
 indtil det blev nat. Det store argument til at binde
 330 Taurello til guelfersagen, med krop og sjæl,
 — evnede den fuldendte retorik dette?
 Imidlertid faldt det meste af Sordellos argument til jorden
 på grund af hans sædvanlige fejl med at bryde båndet,
 adskille ham der følte, fra ham der talte.
 Var det ikke et rørende tilfælde — så rask
 en fremlæggelse af regnskabet for, hvad verden skyldte,
 af en der selv var dens skyldner? Hvem ville have troet,
 før dette bevis, at han, fordums Goitos gud,
 på pligtens foranledning kunne nedværdige sig selv
 340 så mindeværdigt, svinde ind til en guelfer?
 Vær sikker på at han, badet i den liflige smiger,
 inderst inde kiggede på sine egne udgydelser og var
 optaget heraf; kastede så et blik eller to på dem
 han appellerede til, nysgerrig efter om hendes farve steg
 eller hans læbe bevægede sig, medens han forsigtigt
 understregede behovet for at Lombardiet blev renset

*Han tager sit
 første skridt
 som guelfer;*

* hjælpe guelferne: Sordello vil fortsætte Hildebrandts arbejde.

At soonest of her barons; the poor part
 Abandoned thus, missing the blood at heart
 And spirit in brain, unseasonably off
 350 Elsewhere! But, though his speech was worthy scoff,
 Good-humored Salinguerra, famed for tact
 And tongue, who, careless of his phrase, ne'er lacked
 The right phrase, and harangued Honorius dumb
 At his accession,—looked as all fell plumb
 To purpose and himself found interest
 In every point his new instructor pressed
 — Left playing with the rescript's white wax seal
 To scrutinize Sordello head and heel.
 He means to yield assent sure? No, alas!
 360 All he replied was, "What, it comes to pass
 That poesy, sooner than politics,
 Makes fade young hair?" To think such speech could fix
 Taurello!

Then a flash of bitter truth:
 So fantasies could break and fritter youth
 That he had long ago lost earnestness,
 Lost will to work, lost power to express
 The need of working! Earth was turned a grave:
 No more occasions now, though he should crave
 Just one, in right of superhuman toil,
 370 To do what was undone, repair such spoil,
 Alter the past—nothing would give the chance!
 Not that he was to die; he saw askance
 Protract the ignominious years beyond
 To dream in—time to hope and time despond,
 Remember and forget, be sad, rejoice
 As saved a trouble; he might, at his choice,
 One way or other, idle life out, drop
 No few smooth verses by the way—for prop,
 A thyrsus, these sad people, all the same,
 380 Should pick up, and set store by,—far from blame,
 Plant o'er his hearse, convinced his better part
 Survived him. "Rather tear men out the heart
 O' the truth!"—Sordello muttered, and renewed
 His propositions for the Multitude.

But Salinguerra, who at this attack
 Had thrown great breast and ruffling corselet back

*but to will and to
do are different:*

*he may sleep on the
bed he has made.*

snarest muligt for baroner; han prisgav således sine
egne udgydelser, idet de manglede hjerteblod
og åndrighed og andetsteds ubelejligt
350 blev afbrudt. Men skønt hans tale var spot værdig,
holdt den elskværdige Salinguerra, der — idet han var berømt
for takt og tone, som ubekymret om sine ord, aldrig manglede
de rigtige ord og talte Honorius stum*
ved dennes tiltrædelse — så ud som om alt faldt lige
på rette sted, og at han selv fandt interesse i hvert
eneste punkt, han nye læremester pressede på med,
— op med at fingerere ved reskriptets hvide vokssegl
for nøje at iagttage Sordello fra hoved til fod.
Han har i sinde at give sit tilsagn, ikke sandt? Nej, ak!
360 Alt han svarede var: „Hvabehar, er det nu tilfældet,
at digtning snarere end politik får det unge
hår til at blegne?” At tro en sådan tale kunne fange†
Taurello!

Så et glimt af bitter sandhed.‡

Sådan kunne fantasier ødelægge og bortsløse ungdom,
så han for længe siden havde mistet alvorligheden,
mistet viljen til at arbejde, mistet styrken til at udtrykke
behovet for at arbejde. Jorden var blevet en grav.
Ikke flere anledninger nu, skønt han burde kræve
blot én, i betragtning af det overmenneskelige slid,
370 til at gøre hvad var ugiort, reparere sådan ødelæggelse,
ændre fortiden — intet ville give ham den chance!
Ikke at han skulle dø; han så med misbilligelse på,
at de vanærende år fra før nu skulle forlænges
til at drømme i — tid til håb og tid til fortvivlelse,
huske og glemme, være bedrøvet, fryde sig
som befriet for en sorg; han kunne, hvis han ville,
på den ene eller anden måde, drive livet bort, skrive
ikke så få glatte vers for øvrigt — som støtte, en thyrsostav§
disse sørgelige mennesker ikke desto mindre
380 burde samle op og sætte pris på — langt fra dadle dem,
anbringe dem ovenpå hans ligbåre, overbevist om,
at hans bedre del overlevede ham. „Hellere udtrække
sandhedens kerne for folk!” — mumlede Sordello
og genoptog sine planer for masserne.

Men Salinguerra som ved dette angreb havde
lænet det mægtige bryst i det uordentlige harnisk tilbage

*men at ville er
ikke det samme
som at gøre;*

*han kan sove
på sin seng.*

* Honorius: pave Honorius III.

† blegne: Sordello er allerede gråhåret.

‡ ‘Så ramte et glimt af bitter sandhed Sordello’.

§ thyrsostav: båret af Dionysos og han tilhængere, såsom digtere.

To hear the better, smilingly resumed
 His task; beneath, the carroch's warning boomed;
 He must decide with Tito; courteously
 390 He turned then, even seeming to agree
 With his admonisher — "Assist the Pope,
 Extend Guelf domination, fill the scope
 O' the Church, thus based on All, by All, for All —
 Change Secular to Evangelical"—
 Echoing his very sentence: all seemed lost,
 When suddenly he looked up, laughingly almost,
 To Palma: "This opinion of your friend's—
 For instance, would it answer Palma's ends?
 400 Best, were it not, turn Guelf, submit our Strength"—
 (Here he drew out his baldric to its length)
 —"To the Pope's Knowledge—let our captive slip,
 Wide to the walls throw ope our gates, equip
 Azzo with . . . what I hold here! Who'll subscribe
 To a trite censure of the minstrel tribe
 Henceforward? or pronounce, as Heinrich used,
 'Spear-heads for battle, burr-heads for the joust!'
 —When Constance, for his couplets, would promote
 Alcamo, from a parti-coloured coat,
 To holding her lord's stirrup in the wars.
 410 Not that I see where couplet-making jars
 With common sense: at Mantua I had borne
 This chanted, better than their most forlorn
 Of bull-baits,—that's indisputable!"

Brave!

*Some flings cold
water in his face,*

Whom vanity nigh slew, contempt shall save!
 All's at an end: a Troubadour suppose
 Mankind will class him with their friends or foes?
 A puny uncouth ailing vassal think
 The world and him bound in some special link?
 Abrupt the visionary tether burst.
 420 What were rewarded here, or what amerced
 If a poor drudge, solicitous to dream
 Deservingly, got tangled by his theme
 So far as to conceit the knack or gift
 Or whatsoever it be, of verse, might lift
 The globe, a lever like the hand and head
 Of—"Men of Action," as the Jongleurs said,
 —"The Great Men," in the people's dialect?
 And not a moment did this scorn affect

for at høre bedre, genoptog smilende
 sit arbejde; nedenfor ringede statskærren rungende;
 han måtte beslutte sig angående Tito; høfligt
 390 vendte han sig så, syntes endog at være enig med
 sin formaner — „Bistå paven, udvide
 guelferherredømmet, give Kirken fuldt
 råderum, og således baseret på alle, ved alle, for alle —
 udskifte det verdslige med det evangeliske” —
 idet han gentog Sordellos sætning. Alt syntes tabt,
 da han pludselig så op, nærmest leende
 sagde til Palma: „Denne din vens anskuelse —
 ville den f.eks. svarer til Palmas ønsker?
 400 Det ville så være bedst at blive guelfer, underordne vor Styrke”
 (her trak han sin skrårem ud i dens fulde længde)
 — „pavens Viden — lade vor fange slippe*
 hen til murene, åbne vore porte, udstyre
 Azzo . . . med det jeg holder her! Hvem vil for fremtiden
 abonnere på en forslidt kritik af troubadourklassen?
 Eller, som Henrik gjorde, erklære,
 ‘spydspidser til feltslag, knospidser til turnering,’†
 — dengang Constance, for hans kupletter, ville forfremme
 Alcamo fra at bære en partifarvet kåbe
 til at holde hendes herres stighøjle i krigstid.
 410 Ikke at jeg ser hvordan kupletmageri skurrer
 mod almindelig fornuft. I Mantua havde jeg bedre
 udholdt dette sunget end deres yderst elendige
 tyrekampe, — det er uomtvisteligt!” *Nogen kaster
ham koldt vand
i ansigtet,*
Byd trods!
 Den som forfængelighed næsten ihjelslog, skal foragten frelse.
 Alt har nået sin afslutning. Antager en troubadour, at
 menneskeheden vil gruppere ham med dens venner eller fjender?
 Tænker en lille sælsom skrantende vasal, at verden og han
 er bundet til hinanden med et eller andet særligt led?
 Brat brast det sværmeriske tøj.
 420 Hvad blev belønnet her, eller hvad blev straffet,
 hvis en stakkels slider, ivrig efter at drømme
 fortjenstfuldt, blev indviklet i sit eget emne
 så langt som til at indbilde sig færdigheden eller gaven,
 eller hvad det nu kan være, til at digte, til at kunne løfte
 jordkloden med en løftestang ligesom hånden og hjernen
 hos — „Handlingens mænd,” som jonglørerne sagde,
 — „De store mænd,” som det hedder på folkesproget?
 Og påvirkede denne hån ikke et øjeblik

* vor fange: grev Richard.

† spydspidser ... knospidser: lansespidser af jern eller med dupper på.

430 Sordello: scorn the poet? They, for once,
 Asking "what was," obtained a full response. *arouses him at last,*
 Bid Naddo think at Mantua — he had but *to some purpose,*
 To look into his promptuary, put
 Finger on a set thought in a set speech:
 But was Sordello fitted thus for each
 Conjunction? Nowise; since within his soul,
 Perception brooded unexpressed and whole.
 A healthy spirit like a healthy frame
 Craves aliment in plenty—all the same,
 Changes, assimilates its aliment.
 440 Perceived Sordello, on a truth intent?
 Next day no formularies more you saw
 Than figs or olives in a sated maw.
 'T is Knowledge, whither such perceptions tend;
 They lose themselves in that, means to an end,
 The many old producing some one new,
 A last unlike the first. If lies are true,
 The Caliph's wheel-work man of brass receives
 A meal, munched millet grains and lettuce leaves
 Together in his stomach rattle loose;
 450 You find them perfect next day to produce:
 But ne'er expect the man, on strength of that,
 Can roll an iron camel-collar flat
 Like Haroun's self! I tell you, what was stored
 Bit by bit through Sordello's life, outpoured
 That eve, was, for that age, a novel thing:
 And round those three the People formed a ring,
 Of visionary judges whose award
 He recognized in full—faces that barred
 Henceforth return to the old careless life,
 460 In whose great presence, therefore, his first strife
 For their sake must not be ignobly fought;
 All these, for once, approved of him, he thought,
 Suspended their own vengeance, chose await
 The issue of this strife to reinstate
 Them in the right of taking it—in fact
 He must be proved king ere they could exact

*and thus gets the
utmost out of him.*

- 430 Sordello: hån digteren? De, som for èn gangs skyld
spurgte „hvad var til,” opnåede et fuldstændigt svar.*
Bed Naddo tænke på Mantua — han havde
blot at se i sin håndbog og pege med en finger
på en formuleret tanke i en allerede skrevet tale,
men var Sordello således forberedt på
enhver situation? Ingenlunde; for inde i hans sjæl
rugede erkendelsen, uformuleret og hel.†
- 440 En sund ånd, ligesom et sundt legeme,
kræver næring til overflod — ikke desto mindre
forandrer sjælen sig, idet den optager sin næring.
Søgte Sordello da indsigt i al oprigtighed?
Næste dag så man ikke formularer mere
end man så figner og oliven i en mæt mave.‡
- 450 Det er Viden, sådanne indsigter stræber mod;
de fortaber sig i den, de er midler til målet,
de mange gamle frembringer nogle nye,
den sidste er forskellig fra den første. Hvis skrøner er sande
modtager Kaliffens hjulværksmand af jern§
et måltid, tyggede hirsekorn og salatblade,
der rasler løst rundt i hans mave;
- 460 næste dag finder man dem i samme perfekt stand.
Men forvent aldrig at manden, i kraft af dette,
kan mase en kamelhalsring flad
ligesom Harun selv kunne. Jeg siger jer, hvad der stykke
for stykke var oplagret gennem hele Sordellos liv og udgydt
hin aften, var for den tid en ny ting,
og rundt om disse tre indbildte han sig, at folket **
havde dannet en ring af dommere, hvis dom
han til fulde anerkendte — ansigter der for fremtiden
forhindrede en tilbagevenden til det gamle sorgløse liv,
i hvis betydningsfulde tilstedeværelse hans første kamp
for deres skyld, derfor ikke måtte udkæmpes vanærende;
alle disse, der for en gangs skyld billigede ham, tænkte han,
måtte udsætte deres egen hævn, vælge at afvente
resultatet af denne kamp for at genindsætte
dem i deres ret til at tage den — sandt at sige,
han måtte bevise at være konge, før de kunne fordre††

*vækker ham
endelig til dåd,*

*og får ham
til at yde sit
ypperste.*

* hvad var til: hvad eksisterede, et af Guds store spørgsmål, se bog II, 721-3.

† inde ... hel: 'han var en original tænkter, der ofte fandt umuligt at formulere sine intuitioner i ord' (Clarendon).

‡ Næste ... mave: altså ingen formularer, det hele er blevet til originale tanker.

§ hjulværksmand: en maskine, en slags robot sendt som gave af Harun-al-Rashid til Karl den Store. I denne maskine bliver føden ikke optaget, men forbliver den samme.

** tre: Sordello, Taurello og Palma.

†† den (l. 456): hævnen. — konge: 'en digter' var den største af Guds skabninger if. Browning (Clarendon).

Vengeance for such king's defalcation. Last,
 A reason why the phrases flowed so fast
 Was in his quite forgetting for a time
 470 Himself in his amazement that the rhyme
 Disguised the royalty so much: he there—
 And Salinguerra yet all unaware
 Who was the lord, who liegeman!

"Thus I lay

On thine my spirit and compel obey
 His lord,—my liegeman,—impotent to build
 Another Rome, but hardly so unskilled
 In what such builder should have been, as brook
 One shame beyond the charge that I forsook
 His function! Free me from that shame, I bend
 480 A brow before, suppose new years to spend, —
 Allow each chance, nor fruitlessly, recur —
 Measure thee with the Minstrel, then, demur
 At any crowd he claims! That I must cede
 Shamed now, my right to my especial meed—
 Confess thee fitter help the world than I
 Ordained its champion from eternity,
 Is much: but to behold thee scorn the post
 I quit in thy behalf — to hear thee boast
 What makes my own despair!" And while he rung
 490 The changes on this theme, the roof up-sprung,
 The sad walls of the presence-chamber died
 Into the distance, or embowering vied
 With far-away Goito's vine-frontier;
 And crowds of faces — (only keeping clear
 The rose-light in the midst, his vantage-ground
 To fight their battle from) — deep clustered round
 Sordello, with good wishes no mere breath,
 Kind prayers for him no vapor, since, come death,
 Come life, he was fresh-sinewed every joint,
 500 Each bone new-marrowed as whom gods anoint
 Though mortal to their rescue. Now let sprawl
 The snaky volumes hither! Is Typhon all
 For Hercules to trample — good report
 From Salinguerra only to extort?
 "So was I" (closed he his inculcating,
 A poet must be earth's essential king)
 "So was I, royal so, and if I fail,

*He assert the poet's
 rank and right,*

hævn for en sådan konges bedrageri. Til sidst,
 en grund til at sætningerne strømmede så hurtigt,
 var, at han for en tid ganske glemte sig selv
 470 i sin forbløffelse over, at verset skjulte
 kongeligheden så meget. Han —
 og Salinguerra var endnu helt uvidende om,
 hvem der var konge, og hvem der var lensmand.

[Sor:] „Således lægger jeg

min ånd på din og tvinger den til at adlyde
 sin herre — min lensmand — der er ude af stand til at bygge*
 endnu et Rom, men næppe så ukyndig i,
 hvad en sådan bygmester skulle have været. at jeg tåler
 en skam udover den anklage, at jeg svigtede hans
 hverv. Befri mig for denne skam, jeg bøjer min pande for,
 480 antag der er nye anvendelige år — og tillad, at
 hver chance ikke kommer tilbage frugtesløst — mål dig
 da med troubadouren og gør så indvendinger imod enhver
 folkemængde, han gør fordring på. Det, at jeg nu
 beskæmmet må afstå min ret til min særlige løn —
 indrømme, at du er bedre egnet til at hjælpe verden end jeg,
 bestemt til at være dens forkæmper fra evigheden af,
 er meget; men at se dig håne den post,
 jeg forlader for din skyld — at høre dig prale
 med det, der er min fortvivlelse!” Og mens han ringede
 490 variationerne over dette tema, sprang taget op,
 audiensværelsets triste mure fortonede sig
 i det fjerne eller kappedes løvomkransende
 med fjerne Goitos vingrænse;
 og mængder af ansigter — (der kun holdt
 stedet i midten med rosenlyset frit, det bedste sted hvorfra†
 han kunne kæmpe deres kamp) — tæt klynget sammen
 omkring Sordello med gode ønsker og ikke blot åndedrag,
 venlige bønner for ham, ingen tom snak, eftersom, kom død,
 kom liv, alle hans leds sener havde fået ny styrke,
 500 enhver knogle ny marv, som den, skønt dødelig,
 guder salver til deres undsætning. Lad nu de
 slangeagtige snoninger slange sig herhen. Er tyfonslangen
 alt, Herkules skal nedtrampe? — er det kun‡
 den gode melding, der skal fravristes Salinguerra?
 „Således var jeg” (sluttede han sin indskærpelse af,
 at en digter må være jordens essentielle konge).
 „Således var jeg, kongelig således, og hvis jeg svigter,

*Han hævder
 digterens
 rang og ret,*

* lensmand: lensmanden er her Salinguerra, som må adlyde Sordello.

† rosenlyset: sollyset.

‡ Herkules: at nedtrampe slangen var en let opgave for Herkules.

'T is not the royalty, ye witness quail,
 But one deposed who, caring not exert
 510 Its proper essence, trifled malapert
 With accidents instead — good things assigned
 heralds of a better thing behind —
 And, worthy through display of these, put forth
 Never the inmost all-surpassing worth
 That constitutes him king precisely since
 As yet no other spirit may evince
 Its like: the power he took most pride to test,
 Whereby all forms of life had been professed
 At pleasure, forms already on the earth,
 520 Was but a means to power beyond, whose birth
 Should, in its novelty, be kingship's proof.
 Now, whether he came near or kept aloof
 The several forms he longed to imitate,
 Not there the kingship lay, he sees too late.
 Those forms, unalterable first as last,
 Proved him her copier, not the protoplast
 Of nature: what would come of being free,
 By action to exhibit tree for tree,
 Bird, beast, for beast and bird, or prove earth bore
 530 One veritable man or woman more?
 Means to an end, such proofs are: what the end?
 Let essence, whatsoe'er it be, extend—
 Never contract. Already you include
 The multitude; then let the multitude
 Include yourself; and the result were new:
 Themselves before, the multitude turn you.
 This were to live and move and have, in them,
 Your being, and secure a diadem
 You should transmit (because no cycle yearns
 540 Beyond itself, but on itself returns)
 When, the full sphere in wane, the world o'erlaid
 Long since with you, shall have in turn obeyed
 Some orb still prouder, some displayer, still

*basing these on As
 their proper ground,*

*recognizing true
 dignity in service,*

er det ikke kongeværdigheden I bevidner forgår,
 men én afsat, der, idet han ikke sørger for at udfolde
 510 sin sande essens, leger pjanket*
 med accidenserne i stedet — gode ting, udpeget *baserer dem*
 til at være sendebud for en bedre ting bagved — *på deres sande*
 og som, skønt en agtværdig fremvisning af disse, aldrig *grundlag,*
 stiller det inderste altovergående værd til skue,
 der fastsætter ham som konge, netop fordi
 ingen anden ånd endnu kan bevise at have dets lige.†
 Magten, som han var mest stolt over at efterprøve,‡
 hvorved alle former for liv havde været hævdet
 efter behag, former der allerede var på jorden,
 520 var blot et middel til en magt bagved denne, hvis fødsel,§
 ved sin nyhed, skulle være bevis på kongeværdigheden.
 Nuvel, enten han kom nær eller holdt sig på afstand
 af de adskillige former, han længtes efter at efterligne,
 så indser han for sent, at det ikke var dér kongeværdigheden lå.
 Hine former, uforanderlige fra den første til den sidste,
 viste ham naturens kopist, ikke skaberen af
 naturen. Hvad ville der komme ud af at være fri
 til ved handling at udstille et træ for et træ,
 en fugl, et dyr for et dyr og en fugl eller bevise, at der var
 530 en virkelig mand eller kvinde mere i verden?
 Sådanne beviser er midler til et mål: hvad er målet?
 Lad essensen, hvad den end er, udvide sig —**
 aldrig trække sig sammen. Du inkluderer allerede
 masserne; lad så masserne inkludere
 dig; og resultatet ville være nyt.
 De var sig selv før, nu ville de blive dig.
 Dette ville være at leve og røres og have
 din eksistens i dem, og sikre et diadem†† *ser sand*
 du skulle give videre (fordi ingen cyklus længes *værdighed*
 540 hinsides sig selv, men vender tilbage til sig selv), *i at tjene,*
 når, idet den fulde sfære er aftagende, verden, der for længst
 er overdækket med dig, til gengæld skal have adlydt‡‡
 en eller anden klode endnu stoltere, en der udfolder, stadig

* sin sande essens: sit sande væsen, selve det væsentligste i hans natur, i hans sjæl. — accidenserne: de tilfældige egenskaber.

† dets lige: det inderste altovergående værd.

‡ Magten: den dramatiske digters (Clarendon). — hævdet (l. 518): † hævdet, som tilhørende ham.

§ denne: den magt den dramatiske digter har l. 517.

** essensen: 'kernen'.

†† diadem: et digterdiadem (Duff).

‡‡ sfære: hans åndskraft, hans skaberkraft. — overdækket: den indflydelse Sordello har haft på verden, er et resultat af en række store skabende ånders (kloders) handlinger, der påvirker verden. De repræsenterer hver en cyklus, som må afløses af en ny, når den gamles indflydelse aftager.

More potent than the last, of human will,
 And some new king depose the old. Of such
 Am I—whom pride of this elates too much?
 Safe, rather say, 'mid troops of peers again;
 I, with my words, hailed brother of the train
 Deeds once sufficed: for, let the world roll back,
 550 Who fails, through deeds howe'er diverse, re-track
 My purpose still, my task? A teeming crust—
 Air, flame, earth, wave at conflict! Then, needs must
 Emerge some Calm embodied, these refer
 The brawl to—yellow-bearded Jupiter?
 No! Saturn; some existence like a pact
 And protest against Chaos, some first fact
 I' the faint of time. My deep of life, I know,
 Is unavailing e'en to poorly show" . . .
 (For here the Chief immeasurably yawned)
 560 . . . "Deeds in their due gradation till Song dawned—
 The fullest effluence of the finest mind,
 All in degree, no way diverse in kind
 From minds about it, minds which, more or less,
 Lofty or low, move seeking to impress
 Themselves on somewhat; but one mind has climbed
 Step after step, by just ascent sublimed.
 Thought is the soul of act, and, stage by stage,
 Soul is from body still to disengage
 As tending to a freedom which rejects
 570 Such help and incorporeally affects
 The world, producing deeds but not by deeds,
 Swaying, in others, frames itself exceeds,
 Assigning them the simpler tasks it used
 To patiently perform till Song produced
 Acts, by thoughts only, for the mind: divest
 Mind of e'en Thought, and, lo, God's unexpressed
 Will dawns above us! All then is to win
 Save that. How much for me, then? where begin
 My work? About me, faces! and they flock,
 580 The earnest faces. What shall I unlock
 By song? behold me prompt, whate'er it be,
 To minister: how much can mortals see
 Of Life? No more than so? I take the task
 And marshal you Life's elemental masque,

whether successively

mere magtfuld end den sidste, den menneskelige vilje,
 og en ny konge skal afsætte den gamle. En sådan
 er jeg — opløfter stolthed over dette mig for meget?
 Sig hellere, at jeg atter er tryk blandt ligemænd;
 jeg hilste med mine ord den broder af rækken, for hvem
 dåden var tilstrækkelig. Thi, lad verden rulle tilbage i sit løb,
 550 den der fejler, ved uanset hvor forskellige handlinger,
 følger den da ikke stadig mit måls spor, min gernings?
 En myldrende skorpe — luft, ild, jord og bølger der brydes!*
 Henviser disse så ikke, da der nødvendigvis må opstå en eller
 anden personificeret Ro, støjen til — den gulskæggede Jupiter?
 Nej! til Saturn; et eller andets tilstedeværelse, der er som
 en pagt og en protest mod Kaos, en første kendsgerning
 i den dunkle fortid. Mit livs dyb, ved jeg
 er ikke tjenligt selv til dårligt at vise” . . .
 (for her gabede høvdingen umådeligt) . . . „dåden
 560 med dens behørig mellemstadier indtil Sangen gryede —
 den fuldeste udstrømning af den fineste ånd,
 alene i rang, på ingen måde forskellig i slags
 fra ånder omkring den, ånder der, større eller mindre,
 ophøjede eller lave, søger at indpræge
 dem selv på noget; men én ånd har klatret
 skridt for skridt, er forædlet ved den blotte opstigningen.
 Tanken er handlingens sjæl, og trin for trin
 er sjælen hele tiden i stand til at frigøre sig for legemet,
 idet den stræber efter en frihed, der afviser
 570 sådan hjælp og på ulegemlig vis påvirker†
 verden, da den frembringer dåd, men ikke ved dåd,
 styrer hos andre sindsstemninger, som den selv behersker,
 ved at tildele dem de lettere opgaver, den tålmodigt
 plejede at fremføre indtil Sangen skabte
 handlinger for ånden, ved tanker alene. Affør
 ånden endog Tanken, og, se, Guds uudtrykte‡
 vilje gryer over os. Alt kan således vindes
 undtaget det. Hvor meget er der til mig, så? hvor begynder
 mit arbejde? Omkring mig, ansigter! og de flokkes
 580 disse ivrige ansigter. Hvad skal jeg vise dem
 med min sang? se mig bidrage rask med,
 hvad det så end er, der kræves. Hvor meget kan dødelige se
 af livet? Ikke mere end dette? Jeg påtager mig opgaven
 og arrangerer det almindelige livs maskeoptog for jer, *efter tur som*

* luft, ild, jord og bølger: de fire elementer. Fra Kaos til Kosmos.

† sådan hjælp: kroppens hjælp.

‡ Affør ... Tanken: tanken er en kropslig handling, da den har sæde i hjernen. Ånden uden tanke er således af Guds ånd.

Show Men, on evil or on good lay stress, *that of epoist,*
 This light, this shade make prominent, suppress
 All ordinary hues that softening blend
 Such natures with the level. Apprehend
 Which sinner is, which saint, if I allot
 590 Hell, Purgatory, Heaven, a blaze or blot,
 To those you doubt concerning! I enwomb
 Some wretched Friedrich with his red-hot tomb;
 Some dubious spirit, Lombard Agilulph
 With the black chastening river I engulf!
 Some unapproached Matilda I enshrine
 With languors of the planet of decline—
 These, fail to recognize, to arbitrate
 Between henceforth, to rightly estimate
 Thus marshalled in the masque! Myself, the while,
 600 As one of you, am witness, shrink or smile
 At my own showing! Next age—what's to do?
 The men and women stationed hitherto
 Will I unstation, good and bad, conduct *dramatist, or, so to*
 Each nature to its farthest, or obstruct *call him, analyst,*
 At soonest, in the world: light, thwarted, breaks
 A limpid purity to rainbow flakes,
 Or shadow, massed, freezes to gloom: behold
 How such, with fit assistance to unfold,
 Or obstacles to crush them, disengage
 610 Their forms, love, hate, hope, fear, peace make, war wage,
 In presence of you all! Myself, implied
 Superior now, as, by the platform's side,
 I bade them do and suffer,—would last content
 The world . . . no—that's too far! I circumvent
 A few, my masque contented, and to these
 Offer unveil the last of mysteries—
 Man's inmost life shall have yet freer play:
 Once more I cast external things away,
 And natures composite, so decompose
 620 That" . . . Why, he writes *Sordello!*
"How I rose,
 And how have you advanced! since evermore

viser folk — med vægt lagt på både onde og gode — epiker,
 som dette lys, denne skygge gør fremtrædende, undertrykker
 alle ordinære farver, der formildende blander
 sådanne naturer med de jævne; får jer til at forstå, hvem der
 er synder, hvem der er helgen, alt eftersom jeg tildeler
 590 helvede, skærsild, himmel, en blis eller en plet til dem,
 der her er tvivlsomme. Jeg indeslutter en
 sølle Frederik med hans rødglødende grav;
 en tvivlsom ånd, Lombard Agilulph,*
 opsluger jeg med den sorte tugtende flod.†
 En utilnærmelig Mathilda lægger jeg i et skrin
 sammen med nedgangens planets hensmægtene —‡
 disse, således arrangeret i maskeoptoget,
 vil I ikke kunne undgå at genkende, fremover dømme
 600 imellem og vurdere på rette vis. Jeg selv, imens,
 som en af jer, er vidne, viger tilbage eller smiler
 af min egen forestilling. Næste alder — hvad er der at gøre?§
 Mændene og kvinderne, der hidtil er blevet opstillet, dramatiker
 vil jeg pille ned igen, gode og onde, føre hvers og dernæst
 natur til det yderste eller, så snart som muligt, spærre analytiker
 for den i verden. Thi lys, gennemskåret, bryder**
 en klar renhed til regnbueflager,
 men skygge, forstærket, fryser til mørke, så iagttag hvordan
 hine naturer — med passende hjælp til at folde dem ud
 eller til med forhindringer at knuser dem, — befrier††
 610 deres former, kærlighed, had, håb, frygt, slutter fred, fører krig
 i tilstedeværelsen af jer alle. Jeg selv, som nu, underforstået,
 er den øverste, da jeg ude fra siden på forscenen
 bad dem handle eller lide — ville til sidst tilfredsstille
 verden . . . nej — det er for meget. Jeg omvender
 nogle få. Mit maskeoptog har gjort fyldes og tilbyder
 at åbenbare de sidste mysterier for dem —
 menneskets inderste liv skal have endnu friere spil;
 atter kaster jeg de ydre ting bort
 og opløser sammensatte naturer således
 620 at” . . . Jamen, han skriver jo *Sordello*!‡‡
 „Se, hvorledes jeg steg,
 og hvorledes I har gjort fremskridt! siden I for stedse§§

* Frederik: Frederik II, som er i Dantes helvede. — Agilulph: blev lombardernes konge i 590 e.Kr.

† tugtende flod: havet omkring skærsilden.

‡ nedgangens planet: Venus (Longman).

§ hvad er der at gøre?: for digteren.

** gode og onde ... verden: fremme de gode og hindre de onde. — gennemskåret: af et prisme.

†† dem: naturerne. — befrier: åbenbarer, viser. — former: egenskaber, deres natur hvad angår ...

‡‡ Jamen, ... *Sordello*: Det er Browning, der udbryder om digteren: Jamen han skriver jo digtet *Sordello*.

§§ 'Se, hvorledes jeg steg som digter'. — I: hans publikum.

Yourselves effect what I was fain before
 Effect, what I supplied yourselves suggest,
 What I leave bare yourselves can now invest.
 How we attain to talk as brothers talk,
 In half-words, call things by half-names, no balk
 From discontinuing old aids. To-day
 Takes in account the work of Yesterday:
 Has not the world a Past now, its adept
 630 Consults ere he dispense with or accept
 New aids? a single touch more may enhance,
 A touch less turned to insignificance
 Those structures' symmetry the past has strewed
 The world with, once so bare. Leave the mere rude
 Explicit details! 't is but brother's speech,
 We need, speech where an accent's change gives each
 The other's soul—no speech to understand
 By former audience: need was then to expand,
 Expatiate—hardly were we brothers! true—
 640 Nor I lament my small remove from you,
 Nor reconstruct what stands already. Ends
 Accomplished turn to means: my art intends
 New structure from the ancient: as they changed
 The spoils of every clime at Venice, ranged
 The horned and snouted Libyan god, upright
 As in his desert, by some simple bright
 Clay cinerary pitcher—Thebes as Rome,
 Athens as Byzant rifled, till their Dome
 From earth's reputed consummations razed
 650 A seal, the all-transmuting Triad blazed
 Above. Ah, whose that fortune? Ne'ertheless
 E'en he must stoop contented to express
 No tithe of what's to say—the vehicle
 Never sufficient: but his work is still
 For faces like the faces that select

*who turns in due
course synthetist.*

selv udretter, hvad jeg før var nødt til
 at udrette; hvad jeg ydede, forestår I selv,
 det jeg efterlader bart, kan I nu selv iklæde.
 Hvordan vi opnår at tale til hinanden, som brødre gør,
 med halve sætninger, blotte antydninger, uden at
 skuffe ved at afvise gammel hjælp. Idag*
 tager gårsdagens arbejde i betragtning.
 Har verden ikke en fortid nu, som dets ekspert
 630 rådfører sig med, før han undværer eller accepterer
 nye hjælpemidler? En enkelt berøring mere kan forøge,[†]
 en berøring mindre kan forvandle til ubetydelighed
 hine strukturers symmetri, som fortiden har bestrøet
 den engang så nøgne verden med. Giv afkald på de grove
 eksplicitte detaljer. Nu er det kun brodertale
 vi har brug for, tale hvor en forandret betoning giver hver
 enkelt den andens sjæl — ikke en tale, som det tidligere
 publikum vil kunne forstå. Dengang var der behov for at udvide,[‡]
 udbrede — vi var næppe brødre da, det er sandt —
 640 også nu er der en lille afstand til jer, hvilket jeg ikke beklager og
 ønsker heller ikke at ombygge, det der allerede står. Opfyldte
 mål bliver til midler; min kunst tilsigter *som så i rette*
 nye strukturer fremfor de gamle, som da de i *tid bliver*
 Venedig forvandlede bytte fra ethvert himmelstrøg, *syntetiker.*
 stillede den behornede og langsnuede libyske gud, ret op,[§]
 som i hans ørken, ved en eller anden simpel strålende
 gravurne af ler — plyndringer fra Theben og Rom,
 fra Athen og Byzantium, indtil deres domkirke,**
 fra disse jorden formodede fineste frembringelse, udslettede
 650 et segl ved den altomdannende triade, der glimtede^{††}
 ovenover. Åh, hvis er denne lykke? Ikke desto mindre^{‡‡}
 må selv han bøje sig tilfreds med at udtrykke
 kun en tiendedel af det, der er at sige — vehiklet
 er aldrig fyldestgørende, men hans arbejde er
 stadig rettet mod ansigter, der er lig de ansigter, der vælger

* gammel hjælp: den ældre digtning. Hele passagen handler om digtergerningen.

[†] nye hjælpemidler: nye stilarter, ny digtning kort sagt.

[‡] ikke en tale ... forstå: ikke en digtning, man ville have forstået tidligere.

[§] gud: den ægyptiske Amon, der blev til Zeus-Amon i skikkelse af en ged.

** domkirke: domkirken Skt. Markuskirken i Venedig,— fineste frembringelser: Skt. Markuskirken indeholdt elementer, der var bytte fra andre kulturer, andre religioner. —

^{††} et segl: der beskyttede de fremmede kulturers kunstværker og deres egenart. Sammenblandingen af disse fremmede kulturer i kirkebygningen tilintetgjorde deres særlige kendetegn, de blev udslettet af den overlegne kristendom, symboliseret ved triaden, tre kupler på kirken eller Treenigheden.

^{‡‡} hvis ... lykke: 'hvilken digter er bestemt til at indoptage og overgå tidligere tiders digteriske mesterværker, ligesom Skt. Markuskirken indoptager og overgår tidligere mesterværker af religiøs kunst og arkitektur' (Clarendon).

The single service I am bound effect,—
 That bid me cast aside such fancies, bow
 Taurello to the Guelf cause, disallow
 The Kaiser's coming—which with heart, soul, strength,
 660 I labour for, this eve, who feel at length
 My past career's outrageous vanity,
 And would, as it amends, die, even die
 Now I first estimate the boon of life,
 If death might win compliance—sure, this strife
 Is right for once—the People my support."

*This for one day:
 now serve as Guelf!*

My poor Sordello! what may we extort
 By this, I wonder? Palma's lighted eyes
 Turned to Taurello who, long past surprise,
 Began, "You love him—what you'd say at large
 670 Let me say briefly. First, your father's charge
 To me, his friend, peruse: I guessed indeed
 You were no stranger to the course decreed.
 He bids me leave his children to the saints:
 As for a certain project, he acquaints
 The Pope with that, and offers him the best
 Of your possessions to permit the rest
 Go peaceably—to Ecelin, a stripe
 Of soil the cursed Vicentines will gripe,
 —To Alberic, a patch the Trevisan
 680 Clutches already; extricate, who can,
 Treville, Villarazzi, Puissolo,
 Loria and Cartiglione!—all must go,
 And with them go my hopes. 'T is lost, then! Lost
 This eve, our crisis, and some pains it cost
 Procuring; thirty years—as good I'd spent
 Like our admonisher! But each his bent
 Pursues: no question, one might live absurd
 One's self this while, by deed as he by word,
 Persisting to obtrude an influence where
 690 'T is made account of, much as . . . nay, you fare
 With twice the fortune, youngster!—I submit,
 Happy to parallel my waste of wit
 With the renowned Sordello's: you decide
 A course for me. Romano may abide

*Salinguerra, dislodged
 from his post,*

den eneste tjeneste, jeg er bestemt til at udføre —
 som byder mig at kaste sådanne drømmerier til side, vinde
 Taurello for guelfersagen, afviser at accepterer
 kejserens komme — hvilket jeg med hjerte, sjæl og styrke
 660 kæmper for denne aften, jeg, der omsider føler
 min tidligere karrieres skamløse tomhed,
 og ville, idet den sones, dø, netop dø, skønt
 jeg nu for første gang påskønner det velsignede i livet,
 hvis døden kunne vinde tjenstvillighed — ja, denne strid*
 er for en gangs skyld rigtig — folket er min støtte.”

*Dette senere;
 nu gælder om
 at tjene som
 guelfer!*

Min stakkels Sordello! hvad kan vi mon
 udleder af dette? Palmas tændte blik vendte sig
 mod Taurello, som, for længst hinsides overraskelse,
 [Tau:] begyndte: „Du elsker ham — det, du ville sige udførligt,
 670 lad mig sige kort. For det første, gennemlæs din fars
 pålæg til mig, hans ven. Jeg gættede på, at du ikke var†
 uvidende om sagen rette sammenhæng.
 Han beder mig overlade sine børn til helgenerne.
 Hvad et vist projekt angår, gør han paven‡
 bekendt med det og tilbyder ham de bedste
 af dine besiddelser, så resten på fredelig
 vis kan gå — til Ezzelin, en stribe
 land, som de fordømte vicentinere vil gribe,
 — til Alberico, et stykke land folkene fra Treviso
 680 allerede har et fast greb om; udskil, hvem der kan,
 Treville, Villarazzi, Puissolo,
 Loria og Cartiglione! — alt må forsvinde,§
 og med dem forsvinder mine håb. Det er altså mistet.
 Mistet i aften, vort vendepunkt, og at tilvejebringe det
 kostede tredive års møje:— jeg kunne lige så godt
 have tilbragt dem, som vor formaner her. Men hver følger
 sin egen tilbøjelighed. Det er ubetvivleligt, at én kunne have levet
 et meningsløst liv imens, jeg ved handling, som han ved ord,
 ved at holde fast ved at påtvinge en indflydelse, hvor
 690 den er at regne for så meget som . . . nej, du er faret**
 med dobbelt lykke, grønskolling. — jeg bøjer mig,
 glad ved at kunne sammenligne min ødede kløgt
 med den berømte Sordellos: du bestemmer
 en kurs for mig. Romano må forblive

*Salinguerra,
 fjernet fra
 sin post,*

* vinde tjenstvillighed: hos Taurello, vinde ham for guelfersagen (l. 657).

† din fars pålæg: det brev Palma bragte ham, bog 3; 530 ff.

‡ et vist projekt: at bringe kejseren til Lombardiet.

§ Ezzelin og Alberico er sønnerne. — Alle de nævnte egne er områder i Trevisoeognen og tilhørte Ezzelinerne.

** regne for så meget som: intet, men Sordellos skæbne er bedre end Salinguerras, da Sordello ikke har nogen lige, mens han selv er underordnet (Longman).

Romano,—Bacchus! After all, what dearth
 Of Ecelins and Alberies on earth?
 Say there's a prize in prospect, must disgrace
 Betide competitors, unless they style
 Themselves Romano? Were it worth my while
 700 To try my own luck! But an obscure place
 Suits me—there wants a youth to bustle, stalk
 And attitudinize—some fight, more talk,
 Most flaunting badges—how, I might make clear
 Since Friedrich's very purposes lie here
 —Here, pity they are like to lie! For me,
 With station fixed unceremoniously
 Long since, small use contesting; I am but
 The liegeman—you are born the lieges—shut
 That gentle mouth now! or resume your kin
 710 In your sweet self; were Palma Ecelin
 For me to work with! Could that neck endure
 This bauble for a cumbrous garniture,
 She should . . . or might one bear it for her? Stay—
 I have not been so flattered many a day
 As by your pale friend—Bacchus! The least help
 Would lick the hind's fawn to a lion's whelp:
 His neck is broad enough—a ready tongue
 Beside—too writhled—but, the main thing, young—
 I could . . . why, look ye!"

And the badge was thrown

720 Across Sordello's neck: "This badge alone
 Makes you Romano's Head—becomes superb
 On your bare neck, which would, on mine, disturb
 The Pauldon," said Taurello. A mad act,
 Nor even dreamed about before — in fact,
 Not when his sportive arm rose for the nonce —
 But he had dallied overmuch, this once,
 With power: the thing was done, and he, aware
 The thing was done, proceeded to declare —
 (So like a nature made to serve, excel
 730 In serving, only feel by service well!)
 — That he would make Sordello that and more.
 "As good a scheme as any. What's to pore
 At in my face?" he asked — "ponder instead
 This piece of news; you are Romano's Head!
 One cannot slacken pace so near the goal,
 Suffer my Azzo to escape heart-whole

*in moving, opens
 a door to Sordello,*

Romano — ved Bakkus! Når alt kommer til alt, hvilken mangel er der på jorden af Ezzelinere og Abericoer? Lad os sige der er en pris i vente, vil der da overgår konkurrenterne en stor vanære, med mindre de kalder sig selv Romano? Hvis ikke, ville det være umagen værd
 700 for mig at prøve lykken. Men et skyggefuldt sted passer mig — der er brug for en ung mand til at fare omkring, bruge list og stille sig an — nogen kamp, mere snak, i særdeleshed skilte med emblemer — jeg kunne gøre det klart hvordan, eftersom selve Frederiks hensigter ligger her — her, og ynkeligt ligger de. Hvad mig angår, med en stilling der uceremonielt er fastsat for længe siden, er der kun ringe menig i at kæmpe; jeg er blot en vasal — du er født lensherre — luk nu
 710 den dér blide mund, eller genfind din slægt i dit skønne selv; havde Palma blot været den Ezzeliner, jeg skulle arbejde for. Kunne hendes hals udholde dette værdiløse stads som et besværligt tilbehør,* så burde hun . . . eller kunne én bære det for hende? Vent — jeg er ikke blevet smigret så meget i mange dage som af din blege ven — ved Bakkus! Den mindste hjælp ville slikke hindens dåkalv til en løveunge. Hans hals er bred nok — en rask tunge desuden — for rynket — men, hvilket er hovedsagen, ung — jeg kunne . . . jamen se her!”

Og emblemet blev kastet
 720 over Sordellos hals: „ Dette emblem alene gør dig til Romanos høvding — det se prægtigt ud på din bare hals, men på min ville det genere mit skulderharnisk,” sagde Taurello. En vanvittig handling og ikke drømt om før — end ikke da han muntert løftede armen i den anledning, — men han havde, denne ene gang, pjanket for meget med magten. Handlingen var gjort, og han, klar over at den var gjort, fortsatte med at erklære —† (ganske som en natur der er skabt til at tjene, udmærker sig ved at tjene, kun føler sig godt tilpas ved at tjene.)
 730 — at han ville gøre Sordello til det og mere endnu. „Så god en ordning som nogen. Hvorfor stirre på mit ansigt på den måde?” spurgte han — overvej i stedet disse nyheder; du er Romanos høvding. Man kan ikke slække sine skridt så nær ved målet og denne gang tillade min Azzo at undslippe

*åbner derved
 en dør
 for Sordello,*

* stads: emblemet.

† erklære: 'pludselig befriet' (SB).

This time! For you there's Palma to espouse —
 For me, one crowning trouble ere I house
 Like my compeer."

On which ensued a strange
 740 And solemn visitation; there came change
 O'er every one of them; each looked on each:
 Up in the midst a truth grew, without speech.
 And when the giddiness sank and the haze
 Subsided, they were sitting, no amaze,
 Sordello with the baldric on, his sire
 Silent, though his proportions seemed aspire
 Momently; and, interpreting the thrill —
 Nigh at its ebb, — Palma was found there still
 Relating somewhat Adelaide confessed
 750 A year ago, while dying on her breast, —
 Of a contrivance that Vicenza night
 When Ecelin had birth. "Their convoy's flight,
 Cut off a moment, coiled inside the flame
 That wallowed like a dragon at his game
 The toppling city through — San Biagio rocks!
 And wounded lies in her delicious locks
 Retrude, the frail mother, on her face,
 None of her wasted, just in one embrace
 Covering her child: when, as they lifted her,
 760 Cleaving the tumult, mighty, mightier
 And mightiest Taurello's cry outbroke,
 Leapt like a tongue of fire that cleaves the smoke,
 Midmost to cheer his Mantuans onward — drown
 His colleague Ecelin's clamor, up and down
 The disarray: failed Adelaide see then
 Who was the natural chief, the man of men?
 Outstripping time, her infant there burst swathe,
 Stood up with eyes haggard beyond the scathe
 From wandering after his heritage
 770 Lost once and lost for aye — and why that rage,
 That deprecating glance? A new shape leant
 On a familiar shape — gloatingly bent
 O'er his discomfiture; 'mid wreaths it wore,
 Still one outflamed the rest—her child's before
 'T was Salinguerra's for his child: scorn, hate,
 Rage now might startle her when all too late!

*who is declared
 Salinguerra's son,*

hjerter-hel. For dig er der Palma at gifte sig med —
for mig en afsluttende opgave før jeg huser mig selv
ligesom min kammerat.”*

740 Herefter greb en sælsom
og højtidelig stemning dem; en forandring indfandt sig
hos dem alle; de så på hinanden;
i deres midte voksede uden ord en sandhed op,
Og da kådheden aftog og tågen
svandt bort, sad de, uden forbløffelse, Sordello
med skråremmen på, hans fader tavs, *som erklæres for*
skønt hans krops dimensioner syntes at vokse *Salinguerras*
et øjeblik; og, idet hun satte ord på gysset, — *søn,*
da det døde hen — kunne man høre Palma
fortælle noget Adelaide tilstod før et år siden,
750 medens hun lå døende ved hendes bryst —
om et påfund den nat i Vicenza,
[Pal:] da Ezzelin blev født. „Deres eskortes flugt
er afskåret et øjeblik, de er omringet af flammer,
der væltede som en drage efter sit bytte gennem
den sammenstyrtede by — til San Biagios klipper!
I sine yndige lokker ligger Retrude,
den skrøbelige mor, såret med ansigtet mod jorden,
urørt af ilden, og dækker i en omfavnelser
sit barn, Netop da, mens de løftede hende,
760 kløvende larmen, lød mægtigt, mægtigere
og mægtigst Taurellos råb, det sprang
som en ildtunge, der kløvede røgen, op midterst
for at opmuntre sine mantuanere til at rykke frem —
druknede råbene fra sin våbenbroder Ezzelin, der fór frem og
tilbage i forvirringen. Fejlede Adelaide da i at se,
hvem der var den naturlige høvding, mændenes mand?
Idet nutiden sank agter, sønderrev hendes barn dér sit svøb,[†]
stod som ung med udtærede øjne hinsides skaden, forvoldt
ved at vandre omkring efter sin arv, som, var den først mistet,
770 var mistet for bestandig — men hvorfor dette raseri,
dette misbilligende blik? En ny skikkelse lænede sig op ad
en velkendt skikkelse — den bøjede sig hoverende
over den unges nederlag; blandt de kranse den bar, var der en,
der til stadighed overstrålede resten — før var den hendes barns,
nu var den Salinguerras til hans barn. Foragt, had,
raseri ville kunne forfærde hende, når alt var for sent.[‡]

* kammerat: Ezzelin II, munken.

[†] Idet ... agter: Adelaide får en vision om fremtiden.

[‡] Foragt ... sent: hun ville havde været skyld i at hendes søn mistede sin arv, hun måtte undgå, at Huset Romano overgik til Salinguerras familie.

Then was the moment!—rival's foot had spurned
 Never that House to earth else! Sense returned —
 The act conceived, adventured and complete,
 780 They bore away to an obscure retreat
 Mother and child—Retrude's self not slain"
 (Nor even here Taurello moved) "though pain
 Was fled: and what assured them most 't was fled,
 All pain, was, if they raised the pale hushed head
 'T would turn this way and that, waver awhile,
 And only settle into its old smile—
 (Graceful as the disquieted water-flag
 Steadying itself, remarked they, in the quag
 On either side their path)—when suffered look
 790 Down on her child. They marched: no sign once shook
 The company's close litter of crossed spears
 Till, as they reached Goito, a few tears
 Slipped in the sunset from her long black lash,
 And she was gone. So far the action rash;
 No crime. They laid Retrude in the font,
 Taurello's very gift, her child was wont
 To sit beneath—constant as eve he came
 To sit by its attendant girls the same
 As one of them. For Palma, she would blend
 800 With this magnific spirit to the end,
 That ruled her first; but scarcely had she dared
 To disobey the Adelaide who scared
 Her into vowing never to disclose
 A secret to her husband, which so froze
 His blood at half-recital, she contrived
 To hide from him Taurello's infant lived,
 Lest, by revealing that, himself should mar
 Romano's fortunes. And, a crime so far,
 Palma received that action: she was told
 810 Of Salinguerra's nature, of his cold
 Calm acquiescence in his lot! But free
 To impart the secret to Romano, she
 Engaged to repossess Sordello of
 His heritage, and hers, and that way doff
 The mask, but after years, long years: while now,
 Was not Romano's sign-mark on that brow?"
 Across Taurello's heart his arms were locked:

*hidden hitherto by
Adelaide's policy.*

How the discovery

- Da var øjeblikket! — og rivalens fod ville aldrig*
 kunne sparke dette Hus til jorden. Forstanden vendte tilbage —
 en plan blev undfanget, vovet og fuldført.
- 780 De bar mor og barn bort til et ukendt *hidtil skjult ved*
 sted — Retrude var ikke død,” *Adelaides list.*
 (end ikke her bevægede Taurello sig) „skønt smerterne var
 borte; og det, der mest forsikrede dem om, at al smerte var
 borte, var, at hvis de løftede hendes blege tavse hoved,
 ville hun dreje det denne vej eller hin, et øjeblik søgende,
 og kun finde hvile i det gamle smil —
 (yndefuldt lig den urolige gule iris,
 bemærkede de, der faldt til ro i mosen på begge
 sider af deres sti) — når hun så
- 790 ned på sit barn. De marcherede afsted; ikke en eneste gang
 rystede et livstegn kompagniets tætte bære af sammenbundne spyd,
 før, da de nåede Goito, et par tårer i solskinnets
 dryppede fra hendes lange sorte øjenvipper,
 og hun var borte. Handlingen var for så vidt hasarderet,†
 men var ingen forbrydelse. De lagde Retrude i døbefonten,
 netop Taurellos gave, som hendes barn plejede
 at sidde nedenfor — trofast som aftenen kom han
 for at sidde ved dens tjenende piger, der alle var de samme
 som én af dem. Hvad Palma angik, ville hun blande sig med
- 800 denne storlåede ånd i overensstemmelse med det mål,
 som fra først af havde behersket hende; men hun havde‡
 på ingen måder vovet ikke at adlyde Adelaide,
 som skræmte hende til højtideligt at love aldrig at røbe
 en hemmelighed til hendes ægtemand, hvor blot
 halvdelen i den grad ville fryse hans blod, at hun sørgede for
 at skjule for ham, at Salinguerras barn levede,
 for at han ikke selv, ved at afsløre dette, skulle spolere
 Romanos formue. Og skønt det for så vidt var en forbrydelse,
 accepterede Palma denne handling. Hun fik fortalt
- 810 om Salinguerras karakter, om hans kolde,
 rolige affinden sig med sin lod. Men da hun nu var fri§
 til at meddele Romano hemmeligheden,
 var hun optaget af, at Sordello atter skulle tage
 sin arv i besiddelse, som også var hendes, og på denne måde
 fjerne masken, der i så mange år var blevet båret: og nu,
 lå ikke Romanos kendetegn på hans pande?”
 Taurello havde foldet armene over brystet, *Hvorledes*

* rivalens fod: Salinguerras søn.

† Handlingen ... forbrydelse: da transporten kunne være og muligvis var til skade for Retrude.

‡ som fra først af: da hun så ham for første gang i Nordkammeret i Goito og blev forelsket i ham.

§ fri: da Adelaide var død.

And when he did speak 'twas as if he mocked
 The minstrel, "who had not to move," he said,
 820 "Nor stir—should fate defraud him of a shred
 Of his son's infancy? much less his youth!"
 (Laughingly all this) —"which to aid, in truth,
 Himself, reserved on purpose, had not grown
 Old, not too old—'twas best they kept alone
 Till now, and never idly met till now;"
 —Then, in the same breath, told Sordello how
 All intimations of this eve's event
 Were lies, for Friedrich must advance to Trent,
 Thence to Verona, then to Rome, there stop,
 830 Tumble the Church down, institute a-top
 The Alps a Prefecture of Lombardy:
 —"That's now!—no prophesying what may be
 Anon, with a new monarch of the clime,
 Native of Gesi, passing his youth's prime
 At Naples. Tito bids my choice decide
 On whom. . ."
 "Embrace him, madman!" Palma cried,
 Who through the laugh saw sweat-drops burst apace,
 And his lips blanching: he did not embrace
 Sordello, but he laid Sordello's hand
 840 On his own eyes, mouth, forehead.
 Understand,
 This while Sordello was becoming flushed
 Out of his whiteness; thoughts rushed, fancies rushed;
 He pressed his hand upon his head and signed
 Both should forbear him. "Nay, the best's behind!"
 Taurello laughed—not quite with the same laugh:
 "The truth is, thus we scatter, ay, like chaff
 These Guelfs, a despicable monk recoils
 From: nor expect a fickle Kaiser spoils
 Our triumph!—Friedrich? Think you, I intend
 850 Friedrich shall reap the fruits of blood I spend
 And brain I waste? Think you, the people clap
 Their hands at my out-hewing this wild gap
 For any Friedrich to fill up? 'Tis mine—

moves Salinguerra,

*and Sordello the
finally-determined,*

og da han talte, var det som om han spottede
 mindesangeren: „Hvem måtte ikke blive bevæget,
 820 eller rørt,” sagde han, „hvis skæbnen bedrog ham for
 en trevl af sin søns barndom? endnu mindre hans ungdom!”
 (Alt sagt under latter) — „og til at hjælpe denne, var han
 skånet med vilje og i sandhed ikke blevet gammel, ikke for
 gammel — derfor var det kun godt, at de havde holdt sig hver for sig
 indtil nu og aldrig havde mødtes tilfældigt, før de mødtes nu.”*
 — Så fortalte Salinguerra i samme åndedrag, hvordan
 alt det denne aftens begivenhed antydede,
 var løgn, thi Frederik rykkede frem til Trento,
 derefter til Verona, dernæst til Rom, standsede der,
 830 omstyrkede Kirken og oprettede på toppen af Alperne
 et præfektur over Lombardiet.†
 — Sådan er situationen nu! — ingen kan sige noget om,
 hvad der snart kan ske med en ny indfødt monark,
 hjemmehørende i Gesi, og som tilbragte sin bedste ungdom‡
 i Napoli. Tito beder mig afgøre hvem
 emblemet skal . . .”
 „Omfavn ham, galning!” råbte Palma,
 som gennem latteren så sveddråber bryde frem,
 og hans læber blegnede. Han omfavne ikke
 840 Sordello, men lagde Sordellos hånd
 på sine øjne, mund og, pande.§
 Forstå,
 at Sordello herunder rødmede ud af sin hvidhed,
 tanker kom farende, fantasibilleder kom farende;
 han tog sig til hovedet med hånden og betydede med tegn,
 at de skulle have tålmodighed med ham. „Ja, det bedste er
 tilbage!” lo Taurello — med ikke helt den samme latter: *og Sordello,
 den endeligt
 besluttede,*
 „Sandheden er, at sådan spreder vi, ja, lig avner,
 disse guelfere, hvilket en foragtelig munk viger tilbage**
 for; regn ikke med, at den vægelsindede kejser vil
 ødelægge vor triumf — Frederik? Tro du, jeg har tænkt mig,
 850 at Frederik skal høste frugten af det blod, jeg ofrer
 og den hjernekraft, jeg bortødsler? Tror du, folket klapper
 i hænderne over min udhøvling af dette vilde gab, ††
 for at en eller anden Frederik skal fylde det op? Dette er min —

* derfor ... nu: for havde de kendt hinanden som far og søn, ville Salinguerra aldrig have kastet emblemet til ham.

† præfektur: et kejserlig guvernørembede.

‡ monark ... Gesi: Frederik II, der var født i Gesi i Italien.

§ lagde ... pande: Taurello sværger Sordello lenslydighed.

** munk: Ezzelin II.

†† Dette ... din: det vilde gab i hans fjenders rækker. Gabet er Salinguerras' plan, dvs. at omstyrte kirken, at Frederik skal udfylde gabet er Sordellos plan, da han nu repræsenterer kejseren.

That's yours: I tell you, towards some such design
 Have I worked blindly, yes, and idly, yes,
 And for another, yes—but worked no less
 With instinct at my heart; I else had swerved,
 While now—look round! My cunning has preserved
 Samminiato—that's a central place
 860 Secures us Florence, boy,—in Pisa's case,
 By land as she by sea; with Pisa ours,
 And Florence, and Pistoia, one devours
 The land at leisure! Gloriously dispersed—
 Brescia, observe, Milan, Piacenza first
 That flanked us (ah, you know not!) in the March;
 On these we pile, as keystone of our arch,
 Romagna and Bologna, whose first span
 Covered the Trentine and the Valsugan;
 Sofia's Egna by Bolgiano's sure!" . . .
 870 So he proceeded: half of all this, pure
 Delusion, doubtless, nor the rest too true,
 But what was undone he felt sure to do,
 As ring by ring he wrung off, flung away
 The pauldron-rings to give his sword-arm play—
 Need of the sword now! That would soon adjust
 Aught wrong at present; to the sword intrust
 Sordello's whiteness, undersize: 'twas plain
 He hardly rendered right to his own brain—
 Like a brave hound, men educate to pride
 880 Himself on speed or scent nor aught beside,
 As though he could not, gift by gift, match men!
 Palma had listened patiently: but when
 'Twas time expostulate, attempt withdraw
 Taurello from his child, she, without awe
 Took off his iron arms from, one by one,
 Sordello's shrinking shoulders, and, that done,
 Made him avert his visage and relieve
 Sordello (you might see his corselet heave
 The while) who, loose, rose—tried to speak, then sank:
 890 They left him in the chamber. All was blank.

— the devil putting
forth his potency:

det andet er din. Jeg siger dig, at hen imod at virkeliggøre en sådan plan, har jeg arbejdet blindt, ja, og tåbeligt, ja, og for en anden, ja — men ikke desto mindre arbejdet med driften i mit hjertet; ellers havde jeg vaklet, medens nu — se dig omkring. Min snildhed har bevaret Samminiato for os — det er et yderst vigtigt punkt* — *— djævelen viser sin styrke.*

86o som sikre os Firenze, dreng, — fra landsiden, som i Pisas tilfælde fra søsiden; når Pisa er vor og Firenze og Pistoria, kan man opsluge landet efter behag. Fortræffeligt spredt —† først Brecia, bemærk, Milano, Piacenza som angreb os i flanken (åh, det ved du ikke!) på Trevisomarken; på disse dynger vi Romagna og Bologna som slutstenen i vor hvælving, hvis første bue dækkede Trentiner- og Valsuganerpasene;‡ Sofias Egna ved Bolgiano er sikret!§

87o Således fortsatte han. Halvdelen af det var rent selvbedrag, utvivlsomt, resten var heller ikke for troværdigt, men hvad der var ugjort, følte han sig sikker på at kunne gøre, idet han vred ring på ring af, slyngede sit skulderpansers ringe bort for at give sværdarmen fri bevægelighed — der er brug for sværdet nu. Det ville snart rette de fejl, der for øjeblikket er i svang — at betro Sordellos hvidhed, hans undermål sværdet. Det var klart, at han næppe ydede sin egen hjerne retfærdighed —**

88o som en tapper hund mænd opdrager til at være stolt over sin hurtighed eller lugtesans eller noget andet, som om han ikke, gave for gave, kunne hamle op med folk. Palma havde lytte tålmodigt; men da det var stridsomt at forsøge at få Taurello til at trække sig tilbage fra sit eget barn, tog hun uden ærefrygt én efter én hans jernarme bort fra Sordellos krympende skuldre, og, det gjort, fik ham til at vende sit ansigt bort og slippe Sordello, (man kunne se hans livstykke hæve og sænke sig imens)†† som, befriet, rejste sig, — forsøgte at tale, sank så sammen.

89o De efterlod ham i værelset. Alt blev tomhed.‡‡

* Samminiato ... : San Miniato al Monte, en bakke øst for byen hvorfra man har udsigt over Firenze. Pisa, der ligger ved vestkysten, sikrer Firenze for angreb fra havet (Clarendon).

† Fortræffeligt spredt — : Alle de nævnte byer er medlemmer af Den Lombardiske Liga

‡ Trentiner- og Valsuganerpasene: vigtige alpepas.

§ Sofias Egna: Sofia, Ezzelins yngste datter, var gift med Henrik af Egna, borgen Egna lå i nærheden af Bolgiano (Bolzano) i de sydlige Alper.

** han: Salinguerra.

†† livstykket: af Taurellos rustning.

‡‡ Alt blev tomhed: for Sordello, der formodentlig besvimedede.

And even reeling down the narrow stair
 Taurello kept up, as though unaware
 Palma was by to guide him, the old device
 —Something of Milan—"how we muster thrice
 The Torriani's strength there; all along
 Our own Visconti cowed them"—thus the song
 Continued even while she bade him stoop,
 Thrid somehow, by some glimpse of arrow-loop,
 The turnings to the gallery below,
 900 Where he stopped short as Palma let him go.
 When he had sat in silence long enough
 Splintering the stone bench, braving a rebuff
 She stopped the truncheon; only to commence
 One of Sordello's poems, a pretence
 For speaking, some poor rhyme of "Elys' hair
 And head that's sharp and perfect like a pear,
 So smooth and close are laid the few fine locks
 Stained like pale honey oozed from topmost rocks
 Sun-blanced the livelong summer"—from his worst
 910 Performance, the Goito, as his first:
 And that at end, conceiving from the brow
 And open mouth no silence would serve now,
 Went on to say the whole world loved that man
 And, for that matter, thought his face, though wan,
 Eclipsed the Count's—he sucking in each phrase
 As if an angel spoke. The foolish praise
 Ended, he drew her on his mailed knees, made
 Her face a framework with his hands, a shade,
 920 A crown, an aureole: there must she remain
 (Her little mouth compressed with smiling pain
 As in his gloves she felt her tresses twitch)
 To get the best look at, in fittest niche
 Dispose his saint. That done, he kissed her brow,
 —"Lauded her father for his treason now,"
 He told her, "only, how could one suspect
 The wit in him?—whose clansman, recollect,
 Was ever Salinguerra—she, the same,
 Romano and his lady—so, might claim
 To know all, as she should"—and thus begun

*since Sordello who
 began by rhyming,*

Selv da de forsigtigt steg ned af den snævre trappe,
blev Taurello ved, som om han ikke var klar over
at Palma var der for at lede ham, den gamle plan
— noget om Milano — „hvordan vi dér mønstrer tre
gange torrianernes styrke; hele tiden kuede
vor egen Visconti dem.” — således blev han ved,*
selv da hun, ved synet af nogle pileskydeskår,
bad ham om at bukke sig og i denne stilling
følge drejningerne ned til svalegangen,
900 hvor han brat standsede op, da Palma slap ham.
Da han havde siddet tavs længe nok, begyndte han at
splintre stenbænken, indtil hun trods hans
væring standsede kommandostaven og, som et påskud
til at tale, begyndte på et af Sordellos digte,
et eller andet sølle digt om „Elys hår
og hoved der er spidst og fuldendt som en pære,
den form er det af fine lokker givet,
som honning ned fra klippens top er sivet
solbleget hele somren lang” — fra hans værste
910 optræden, forestillingen i Goito, der var hans første.
Og da det var slut, thi hun så af panden og den åbne
mund, at ingen tavshed ville gøre fyldest nu,
fortsatte hun med at sige, at hele verden elskede manden,[†]
og at hun for den sags skyld, syntes at hans ansigt, skønt blegt
overgik grevens i skønhed — han indsugede hver sætning,[‡]
som var det en engel, der talte. Da den fjollede lovprisning
var forbi, trak han hende ned på sine pansrede knæ, indrammede
hendes ansigt med sine hænder, en skygge,
en krone, en glorie. Der måtte hun forblive
920 (hendes lille mund presset sammen i smilende smerte,
da hun følte hans handsker rykkede i hendes fletninger), så han
kunne få det bedste kig på hende, anbringe sin helgen i den mest
passende vinkel. Da det var gjort, kyssede han hende på panden,
— „roste nu hendes far for hans forræderi,”[§]
og tilføjede, „men hvordan kunne man ane
den kløgt i ham? — hvis klansfælle stedse**
(husk!) var Salinguerra — husk ligeledes, at hun
var en Romano og hans frue — så hun kunne kræve
at vide alt, hvilket hun burde!” — og begyndte således

*siden Sordello,
der begyndte
med at digte,*

* torrianernes ... dem: Familien Torriani i Milano kæmpede mod den gibellinske Viscontifamilie, hvortil Milanos ærkebiskop Otho Visconti hørte. (Ohio).

† manden: Sordello.

‡ grevens: grev Richards.

§ roste ... forræderi: Ezzelin II's tilbagetrækning til klostret og hans opgivelse af gibellinernes sag, så Palma kunne afsløre hemmeligheden om hans søn (Longman).

** klansfælle: da han var gift med Sofie, Ezzelin II's datter.

- 930 Schemes with a vengeance, schemes on schemes, "not one
Fit to be told that foolish boy," he said,
"But only let Sordello Palma wed, *may, even from the—*
Then!" *depths of failure,*
- 'T was a dim long narrow place at best:
Midway a sole grate showed the fiery West,
As shows its corpse the world's end some split tomb—
A gloom, a rift of fire, another gloom,
Faced Palma—but at length Taurello set
Her free; the grating held one ragged jet
Of fierce gold fire: he lifted her within
940 The hollow underneath—how else begin
Fate's second marvellous cycle, else renew
The ages than with Palma plain in view? *yet spring to the*
Then paced the passage, hands clenched, head erect, *summit of success,*
Pursuing his discourse; a grand unchecked
Monotony made out from his quick talk
And the recurring noises of his walk;
—Somewhat too much like the o'ercharged assent
Of two resolved friends in one danger blent,
Who hearten each the other against heart;
950 Boasting there 's naught to care for, when, apart
The boaster, all 's to care for. He, beside
Some shape not visible, in power and pride
Approached, out of the dark, gingly near,
Nearer, passed close in the broad light, his ear
Crimson, eyeballs suffused, temples full-fraught,
Just a snatch of the rapid speech you caught,
And on he strode into the opposite dark,
Till presently the harsh heel's turn, a spark
I' the stone, and whirl of some loose embossed thong
960 That crashed against the angle eye so long
After the last, punctual to an amount
Of mailed great paces you could not but count,—
Prepared you for the pacing back again.
And by the snatches you might ascertain
That, Friedrich's Prefecture surmounted, left
By this alone in Italy, they cleft
Asunder, crushed together, at command
Of none, were free to break up Hildebrand,
Rebuild, he and Sordello, Charlemagne—
970 But garnished, Strength with Knowledge, "if we deign

930 at lægge planer så det forslog, plan efter plan, „ikke én
var egnet til at blive fortalt til den tåbelige dreng,” sagde han,
„men lad Sordello blot gifte sig med Palma,
— så!”

*selv fra
fiaskoens dyb,*

Det var et langt snævert og dunkelt sted, i bedste fald;
midtvejs viste et enligt gittervindue det flammende vest,
som om en kløvet grav viste sit lig ved verdens ende —
et mørke, en revne af ild, endnu et mørke,*
var vendt mod Palma — men omsider gav Taurello
slip på hende; gennem gitret sås en flosset stråle
af voldsom gylden ild. Han løftede hende ind i
940 lyset fra vinduet — hvordan ellers begynde
skæbnens næste underfulde cyklus, hvordan ellers forny
tiderne andet end med Palma klart synlig?
Skridtede så passagen af, hænderne knyttet, hovedet rankt,
mens han fortsætter sit foredrag; en storslået uhindret
monotoni, skabt af hans hastige tale og
den stadig tilbagevendende støj fra hans skridt;
— i nogen grad for meget lig det overbelastede samtykke
der er i et sluttet venskab under én fælles fare, hvor hver
sætter mod i den anden, som værn mod modløshed;
950 pralende med, at der intet er at bekymre sig om, når der,
bortset fra praleren, er alt at bekymre sig om. Ved siden
af en eller anden usynlig skikkelse, nærmede han sig i†
magt og stolthed, ud af mørket, klirrende nær,
nærmere, passerede tæt forbi i det klare lys, hans øre
højrøde, øjeæblerne fugtige, tindingerne svulmende,
blot et brudstykke af den hurtige tale fangede man,
og videre skred han ind i det modsatte mørke,
indtil lidt efter den hårde hæl bliver vendt, en gnist
i stenen og en hvirvlen af en løs højtsiddende rem,
960 som slog mod anklen, bestandig ligeså længe
efter det sidste, punktligheden skabte et antal
af store pansrede skridt, man ikke kunne undgå af tælle —
forberedte én på vandringen tilbage igen.
Og af brudstykker kunne man konstatere
at Frederiks præfektur var overvundet, at de alene‡
havde herredømmet i Italien, de kløvede i sønder,
knuste sammen, var under ingens kommando;
han og Sordello var frie til at tilintetgøre Hildebrand,
til at genopbygge Karl den Store — men garneret,
970 Styrke garneret med Viden, „hvis vi nedværdiger

*dog kan
springe til
succesens
tinde,*

* mørke ... mørke: den mørke væg, vinduet og mere mørk væg.

† usynlig skikkelse: som han førte samtale med.

‡ Frederiks ... overvundet: at Taurello var ligeglad med det tildelte guvernørembede.

Accept that compromise and stoop to give
 Rome law, the Cæsar's Representative."
 Enough, that the illimitable flood
 Of triumphs after triumphs, understood
 In its faint reflux (you shall hear) sufficed
 Young Ecelin for appanage, enticed
 Him on till, these long quiet in their graves,
 He found 't was looked for that a whole life's braves
 Should somehow be made good; so, weak and worn,
 980 Must stagger up at Milan, one gray morn
 Of the to-come, and fight his latest fight.
 But, Salinguerra's prophecy at height—
 He voluble with a raised arm and stiff,
 A blaring voice, a blazing eye, as if
 He had our very Italy to keep
 Or cast away, or gather in a heap
 To garrison the better—ay, his word
 Was, "run the cucumber into a gourd,
 Drive Trent upon Apulia"—at their pitch
 990 Who spied the continents and islands which
 Grew mulberry-leaves and sickles, in the map—
 (Strange that three such confessions so should hap
 To Palma, Dante spoke with in the clear
 Amorous silence of the Swooning-sphere,—
Cunizza, as he called her! Never ask
 Of Palma more! She sat, knowing her task
 Was done, the labour of it,—for, success
 Concerned not Palma, passion's votaress)
 Triumph at height, and thus Sordello crowned—
 1000 Above the passage suddenly a sound
 Stops speech, stops walk: back shrinks Taurello, bids
 With large involuntary asking lids,
 Palma interpret. "'T is his own foot-stamp—

*if he consent to
 oppress the world.*

os til at acceptere dette kompromis, og nedlader os til at tildele Rom en vis ret i egenskab af kejserens repræsentant.”*
 Nok, at det uhyre højvande af sejr hvis han
 på sejr som, forstået i deres svage ebbe[†] samtykker i at
 (det skal du få at høre), var tilstrækkelig undertrykke
 som apanage til unge Ezzelin, lokkede verden.
 ham videre — da disse for længst var stille i deres grave, —[‡]
 indtil han opdagede at det blev ventet, at et helt livs forbrydelser
 på en eller anden måde skulle godtgøres; så han, svag og udslidt,
 980 vaklende må dukke op i Milano en grå morgen
 ude i fremtiden og kæmpe sin sidste kamp.
 Men Salinguerras profeteren havde nået sit højdepunkt —
 med armen stift løftet og et flammende blik gjaldede
 hans stemme mundrapt, som om
 han kunne tage hele vort Italien i besiddelse
 eller kaste det væk eller samle det i en dynge, så han
 bedre kunne befæste det — ja, hans ord
 var: „Lav agurken til et græskar,[§]
 jag Trento på Apulien” — ligesom dem, der fra deres
 990 højde skuede landene og øerne, som
 blev til morbærblade og segl på landkortet —
 (sælsomt at sådanne tre bekendelser skulle overværes**
 af Palma, som Dante talte med i
 kærlighedssfærens rene elskovstavshed — *Cunizza*,^{††}
 kaldte han hende. Spørg aldrig mere om Palma!
 Hun sad der og vidste, at hende hverv
 var udført, arbejdet ved det — for succes
 angik ikke Palma, hun var lidenskabens tilbeder) —
 sejren ville være fuldstændig og Sordello således kronet. —^{‡‡}
 1000 Oven over passagen høres pludselig en lyd,
 den standser tale, standser skridt; Taurello viger tilbage,
 beder med store ufrivilligt spørgende blikke,
 Palma forklare det: „Det er hans egne fodtrin —^{§§}

* LL. 970-2. Styrke ... vis ret: Styrke garneret med Viden, et kompromis fordi Karl den Stores ideal var ren magt. Taurello forestiller sig genrejsningen af det romerske rige. Sordellos ideal var at genrejse den romerske republik. De lader som om Rom, dvs. kirken, har en vis ret som repræsentant for kejseren, men i virkeligheden er loven udtryk for den romerske kejsers absolutte myndighed og magt (Clarendon).

[†] sejre: Salinguerras sejre inspirerer Ezzelin III, men kun en brøkdel er nødvendig (Longman).

[‡] ham: tyrannen Ezzelin III. — disse: Taurello, Sordello og Palma.

[§] 'lav agurken til et græskar ved at jage Trento på Apulien': Taurello tænker på kortet over Italien. Norditalien ligner en agurk; erobrer Norditalien (Trento) Syditalien (Apulien) da ligner det hele et græskar. Han ser sig som en af de store mænd, der gav lande og øer navne efter hvad de lignede så som morbærblade, Morea og segl, Drepanum (Duff).

** tre bekendelser: af Sordello, Adelaide og Taurello

^{††} . kærlighedssfæren: planeten Venus' sfære.

^{‡‡} sejren ... kronet: resten af Salinguerras profeteren.

^{§§} hans: Sordellos.

Your hand! His summons! Nay, this idle damp
 Befits not!" Out they two reeled dizzily.

"Visconti 's strong at Milan," resumed he,
 In the old, somewhat insignificant way—
 (Was Palma wont, years afterward, to say)
 As though the spirit's flight, sustained thus far,
 1010 Dropped at that very instant.

Gone they are—

Palma, Taurello; Eglamor anon,
 Ecelin,—only Naddo 's never gone!
 —Labors, this moonrise, what the Master meant—
 "Is Squarcialupo speckled?—purulent,
 I 'd say, but when was Providence put out?
 He carries somehow handily about
 His spite nor fouls himself!" Goito's vines
 Stand like a cheat detected — stark rough lines,
 The moon breaks through, a gray mean scale against
 1020 The vault where, this eve's Maiden, thou remain'st
 Like some fresh martyr, eyes fixed—who can tell?
 As Heaven, now all 's at end, did not so well,
 Spite of the faith and victory, to leave
 Its virgin quite to death in the lone eve.
 While the persisting hermit-bee . . . ha! wait
 No longer: these in compass, forward fate!

*Just this decided,
 and we have done.*

giv mig din hånd. Han indkalder os. Ja, den tunge luft
herinde passer os ikke!" De ravede svimle ud.

„Vicsconti står stærkt i Milano," fortsatte han
på den gamle noget ligegyldige facon —
(plejede Palma år efter at sige)

1010 som om åndens flugt, holdt oppe så langt,
standsede i selve dette øjeblik.

Borte er de —

Palma, Taurello; Eglamor, Ezzelin alle er de borte,
— kun Naddo forsvinder aldrig, — arbejder
i denne måneopgang på, hvad mesteren mente: —

„Er Squarcialupo plettet? — edderagtig*
ville jeg sige, men hvornår blev forsynet sat ud af spillet?

Han bærer behændigt sin spot omkring

uden at smudser sig selv til." Goitos vinstokke

står som et opdaget bedrageri — rene grove linjer,[†]

1020 månen bryder frem, et gråt simpelt skæl mod hvælvingen

hvor du måske, denne aftens Jomfru, bliver som en[‡]

frisk martyr, med et fast blik — hvem kan sige det?

For himlen, nu da alt er forbi, klarede sig ikke så godt,

på trods af troen og sejren, ved ganske at overlade[§]

dens jomfru til døden i den ensomme aften.

Medens den vedholdende eremitbi . . . ah! vent ikke

længere: med disse inden for rækkevidde, fremad skæbne!**

*Når dette er
afgjort er vi
færdige!*

* plettet: af laster.

† Goitos ... bedrageri: 'de syntes at have lovet en stor fremtid for Sordello' (Clarendon).

‡ denne aftens Jomfru: Karyatiden Sordello ville have valgt at sidde ved denne aften.

§ troen og sejren: troen på frelse gennem martyriet.

** disse: med billedet af disse to i erindringen, den af himlen forladte jomfru og den instinktive tilfredse eremitbi, kan digtet nu fortsætte (Longman).

BOOK THE SIXTH

The thought of Eglamor's least like a thought,
And yet a false one, was, "Man shrinks to naught
If matched with symbols of immensity;
Must quail, forsooth, before a quiet sky
Or sea, too little for their quietude:"
And, truly, somewhat in Sordello's mood
Confirmed its speciousness, while eve slow sank
Down the near terrace to the farther bank,
And only one spot left from out the night
10 Glimmered, upon the river opposite —
A breadth of watery heaven like a bay,
A sky-like space of water, ray for ray,
And star for star, one richness where they mixed
As this and that wing of an angel, fixed,
Tumultuary splendours folded in
To die. Nor turned he till Ferrara's din
(Say, the monotonous speech from a man's lip
Who lets some first and eager purpose slip
In a new fancy's birth — the speech keeps on
20 Though elsewhere its informing soul be gone)
— Aroused him, surely offered succour. Fate
Paused with this eve; ere she precipitate
Herself, — best put off new strange thoughts awhile,
That voice, those large hands, that portentous smile, —
What help to pierce the future as the past
Lay in the plaining city?

*At the close of a
day of life,*

And at last
The main discovery and prime concern,
All that just now imported him to learn,
Truth's self, like yonder slow moon to complete
30 Heaven, rose again, and, naked at his feet,
Lighted his old life's every shift and change,
Effort with counter-effort; nor the range
Of each looked wrong except wherein it checked
Some other — which of these could he suspect,
Prying into them by the sudden blaze?
The real way seemed made up of all the ways —
Mood after mood of the one mind in him;
Tokens of the existence, bright or dim,
Of a transcendent all-embracing sense

*past procedure is
fittest reviewed,*

SJETTE BOG

Eglamors tanke, i det mindste var den lig en tanke,
men dog forkert, var: „Mennesket skrumper ind til intet
stillet over for umådelighedens symboler;
det må blive forsagt foran en rolig himmel eller
et stille hav, for lille til deres uforstyrrelighed;”
og sandelig, på sin vis var der noget i Sordellos sindsstemning,
der bekræftigede det besnærende ved betragtningen, medens
aftenen langsomt sank fra den nære terrasse til den
fjerneste banke, og kun én plet var ladet tilbage
10 der glimtede ud af natten på den anden side af floden —
et bugtformet spand af vandig himmel,
et himmellignende område af vand, stråle for stråle,
og stjerne for stjerne, en rigdom hvor de blandedes,
en fastholdt forvirring af lys, som den ene og den anden
stivnede vinger en engel folder sammen for at dø.*
Han vendte sig heller ikke før Ferraras larm
(som den ensformige tale fra en mand,
der giver afkald på sin første ivrige hensigt
for en ny fantasie fødsel — talestrømmen bliver ved
20 skønt dens meddelende sjæl er borte)
— vækkede ham og uden tvivl ydede støtte. Skæbnen
nølede denne aften; før den ville styrte frem — er det
ikke bedst at lade de nye fremmede tanker ligge en stund,†
hin stemme, hine store hænder, hint ærefrygtindgydende smil, —
hvad hjælp var der til at gennemtrænge fremtiden,
når fortiden lå i denne sørgende by?

*Ved en dags
afslutning,*

Og til sidst
hovedopdagelsen og det vigtigste anliggende,
alt som netop nu betydede ham at lære sandheden selv,
lig den langsomme måne derhenne, der for at gøre himlen
30 fuldkommen, steg op igen og, blottet for hans fødder,
oplyste al hans gamle livs skiften og forandring,
bestræbelse med modbestræbelse; omfanget af hver enkelt
af dem så heller ikke forkert ud undtagen, hvor den standsede
en anden — hvilken af disse kunne han betvivle,
idet han udforskede dem ved det pludselige skær af sandhed?
Den rigtige vej syntes at være dannet af alle veje —
sindstilstand efter sindstilstand af det ene sind i ham;
tilværelsens tegn, strålende eller svage,
på en overordnet altomfattende kraft

*hans tidligere
fremgangsmåde
genovervejes,*

* Vandet og himlen mødes i horisonten, de er som en to englevinger, der foldes sammen.

† nye fremmede tanker: Salinguerras tilbud om politisk magt og Eglamors betragtning (Longman).

40 Demanding only outward influence,
 A soul, in Palma's phrase, above his soul,
 Power to uplift his power, — such moon's control
 Over such sea-depths, — and their mass had swept
 Onward from the beginning and still kept
 Its course: but years and years the sky above
 Held none, and so, untasked of any love,
 His sensitiveness idled, now amort,
 Alive now, and, to sullenness or sport
 Given wholly up, disposed itself anew
 50 At every passing instigation, grew
 And dwindled at caprice, in foam-showers spilt,
 Wedge-like insisting, quivered now a gilt
 Shield in the sunshine, now a blinding race
 Of whitest ripples o'er the reef — found place
 For much display; not gathered up and, hurled
 Right from its heart, encompassing the world.
 So had Sordello been, by consequence,
 Without a function: others made pretence
 To strength not half his own, yet had some core
 60 Within, submitted to some moon, before
 Them still, superior still whate'er their force, —
 Were able therefore to fulfil a course,
 Nor missed life's crown, authentic attribute.
 To each who lives must be a certain fruit
 Of having lived in his degree, — a stage,
 Earlier or later in men's pilgrimage,
 To stop at; and to this the spirits tend
 Who, still discovering beauty without end,
 Amass the scintillations, make one star
 70 — Something unlike them, self-sustained, afar, —
 And meanwhile nurse the dream of being blest
 By winning it to notice and invest
 Their souls with alien glory, some one day
 Whene'er the nucleus, gathering shape alway,
 Round to the perfect circle — soon or late;
 According as themselves are formed to wait;
 Whether mere human beauty will suffice
 — The yellow hair and the luxurious eyes,
 Or human intellect seem best, or each
 80 Combine in some ideal form past reach

*as more appreciable
in its entirety.*

40 der udelukkende krævede ydre stimuli,
 en sjæl, med Palmas ord, over hans sjæl, magt til at
 opløfte hans magt — havde der været en måne med et sådant
 herredømme over havdybene — ville deres masse være*
 strømmet fremad fra begyndelsen og stadig holdt
 sin kurs. Men år efter år var der ingen på himlen
 over ham, og således uberørt af kærligheden,
 døvedes hans følsomhed, snart var den livløs,
 snart i live og viste sig, da den helt var overgivet til
 mismod eller leg, på ny ved hver
 50 forbigående tilskyndelse, voksede
 og svandt lunefuldt, udgydtes i en overflod af skum,
 der hvilede bræmmeagtig, snart sitrede det som et
 gyldent skjold, snart var det et blændede løb af de
 hvideste småbølger hen over sandrevet — de fandt rum for
 megen udfoldelse; de blev ikke samlet op og slynget†
 lige fra hjertet, omfattende hele verden.
 Således havde Sordello været, og som følge heraf
 havde han ingen funktion i verden. Andre, der gjorde fordring
 på end ikke halvdelen af hans styrke, havde dog en kerne
 60 inde i sig, der var underkastet en eller anden måne, der stadig
 var foran dem, stadig var den overlegne uanset deres egen kraft —
 var derfor i stand til at fuldføre en bane og gik heller
 ikke glib af livets krone, det ægte kendetegn.‡
 Enhver, som lever, må der tilfalde en vis frugt
 ved at have levet på sin bestemte plads — et stadium,
 tidligere eller senere på menneskets pilgrimsfærd,
 at standse ved; og mod dette sigter de ånder
 som, idet de stadig opdager skønhed uden ende,
 samler alt det funklende i én stjerne
 70 — i noget ulig dem selv, selvunderstøttende og langt borte —
 og i mellemtiden plejer drømmen om at være velsignet
 ved at vinde stjernen til at bemærke og indhulle
 deres sjæle i fremmed herlighed; en eller anden dag
 når centret, hvis form bestandig vokser,
 rundes til den fuldkomne cirkel — før eller siden;§
 alt eftersom i hvilken grad de selv er skabt til at vente;
 om blot menneskelig skønhed vil være tilstrækkelig
 — det gule hår og de pragtfulde øjne,
 eller det menneskelige intellekt synes bedst, eller begge
 80 sammensat i en ideal form hinsides jordisk rækkevidde

*og synes mere
 betydelig
 i sin helhed.*

* havdybene: hans sindstilstandene; jf. l. 109: havet er et billede på sindet.

† de: tilskyndelserne l. 50: De blev ikke samlet til en fælles hensigt, der kom lige fra hjertet.

‡ ægte kendetegn: deres sande identitet hvad handling angår (Clarendon).

§ centret ... cirkel: en sfære, der bliver til en fuldt lysende stjerne over dem.

On earth, or else some shade of these, some aim,
 Some love, hate even, take their place, the same,
 So to be served — all this they do not lose,
 Waiting for death to live, nor idly choose
 What must be Hell — a progress thus pursued
 Through all existence, still above the food
 That 's offered them; still fain to reach beyond
 The widened range, in virtue of their bond
 Of sovereignty. Not that a Palma's Love,
 90 A Salinguerra's Hate, would equal prove
 To swaying all Sordello: but why doubt
 Some love meet for such strength, some moon without
 Would match his sea? — or fear, Good manifest,
 Only the Best breaks faith? — Ah, but the Best
 Somehow eludes us ever, still might be
 And is not! Crave we gems? No penury
 Of their material round us! Pliant earth
 And plastic flame — what balks the mage his birth
 — Jacinth in balls or lodestone by the block?
 100 Flinders enrich the strand, veins swell the rock;
 Naught more! Seek creatures? Life 's i' the tempest, thought
 Clothes the keen hill-top, mid-day woods are fraught
 With fervours: human forms are well enough!
 But we had hoped, encouraged by the stuff
 Profuse at nature's pleasure, men beyond
 These actual men! — and thus are over-fond
 In arguing, from Good — the Best, from force
 Divided—force combined, an ocean's course
 From this our sea whose mere intestine pants
 110 Might seem at times sufficient to our wants.
 External power? If none be adequate,
 And he stand forth ordained (a prouder fate)
 Himself a law to his own sphere? “Remove
 All incompleteness!” for that law, that love?
 Nay, if all other laws be feints, — truth veiled
 Helpfully to weak vision that had failed
 To grasp aught but its special want, — for lure,
 Embodied? Stronger vision could endure
*Strong, he needed
external strength:*
*even now, where
can he perceive such?*

eller også, at et genskær af disse tager deres plads,
 et eller andet mål, en kærlighed, selv had, som de ligeledes
 må tjene — alt dette mister de ikke, da de ikke venter
 på døden for at blive levende, vælger heller ikke ligegyldigt
 hvad helvedet måtte være — det er således en rejse,
 forfulgt gennem hele tilværelsen, stadig hævet over den føde
 der tilbydes dem; stadig villige til at række uden for
 det udvidede område i kraft af deres forpligtigelse
 overfor den høje magt. Ikke at en Palmas kærlighed,
 90 en Salinguerras had i lige grad ville vise sig at påvirke hele*
 Sordello, men hvorfor tvivle på at der findes en kærlighed,
 der er passende for en sådan styrke, en måne udenfor, der kan
 måle sig med hans hav? — eller frygte, at hvis det Gode er til stede,
 er det da kun det Bedste der bryder troen? — Åh, men det Bedste[†]
 undviger os altid på en eller anden måde, det kunne dog være til,
 men er det ikke. Ønsker vi ædelstene? Der er ikke mangel
 på deres materiale omkring os. Med føjelig jord
 og smidig flamme — hvad hindrer da troldmanden i at skabe
 — kugler af hyasint eller magnetjernsten i blokke?[‡]
 100 Fordi kun splinter beriger stranden, kun årer svulmer klippen; der er
 ikke mere end det! Og hvad med skabningerne? Livet er i stormen,[§]
 tanken beklæder den spidse bjergtop, middagens skove er læsset
 med lidenskaber, jo, mennesket er godt nok.
 Men vi havde håbet, opmuntret af de rigdomme naturen
 udgyder efter behag, at der var mennesker hinsides disse
 faktiske mennesker — og således overlykkeligt**
 kunne argumentere fra det Gode — til det Bedste, fra delt
 kraft — til sammensat kraft, til et oceans bevægelser
 fra dette vort hav, hvis blotte indre pusten
 110 til tider kunne synes tilstrækkeligt for vort behov.
 Den ydre magt? Hvis ingen er tilfredsstillende,^{††}
 og han står frem og selv forordner (en stoltere skæbne)
 en lov for sin egen sfære? At „Fjern al
 ufuldkommenhed” er denne lov, er den elskede genstand?
 Ja, hvad om alle andre love er forstillinger — sandhed
 tilsløret til hjælp for en svag synsevnen, der har fejlet
 i at se andet end dens særlige behov — som legemliggjort^{‡‡}
 lokkemad? Et stærkere syn kunne udholde

*Han havde
brug for ydre
styrke;*

*selv nu, hvor
kan han
finde den?*

* Salinguerras had: til Azzo.

† der bryder troen?: er det kun det bedste, der er en illusion?

‡ hyasint: en ædelsten.

§ Ll. 96-102. Ønsker ... det: et eksempler på, at det Bedste ikke findes.

** mennesker ... mennesker: at der fandtes ideale fuldkomne mennesker.

†† 'Hvor er den ydre magt, hvad om ingen er fyldestgørende' (SB).

‡‡ dens særlige ... legemliggjort: folk med det svagere syn bliver lokket af ydre genstande, som midlet til at tilfredsstillere deres behov.

120 The unbodied want: no part — the whole of truth!
 The People were himself; nor, by the ruth
 At their condition, was he less impelled
 To alter the discrepancy beheld,
 Than if, from the sound whole, a sickly part
 Subtracted were transformed, decked out with art,
 Then palmed on him as alien woe — the Guelf
 To succour, proud that he forsook himself.
 All is himself; all service, therefore, rates
 Alike, nor serving one part, immolates
 130 The rest: but all in time! "That lance of yours
 Makes havoc soon with Malek and his Moors,
 That buckler's lined with many a giant's beard,
 Ere long, our champion, be the lance upreared,
 The buckler wielded handsomely as now!
 But view your escort, bear in mind your vow,
 Count the pale tracts of sand to pass ere that,
 And, if you hope we struggle through the flat,
 Put lance and buckler by! Next half-month lacks
 Mere sturdy exercise of mace and axe
 To cleave this dismal brake of prickly-pear
 140 Which bristling holds Cydippe by the hair,
 Lames barefoot Agathon: this felled, we'll try
 The picturesque achievements by and by —
 Next life!"

Ay, rally, mock, O People, urge
 Your claims! — for thus he ventured, to the verge,
 Push a vain mummerly which perchance distrust
 Of his fast-slipping resolution thrust
 Likewise: accordingly the Crowd — (as yet
 He had unconsciously contrived forget,
 I' the whole, to dwell o' the points . . . one might assuage
 150 The signal horrors easier than engage
 With a dim vulgar vast unobvious grief
 Not to be fancied off, nor gained relief
 In brilliant fits, cured by a happy quirk,

*Internal strength
 must suffice then,*

120 det ulegemlige behov, ikke kun en del — men hele sandheden.
 Folket var ham selv; heller ikke var han, på grund af *
 medlidenhed med deres forhold, mindre tilskyndet til
 at ændre den iagttagede uoverensstemmelse, end hvis[†]
 fra det sunde hele en sygelig del blev fratrukket,[‡]
 blev omformet, kunstfærdigt udsmykket og derefter
 prakket ham på som fremmed elendighed — at komme
 guelferne til hjælp og så være stolt over, at han svigtede sig selv.
 Nej, alt sammen er ham selv; alt tjeneste regnes derfor
 for lige, han tjener ikke kun en del og ofre
 resten; men alt til rette tid! „Denne din lanse
 130 forårsager snart et blodbad mellem Malek og han maurere,
 disse dine skjold er kantet med mangan en kæmpes skæg,
 inden længe, vor ridder, vil lansens blive løftet,
 skjoldet håndteret ligeså pænt som nu.[§]
 Men se din eskorte, husk dit løfte, tæl de blege
 sandstrækninger, der skal passeres før det kan ske,
 og hvis du håber vi kæmper hen over det flade land,
 så læg dit skjold og lanse til side. Næste halve måned
 vil kræve en kraftig anvendelse af kølle og økse
 for at kløve dette bedrøvelige krat af figenkaktus,
 140 som strittende holder Cydippe fast ved håret
 og lammer barfodede Agaton. Når dette er hugget om,^{**}
 vil vi forsøge os med de maleriske bedrifter, lidt senere —
 i næste liv!”

Ja, saml jer, spot, Oh Folk, fremsæt^{††}
 jeres krav! — thi således var det, han foretog sig,
 helt ud til grænsen et forfængelig narrespil, som mistillid^{‡‡}
 til hans egen hurtigt svækkede beslutning måske ligeledes
 bidrog til. Derfor stod folkemængden (indtil nu var det
 lykkedes ham i det hele taget ubevidst at glemme,
 at dvæle ved punkterne . . . thi man kunne lindre
 150 de indlysende rædsler lettere end ved at indlade sig på
 en udbredt dunkel utydelig vældig sorg,^{§§}
 som ikke kunne fantaseres bort og ikke finde befrielse
 i brillante udbrud, kureres af et lykkeligt indfald,

*Indre styrke
 må så være
 tilstrækkelig,*

* Folket ... selv: Folket og han var ét, det var, det skulle være sandheden.

[†] uoverensstemmelse: vælger han guelfernes sag, må han indse at andre folk kommer til at lide.

[‡] sygelig del: elendigheden i Ferrara, som ikke er uden for ham, prakket ham på som noget fremmed, men er en del af ham; hvis han kun hjælper guelferne svigter han ferrareserne og dermed sig selv (Longman).

[§] som nu: som nu i hans fantasi.

^{**} Cydippe, Agaton: repræsentanter for folket, den menige soldat.

^{††} spot: 'ja spot Sordello,' som han netop har forestillet sig de har gjort: „Denne din lanse ...”

^{‡‡} narrespil: beslutning: om at engagere sig i Folkets sag.

^{§§} udbredt ... sorg: menneskehedens almindelige sorger.

But by dim vulgar vast unobvious work
 To correspond . . .) — this Crowd then, forth they stood.
 "And now content thy stronger vision, brood
 On thy bare want; uncovered, turf by turf,
 Study the corpse-face through the taint-worms' scurf!"
 Down sank the People's Then; up-rose their Now.
 160 These sad ones render service to! And how
 Piteously little must that service prove
 —Had surely proved in any case! for, move
 Each other obstacle away, let youth
 Become aware it had surprised a truth
 'T were service to impart — can truth be seized,
 Settled forthwith, and, of the captive eased,
 Its captor find fresh prey, since this alit
 So happily, no gesture luring it,
 The earnest of a flock to follow? Vain,
 170 Most vain! a life to spend ere this he chain
 To the poor crowd's complacence: ere the crowd
 Pronounce it captured, he descries a cloud
 Its kin of twice the plume; which he, in turn,
 If he shall live as many lives, may learn
 How to secure: not else. Then Mantua called
 Back to his mind how certain bards were thrall'd
 — Buds blasted, but of breath more like perfume
 Than Naddo's staring nosegay's carrion bloom;
 Some insane rose that burnt heart out in sweets,
 180 A spendthrift in the spring, no summer greets;
 Some Dularete, drunk with truths and wine,
 Grown bestial, dreaming how become divine.
 Yet to surmount this obstacle, commence
 With the commencement, merits crowning! Hence
 Must truth be casual truth, elicited
 In sparks so mean, at intervals dispread
 So rarely, that 'tis like at no one time
 Of the world's story has not truth, the prime
 Of truth, the very truth which, loosed, had hurled
 190 The world's course right, been really in the world

*his sympathy with
the people, to wit;*

men ved et tilsvarende dunkelt almindeligt vældigt
ikke påfaldende arbejde . . .) — denne folkemængde
stod så frem: „Og nu, brug dit stærkere syn, rug
over dit blotte ønske; afdækket, græstørv på græstørv,*
undersøg ligets ansigt gennem smitteormens skæl!”

- 160 Ned sank Folkets ‘Så’; op steg deres ‘Nu’.[†]
Disse triste folk skulle ydes hjælp. Og hvor
ynkverdigt lidt måtte den hjælp ikke vise sig at være
— havde visselig vist sig at være i alle tilfælde; for fjern
enhver anden hindring, lad ungdommen blive klar over,
den er faldet over en sandhed, det vil
være en hjælp at videregive — kan sandheden gribes,
dernæst bundfældes, og kan dens fanger, lettet
for fangsten, finde frisk bytte, således — siden sandheden
dalede ned så heldigt, idet ingen fagter lokkede den, —
170 at en flok sandheder ivrigt vil følge efter? Forgæves,
yderst forgæves! et helt liv måtte han bruge, før han lænker dette
til den fattige hobs velbehag. Thi før hoben
erklærer sig fanget, opdager han en sky af samme art,
men af dobbelt fjerpragt; en sky, som han til gengæld,
om han så skal leve lige så mange liv, må lære
hvordan den kan sikres, ellers ikke. Så fik erindringen om Mantua[‡]
ham til at huske, hvordan visse barder blev trælbundne
— itusprængte knopper, men med en ånde mere lig parfume
end Naddos grelle buket ådselsblomster;
180 en eller anden vanvittig rose, der brænder hjertet ud i sødme,
en forårsødeland ingen sommer hilser;
en af sandheder og vin drukken Dularete, som er blevet dyrisk,[§]
idet han drømmer om hvordan han kan blive guddommelig.
Dog for at overvinde denne hindring, begynd da med^{**}
begyndelsen, det fortjener kroning. Derfor
må sandheden være en tilfældig sandhed, udsendt
i så tarvelige gnister, med mellemrum udbredt
så sjældent, at det er som om, der ikke er noget tidspunkt
i verdenshistorien, hvor sandheden, den højeste
sandhed, selve den åbenbarede sandheden, ikke havde bragt
190 verden på dens sande kurs, ikke virkelig har været i verden^{††}

*hans sympati
med folket,
nemlig;*

* liget: menneskehedens elendighed, eller hans egen selvtilstrækkelighed afdækkes lag på lag, indtil han ser ansigtet på liget.

[†] Ned ... ‘Så’: Hans vision af folket som en ideal race i fremtiden må opgives, deres ‘Så’. De stiger nu frem i al deres elendighed, deres ‘Nu’ (Duff).

[‡] sikres: hvordan sandheden, ‘skyen’ i l. 172, sikres for folket. — ellers ikke: ellers må han opgive det.

[§] Dularete: en opfundet digter; dog nævnes en Carlo Dottori, hvis pseudonym var Eleuterio Dularete.

^{**} hindring: forventningen om at kun geniet kan udrette alt (Duff).

^{††} Ll. 184-190. Derfor ... verden: De tarvelige gnister fra dem, der har forladt geniets vej, der er begyndt fra begyndelsen, beviser netop, at den fulde og højeste sandhed findes i verden (Clarendon).

— Content the while with some mean spark by dint
 Of some chance-blow, the solitary hint
 Of buried fire, which, rip earth's breast, would stream
 Sky-ward!

Sordello's miserable gleam
 Was looked for at the moment: he would dash
 This badge, and all it brought, to earth, — abash
 Taurello thus, perhaps persuade him wrest
 The Kaiser from his purpose, — would attest
 His own belief, in any case. Before
 200 He dashes it however, think once more!
 For, were that little, truly service? "Ay,
 I' the end, no doubt; but meantime? Plain you spy
 Its ultimate effect, but many flaws
 Of vision blur each intervening cause.
 Were the day's fraction clear as the life's sum
 Of service, Now as filled as teems To-come
 With evidence of good — nor too minute
 A share to vie with evil! No dispute,
 'Twere fittest maintain the Guelfs in rule:
 210 That makes your life's work: but you have to school
 Your day's work on these natures circumstanced
 Thus variously, which yet, as each advanced
 Or might impede the Guelf rule, must be moved
 Now, for the Then's sake, — hating what you loved,
 Loving old hatreds! Nor if one man bore
 Brand upon temples while his fellow wore
 The aureole, would it task you to decide:
 But, portioned duly out, the future vied
 Never with the unparcelled present! Smite
 220 Or spare so much on warrant all so slight?
 The present's complete sympathies to break,
 Aversions bear with, for a future's sake
 So feeble? Tito ruined through one speck,
 The Legate saved by his sole lightish fleck?
 This were work, true, but work performed at cost
 Of other work; aught gained here, elsewhere lost.
 For a new segment spoil an orb half-done?

*of which, try now
 the inherent force!*

— som imens var tilfreds med at nogle tarvelige gnister
fra et heldigt slag, det enlige vink om begravet ild,
som, idet slaget flår verdens bryst op, ville
strømme mod himlen.

*hvis iboende
kraft han nu
vil prøve!*

Sordellos sølle glimt søgtes
der efter i øjeblikket. Han ville slynge dette emblem
og alt det, det bragte med sig, til jorden — på denne
måde gøre Taurello skamfuld, måske overtale ham til
at tvinge kejseren til at opgive sit mål — under alle
omstændigheder ville han bekræfte sin egen tro. Dog ville
200 han tænke over det endnu engang, før han slog det i stykker.
[Sor:] Thi ville dette lidet være sand tjeneste? „Ja, til slut,*
utvivlsomt, men i mellemtiden? Du ser tydeligt
dets endelige effekt, men mange sprækker
i synet slører hver mellemliggende årsag.
Var dagens brøkdæl af tjenester ligeså klar som summen af livets,
hvis 'Nuet' var ligeså fyldt med vidnesbyrd om det gode,
som det kommende myldrer med dem — hvis delen heller ikke
var for lille til at kunne kappes med det onde, så ville det være
indiskutabelt, at det mest passende ville være at bibeholde guelferne
210 som de styrende. — Dette udgøre dit livs arbejde; men du må
øve dit dagsværk på disse naturer, som, skønt med så forskellige
forudsætninger, og uanset om de har fremmet
eller hæmmet guelferstyret, dog må bevæges nu
for 'Så'ets skyld — altså må du hade det du elskede[†]
og elske gammelt had. Hvis én mand bar et brændemærke
på sine tindinger, medens hans ledsager bar en glorie[‡]
ville det ikke være vanskeligt for dig at træffe en afgørelse,
men var fordelingen sket på behørig vis, kunne fremtiden
aldrig kappes med den uinddelte nutid. At slå[§]
220 eller skåne så meget med så ringe bemyndigelse?
At bryde nutidens aldeles elskelige bånd og
udholde de afskyelige for en så usikker fremtids
skyld? Tito ødelagt på grund af en eneste plet,**
gesandten frelst af hans ene lysende mærke?
Dette ville være arbejde, sandt nok, men arbejde udført
på bekostning af andet arbejde; noget ville vindes her, som
andetsteds ville mistes. Spolere en halvfærdig skive for et nyt

* 'hvis han slår emblemet i stykker afviser han at være overhoved for Huset Romano'.

† hade ... elsker: Sordello er opvokset i Huset Romano, som er gibellinere.

‡ bar et brændemærke: som en straffet forbryder.

§ fordelingen ... nutid: hvis folk var tydeligvis gode eller onde, så kunne fremtiden, som tilhører guelfernes sag, ikke bruges til at dømme i den nuværende situation. — uinddelte: det er ikke så tydeligt, hvem der er de gode og hvem der er de onde. Der er både gode gibellinere og dårlige guelfere, ll. 223-4 (Longman).

** plet: fordi han er gibelliner. — lysende mærke: gesandten er guelfer.

Rise with the People one step, and sink — one?
 Were it but one step, less than the whole face
 230 Of things, your novel duty bids erase!
 Harms to abolish! What, the prophet saith,
 The minstrel singeth vainly then? Old faith,
 Old courage, only born because of harms,
 Were not, from highest to the lowest, charms?
 Flame may persist; but is not glare as stanch?
 Where the salt marshes stagnate, crystals branch;
 Blood dries to crimson; Evil's beautified
 In every shape. Thrust Beauty then aside
 And banish Evil! Wherefore? After all,
 240 Is Evil a result less natural
 Than Good? For overlook the seasons' strife
 With tree and flower, — the hideous animal life,
 (Of which who seeks shall find a grinning taunt
 For his solution, and endure the vaunt
 Of nature's angel, as a child that knows
 Himself befooled, unable to propose
 Aught better than the fooling) — and but care
 For men, for the mere People then and there, —
 In these, could you but see that Good and Ill
 250 Claimed you alike! Whence rose their claim but still
 From Ill, as fruit of Ill? What else could knit
 You theirs but Sorrow? Any free from it
 Were also free from you! Whose happiness
 Could be distinguished in this morning's press
 Of miseries?—the fool's who passed a gibe
 'On thee,' jeered he, 'so wedded to thy tribe,
 Thou carriest green and yellow tokens in
 Thy very face that thou art Ghibellin!
 Much hold on you that fool obtained! Nay mount
 260 Yet higher — and upon men's own account
 Must evil stay: for, what is joy? — to heave
 Up one obstruction more, and common leave
 What was peculiar, by such act destroy
 Itself; a partial death is every joy;
 The sensible escape, enfranchisement

*How much of man's
ill may be removed?*

*How much of ill ought
to be removed?*

udsnits skyld? Stige et trin op med Folket og synke — et ned?
 Gid det kun var ét trin, og ikke tingenes hele overflade
 230 din nye pligt beder dig udviske.*
 At afskaffe fortræd. Hvabehar! profeten taler,†
 troubadouren synger åbenbart forgæves? Gammel tro,
 gammelt mod, kun født på grund af gjort fortræd,
 var det ikke lokkemidler fra den højeste til den laveste?
 Ilden kan vedvare, men er ikke skinnet ligeså pålideligt?
 I stillestående saltmoser forgrener krystaller sig;
 blod tørrer til dybrødt; det Onde er forskønnet‡
 i alle former; Skønhed må altså skubbes til side for at
 240 kunne afvise det Onde, men hvorfor? Når alt kommer
 til alt, er det Onde så mindre naturligt
 end det Gode? For se bort fra sæsonernes strid
 med træ og blomst — det grufulde dyriske liv,§
 (hvor den, som søger, skal få grinende spot
 for sin løsning og udholde naturens engels**
 hoveren, ligesom et barn, der ved han
 er gjort til nar, men er ude af stand til forslå
 noget bedre end det, der gjorde ham til nar) — og vær kun
 bekymret for mennesker, for selve Folket nu og her —
 hos dette ville du kunne se, at Godt og Ondt i lige grad
 250 gør krav på dig. Hvorfra kom deres krav, hvis ikke fra
 Ondt, som en frugt af Ondt? Hvad andet kunne knytte dig††
 til dem end Sorgen? Den der var fri for sorgen,
 ville også være fri for dig. Hvilkes lykke
 ville man kunne se i denne morgens tumult‡‡
 af lidelse? — tåbens, som skosede dig:
 ‘Du’, hånede han, ‘er så gift med din stamme,
 at du i selve dit ansigt bærer de grønne og gule
 tegn på, at du er en gibelliner!’
 Et godt tag opnåede den tåbe at få i dig! Ja, stig
 260 endnu højere op — og for folks egen skyld
 må det onde findes: thi hvad er glæde? — at ophæve
 endnu en forhindring og efterlade dét almindeligt,
 der var særegent og ved en sådan handling
 ødelægge sig selv; enhver glæde er en delvis død;
 det mærkbare udslip, befrielsen af en

*Hvor meget
af menneskets
kan fjernes?*

*Hvor meget af
af det onde*

* ‘Gid det kun var ét trin du skulle synke ned’ — nye pligt: at kæmpe for folket; det vil ødelægge hans muligheder i kejserpartiet.

† At afskaffe fortræd: Sordellos ser det som sin opgave at afskaffe det onde.

‡ det Onde ... forskønnet: det skønne kan være et biprodukt af det onde if. Browning.

§ det grufulde dyriske liv: hvor den bedst egnede, den stærkeste overlever (Clarendon).

** løsning: på afskaffelse af ondskab i naturen.

†† hvis ikke fra Ondt: deres onde kår (Duff).

‡‡ tumult af lidelser: efter belejringens ophør i Ferrara.

Of a sphere's essence: once the vexed — content,
 The cramped — at large, the growing circle — round,
 All's to begin again — some novel bound
 To break, some new enlargement to entreat;
 270 The sphere though larger is not more complete.
 Now for Mankind's experience: who alone
 Might style the unobstructed world his own?
 Whom palled Goito with its perfect things?
 Sordello's self: whereas for Mankind springs
 Salvation by each hindrance interposed.
 They climb; life's view is not at once disclosed
 To creatures caught up, on the summit left,
 Heaven plain above them, yet of wings bereft:
 But lower laid, as at the mountain's foot.
 280 So, range on range, the girdling forests shoot
 Twixt your plain prospect and the throngs who scale
 Height after height, and pierce mists, veil by veil,
 Heartened with each discovery; in their soul,
 The Whole they seek by Parts — but, found that Whole,
 Could they revert, enjoy past gains? The space
 Of time you judge so meagre to embrace
 The Parts were more than plenty, once attained
 The Whole, to quite exhaust it: naught were gained
 But leave to look — not leave to do: Beneath
 290 Soon sates the looker—look above, and Death
 Tempts ere a tithe of Life be tasted. Live
 First, and die soon enough, Sordello! Give
 Body and spirit the first right they claim,
 And pasture soul on a voluptuous shame
 That you, a pageant-city's denizen,
 Are neither vilely lodged 'midst Lombard men —
 Can force joy out of sorrow, seem to truck
 Bright attributes away for sordid muck,
 Yet manage from that very muck educe
 300 Gold; then subject, nor scruple, to your cruce
 The world's discardings! Though real ingots pay
 Your pains, the clods that yielded them are clay
 To all beside, — would clay remain, though quenched

— *if removed, at
 what cost to Sordello?*

sfærens essens. Det plagede — bliver tilfreds, *bør fjernes?*
 det tvungne — bliver frit; den voksende cirkel — bliver rund,
 det hele kan atter begynde — en ny grænse
 at bryde, en ny udvidelse at anråbe;
 270 skønt sfæren er større, er den ikke mere fuldkommen.*
 Nu om menneskehedens oplevelse: hvem alene
 kunne kalde den ubegrænsede verden sin egen?
 Hvem fik Goito med dets fuldendte ting til at blegne,
 Sordello selv. Hvorimod frelsen for menneskeheden
 udspringer af hver enkelt overvundne hindring.
 De klatrer; at skue livet under ét er ikke straks åbenbaret
 skabninger, der er fanget, efterladt på toppen med
 himlen tydeligt over sig og dog berøvet vingerne, for
 deres skuen af livet er lagt lavere, som ved bjergets fod.
 280 Så, bjergkæde efter bjergkæde, de omkransende skove
 skyder ind mellem det klare udsyn og vrimlen, der bestiger
 bjergtop efter bjergtop og gennemtrænger tågerne, slør efter slør,
 opmuntret af enhver ny opdagelse; i deres sjæle
 søger de det Hele gennem Delene — men, hvis de finder dette Hele,
 kan de så vende tilbage, nyde de tidligere gevinster? Tidsrummet,
 I anser for at være for snævert til at omfavne Delene,
 ville være mere end rigeligt, når I først havde nået det Hele,
 til ganske at opbruge tidsrummet; intet ville være opnået
 andet end frihed til at se på — ikke frihed til at handle. At se
 290 ned mætter snart iagttageren — se op, og Døden
 frister før en tiendedel af livet er nydt. Lev først,
 for du kan tidsnok dø, Sordello. Giv legeme
 og ånd den første de kræver, og lad[†]
 sjælen græsse på en vellystig skam over[‡]
 at du, en pragtbys indvåner —[§]
 som heller ikke er usselt bosat mellem Lombardiets mænd —^{**}
 kan tvinge glæde ud af sorg, synes at bytte
 strålende egenskaber bort for massivt møg
 og dog klare at udvinde guld af det selv samme møg;
 300 så lad uden skrupler verdens skrot kaste
 i smeltediglen. Skønt du får ægte guldklumper ud af
 dine anstrengelser, er de klumper, de kom fra, for alle
 andre af ler, — ville vedblive at være ler, når din

*Hvis fjernet,
 hvad vil det
 koste Sordello?*

* Ll. 261-70. thi ... fuldkommen: glæden opstår ved at en forhindring fjernes. den nye situation vil således være det almindelige og glæden forsvinder. Denne proces fortsættes så og lykken vokser. — Men i kraft af det ondes tilstedeværelse bliver sfæren ikke fuldkommen. Der findes kun lys, fordi der findes mørke. 'Det Gode eksisterer kun, hvis også det Onde eksisterer' (Whyte).

[†] første de: ret til at leve i nuet (Duff).

[‡] vellystig skam: over at dyrke de lavere lyster, simple fornøjelser 'møget' l. 298.

[§] pragtby: hans drømmes ideale Rom.

** Lombardiets mænd: bosat 'som konge af Lombardiet' (SB).

Your purging-fire; who's robbed then? Had you wrenched
 An ampler treasure forth! — As 't is, they crave
 A share that ruins you and will not save
 Them. Why should sympathy command you quit
 The course that makes your joy, nor will remit
 310 Their woe? Would all arrive at joy? Reverse
 The order (time instructs you) nor coerce
 Each unit till, some predetermined mode,
 The total be emancipate; men's road
 Is one, men's times of travel many; thwart
 No enterprising soul's precocious start
 Before the general march! If slow or fast
 All straggle up to the same point at last,
 Why grudge your having gained, a month ago,
 The brakes at balm-shed, asphodels in blow,
 While they were landlocked? Speed their Then, but how
 320 This badge would suffer you improve your Now!"
 His time of action for, against, or with
 Our world (I labour to extract the pith
 Of this his problem) grew, that even-tide,
 Gigantic with its power of joy, beside
 The world's eternity of impotence
 To profit though at his whole joy's expense.
 "Make nothing of my day because so brief?
 Rather make more: instead of joy, use grief
 Before its novelty have time subside!
 330 Wait not for the late savour, leave untried
 Virtue, the creaming honey-wine, quick squeeze
 Vice like a biting spirit from the lees
 Of life! Together let wrath, hatred, lust,
 All tyrannies in every shape, be thrust
 Upon this Now, which time may reason out
 As mischiefs, far from benefits, no doubt;
 But long ere then Sordello will have slept
 Away; you teach him at Goito's crypt,
 There 's a blank issue to that fiery thrill.

*Men win little
 thereby; he loses all:*

renselsesild blev slukket; hvem er så berøvet? Havde du blot
vredet en rigeligere skat frem! — Som det er nu, forlanger de
en del, der ødelægger dig, men som ikke vil frelse dem selv.*
Hvorfor skulle medfølelse befale dig at forlade
den kurs, der skaber din glæde, men ikke vil lindre
deres elendighed? Vil alle nå til glæden? Vend om på
310 rækkefølgen (belærer tiden dig) og tving ikke nogen
af enhederne før alle, på en eller anden forudbestemt[†]
måde, er givet fri; menneskets vej
er én, menneskets rejser er mange; forpur ikke
en foretagsom sjæls altfor tidlige start
før den almindelig march. Om det er langsomt eller
hurtigt, så vandrer alle til sidst mod det samme mål; hvorfor
skulle de misunde dig, at du allerede for en måned siden
sad under de balsamduftende bregner, så asfodillen blomstre,
medens de stadig var på vej? Sæt fart på deres 'Så', men
320 dette emblem ville tage skade, hvis du forbedrer dit 'Nu!'”

Det tidsrum han kunne handle i, mod eller med
vor verden (jeg arbejder på at udtrække kernen af
dette hans problem) og dets glædeskraft, voksede
vældigt hin aften, sammenlignet med
verdens evige mangel på magt til at fremme sin
sag, selv på bekostning af hele hans glæde.[‡]

[Sor:] „Skulle jeg ikke få noget ud af min dag, fordi den er så kort?
få snarere mere ud af den. I stedet for glæde brug sorg,[§]
før det nye ved dagen får tid til at forsvinde.

330 Vent ikke på den sidste velsmag, hold dig fra
uprøvet dyd, den skummende honningvin, knus hurtigt
lasten, som var den en bidende ånd fra livets bærm.
Lad vrede, had, liderlighed, al tyranni
under enhver form, i forening blive tvunget
på dette dit 'Nu', som tiden måske vil indse er til
skade, i hvert fald langt fra til nytte;
men længe før da vil Sordello have listet sig bort;
du lærer ham ved Goitos krypt, at resultatet^{**}
af hin heftige gysen er tomt.^{††}

*Folk vinder
lidt derved
han taber alt.*

* Ll. 301-7. Skønt ... selv: Sordello får guld ud af folket, der er af ler, men de har ikke mistet noget, da de ikke kan værdsætte guld. Han skulle have vredet endnu mere eller alt ud af dem, nu stiller de blot krav. Hoben vil således have del i den lykke han har opnået, men det er en lykke de kan ikke bruge til noget.

[†] enhederne: individerne. — givet fri: til at følge deres egen kurs.

[‡] verdens ... glæde: selv om han opgiver emblemet, vil verden kun få lidt glæde af det.

[§] i stedet ... sorg: 'i stedet for at bruge dét at bringe folket glæde som en metode til min egen lykke, lad mig bruge folkets sorg' (Duff). — brug sorg: som en slags krydderi (Clarendon).

^{**} Goitos krypt: døbefonten

^{††} heftige gysen: heftige gysen af synd; 'resultaterne af han negative handlinger er ligegyldige når han er død' (Longman).

340 Stirring, the few cope with the many, still:
 So much of sand as, quiet, makes a mass
 Unable to produce three tufts of grass,
 Shall, troubled by the whirlwind, render void
 The whole calm glebe's endeavor: be employed!
 And e'en though somewhat smart the Crowd for this,
 Contribute each his pang to make your bliss,
 'T is but one pang—one blood-drop to the bowl
 Which brimful tempts the sluggish asp uncowl
 At last, stains ruddily the dull red cape,
 350 And, kindling orbs gray as the unripe grape
 Before, avails forthwith to disentrance
 The portent, soon to lead a mystic dance
 Among you! For, who sits alone in Rome?
 Have those great hands indeed hewn out a home,
 And set me there to live? Oh life, life-breath,
 Life-blood,—ere sleep, come travail, life ere death!
 This life stream on my soul, direct, oblique,
 But always streaming! Hindrances? They pique:
 Helps? such . . . but why repeat, my soul o'er-tops
 360 Each height, than every depth profoundlier drops?
 Enough that I can live, and would live! Wait
 For some transcendent life reserved by Fate
 To follow this? Oh, never! Fate, I trust
 The same, my soul to; for, as who flings dust,
 Perchance (so facile was the deed) she checked
 The void with these materials to affect
 My soul diversely: these consigned anew
 To naught by death, what marvel if she threw
 A second and superber spectacle
 370 Before me? What may serve for sun, what still
 Wander a moon above me? What else wind
 About me like the pleasures left behind,
 And how shall some new flesh that is not flesh
 Cling to me? What 's new laughter? Soothes the fresh
 Sleep like sleep? Fate's exhaustless for my sake
 In brave resource: but whether bids she slake
 My thirst at this first rivulet, or count
 No draught worth lip save from some rocky fount
 Above i' the clouds, while here she 's provident
 380 Of pure loquacious pearl, the soft tree-tent

*for he can infinitely
 enjoy himself,*

340 Idet de handler, kan de få stadig hamle op med de mange.
 Den mængde uforstyrret sand, der er for lille
 til at frembringe tre totter græs,
 vil, oprørt af hvirvelvinden, ødelægge
 en helt stykke lands rolig bestræbelse. Tag fat!
 og selv om Mængden til en vis grad bliver såret af dette,
 bidrager hvers smerte til din lyksalighed,
 det er kun en enkelt smerte — en enkelt bloddråbe til skålen,
 som bredfuldt frister den træge asp til endelig
 at folde sig ud, pletter rødt de blegrøde folder*
 350 og lykkes, —mens øjnene før strålede mat som umodne
 druer — straks at standse varslets
 trance, ved snart at danse en mystisk dans†
 mellem jer. Thi hvem sidder alene i Rom?
 Har hine store hænder virkelig hugget et hjem ud til mig‡
 og anbragt mig der for at bo? Oh liv, livsånde,
 livsblod — før søvnen, kommer slid og slæb, liv før død.
 Denne strøm i min sjæl, lige frem, på tværs,
 men altid strømmende. Hindringer? De pirrer.
 Hjælp? sådan . . . men hvorfor gentage, at min sjæl overstiger
 360 enhver højde og falder dybere end ethvert dyb?
 Nok at jeg kan leve og vil leve. Vente på et eller
 andet oversanseligt liv opbevaret af skæbnen
 til at følge på dette? Oh, aldrig! Alligevel betror jeg min sjæl
 til skæbnen; thi måske, ligesom en der kaster med støv,
 (så let var handlingen) strøede hun tomrummet
 med disse materialer for at påvirke min sjæl
 på forskellig vis; disse på ny overdraget til intet
 ved døden, hvilket under da, hvis hun kaster
 endnu ét og herligere skue foran mig?
 370 Hvad ville kunne tjene som sol, hvad ville bestandig
 vandre som en måne over mig? Hvad ellers ville
 vikle sig omkring mig, ligesom de nydelser jeg efterlod,
 og hvordan skal nyt kød, som ikke er kød, klæbe
 sig til mig? Hvad vil den nye latter være? Lindrer den nye
 friske søvn ligesom søvn? For min skyld er skæbnens
 skønne midler uudtømmelige; men hvad enten hun beder mig
 slukke min tørst ved denne første bæk eller regner ingen slurk
 for værdig til læben undtagen fra et eller andet stenet kildevæld
 ovenover i skyerne, når hun her har været så forudseende§
 380 at have rent perlende vand, som det blide trætelt bevogter,

*Thi han kan
 more sig i
 det uendelige,*

* asp: afrikansk brilleslange, den folder 'brillen ud'. —

† varslets trance: varslet ligger i trance, ligger skjult i slangen, varslet udtrykkes i dansen.

‡ store hænder: Salinguerras hænder.

§ ovenover i skyerne: i den næste sfære, den næste eksistens.

Guards, with its face of reate and sedge, nor fail
 The silver globules and gold-sparkling grail
 At bottom? Oh, 't were too absurd to slight
 For the hereafter the to-day's delight! *freed from a*
 Quench thirst at this, then seek next well-spring: wear *problematic*
 Home-lilies ere strange lotus in my hair! *obligation,*
 Here is the Crowd, whom I with freest heart
 Offer to serve, contented for my part
 To give life up in service,—only grant
 390 That I do serve; if otherwise, why want
 Aught further of me? If men cannot choose
 But set aside life, why should I refuse
 The gift? I take it—I, for one, engage
 Never to falter through my pilgrimage—
 Nor end it howling that the stock or stone
 Were enviable, truly: I, for one,
 Will praise the world, you style mere anteroom
 To palace—be it so! shall I assume
 —My foot the courtly gait, my tongue the trope,
 400 My mouth the smirk, before the doors fly ope
 One moment? What? with guarders row on row,
 Gay swarms of varletry that come and go,
 Pages to dice with, waiting-girls unlace
 The plackets of, pert claimants help displace,
 Heart-heavy suitors get a rank for,—laugh
 At yon sleek parasite, break his own staff
 'Cross Beetle-brows the Usher's shoulder,—why,
 Admitted to the presence by and by,
 Should thought of having lost these make me grieve *and accepting life*
 410 Among new joys I reach, for joys I leave? *on its own terms,*
 Cool citrine-crystals, fierce pyropus-stone,
 Are floor-work there! But do I let alone
 That black-eyed peasant in the vestibule
 Once and forever?—Floor-work? No such fool!
 Rather, were heaven to forestall earth, I'd say
 I, is it, must be blessed? Then, my own way
 Bless me! Give firmer arm and fleeter foot,
 I'll thank you: but to no mad wings transmute
 These limbs of mine—our greensward was so soft!

med dets overflade af moserør og stargræs; ej heller mangler der sølvskinnende småkugler og guldfunklende grus på bunden? Oh, det ville være meningsløst at ringeagte for det hinsidige fryden ved dagen idag. Lad mig slukke tørsten ved denne, så søge det næste kildevæld, bære den hjemlige lilje i mit hår før den fremmede lotus. Her er Mængden, som jeg med friskeste hjerte tilbyder at tjene, tilfreds med, for mit vedkommende, at tjene hele mit liv —indrøm kun

390 at jeg virkelig er tjenende; hvis anderledes, hvorfor da* forlange mere af mig? Hvis andre folk ikke kan andet end at fravælge livet, hvorfor skulle jeg så afvise gaven? Jeg tager den — jeg for min del indestår for aldrig at vakle i min pilgrimsfærd — vil heller ikke slutte den, mens jeg huler, at stokken eller stenen i sandhed var misundelsesværdig. Jeg for min del† vil lovprise verden, som I blot kalder forværelset til paladset — lad det være så! skal jeg udstyre —

400 min fod med den sirlige gang, min tunge med sproglblomster, min mund med et smisket smil, før døren flyver op om et øjeblik? Hvabehar? med vagtposter række efter række, oprømte sværme af hoffolk der kommer og går, pager til at rafle med, tjenestepiger med opslidsede kjoler, kæphøje fordringsholdere der jages væk, så hjertetunge ansøgere kommer frem i rækken, — at le af hin sleske snylter, der knække sin egen stav på den ubehøvlede retsbetjents skulder, — hvorfor, når jeg lidt efter lidt får foretræde, skulle tanken‡ om at have mistet disse gøre mig bedrøvet blandt

410 de nye glæder, jeg opnår, for de glæder jeg mister? Kølige citrinkrystaller, hede granatstene er gulvbelægningen her. Men lader jeg dermed§ den sortøjede bonde alene i forhallen en gang for alle? — Gulvudsmykning? Sådan en tåber er jeg ikke! Snarere, var det himlen, der kom jorden i forløbet, ville jeg så sige, at det var mig, der måtte være velsignet?¶ Så lad den vej, jeg går, velsigne mig. Giv mig en fastere arm og en hurtigere fod, og jeg vil takke jer, men omform ikke disse mine lemmer tilet sæt skøre vinger — vor grønsvær var så blød,

*befriet for en
problematisk
pligt,*

*og accepterende
livet på dets
egne betingelser,*

* hvis anderledes: hvis hans offer ikke er til gavn for folket, hvorfor da ... (Longman).

† stokken og stenen: 'det ville være bedre at være en stok eller sten, end en skabning som ikke kan få tilfredsstillt sine behov' (Duff).

‡ foretræde: for den højere magt.

§ gulvbelægning: gulvet i himlen, paladset.

¶ 'Hvis himlen kom først, hvordan kunne han så vide at det var himlen?'

420 Nor camp I on the thunder-cloud aloft:
 We feel the bliss distinctlier, having thus
 Engines subservient, not mixed up with us.
 Better move palpably through heaven: nor, freed
 Of flesh, forsooth, from space to space proceed
 'Mid flying synods of worlds! No: in heaven's marge
 Show Titan still, recumbent o'er his targe
 Solid with stars—the Centaur at his game,
 Made tremulously out in hoary flame!
 "Life! Yet the very cup whose extreme dull
 430 Dregs, even, I would quaff, was dashed, at full,
 Aside so oft; the death I fly, revealed
 So oft a better life this life concealed,
 And which sage, champion, martyr, through each path
 Have hunted fearlessly—the horrid bath,
 The crippling-irons and the fiery chair.
 'T was well for them; let me become aware
 As they, and I relinquish life, too! Let
 What masters life disclose itself! Forget
 Vain ordinances, I have one appeal—
 440 I feel, am what I feel, know what I feel;
 So much is truth to me. What Is, then? Since
 One object, viewed diversely, may evince
 Beauty and ugliness—this way attract,
 That way repel,—why gloze upon the fact?
 Why must a single of the sides be right?
 What bids choose this and leave the opposite?
 Where's abstract Right for me?—in youth endued
 With Right still present, still to be pursued,
 Through all the interchange of circles, rife
 450 Each with its proper law and mode of life,
 Each to be dwelt at ease in: where, to sway
 Absolute with the Kaiser, or obey
 Implicit with his serf of fluttering heart,
 Or, like a sudden thought of God's, to start
 Up, Brutus in the presence, then go shout
 That some should pick the unstrung jewels out—
 Each, well!"
 And, as in moments when the past

*which, yet. others have
 renounced: how?*

420 jeg lejrer mig heller ikke på tordenskyerne højt oppe.*
 Vi føler lyksaligheden tydeligere, når vi således har
 tjenlige organer, som ikke er blandet op med os.†
 Det er bedre håndgribeligt at bevæge sig gennem himlen, end
 befriet for kød, i sandhed, at gå fra rum til rum
 blandt de flyvende forsamlinger af verdener. Nej, på himlens
 margen ses stadigvæk Titan, lænende sig op ad sit skjold‡
 tæt besat med stjerner — Kentauren ved sit bytte,
 der står dirrende i hvidgrå flammer.

„Livet! dog selve det bæger, hvis overordentlige kedelige
 430 bundfald jeg endog ville drikke, blev, selv når det var fuldt,
 så ofte slået til side; døden, jeg undflyr, åbenbarede§
 så ofte et bedre liv, som dette liv skjulte og som
 vismand, forkæmper, martyr ad hver sin sti har jaget
 frygtesløst — det rædsomme bad,
 de forkrøblende jern og den gloende stol.**

*som indtil nu,
 andre har frasagt
 sig: hvordan?*

Det var godt for dem. Lad mig blive ligeså vidende
 som de er, og jeg vil også forlade livet. Lad
 det, der er herre over livet, afsløre sig selv. Glem
 tomme forordninger, jeg har en eneste bøn —
 440 jeg føler — jeg er, hvad jeg føler — ved hvad jeg føler;
 så meget er sandhed for mig. Hvad 'Er så til'? Eftersom
 en genstand, anskuet på forskellig vis, kan vise sig at være
 både smuk og grim — på denne måde tiltrækkende,
 på hin frastødende — hvorfor tilsløre dette faktum?
 Hvorfor må kun én af måderne være rigtig?
 Hvad byder at vælge dette og lade det modsatte ligge?
 Hvor er det abstrakte 'det Rette' for mig? — i ungdommen
 var dette 'det Rette' stedse tilstede, blev stedse fulgt
 gennem alle livets vekslende cirkler, hver var fuld
 450 af sin behørig lov og livsform, i hver af dem
 kunne man opholde sig efter behag. Hvornår det var rigtigt
 at herske absolut ligesom kejseren eller at adlyde
 ubetinget som hans livegne med de bankende hjerter
 eller, lig en pludselig Guds tanke, at rejse mig som en
 nutidig Brutus og dernæst begynde at råbe op om,
 at nogen skulle samle de perlerne op, der var kastet bort —
 hvert valg ville være godt!”

Og, som i fortiden når øjeblikke

* på tordenskyerne: hos guderne.

† tjenlige ... os: man føler lyksaligheden stærkere når han har en krop til at føle den, og ikke kun er ånd.

‡ himlens ... Titan: det drejer sig om stjernebilledet af jægeren Orion if. (Ohio). På gamle stjernekort kan man finde de forskellige mytologiske figurer indtegnet. — Kentauren: stjernebillede på den sydlige halvkugle. — 'De er symboler på at jordiske aktiviteter fortsætter på heroisk plan' (Longman).

§ slået til side: af fortidens helte, hvis mål var 'et bedre liv' (Clarendon).

** rædsomme ... stol: det er lykke at lide smerte for det højeste Godes skyld (SB).

Gave partially enfranchisement, he cast
 Himself quite through mere secondary states
 460 Of his soul's essence, little loves and hates,
 Into the mid deep yearnings overlaid
 By these; as who should pierce hill, plain, grove, glade,
 And on into the very nucleus probe
 That first determined there exist a globe.
 As that were easiest, half the globe dissolved,
 So seemed Sordello's closing-truth evolved
 By his flesh-half's break up; the sudden swell
 Of his expanding soul showed Ill and Well, *Because there is a*
 Sorrow and Joy, Beauty and Ugliness, *life beyond life,*
 470 Virtue and Vice, the Larger and the Less,
 All qualities, in fine, recorded here,
 Might be but modes of Time and this one sphere,
 Urgent on these, but not of force to bind
 Eternity, as Time—as Matter—Mind,
 If Mind, Eternity, should choose assert
 Their attributes within a Life: thus girt
 With circumstance, next change beholds them cinct
 Quite otherwise—with Good and Ill distinct,
 Joys, sorrows, tending to a like result—
 480 Contrived to render easy, difficult,
 This or the other course of . . . what new bond
 In place of flesh may stop their flight beyond
 Its new sphere, as that course does harm or good
 To its arrangements. Once this understood,
 As suddenly he felt himself alone,
 Quite out of Time and this world: all was known.
 What made the secret of his past despair?
 —Most imminent when he seemed most aware
 Of his own self-sufficiency: made mad *and with new*
 490 By craving to expand the power he had, *conditions of success,*
 And not new power to be expanded?—just
 This made it; Soul on Matter being thrust,
 Joy comes when so much Soul is wrecked in Time

gav delvis befrielse, kastede han sig
 helt gennem de blot underordnede stadier
 460 af sin sjæls væsen, lidt kærlighed, lidt had,
 ind i de dybeste længsler, der var overdækket
 af disse; som én der skulle gennemtrænge høj, slette, lund,*
 lysning og videre ind til selve kernen for at undersøge,
 hvad der først var bestemmende for, at der eksisterede en kugle.†
 Da dette ville være lettest, når halvdelen af kuglen var opløst,
 så syntes Sordellos afsluttende sandhed at være udviklet
 ved at hans kødhalvdels opløstes; den pludselige svulmen‡
 af hans ekspanderende sjæl viste at ondt og godt, *forði der er*
 glæde og sorg, skønhed og grimhed, *et liv hinsides*
 470 dyd og last, det større og det mindre, kort sagt *dette*
 at alle egenskaber opregnet her, blot kunne være
 pålagt dem ved måder af tid og denne ene sfære,§
 men ikke med styrke til at binde
 evighed som tid — og ånd som stof,**
 hvis ånd og evighed skulle vælge at gøre sig
 gældende i et liv. Var de således omviklet på denne
 måde i dette liv, så kunne de i det næste liv ses omsvøbt
 ganske anderledes — med godt og ondt tydeligt adskilt,
 glæder og sorger sigtende mod et lignende resultat —††
 480 som middel til at gøre let eller svært dette eller
 det hint andet forløb af . . . hvilket nyt bånd i stedet‡‡
 for kød, der kunne standse deres flugt hinsides§§
 dets nye sfære, alt eftersom forløbet skader eller gavner
 dens indretninger. Så snart dette blev forstået,
 med det samme følte han sig alene,
 helt uden for tid og denne verden: alt var kendt.
 Hvad var hemmeligheden ved hans fortidige fortvivelse?
 — mest overhængende når han i fortiden syntes mest *og med nye*
 bevidst om sin egen selvtilstrækkelighed. Var det af at *betingelser*
 490 bede om at få sin magt udvidet, ikke om at blive udvidet *for succes,*
 med en ny kraft, at han var blevet afsindig? — det var
 netop dette; idet sjælen bliver tvunget på stoffet,
 kommer glæden, når så megen sjæl i Tiden er

* disse: de underordnede stadier såsom lidt kærlighed. lidt had.

† kugle: legemet og ånden.

‡ kødhalvdels opløstes: dvs. legemet dør.

§ måder af tid: tidsmåder, forskellig tid i forskellige verdener. Tiden i netop denne sfære.

** binde evighed som tid: at egenskaberne kan agerer i evigheden som i en endelig tid og i ånden, frigjort for stoffighed, dvs. evigheden og ren ånd har ingen plads i det individuelle liv (l. 477).

†† lignende resultat: som i denne verden her (Duff).

‡‡ forløb af . . . : forløb af et liv eller en eksistens.

§§ hvilket ... sfære: i sidste instans er spørgsmålet: hvilke grænser eller stopklodser er der i den rene ånd og evigheden? Dette forstår Sordello, derfor føler han sig alene.

On Matter: let the Soul's attempt sublime
 Matter beyond the scheme and so prevent
 By more or less that deed's accomplishment,
 And Sorrow follows: Sorrow how avoid?
 Let the employer match the thing employed,
 Fit to the finite his infinity,
 500 And thus proceed forever, in degree
 Changed but in kind the same, still limited
 To the appointed circumstance and dead
 To all beyond. A sphere is but a sphere;
 Small, Great, are merely terms we bandy here;
 Since to the spirit's absoluteness all
 Are like. Now, of the present sphere we call
 Life, are conditions; take but this among
 Many; the body was to be so long
 Youthful, no longer: but, since no control
 510 Tied to that body's purposes his soul,
 She chose to understand the body's trade
 More than the body's self—had fain conveyed
 Her boundless, to the body's bounded lot.
 Hence, the soul permanent, the body not,—
 Scarcely its minute for enjoying here,—
 The soul must needs instruct her weak compeer,
 Run o'er its capabilities and wring
 A joy thence, she held worth experiencing:
 Which, far from half discovered even,—lo,
 520 The minute gone, the body's power let go
 Apportioned to that joy's acquirement! Broke
 Morning o'er earth, he yearned for all it woke—
 From the volcano's vapor-flag, winds hoist
 Black o'er the spread of sea,—down to the moist
 Dale's silken barley-spikes sullied with rain,
 Swayed earthwards, heavily to rise again—
 The Small, a sphere as perfect as the Great
 To the soul's absoluteness. Meditate
 Too long on such a morning's cluster-chord
 530 And the whole music it was framed afford,—
 The chord's might half discovered, what should pluck
 One string, his finger, was found palsy-struck.

*nor such as, in this
produce failure.*

tilfredsstillet af stoffet. Forsøger sjælen at forædle stoffet
hinsides dette mønster og således, mere
eller mindre, forhindrer hin dåds fuldførelse,
da medfører det sorg. Hvordan undgå sorg? *
Lad arbejdsgiveren svarer til den bearbejdede ting,
afpas hans uendelighed til dens endelighed[†]
500 og fortsæt på denne måde for evigt; gradvis sker der
en forandring af sjælen, men vil af slags være uforandret,
stadig begrænset til den fastsatte omstændighed og død,
adskilt fra alt det hinsidige. En sfære er blot en sfære;
lille og stor er blot ord, vi her bruger i flæng,
da alt er lige for den altomfattende ånd.
Nuvel, hvad den nuværende sfære, vi kalder livet, angår,
findes der betingelser; tag blot denne blandt mange:
legemet er bestemt til at være ungt så og så længe
og ikke længere, men da ingen magt knytter
510 denne krops hensigter til hans sjæl,
vælger sjælen at forstå kroppens opgave
mere end kroppen selv — hun havde gerne overført
sin grænseløshed til kroppen, hvis lod er begrænsethed.
Derfor er sjælen varig, men kroppen er det ikke, —
hun har dårligt nok en fornøjelig stund her, —
sjælen må nødvendigvis belære sin svage kammerat,
hastigt gennemgå dens evner og derfra vride
en glæde, hun anså for at være værd at opleve —
520 som endog er langt fra halvt opdaget — se
øjeblikket er borte, kroppens kraft bestemt
til at erhverve denne glæde er borte. Da morgenen[‡]
brød frem over jorden, længtes han efter alt den vækkede —
fra vulkanens dampflag, som vinde løfter sort
henover det udbredte hav — ned til den fugtige
dals silkeagtige bygaks, der, tilsølet med regn,
er svunget nedad for med besvær at rejse sig igen —
den Lille sfære er ligeså fuldkommen som den Store[§]
for den altomfattende sjæl. Tænk for længe
på en sådan morgens tonebundt-akkord
530 og hele den musik, den var skabt til at frembringe — så ville,
selv med akkordens magt kun halvt erkendt, hans finger,
der skulle anslå en streng, vise sig at være ramt af lammelse.**

*ikke sådanne
som i dette
betød fiasko.*

* Ll. 492-7. idet ... sorg: glæden består i den rette kombination af sjæl og stof, hvis denne balance forstyrres, ved sjælens stræben efter noget, stoffet ikke kan tilfredsstille, opstår sorg.

[†] hans: arbejdsgiverens. Arbejdsgiveren er sjælen (Duff).

[‡] 'Da, for eksempel, morgenen brød frem' (Duff). Der følger et eksempel på ll. 520-1: kroppens ... borte.

[§] Sfære ... Store: den lille oplevelse er lige så fuldkommen som den store for sjælen.

** lammelse: men før kroppen havde opfattet blot halvdelen af skønheden ville den være overvældet.

And then no marvel if the spirit, shown
 A saddest sight—the body lost alone
 Through her officious proffered help, deprived
 Of this and that enjoyment Fate contrived,—
 Virtue, Good, Beauty, each allowed slip hence,—
 Vain-gloriously were fain, for recompense,
 To stem the ruin even yet, protract
 540 The body's term, supply the power it lacked
 From her infinity, compel it learn
 These qualities were only Time's concern,
 And body may, with spirit helping, barred—
 Advance the same, vanquished—obtain reward,
 Reap joy where sorrow was intended grow,
 Of Wrong make Right, and turn Ill Good below.
 And the result is, the poor body soon
 Sinks under what was meant a wondrous boon,
 Leaving its bright accomplice all aghast.
 550 So much was plain then, proper in the past;
 To be complete for, satisfy the whole
 Series of spheres—Eternity, his soul
 Needs must exceed, prove incomplete for, each
 Single sphere—Time. But does our knowledge reach
 No farther? Is the cloud of hindrance broke
 But by the failing of the fleshly yoke,
 Its loves and hates, as now when death lets soar
 Sordello, self-sufficient as before,
 Though during the mere space that shall elapse
 560 'Twixt his enthrallment in new bonds, perhaps?
 Must life be ever just escaped, which should
 Have been enjoyed?—nay, might have been and would,
 Each purpose ordered right—the soul's no whit
 Beyond the body's purpose under it. *But, even here, is
 failure inevitable?*
 Like yonder breadth of watery heaven, a bay,
 And that sky-space of water, ray for ray
 And star for star, one richness where they mixed
 As this and that wing of an angel, fixed,
 Tumultuary splendors folded in
 570 To die—would soul, proportioned thus, begin
 Exciting discontent, or surelier quell

Og det er ikke noget under, hvis ånden — idet den
så et yderst trist syn, nemlig kroppen mistet alene på grund
af hendes anmassende tilbudte hjælp, berøvet denne
og hin fornøjelse, som skæbnen har udtænkt, nemlig dyd,
det gode, skønhed, at hver af dem har fået lov til at slippe væk —
af forfængelighed endda ville være nødt til som erstatning
at standse ødelæggelsen, forlænge
540 kroppens levetid, supplere den kraft den manglede
fra sin egen uendelighed, tvinge den til at lære
at disse kvaliteter udelukkende er det timeliges anliggende,
og at den spærrede krop, med åndens hjælp — alligevel kan gøre
fremskridt, skønt besejret — kan opnå belønning, høste glæde,
hvor det er hensigten at sorg skal gro,
at gøre ret af uret og forvandle ondt til godt nedenunder.
Og resultatet er, at den stakkels krop snart synker,
under hvad der var tænkt som en vidunderligt velgerning,
efterladende sin lysende medskyldige helt forfærdet.*
550 Dette var klart nok, det var passende i fortiden;
men for at blive fuldkommen, tilfredsstillende hele
serien af sfærer — det vil sige Evigheden — måtte hans sjæl
uundgåeligt overskride og dermed vise sig uegnet til hver
enkelt sfære, hver enkelt tidssfære. Men rækker vor viden
ikke længere? Nedbrydes skyen af hindringer
kun ved det kødelige ågs svigten,[†]
dets kærlighed og had, som nu når døden lader Sordello
stige højt, selvtilstrækkelig som før,
skønt det måske kun er i dette blotte tidsrum,
560 som skal forløbe, før han slavebindes i nye bånd?[‡]
Må livet altid netop undviges, livet som skulle
hav været en fornøjelse? — ja, kunne have været og ville,
hvis begge hensigter var ordnet korrekt — sjælens
hensigt ikke en tøddel udover kroppens under den —
som hint bugtformede spand af vandig himmel,
et himmellignende område af vand, stråle for stråle,
og stjerne for stjerne, en rigdom hvor de blandedes,
en fastholdt forvirring af lys, som den ene og den anden
stivnede vinger en engel folder sammen for at dø —[§]
570 ville sjælen da, afpasset på denne måde, begynde
at vise utilfredshed eller mere sikkert knuse

*Men selv her
er ikke fiasko
uundgåelig?*

* lysende medskyldige: sjælen eller ånden.

[†] hindringer: hindringer for det sande liv (Duff).

[‡] nye bånd: i en ny eksistens, et nyt ukendt liv.

[§] Ll. 565-69. Vandet (kroppen) og himlen (sjælen) mødes i horisonten, de er som en engels to vinger, der foldes sammen i døden; forholdet mellem himlen og jorden er det rette, hvis forholdet mellem kroppen og sjælen er det rette (Longman). Selve billedet er brugt før ll. 11-16

The body if, aspiring, it rebel?
 But how so order life? Still brutalize
 The soul, the sad world's way, with muffled eyes
 To all that was before, all that shall be
 After this sphere—all and each quality
 Save some sole and immutable Great, Good
 And Beauteous whither fate has loosed its hood
 To follow? Never may some soul see All
 580 —The Great Before and After, and the Small
 Now, yet be saved by this the simplest lore,
 And take the single course prescribed before,
 As the king-bird with ages on his plumes
 Travels to die in his ancestral glooms?
 But where descry the Love that shall select
 That course? Here is a soul whom, to affect,
 Nature has plied with all her means, from trees
 And flowers e'en to the Multitude!—and these,
 Decides he save or no? One word to end!

*Or may failure
 here be success also*

590 Ah, my Sordello, I this once befriend
 And speak for you. Of a Power above you still
 Which, utterly incomprehensible,
 Is out of rivalry, which thus you can
 Love, though unloving all conceived by man—
 What need! And of—none the minutest duct
 To that out-nature, naught that would instruct
 And so let rivalry begin to live—
 But of a Power its representative
 Who, being for authority the same,
 600 Communication different, should claim
 A course, the first chose but this last revealed—
 This Human clear, as that Divine concealed—
 What utter need!

 What has Sordello found?
 Or can his spirit go the mighty round,
 End where poor Eglamor begun? So, says
 Old fable, the two eagles went two ways
 About the world: where, in the midst, they met,
 Though on a shifting waste of sand, men set
 Jove's temple. Quick, what has Sordello found?

*when induced by love?
 Sordello knows:*

kroppen, hvis denne, ved sin stræben, gjorde oprør?
 Men hvordan da ordne livet? Ved stedse at forrå
 sjælen på den sørgelige verdens måde, med øjne bundet
 til for alt, som var før, alt som skal komme
 efter denne sfære — for alle kvaliteter bortset fra
 et eller andet ene og uforanderligt det Store, det Gode og
 det Skønne, hvor skæbnen har løsnet hættten på sjælen,
 så den kan følge dem? Kan en sjæl aldrig se *Alt*
 580 — det Store se *Før og Efter* og det Lille se *Nuet*,
 og dog være frelst ved denne den enkleste indsigt,
 og tage den ene kurs, sjælen er blevet foreskrevet,
 ligesom kongefuglen med alderdom på sine fjer,^{*}
 rejser for at dø i sit fædrene mørke?
 Men hvor øjnes Kærligheden, der skal udvælge
 denne kurs? Her er en sjæl, som, for at kunne påvirke den,
 naturen har udstyret med hele sin formue af midler, træer
 og blomster og endog Folkemængden — og beslutter
 han sig for at frelse det dette folk eller ikke? Et ord til slut!
 590 Åh, min Sordello, denne ene gang vil jeg hjælpe dig
 og tale for dig. En Magt der vedvarende er oven over dig,
 som, aldeles uforståelig, er uden for enhver
 konkurrence, og som du derfor kan elske —
 skønt du ikke kan elske noget, mennesket har undfanget —
 er der brug for! Og en Magt — med ikke den mindste
 kanal til det udenfor naturen, intet som ville belære[†]
 og således lade konkurrencen begynde at leve —
 en Magt, hvis repræsentant,[‡]
 600 med samme myndighed, dog med en anden
 kommunikationsform, vil fordre
 en kurs, den første valgt, men denne sidste åbenbaret —
 denne ligeså menneskelig klar, som hin er guddommelig skjult —
 dette er der ubetinget brug for!

Hvad har Sordello fundet?

Eller kan hans ånd vandre den mægtige runde
 og slutte, hvor stakkels Eglamor begyndte? Altså,
 fortæller et gammelt sagn, fløj de to ørne hver sin vej
 rundt omkring verden. De mødtes i midten,
 og skønt i en ørken af flyvesand, byggede mænd
 Jupiters tempel der. Hurtig, hvad har Sordello fundet?

*Eller kan fiasko
 også her
 blive til succes,*

*hvis bevirket
 af kærlighed?
 Sordello ved det,*

* kongefuglen: Fugl Føniks.

† det udenfor naturen: dvs. det guddommelige, som Sordello ingen adgang har til og derfor ikke kan konkurrere med.

‡ Ll. 598-603. Magt ... for: Magten er stadigvæk Gud fra l. 591— dens repræsentant her (l. 598) er Kristus. — en anden kommunikationsform: end Gudfaderens. — Den første kurs er Guds kurs, som er valgt og skjult, den anden kurs er Gud søn, Kristus' kurs, som er menneskelig klar og åbenbaret.

610 For they approach—approach—that foot's rebound
 Palma? No, Salinguerra though in mail;
 They mount, have reached the threshold, dash the veil
 Aside—and you divine who sat there dead,
 Under his foot the badge: still, Palma said,
 A triumph lingering in the wide eyes,
 Wider than some spent swimmer's if he spies
 Help from above in his extreme despair,
 And, head far back on shoulder thrust, turns there
 With short quick passionate cry: as Palma pressed
 620 In one great kiss, her lips upon his breast,
 It beat.

By this, the hermit-bee has stopped
 His day's toil at Goito: the new-cropped
 Dead vine-leaf answers, now 't is eve, he bit,
 Twirled so, and filed all day: the mansion's fit,
 God counselled for. As easy guess the word
 That passed betwixt them, and become the third
 To the soft small unfrighted bee, as tax
 Him with one fault—so, no remembrance racks
 Of the stone maidens and the font of stone

*but to late: an insect
 knows sooner.*

630 He, creeping through the crevice, leaves alone.
 Alas, my friend, alas Sordello, whom
 Anon they laid within that old font-tomb,
 And, yet again, alas!

And now is 't worth
 Our while bring back to mind, much less set forth
 How Salinguerra extricates himself
 Without Sordello? Ghibellin and Guelf
 May fight their fiercest out? If Richard sulked
 In durance or the Marquis paid his mulct,
 Who cares, Sordello gone? The upshot, sure,
 640 Was peace; our chief made some frank overture
 That prospered; compliment fell thick and fast
 On its disposer, and Taurello passed
 With foe and friend for an outstripping soul,
 Nine days at least. Then,—fairly reached the goal,—
 He, by one effort, blotted the great hope
 Out of his mind, nor further tried to cope

610 Thi de nærmer sig — nærmer sig — dette fodtrins genklang
er det Palmas? Nej, det er Salinguerras, skønt panserklædt;*
de stiger op, har nået dørtærsklen, slår forhænget
til side — og du gætter hvem, der sad der død,
under hans fod lå emblemet. Dog sagde Palma,
at en triumf dvælede i de opspilede øjne, mere
opspilet end en eller anden udmattet svømmers, hvis han
spejder hjælp fra oven i sin yderste fortvivlelse og med
hovedet presset langt tilbage på skuldrene, vender sig mod den
med et kort hurtigt lidenskabeligt råb. Da Palma,
620 i et eneste stort kys, trykkede sine læber på hans bryst,
slog det.

På dette tidspunkt har eremitbien stoppet
sin dags slid i Goito. Det nyligt afgnavede døde
vinblad passer til formålet, nu er det aften, den bed, mens den
drejede det rundt og sluttede dagsværket. Reden er nu beboelig,†
Gud har rådet derfor. Det ville være ligeså let at gætte de ord,
der passerede mellem dem og blive tredjemand
til den lille bløde uskræmte bi, som at beskyldte den‡

630 for en eneste fejl — så intet minde om
stentjenerinderne og stendøbefonden, som den lader
alene, martrer bien, mens den kryber gennem sprækken.
Ak, min ven, ak, Sordello, som de
straks lagde ned i denne gamle døbefontsgrav,
og endnu engang, ak!

*men for sent;
et insekt
ved det før.*

Og vil det ikke nu være en god
idé at huske, for ikke at tale om at redegøre for
hvordan Salinguerra gør sig fri
uden Sordello? Om gibellinere og guelfere§
slås på voldsommeste vis? Om Richard skumlede
i fangenskab eller markisen betalte løsesummen,**
hvem bryder sig om det, nu Sordello er borte? Udfaldet var
640 sandt nok fred; vor høvding kom med et dristig forslag,
derr havde held med sig; lykønskninger faldt tæt og hurtigt
på dens giver, og Taurello blev både af ven og fjende
anset for at være en sjæl, som overgik alle andre,
i det mindste i ni dage. Så, — da målet helt var nået, —
strøg han med et slag det store håb fra sine tanker,††
forsøgte heller ikke yderligere at hamle op

* panserklædt: Salinguerra gå så hurtigt at fodtrinet kan forveksles med Palmas.

† 'eremitbien har bidt et stykke blad rundt, så det passer som låg til det hul, den bor i.'

‡ tredjemand: blive tredjemand til den lille bi og Gud.

§ 'uden Sordello at arbejde for' (Duff).

** markisen: Azzo VII.

†† store håb: at gøre Sordello til Italiens hersker (Longman:

BOOK THE SIXTH

With Este, that mad evening's style, but sent
 Away the Legate and the League, content
 No blame at least the brothers had incurred,
 650 —Dispatched a message to the Monk, he heard
 Patiently first to last, scarce shivered at,
 Then curled his limbs up on his wolfskin mat
 And ne'er spoke more,—informed the Ferrarese
 He but retained their rule so long as these
 Lingered in pupilage,—and last, no mode
 Apparent else of keeping safe the road
 From Germany direct to Lombardy
 For Friedrich,—none, that is, to guarantee
 The faith and promptitude of who should next
 660 Obtain Sofia's dowry,—sore perplexed—
 (Sofia being youngest of the tribe
 Of daughters, Ecelin was wont to bribe
 The envious magnates with—nor, since he sent
 Henry of Egna this fair child, had Trent
 Once failed the Kaiser's purposes—"we lost
 Egna last year, and who takes Egna's post—
 Opens the Lombard gate if Friedrich knock?")
 Himself espoused the Lady of the Rock
 In pure necessity, and, so destroyed
 670 His slender last of chances, quite made void
 Old prophecy, and spite of all the schemes
 Overt and covert, youth's deeds, age's dreams,
 Was sucked into Romano. And so hushed
 He up this evening's work, that, when 't was brushed
 Somehow against by a blind chronicle
 Which, chronicling whatever woe befell
 Ferrara, noted this the obscure woe
 Of "Salinguerra's sole son Giacomo
 Deceased, fatuous and doting, ere his sire,"
 680 The townsfolk rubbed their eyes, could but admire
 Which of Sofia's five was meant.

*On his disappearance
from the stage,*

The chaps
 Of earth's dead hope were tardy to collapse,
 Obliterated not the beautiful
 Distinctive features at a crash: but dull

med Este, som hin vanvittige aften, men sendte*
 gesandten og Ligaen bort, i det mindste tilfreds
 med at ingen af brødrene var hjemfaldne til skam,†
 650 — afsendte et brev til Munken, han lyttede
 tålmodigt fra begyndelsen til enden, skælvede knap,
 krummede sig sammen på sin ulveskindsmåtte
 og talte ikke mere, — og meddelte ferrareserne
 at han kun ville bevare magten så længe disse‡
 endnu var umyndige — og endelig, da der tilsyneladende
 ikke var nogen anden måde at sikre vejen fra
 Tyskland til Lombardiet på for kejseren,
 — det vil sige ingen til at garantere
 troskaben og beredvilligheden hos den, som næste gang
 660 skulle få Sofias medgift, — så, såre forlegent —
 (Sofia var den yngste i rækken af døtre,
 Ezzelin plejede at bestikke
 de misundelige stormænd med — og ikke siden han sendte
 Henrik af Egna dette fagre barn, havde Trentinerpasset
 en eneste gang skuffet kejserens hensigter — „vi mistede
 Egna sidste år, og hvem skal overtage Egnas post —
 åbne Lombardiets port, hvis kejseren banker på?“)
 670 giftede han selv sig med Klippens Frue§
 af ren nødvendighed og ødelagde således
 sin sidste magre chance, gjorde en gammel profeti**
 helt til skamme, og lod sig, på trods af alle åbenlyse og skjulte
 planer, ungdommens bedrifter og sin manddoms drømme,
 til sidst suge ind i Huset Romano. Og i den grad
 holdt han denne aftens arbejde hemmeligt, at da††
 en anonym krønike, (hvordan der det så end er gået til),
 der optegnede ligegyldigt hvilke ulykker, der hændte
 i Ferrara, berettede om denne hemmelige smerte,
 at 'Salinguerras eneste søn Giacomo,
 sindssvag og på et barns niveau, er død før sin far,'
 680 så gned byfolkene deres øjne og kunne blot undrer sig over,
 hvem af Sofias fem børn der mentes.
 Jordens
 døde håbs kæber faldt kun langsomt ned,
 tilintetgjorde ikke de smukke
 karakteristiske træk med et brag, men disse blev matte

*Ved hans
 forsvinden
 fra scenen,*

* vanvittige aften: hvor han kastede emblemet til Sordello, bog 5, 719-20.

† brødrene: Ezzelin (III) og hans bror Alberico, — skam: de havde ikke været inddraget i konflikten.

‡ disse: brødrene.

§ Klippens Frue: Sofia, der, som lige nævnt, ejede Trentinerpasset som en del af sin medgift.

** magre chance: for at blive sin egen herre.

†† denne aftens arbejde: Sordellos død. Han skjulte sit slægtskab med Sordello (Duff).

And duller these, next year, as Guelfs withdrew
 Each to his stronghold. Then (securely too
 Ecelin at Campese slept; close by,
 Who likes may see him in Solagna lie,
 With cushioned head and gloved hand to denote
 690 The cavalier he was)—then his heart smote
 Young Ecelin at last; long since adult.
 And, save Vicenza's business, what result
 In blood and blaze? (So hard to intercept
 Sordello till his plain withdrawal!) Stepped
 Then its new lord on Lombardy. I' the nick
 Of time when Ecelin and Alberic
 Closed with Taurello, come precisely news
 That in Verona half the souls refuse
 Allegiance to the Marquis and the Count—
 700 Have cast them from a throne they bid him mount,
 Their Podestà, through his ancestral worth.
 Ecelin flew there, and the town henceforth
 Was wholly his—Taurello sinking back
 From temporary station to a track
 That suited. News received of this acquist,
 Friedrich did come to Lombardy: who missed
 Taurello then? Another year: they took
 Vicenza, left the Marquis scarce a nook
 For refuge, and, when hundreds two or three
 710 Of Guelfs conspired to call themselves "The Free,"
 Opposing Alberic,—vile Bassanese,—
 (Without Sordello!)—Ecelin at ease
 Slaughtered them so observably, that oft
 A little Salinguerra looked with soft
 Blue eyes up, asked his sire the proper age
 To get appointed his proud uncle's page.
 More years passed, and that sire had dwindled down
 To a mere showy turbulent soldier, grown
 Better through age, his parts still in repute,
 720 Subtle—how else?—but hardly so astute
 As his contemporaneous friends professed;

*the next aspirant
can press forward,*

*Salinguerra's part
lapsing to Ecclin,*

og endnu mattere året efter, da hver af guelferne trak sig tilbage til sin fæstning. Så (Ezzelin sov også ubekymret i Campese; den der har lyst kan se ham^{*} ligge i Solagne tæt ved med hoved på en pude og med handsker på, som tegn på den ridder han var) — så blev unge Ezzelin, der længe havde været voksen, endelig tugtet af sit hjerte.[†] Og bortset fra i Vicenzas tilfælde, hvad kom der da ud af[‡] blod og brand? (Det var så svært at afbryde Sordellos historie før hans endelige tilbagetræden!) Nu trådte han[§] på Lombardiet som dets nye herre. På det tidspunkt da Ezzelin og Alberico nåede til forståelse med Taurello, kom der nøje efterretninger om,^{**} at halvdelen af sjælene i Verona nægter markisen og geven lydighed — de har styrtet^{††} dem fra en trone, de beder ham bestige som deres borgmester på grund af hans forfædres fortjenester. Ezzelin fløj derhen, og byen var fra nu af helt og holdent^{‡‡} hans — Taurello synker tilbage fra en fremtrædende stilling til et spor der passer ham. Ved modtagelsen af nyheden om denne erhvervelse kom Frederik virkelig til Lombardiet: hvem savnede da^{§§} Taurello? Et andet år: de tog Vicenza og efterlod knap Markisen en krog at søge tilflugt i, og da to- til trehundrede guelfere sammensvor sig og kaldte sig 'De Frie' og bekæmpede Alberico — en skændig flok fra Bassano —^{***} (uden Sordello!) —slagtede Ezzelin dem uden besvær og det så bemærkelsesværdigt, at en lille Salinguerra med blide blå øjne ofte så op og spurgte sin far om den rette alder for at blive udnævnt til onklens page. Flere år gik nu og denne far skrumpede ind til at være en pralende uregerlig soldat, det havde taget til med årene; hans evner havde dog stadig et godt ry på sig, skarpsindig — hvordan ellers? — men næppe så dreven som hans dalevende venner foretrak;

*kan den næste
aspirant trænge
sig frem,*

*Salinguerras
overgår til
Ezzelin,*

* Campese: Ezzelin II's grav ved Campese, der ligger nogle få km nord for Bassano.

† tugtet af sit hjerte: dvs. han kunne nu følge sit hjertes lyst.

‡ Vicenzas tilfælde: i ca. 1217 besejrede Ezzelin III en trop af vicentinere uden for Vicenza (Ohio).

§ han: Ezzelin III.

** nåede ... Taurello: Taurellos giftermål med deres søster Sofia.

†† markisen og geven: Azzo VII og grev Richard.

‡‡ Ezzelin fløj derhen: i 1230 (1232) genvinder Ezzelin magten i Verona.

§§ Kejser Frederik II kom til Verona i 1236.

*** De oprørske bassanesere bliver nedkæmpet i 1227.

Undoubtedly a brawler: for the rest,
 Known by each neighbour, and allowed for, let
 Keep his incorrigible ways, nor fret
 Men who would miss their boyhood's bugbear: "trap
 The ostrich, suffer our bald osprey flap
 A battered pinion!"—was the word. In fine,
 One flap too much and Venice's marine
 Was meddled with; no overlooking that!
 730 She captured him in his Ferrara, fat
 And florid at a banquet, more by fraud
 Than force, to speak the truth; there 's slender laud
 Ascribed you for assisting eighty years
 To pull his death on such a man; fate shears
 The life-cord prompt enough whose last fine thread
 You fritter: so, presiding his board-head,
 The old smile, your assurance all went well
 With Friedrich (as if he were like to tell!)
 In rushed (a plan contrived before) our friends,
 740 Made some pretence at fighting, some amends
 For the shame done his eighty years—(apart
 The principle, none found it in his heart
 To be much angry with Taurello)—gained
 Their galleys with the prize, and what remained
 But carry him to Venice for a show?
 —Set him, as 't were, down gently—free to go
 His gait, inspect our square, pretend observe
 The swallows soaring their eternal curve
 'Twixt Theodore and Mark, if citizens
 750 Gathered importunately, fives and tens,
 To point their children the Magnifico,
 All but a monarch once in firm-land, go
 His gait among them now—"it took, indeed,
 Fully this Ecelin to supersede
 That man," remarked the seniors. Singular!
 Sordello's inability to bar
 Rivals the stage, that evening, mainly brought
 About by his strange disbelief that aught
 Was ever to be done,—this thrust the Twain
 760 Under Taurello's tutelage,—whom, brain

*who, with his brother
played it out,*

ubetvivleligt en slagsbror. Hvad det øvrige angår,
da kendt af enhver nabo og taget hensyn til, lader de ham
beholde sine uforbederlige vaner, han irriterede heller ikke folk,
som ellers ville savne deres barndoms bussemand: „Fang
strudsen, men lad blot vor skallede gamle fiskeørn baske*
med sin sårede vinge!” —var ordene. Endelig,
et bask for meget og han kom i karambolage
med Venedigs flåde; det kunne ikke ignoreres![†]
730 Flåden fangede ham i hans Ferrara, tyk
og rødmosset ved et festmåltid, mere ved bedrageri
end med magt, sandt at sige; kun ringe berømmelse
henter man ved at hjælpe firs år med at lade
døden ramme en sådan mand; skæbnen klipper
rask nok livslinen over, hvis sidste fine tråd man
slider på. Så, mens han sad for bordenden,
det gamle smil, din forsikring om at alt gik godt
for Frederik (som om han nogensinde ville berette om det),
740 fór (efter en allerede forudfattet plan) vore venner ind,
foregav nogen kamp, kom med nogle undskyldninger,
for den skam man tilføjede hans firs år — (bortset fra
det principielle, var der ingen, der inderst inde kunne være
særligt vrede på Taurello) — fik galejerne
sammen med prisen, og hvad var der så tilbage[‡]
andet end at føre ham til Venedig til fremvisning?
— Sætte ham, så at sige, blidt ned — fri til at gå
omkring, undersøge vor plads, foregive at iagttage
svalerne der evindeligt flyver frem og tilbage mellem
Theodore og Markus, hvis borgerne samlede sig[§]
750 påtrængende, fem og ti ad gangen for
at lade deres børn se ‘den mægtige mand’,
der næsten var en monark på fastlandet, nu vandre
blandt dem — ‘sandelig, der skulle afgjort
denne Ezzelin til for at fortrænge
den mand dér,’ sagde de ældre herrer. Enestående!
Sordellos manglende evne til at holde
rivalerne borte fra scenen hin aften, skyldtes hovedsageligt**
hans ejendommelige svigtende tro på at noget
nogensinde kunne gøres — dette vil skubbe de To^{††}
760 frem under formynderskab af Taurello — som

*der sammen
med sin bror
fortsatte*

* strudsen: Ezzelin III. — Fiskeørnen: Taurello.

† Venedigs flåde: Venedig deltog i angrebet på Ferrara i 1240, som gengæld for et angreb på den venetianske flåde af Ezzelin III (Ohio).

‡ galejerne ... prisen: venetianerne fik deres skibe tilbage og fanget Salinguerra.

§ Theodore og Markus: navnene på to søjler på Markuspladsen.

** hin aften: den sidste aften i hans liv, hvor han afviste emblemet,

†† To: Ezzelin III og Alberico.

And heart and hand, he forthwith in one rod
 Indissolubly bound to baffle God
 Who loves the world—and thus allowed the thin
 Gray wizened dwarfish devil Ecelin,
 And massy-muscled big-boned Alberic
 (Mere man, alas!) to put his problem quick
 To demonstration—prove wherever 's will
 To do, there 's plenty to be done, or ill
 Or good. Anointed, then, to rend and rip—
 770 Kings of the gag and flesh-hook, screw and whip,
 They plagued the world: a touch of Hildebrand
 (So far from obsolete!) made Lombards band
 Together, cross their coats as for Christ's cause,
 And saving Milan win the world's applause.
 Ecelin perished: and I think grass grew
 Never so pleasant as in Valley Rù
 By San Zenon where Alberic in turn
 Saw his exasperated captors burn
 780 Seven children and their mother; then, regaled
 So far, tied on to a wild horse, was trailed
 To death through raunce and bramble-bush. I take *and went home*
 God's part and testify that 'mid the brake *duly to their reward.*
 Wild o'er his castle on the pleasant knoll,
 You hear its one tower left, a belfry, toll—
 The earthquake spared it last year, laying flat
 The modern church beneath,—no harm in that!
 Chirrup the contumacious grasshopper,
 Rustles the lizard and the cushats chirre
 Above the ravage: there, at deep of day
 790 A week since, heard I the old Canon say
 He saw with his own eyes a barrow burst
 And Alberic's huge skeleton unheard
 Only five years ago. He added, "June 's
 The month for carding off our first cocoons
 The silkworms fabricate"—a double news,
 Nor he nor I could tell the worthier. Choose!
 And Naddo gone, all 's gone; not Eglamor!
 Believe, I knew the face I waited for,
 A guest my spirit of the golden courts!
 800 Oh strange to see how, despite ill-reports,
 Disuse, some wear of years, that face retained
 Its joyous look of love! Suns waxed and waned,

med hjerne og hjerte og hånd uopløseligt kampen,
 bandt dem til samme stok for at vildlede Gud,
 der elsker verden — og tillod således den tynde
 grå runkne dværgagtige djævel Ezzelin
 og den svært muskuløse, kraftigt byggede Alberico*
 (ren mand, ak!) straks at demonstrere, hvad de
 kunne gøre ved problemet — viste, at hvor der er vilje
 til at handle, er der en masse at gøre af enten ondt
 eller godt. Salvede, således, til at flænge og flå —
 770 som konger af kneblen og kødkrogen, skruen og pishen,
 pinte de verden. En snert Hildebrand
 (så langt fra forældet) fik lombarderne til at slutte sig i
 forbund, sætte et kors på deres frakker, som kæmpede de for
 Kristus, og vandt verdens bifald ved at frelse Milano.
 Ezzelin omkom; og jeg tror græsset aldrig
 voksede så dejligt som i Rùdalen
 ved San Zenon, hvor Alberico for sin del†
 så sine rasende fangsmænd brænde
 780 syv børn og deres mor; dernæst, efter at blive beværtet
 på denne måde, bandt de ham til en vild hest og
 trak ham gennem brombær og tornebuske. Jeg vælger og kom hjem i
 Guds side og bevidner, at midt blandt de vilde bregner rette tid til deres
 oven over hans borg på den behagelige bakke, belønning.
 hører du et klokketårn, det ene tårn der er tilbage, slå —
 tårnet som jordskælvet skånede sidste år, mens den lagde
 den moderne kirke fladt ned — intet galt ved det!
 Den standhaftige græshoppe triller,
 firbenet rasler og skovduen synger
 over ruinen. Sent på dagen for en uge siden
 790 hørte jeg der den gamle kannik fortælle,
 at han med sine egne øjne for kun fem år siden
 så en gravhøj åbne sig og Alberico kæmpestore
 skelet ligge blottet. Han tilføjede, „juni er
 måneden, hvor vi karte de første kokoner som
 silkeormene spinder” — to nyheder, og hverken han eller
 jeg kunne sige hvilken, der var den værdifuldeste. Vælg selv!
 Og Naddo er borte, alle er borte; ikke Eglamor.
 Tro mig, jeg kendte det ansigt jeg ventede på,
 min ånd var gæst ved den gyldne domstol.‡
 800 Oh ejendommeligt at se hvordan, på trods af dårlig omtale,
 misbrug, nogen slid af år, dette ansigt bibeholdte
 sit glade udtryk af kærlighed. Sole vokser og aftager

* Albericos udseende er Brownings fri fantasi.

† San Zen ligger mellem Bassano og Asolo og Rùdalen ligger i nærheden af Asolo.

‡ gyldne domstol: himmelske domstol. digteren forestiller sig han er i himlen.

And still my spirit held an upward flight,
 Spiral on spiral, gyres of life and light
 More and more gorgeous—ever that face there
 The last admitted! crossed, too, with some care
 As perfect triumph were not sure for all,
 But, on a few, enduring damp must fall,
 —A transient struggle, haply a painful sense
 810 Of the inferior nature's clinging—whence
 Slight starting tears easily wiped away,
 Fine jealousies soon stifled in the play
 Of irrepressible admiration—not
 Aspiring, all considered, to their lot
 Who ever, just as they prepare ascend
 Spiral on spiral, wish thee well, impend
 Thy frank delight at their exclusive track,
 That upturned fervid face and hair put back!
 Is there no more to say? He of the rhymes—
 820 Many a tale, of this retreat betimes,
 Was born: Sordello die at once for men?
 The Chroniclers of Mantua tired their pen
 Telling how *Sordello Prince Visconti* saved
 Mantua, and elsewhere notably behaved—
 Who thus, by fortune ordering events,
 Passed with posterity, to all intents,
 For just the god he never could become.
 As Knight, Bard, Gallant, men were never dumb
 In praise of him: while what he should have been,
 830 Could be, and was not—the one step too mean
 For him to take,—we suffer at this day
 Because of: Ecelin had pushed away
 Its chance ere Dante could arrive and take
 That step Sordello spurned, for the world's sake:
 He did much—but Sordello's chance was gone.
 Thus, had Sordello dared that step alone,
 Apollo had been compassed—'t was a fit
 He wished should go to him, not he to it

*Good will — ill luck,
get second prize:*

og stadigvæk holdt min ånd en opadrettet flugt,
 spiral på spiral, kredse af liv og lys
 mere og mere pragtfulde — altid var det ansigt der,
 det sidste der fik adgang! også tynget af nogen bekymring
 da den fuldkomne sejr ikke var sikker for alle,
 men at på nogle få måtte fugt vedvarende falde,*
 — en forbigående kamp, måske en pinefuld følelse af
 810 at den underordnede natur klynger sig til ham — hvorfra[†]
 let begyndende tårer let tørredes væk,
 smålig skinsyge stivnede snart i et spil af
 ubetvingelig beundring — du stræber ikke,
 alt taget i betragtning, efter at følge de digtere, der altid,
 netop som de forbereder sig på at stige op
 spiral efter spiral, ønsker dig alt godt, svæver over
 din oprigtige fryd over deres ekskluderende spor,[‡]
 over dit opadvendte brændende ansigt og det tilbagestrøgne hår.[§]
 Er der mere at sige? Om ham som digter —**
 820 blev mange fortællinger født af hans betimelige
 tilbagetræden. Døde Sordello straks for menneskene?
 Mantuas krøniker trættede deres pen
 med at berette, hvordan *Sordello Prins Visconti* frelste
 Mantua og for øvrigt opførte sig udmærket —
 og blev således, idet skæbnen beordrede begivenhedernes gang,
 så godt som godkendt af eftertiden
 netop som den gud, han aldrig kunne blive.
 Som ridder, barde, kavalier, folk blev aldrig tavse
 af at rose ham; medens det han burde have været,
 830 kunne have været, men ikke var — det ene skridt, der var^{††}
 for lavt for ham at tage — på grund af det undgælder
 vi i vore dage. Ezzelin havde skubbet dets mulighed^{‡‡}
 bort, før Dante kunne ankomme og for verdens skyld
 tage dette skridt, Sordello havde forsmået.
 Han gjorde meget — men Sordellos chance var borte.^{§§}
 Havde Sordello således vovet at tage dette skridt alene,
 havde han opnået Apollon — det var en tilstand han ønskede
 skulle komme til ham, ikke at han skulle komme til den

*Den gode vilje
 — uheld får
 anden prisen.*

* fugt: regn, til forskel for den skyfri himmel Sordello stiger op imod.

† ham: Eglamor.

‡ ekskluderende spor: et spor Eglamor er udelukket fra

§ Ll. 805-18. altid ... hår: ansigtet er Eglamors ansigt. Hel passagen handler om Eglamor. Han følger efter Sordello, men kan ikke flyve så højt. Hans beundring overvinder hans jalousi.

** ham: Sordello.

†† men ikke var: en politisk leder.

‡‡ Ezzelin: Ezzelin III.

§§ Han: Dante. — Dante var digter, ikke politiker. — Sordello ... borte: Sordello havde chancen for at være begge (Longman).

840 —As one content to merely be supposed
 Singing or fighting elsewhere, while he dozed
 Really at home—one who was chiefly glad
 To have achieved the few real deeds he had,
 Because that way assured they were not worth
 Doing, so spared from doing them henceforth—
 A tree that covets fruitage and yet tastes
 Never itself, itself. Had he embraced
 Their cause then, men had plucked Hesperian fruit
 And, praising that, just thrown him in to boot
 All he was anxious to appear, but scarce
 850 Solicitous to be. A sorry farce
 Such life is, after all! Cannot I say
 He lived for some one better thing? this way.— *what least one may*
 Lo, on a heathy brown and nameless hill *I award Sordello?*
 By sparkling Asolo, in mist and chill,
 Morning just up, higher and higher runs
 A child barefoot and rosy. See! the sun 's
 On the square castle's inner-court's low wall
 Like the chine of some extinct animal
 Half turned to earth and flowers; and through the haze
 860 (Save where some slender patches of gray maize
 Are to be overleaped) that boy has crossed
 The whole hill-side of dew and powder-frost
 Matting the balm and mountain camomile.
 Up and up goes he, singing all the while
 Some unintelligible words to beat
 The lark, God's poet, swooning at his feet,
 So worsted is he at "the few fine locks
 Stained like pale honey oozed from topmost rocks
 Sun-blanced the livelong summer," — all that 's left
 870 Of the Goito lay! And thus bereft,
 Sleep and forget, Sordello! In effect
 He sleeps, the feverish poet—I suspect
 Not utterly companionless; but, friends,
 Wake up! The ghost 's gone, and the story ends
 I'd fain hope, sweetly; seeing, peri or ghoul, *This — that must*
perforce content him,

- som én der blot er tilfreds med at man antager
 840 han synger og kæmper andetsteds, mens han i virkeligheden
 døser hjemme — én som især var glad,
 for at have udført de få bedrifter han havde,
 fordi det sikrede, at de ikke var værd at udføre
 og dermed været sparet for at gøre dem for fremtiden —
 et træ der higer efter at bære frugt og dog aldrig
 selv smager den. Men havde han omfavnet deres
 sag, så havde folk plukket hesperisk frugt og havde,*
 mens de roste dette, tilkastet ham alt det i tilgift,
 han var opsat på at stå frem som, men næppe
 850 ivrig efter at blive. En trist farce[†]
 er et sådant liv, når alt kommer til alt! Kan jeg ikke sige,
 at han på denne måde levede for et eller andet bedre? —
 Se, på en brun og navnløs hededækket bakke
 ved funkende Asolo i tåge og kulde,
 morgenen er netop stået op, højere og højere løber
 et barfodet og rosenrødt barn. Kig! solen skinner på
 borgens indergårds lave mure som
 ryggraden af et eller andet uddødt dyr, der næsten
 er forvandlet til jord og blomster; og gennem disen
 860 (bortset fra hvor man må springe over sparsomme'
 pletter af grå majs) har denne dreng krydset
 hele bakkeskrænten med dens dug og pulveragtige rimfrost,
 der dækker hjerteurt og bjergkamille.
 Op og op går han, mens hans hele tiden synger
 nogle uforståelige ord, der slår sanglærken,
 Guds poet, så den dåner for han fødder,
 så overvundet er den af „fine lokker givet,
 som honning ned fra klippens top er sivet
 solbleget hele somren lang,” — det er alt, der er
 870 tilbage af Goitodigtet. Og således berøvet,[‡]
 sov og glem, Sordello! Rent faktisk sover han,[§]
 den febersyge digter — jeg nærer mistanke om,
 at det ikke er helt uden selskab; men venner,
 vågn op! Spøgelset er borte, og historien slutter,**
 det håber jeg sandelig, yndigt; om ånden kan formodes

*Hvilken pris kan
 jeg i det mindste
 tildele Sordello?*

*Dette – det
 må nødvendigvis
 tilfredsstillende ham.,*

* hesperisk frugt: efter Hesperiderne; nattens døtre der bor yderst mod vest og vogter de gyldne æbler, der skænker evig ungdom.

† tilkastet ... frem som: folket ville have givet ham den status og berømmelse han stræbte efter. — næppe ... blive: da han kunne nøjes med at opnå denne status og berømmelse i fantasien; han udfører arbejdet i fantasien.

‡ det ... Goitodigtet: digteren forestiller sig en dreng fra nutiden, der strejfer om og synger dette digt af Sordello (Ohio). — således berøvet ... Sordello: Sordello er berøvet det ry han søgte (Duff).

§ han: Sordello.

** spøgelset: Sordellos spøgelse som er blev manet frem af digteren.

SJETTE BOG

That spirits are conjectured fair or foul,
Evil or good, judicious authors think,
According as they vanish in a stink
Or in a perfume. Friends, be frank! ye snuff
88o Civet, I warrant. Really? Like enough!
Merely the savour's rareness; any nose
May ravage with impunity a rose:
Rifle a musk-pod and 't will ache like yours!
I 'd tell you that same pungency ensures
An after-gust, but that were overbold.
Who would has heard Sordello's story told.

*as no prize at all,
has contented me.*

at være en Ghul eller en Peri, ful eller fagre, ond eller god, *
 det mener kloge forfattere afhænger af,
 om de forsvinder, efterladende sig en stank af svovl
 eller en lugt af parfume. Venner, vær ærlige, jeg vil vædde
 88o på I lugter moskus. Virkelig? Rimeligt nok. †
 blot en sjældenhed for kenderen; enhver næse
 kan ustraffet ødelægge en rose;
 plyndr en moskuskirtel og den vil smerte som jeres.
 Jeg kunne sige jer, at hin samme krashed sikrer
 et efter-vindstød, men det ville være for overmodigt. ‡
 Den, der har villet, har nu hørt historien om Sordello.

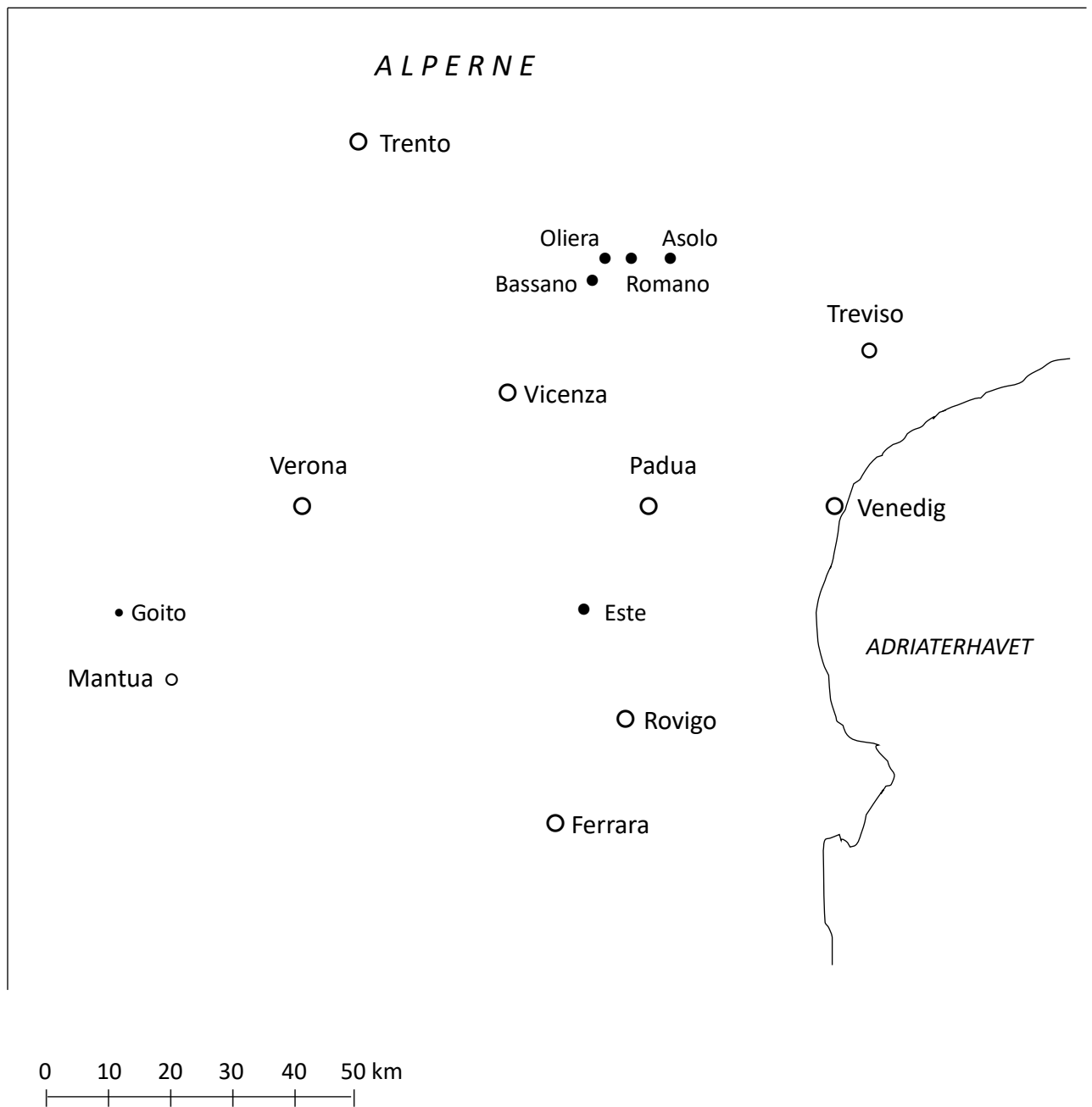
*da ingen pris
 overhovedet har
 tilfredsstillet mig.*

* Peri og Ghul: arabiske ånder, Peri er en god ånd, Ghul er en ond dæmon.

†Virkelig? ... nok: 'Gør I virkelig? Det lyder rimeligt nok, for dette digt er for kendere ...'

‡ efter-vindstød: at digtet ville have betydning for hans læsende venner ud over den tid, det tager at læse det.

Kort



Noter til Sordello

Adelaide af Mangone. Ezzelin II da Romanos anden kone; fungerer som fostermor for Sordello. Hun dør i 1221. Hun bor afsondret på borgen i Goito. Hun dyrker okkulte videnskaber. Palma bor hos hende. Hun ejede Trentinerpasset, som hendes datter Sofia fik som medgift. Hun er Palmas stedmor.

Adelaide af Susa. Markise af Turin (1020-1092). Hersker over lenet Piemonte.

Adelardi, se *Huset Adelardi*.

Agnes af Este. Ezzelin II første hustru, dør i barselsseng. I bogen er hun mor til den Palma, der forelsker sig i Sordello., se *Palma*.

Alberico. Søn af Ezzelin II. Gibelliner. Giftede sig med Beatrice, Azzo VII's søster. Han blev dræbt i 1260 sammen med sin familie.

Apollon. Sordellos ideal under sin opvækst i Goito. Det fuldkomne gudlignede menneske, han drømte om at være i sine drengeår. Idealet som han før sin død har mulighed for at realisere, — ved både at være digter og få politisk magt til at kæmpe for folket.

Apollon, født på Delos, var gud for solen, musik og poesi m. m., laurbær og laurbærtræet var helligt for Apollon og er symboler for guden i digtet.

Azzo VI af Huset Este (1170-1221). Markis af Este fra 1190-1212. Italiens adelsmand og kriger. Han blev gift med Taurellos forlovede Linguetta. Han blev kaldt Lombardiets ørn.

Azzo VII af Huset Este (1205-1264). Hersker i Este. Markis af Ferrara 1215-22 og igen fra 1240 til sin død. Guelfernes leder i Lombardiet og Venedig. Leder af Den Lombardiske Liga. Han var Søn af Azzo VI. Han blev kaldt løven eller lossen. Løven er et symbol på Verona. Huset Estes hovedby var Verona.

Baroner. De Lombardiske baroner. Kongens feudalherrer, der havde magten i landet.

Bjergkatten. Ezzelin II.

Bonifatius, se *Grev Richard*.

Bonifatius den ældre, se *Grev Richard ... den ældre*.

Borgmester (Podesta). Han er en adelsmand, der var udvalgt fra en anden by. Han skulle administrere retfærdigt og holdt ro og orden i byen. Han var som regel valgt for et år ad gangen.

Cino Bocchimpane og Buccio Virtù, personer opfundet af Browning, der findes dog en familie Bocchimpane i Ferrara. Cino optræder senere i bog 4 og 5.

Concorezzi. Dominus R. de Concorezo: Borgmester i Padua og guelfer.

Constanza (1154-1198). Siciliens dronning. Hun blev gift med Henrik IV i 1186 og mor til Frederik II. I digtet er hun mor til Retrude.

Crescentius Nomentanus. Konsul (d. 998) ville genrejse republikken efter det gamle Roms forbillede. Han ville gå i Lucius Junius Brutus' fodspor, den Brutus der grundlagde republikken i det sjette århundrede f.Kr. Crescentius landsforviste pave Johannes XV (pave 985-96), indtil han anerkendte folkets overherredømme. Crescentius styrede republikken indtil 996. Johannes XV døde 996 og samme år kom Otto III (kejser 996-1002) til Rom for at blive kejserkronet. Han mente han havde eneret til at udnævne paver og havde udnævnt Gregor V til pave. Crescentius ville ikke anerkende Gregor som pave og udnævnte en anden, der fik navnet

Johannes XVI. Otto III invaderede herpå Rom og belejrede Crescentius i Engels-borg. Han overgav sig med løftet om frit lejde, men blev dræbt på kejserens ordre.

Cunizza (1198-1279). Datter af Ezzelin II og Adelaide og gift med grev Richard i 1221. Kun hendes rolle som Sordellos elsker har hun tilfælles med Palma.

Det Albigensiske Korstog (1209 - 1229). — bjergboerne: albigenserne, opkaldt efter den franske by Albi, var en kristen gnostisk inspireret sekt. Kirken forfulgte dem som kættere og forfølgelserne endte med sektens undergang.

Eglamor. En fiktiv person. En ældre troubadour eller minnesanger, som Sordello kommer til at overgå i sangerkunst.

Elcorte. En bueskytte, der fejlagtigt antages for at være Sordellos far. Han redder Adelaides søn ud af flammerne i Vicenza i 1194, men dør selv. Brownings redegørelse for hændelsesforløbet veksler. I bog 2, 331-2 redder han Adelaide. I bog 4, 743 er det Adelaides barn han redder.

Este, se *Huset Este*.

Ezzelin I, kaldet 'stammeren'. Han kone var Auria da Baone. De fik flere børn herunder Ezzelin II, munken. Ezzelin I, stammeren dør 1183.

Ezzelin II da Romano (1150-1234) af Huset Romano, kaldet 'munken'. Gibelliner. Han blev også kaldet 'bjergkatten' fordi han havde en borg i Alperne. Han blev af kejser Otto IV udnævnt til kejserlig stedfortræder over Vicenza. Efter at have ført krig i årtier trak han sig tilbage til et kloster i Oliero til Taurellos fortvivelse. Hans første kone, Agnes Este, døde i barselsseng. Hun var mor til Palma, Hans anden kone, Adelaide, blev Sordellos fostermor. Hendes børn med Ezzelin II var Alberico, Ezzelin III, tyrannen, og datteren Sofia. Gennem sine børns ægteskaber med guelfere søgte Ezzelin II at mægle mellem guelfer og gibelliner.

Ezzelin III da Romano (1194-1256). Søn af Ezzelin II. Ezzelin III var Veronas tyrann fra 1230 eller 1232 til 1259. Gibelliner. Giftede sig med Zilia, en søster til grev Richard af Skt. Bonifatius. Han blev hårdt såret under kampe i Milano i 1259, blev bragt til Bassano hvor han døde.

Ezzelo. Huset Romanos stamfader i digtet. Far til Ezzelin I. I bog I, ll. 243-49, lader Browning Arpo eller Yoland være stamfader til Huset Ezzelin, og Ezzelo er her allerede etableret på Trevisomarken og Arpos efterfølger. Ezzelo deltog i 1036 i Den tysk-romerske Kejser Konrad II's felttog. — Senere bliver Ezzelo stamfaderen, se bog III, 449 ff.

Ferraras belejring 1224, se *Kampen om Ferrara*.

Fiskeørnen, Taurello Salinguerra. Hans våbenmærke var en langvinget ørn.

Fordrivelsen fra Vicenza 1194. Ezzelin II af Romano, Taurello Salinguerra og gibellinernes parti fordrives fra Vicenza af Azzo VI og Bonifatius den ældre. Det lagde grunden til fjendskabet mellem Huset Este og Huset Romano. I forbindelsen med fordrivelsen bliver Ezzelin II's kone Adelaide og deres barn, den kommende Ezzelin III, reddet ud af flammerne. Adelaide reddes af en unavngiven soldat (bog 4, 740) og barnet bliver reddet af bueskytten Elcorte, som bagefter omkommer. Som løn opfostrer Ezzelin Elcortes søn. I samme forbindelse brænder Taurello Salinguerras kone Retrude og hans barn inde; barnet har dog overlevet, men dette skjules og påstås at være sønnen af bueskytten Elcorte. Barnet er Sordello. Se også *Vivaresi og Maltraversi*.

Forpjuuskede spøgelse, det. Den lidende menneskehed. „Den triste forpjuuskede skikkelse ... som plukker og peger, hvori jeg lægger, sammenfatter, symbolisere og forestiller mig Menneskeheden, hele den sølle flok af fordømte, man ser slået og fornærmet fra morgen til midnat. Karakteriseret således, kan hun til tider komme og huske mig på min pagt, skærpe min republikanisme og erindrer mig om visse løfter, jeg har forpligtiget mig til at indfri.” (Letters, 4; 269).

Frederik I Barbarossa (1123-1190), Barbarossa betyder ‘Røds-kæg’. Romersk tysk Kejser 1155. I 1160 blev han bandlyst af pave Alexander II. Han kæmpede mod Den Lombardiske liga om herredømmet i Norditalien og led et stort nederlag i 1179. I 1189 påbegyndte Frederik Barbarossa selv det 3. korstog, men omkom ved badning i floden i 1190.

Frederik II (1194-1250) af Hohenstaufferne, sønnesøn af Barbarossa. Tysk-romersk Kejser (1215-50). Kejser over Tyskland, Burgundiet, Lombardiet, Sicilien og Jerusalem. Søn af Henrik VI og Constanza. Kronet til tysk konge i 1212 og igen i 1215. Kronet af pave Honorius i 1220 til kejser. Han var gift tre gange. Hans anden kone var Yolande, datter af Johannes af Brienne. Frederik udskød sin beslutning om at deltage i et korstog, som pave Honorius III ønske at foretage. Først i 1227 drog Frederik II afsted, men afbrød rejsen på grund af sygdom. Den nye pave Gregor IX troede ham ikke og lyste ham i band samme år i 1227. Frederik II's korstog i 1228 var ublodigt. Han var en stor diplomat. Han forhandlede sig til at være Jerusalems konge i ti år.

Gesandt. Pavens gesandt Gregorio da Montelungo, hans officielle udsending.

Gibellinere. Kejserens parti.

Frederik II af Hohenstaufferne.

Henrik VI og Constanza.

Sodigero di Tito, kejserens udsending.

Ezzelin II da Romano og hans sønner.

Taurello Salinguerra Torelli.

Adelaide af Mangone, gift med Ezzelin II.

Palma er gibelliner af fødsel, men støtter guelfernes sag.

Grev Richard af Skt. Bonifatius. (Riccardo di San Bonifaccio). Lombardisk adelsmand, medlem af en fremtrædende guelferfamilie. Veronas hersker under Azzo VII og Huset Este, Han kaldes ‘sneleoparden’.

Grev Richard af Skt. Bonifatius, den ældre. Grev Richards fader. Han lider sammen hvor Azzo VI nederlag i slaget ved Altobroen. Han dør 1212.

Guelfere. Pavens parti.

Pope Honorius III, d. 1227, efterfulgt af Gregor IX.

Grev Richard af Skt. Bonifatius.

Azzo VII d'Este,

Otto IV.

Gregorio da Montelungo, pavens gesandt.

Sordello vokser op hos gibellinerne i Huset Romano, men bliver guelfer.

Guelferne er de liberale, de progressives parti, der ønsker frihed for den tysk-romerske kejsers overherredømme.*

* Betegnelser guelfer og gibelliner kom først i brug i 1226 og benyttes således anakronistisk af Browning.

Goitodigtet. Et digt Browning komponerer og tillægger Sordello.

Henrik VI, (1165-97). Tysk konge 1168; tysk-romersk kejser 1191-97, søn af Frederik I. Gift med Constanza, arving til Sicilien.

Hildebrand. Pave Gregor VII (pave 1073-85) Han ønskede at gejstligheden skulle være uafhængig af den verdslige magt. I 1075 fratog han kejseren dennes ret til at udnævne biskopper og andre gejstlige embeder, investituret tilfaldt udelukkende paven og kirken. Den tyske kejser Henrik IV fik Gregor afsat ved et kirkemøde i Worms. Paven svarede igen ved at lyse kejseren i band. I 1084 erobrede Henrik IV imidlertid Rom, og Gregor endte sit liv i landflygtighed. Han var den drivende kraft bag guelfersagen.

I digtet repræsenterer han Viden ved tvang, ved tryk af Styrke. Hildebrandt har følelsen, han kender lidelse og lidelse giver viden.

Honorius III. Han var pave 1216 to 1227. Efterfulgtes af Gregor IX. Han kronede i 1220 Frederik II til kejser. Han ønskede at kejseren skulle foretage et korstog.

Huset Adelardi. En magtfuld familie i Ferrara. Overhovedet Guglielmo Marchesalla degli Adelardi var leder af guelfernes parti i byen. Familiens mandlige slægtninge og arvinger uddøde, (den sidste var Marchesallas bror Adelardo d. 1185). Tilbage var datteren Marchesella, digtets Linguetta. Ud fra et ønske om at forene de to partier havde Marchesella lovet Taurello giftermål med Linguetta. Men da Marchesella døde, satte guelferne sig mod giftermålet for at undgå at Torellifamilien blev eneherkende i Ferrara, da Taurello var gibelliner. Hun blev i stedet gift med Azzo VI af Este.

Huset Este. Azzo VI og Azzo VII er af Huset Este. Verona var deres hovedsæde. En gammel italiensk adelsslægt, dens medlemmer spillede en fremtrædende rolle i kampene mellem guelferne og gibellinerne. De er guelfere.

Huset Romano. Ezzelin'erne var en magtfuld familie, der støttede kejseren. Ezzelo var Husets stamfader. Slægten indvandrede fra Tyskland i begyndelse af 1000 årene og forfædrene var germanere. Vi møder Ezzelin I, kaldet stammeren; Ezzelin II, kaldet munken og hans børn Ezzelin III og Alberico. Familien var gibellinere.

Innocens III. Pave (1198-1216). Han kronede Frederik II til kejser. Foranstaltede korstoget mod Albigenserne. Han bød strenge regler for munkes cølibat.

Johannes af Brienne. Johannes af Brienne: fransk greveslægt. Titulær konge af Jerusalem 1209, d. 1237. Han sendte Frederik II en palmegrenen for at erindre ham om hans løfte om at tage på korstog.

Jonglør. Jonglører var i middelalderen omvandrede sangere og spillemænd. De foretog de gamle helte digte til eget akkompagnement. Undertiden tjeneste de hos en fyrste. De havde betydning for kulturlivet, idet de gjorde de mange provinsielle sagn og sangkredse kendt over hele landet. Deres repertoire omfattede episke digte, lyriske digte og muntre rimede fortællinger. De kunne følges med en troubadour, som de rangerede lavere end. De kunne selv digte, men ikke på troubadourens niveau. Tilsyneladende har de også i mindre grad optrådt med gøgleragtige færdigheder, såsom tryllekunster, akrobatik og pantomimer.

Karl den Store. Han repræsenterer i digtet Styrke ved tvang, ved tryk af Styrke. Han var munter, men ufølsom og derfor stærk. Han står som et ideal for gibellinerne.

Kampen om Ferrara. Taurello Salinguerra havde magten i Ferrara. Der boede både guelfere og gibellinere i byen, og der var væbnede konflikter mellem de to fraktioner. Taurello forlod byen og blev borgmester i Padua, ifølge Browning for at mindske spændingerne mellem de to fraktioner. Imidlertid gjorde guelferne oprør i 1222, hærgede blandt gibellinerne og plyndrede Salinguerras palads. Azzo VII bliver igen herre i byen. Salinguerra vendte tilbage, hævnede guelfernes forbrydelser fordriver atter Azzo VII og generobre magten i Ferrara. Azzo går i forbund med grev Richard af Bonifatius og i 1224 belejrede de Ferrara. Byen måtte til sidst overgive sig, da befolkningen var døden nær af sult. Salinguerra bad om forhandling, men sveg sit løfte om en fredsaftale, og Richard blev holdt som gidsel. På denne måde fik Salin-guerra ophævet belejringen og efter nogen tid indgik man en aftale, og grev Richard blev frigivet. Salinguerrea lokker grev Richard i baghold og fængsler, derved hævet belejringen. Senere bliver grev Richard løs frigivet.

Ifølge historieskrivningen blev Salinguerra stødt fra tronen i Ferrara af Azzo VII og grev Richard 1221, men han vendte tilbage og genvandt sit herredømme som beskrevet ovenfor.

Karyatider. Søjler på døbefonten formede som kvindefigurer, repræsenterede kvinder fra Karyæ. De blev dømt til hårdt arbejde, fordi byen holdt med perserne. Døbefonten er Brownings opfindelse.

Kejserens udsending. se *Tito, Sodigerio di*.

Konrad II. Tysk romersk Kejser (1024-39).

Kærlighedsdomstol. Elskovshof eller Kærlighedsdomstol er det danske ord for det franske *cour d'amour* (*Court of Love* hos Browning). En forsamling, bestående af adelsdamer, der i middelalderen siges at have afgjort digteres disputer om kærlighed eller virkelige trætter mellem elskende. Her er der tydeligvis tale om en sangerkonkurrence mellem troubadourer, arrangeret af Eglamors herre, Richard af Skt. Bonifatius, hvor vinderen modtager en krone som pris.

Linguetta. Salinguerras lovede hustru. Marchesellas niece. Browning lader hende være datteren Marchesella, den sidste af guelferfamilien Adelardi i Ferrara. Azzo VI bortførte hende og giftede sig med hende.

Lombardiske Liga, Den. Støttede guelfernes sag. En liga eller et forbund af norditalienske bystater i det 12.- og 13. århundrede. Den modstod De Tysk Romerske Kejser Frederik Barbarossas forsøg på at underlægge sig Lombardiet. Ligaen blev dannet i 1167 for en periode af tyve år med Frederik I Barbarossa, som fjenden og bestod bla. af bystaterne Verona, Padua, Venedig, Vicenza, Mantua og Ferrara. Genoplivet i 1226 to år efter belejringen af Ferrara i 1224. Browning brug af Ligaen er således anakronistisk. Den nye liga bestod af bystaterne Milano, Bologna, Piacenza, Verona, Brescia, Faenza, Mantua, Vercelli, Lodi, Bergamo, Turin, Alessandria, Vicenza, Padua og Treviso. De modtog pavedømmets støtte og var et effektivt bolværk mod Frederik II's ekspansion i Norditalien. Forbundet blev opløst 1250. Robert Brownings brug af Ligaen i digtet se således uhistorisk.

Lossen. Azzo VII

Løven, Azzo VII.

Mainard. Grev Mainard, en af Frederiks støtter. Gibelliner.

Malek. En imaginær muslimsk hærfører.

Marchesella. Se *Huset Adelardi*.

Markisen. Azzo VII.

Mathilda. Grevinde af Toskana d. 1115. Nærmest hersker over Italien i sidste del af det elvte århundrede. Tilhænger af paven. I 1102 skænkede hun en række landområder til kirken, som var kejserlige len.

Mesmerisme. Hos Browning en slags hypnotisk kraft. En slags mental magnetisme; at han gennem sin sang påtvinger andre at dele hans fantasier. Sangen har en mesmerisk kraft i sig til lænke hver svævende del af fantasien sammen, så alt bliver håndgribeligt og klart. En evne ved hvilken hans forestillinger, hans visioner kunne finde bolig i andres sind.

Minnesanger (*minstrel*) og *troubadour* bliver i digtet og i oversættelsen brugt som synonymmer, selvom 'minne' er tysk og et gammelt ord for kærlighed.

Minciofloden. Både Goito og Mantua ligger ved Minciofloden.

Montelungo, Gregorio da. Pavens gesandt, hans officielle udsending.

Montfort, Simon de (ca. 1165-1218), ledede i 1209, det af paven iværksatte korstoget mod albigenserne, Det Albigensiske Korstog (1209-1229). — bjergboerne: albigenserne, opkaldt efter den franske by Albi, var en kristen gnostisk inspireret sekt. Kirken forfulgte dem som kættere og forfølgelserne endte med sektens undergang.

Munken, Ezzelin II.

Naddo. Jonglør og Sordellos ven. En fiktiv person. Det italienske navn for en hr. Jensen. Naddo repræsenterer den konventionelle kritik af digtere og digtning; se også *Jonglør*.

Otto IV (1175-1218). Ved Henrik VI's død i 1197 udråbte det welfiske parti (guelferne) Otto til tysk konge i 1198, medens gibellinerne (waiblingerne?) valgte Filip af Schwaben, bror til Henrik VI, til konge. Da Filip blev myrdet i 1208, blev Otto kronet til tysk romersk kejser af Innocens III i 1209. I 1210 bandlyste paven ham, da han brød sine løfter og modarbejdede pavens politik i Italien. I 1212 blev Frederik II kronet som modkonge. Da Kejser Otto led nederlag ved Bouvines i 1214, mistede han sin støtte og i 1215 sin krone og trak sig tilbage til sine ejendomme.

Palma. Født i 1198, hvis man regner med Cinuzzas fødeår, men egentlig er hendes fødselsår ubestemt. Palma er Sordello's elskede. Eneste barn af Ezzelin II og Agnes af Este, så Palma er Adelaides steddatter. Palma har gult hår, hvilket røber hendes germanske forfædre. Skønt gibelliner af fødsel, taler hun folkets sag og får overbevist Sordello om, at det er det, han skal kæmpe for. Hun ønsker, han skal blive Romanoernes overhoved.. Browning lader Richard blive forlovet, men ikke gift med Palma. Forlovelse blev hævet og de behøver ikke flygte ikke sammen. — I digtet er Palma medlem af Romanofamilien, hun er ugift og datter af den i digtet rene Agnes af Este. Hun har således ingen af Adelaide eller hendes sønners arvelige egenskaber. Sordello er hendes troubadour, og de er elskende.

I den virkelige verden blev Richard gift med Adelaides barn Cunizza, hvis troubadour Sordello blev. De blev elskende og flygtede sammen.

Pappacoda. Fiktiv person. Kritiker, beundrer?

Pavens gesandt. Montelungo, Gregorio da. Pavens officielle udsending, guelfer.

Pentapolin. En af Don Quixotes imaginære fjender. Han kaldes Pentapolin med den nøgne arm, fordi han altid drog I krig med det højre ærme smøget op (Don Quixote del 1, kap. 18).

Pictore, biskop. Biskop i Vicenza, guelfer og en af Ezzelins støtter.

Plara. Fiktiv digter.

Retrude. i digtet datter af Henrik IV og Constanza, dette er Brownings påhit. Hun er Taurellos Salinguerras første kone, som han møder under sit ophold på Sicilien hos Henrik IV, efter han i 1085 sammen med Ezzelin II er blevet fordrevet fra Vicenza. Hun indebrændte sammen med deres søn i Vicenza i 1194, men barnet overlevede. I Brownings digt er hun Sordellos mor.

Romano, se *Huset Romano*.

Salinguerra. Se *Taurello Salinguerra Torelli*.

San Biagio. Navnet på en byport i Vicenza, er også navnet på en kirke samme sted.

Selvåbenbaring (*self-revelment*): selv-åbenbaring; selv-udlevering; selv-udstilling; at åbenbare, at udstille sit indre sjæleliv, sine drømme, visioner, refleksioner og dermed også et ønske om selvindsigt. Hans digtning skal være et spejl af hans fantasi og sjæleliv.

Sneleoparden, Grev Richard af Skt. Bonifatius.

Sofia. Yngste datter af Ezzelin II og Adelaide. Gift med Henrik af Egna (Enrico da Egna) Egna ligger i nærheden af Bolgiano (Bolzano) i de sydlige Alper. Hun blev kaldt Klippens Frue, da Trentiner-passet var en del af hendes medgift. Hun blev enke og i ca. 1224 gift med Taurello Salinguerra. Ifølge en kilde havde hun fem sønner med Salinguerra. Ifølge en anden havde hun to børn med Henrik af Egna og med Salinguerra en søn, der var retarderet og døde før faderen.

Sordello. Digtets hovedperson. En fejret troubadour og digter. I digtet bliver han opfostret hos sin fostermor Adelaide i Goito. Han antoges at være søn af en bueskytte ved navn Elcorte. Sordello blev reddet i Vicenza i 1194 under guelfernes hærgen. Senere opdager Sordello, at han er søn af Taurello Salinguerra og dennes første kone Retrude.

I Brownings digt er Sordello født både i 1189 og født med det nye århundrede (det er muligt dette sidste skal forstås i overført betydning). I digtet er han tilsyneladende i trediverne, da han dør og en lille dreng i 1194. Hans udseende og karakter er ukendt og er således Brownings opfindelse.

Den historiske Sordello blev sandsynligvis født i Mantua år 1189. Grev Richards kone Cunizza blev hans elskerinde Senere forlod han hende. Han døde enten en voldelig død eller som gammel. Han har efterladt sig en række sange 43 i alt, alle på provencalsk.

Squarcialupe. Fiktiv person. Jonglør

Stammeren, Ezzelin I.

Strudsen. Ezzelin III.

Statskærre. En pragtfuldt udstyret vogn. Den symboliserede bystatens magt og var et samlingspunkt ved krig. På denne måde udtrykte folket deres troskab over for bystaten. En høj mast med en stor klokke øverst var anbragt på vognen, der også bar byens banner.

Styrke. Styrke stavet med stort. Styrke i en mere abstrakt betydning. Fysisk styrke men også mental styrke, f.eks. en person med myndighed eller en stærk person med egenskaber, der får folk til at følge vedkommende, osv.

Tagliafer. Fiktiv person. Jonglør, kritiker.

Taurello Salinguerra Torelli (ca. 1160-1244). Adelsmand, soldat og politiker kaldet 'fiskeørnen', gibellinernes hærfører. Han selv og hans slægt stammede fra Mantua. Han havde magten i Ferrara fra 1215 til 1240. Han første kone, Retrude (hos Browning datter af Henrik IV og Constanza) og deres barn indebrændte i Vicenza i 1194. Han møder Retrude under sit ophold på Sicilien hos Henrik IV, efter at han i 1085 sammen med Ezzelin II blev fordrevet fra Vicenza. Han anden kone var Sofia da Romano, datter til Ezzelin II, og søster til Ezzelin III. Hans eneste barn med Sofia var mentalt handikappet. I sin ungdom skulle han have været gift med digtets Linguetta fra Huset Adelardi, en anden magtfuld familie i Ferrara, på denne måde havde Salinguerrea fået magten i hele Ferrara, men Azzo VI bortførte pigen og giftede sig med hende. Se også *Huset Adelardi*.

Salinguerra var gibellinernes magtfulde leder i denne del af Italien. Han var allieret med Ezzelin II Romano og ansat hos denne. Senere allieret med Ezzelin III Romano, Veronas tyran, og var dennes hovedstøtte. Taurello Salinguerra tog magten i Ferrara i 1215 med Ezzelin II's hjælp. Byen havde tidligere tilhørt Huset Este. Huset Este genvandt byen i 1240, og Salinguerra døde fire år senere i fangenskab 'i hellig fred'. Salinguerra som karakter betragtet er Brownings opfindelse.

Tiso Sampider. Adelsmand og medlem af et magtfuldt Hus og en af Azzo VII's nære allierede. Han blev dræbt under en belejring i en by kaldet Girzola. Hos Browning bliver en vis Tiso dræbt af Taurello under belejringen af Ferrara. Denne begivenhed og Tisos kone, Berta, er Brownings opfindelse.

Tito. Sodigero di Tito, Kejserens udsending. Stedfortræder (prætor) og borgmester i Trento, gibelliner.

Toskaneren. Adelaide, Ezzelin II's kone.

Trentinerpasset. Sofia da Romanos medgift. Bjergpasset ligger i Trentinoprovinsen. Af hensyn til den tyske kejser var det vigtigt for gibellinerne at holde passet åbent.

Trevisomarken. Trevisoprovinsen, egnen omkring byen Treviso.

Troubadour. Provensalsk lyrisk digter og sanger fra elleve- og tolvhundredetallet i Sydfrankrig, Nordspanien og Norditalien. Troubadourerne var formidlere af fin-kultur og repræsenterede det seriøse og intellektuelle bedrag til underholdningen ved fyrstehofferne. De sang efter sigende deres digte til akkompagnement af en citar, en harpe eller en slags violin, men dette er dog uvist. Sangene var enstemmige og for det meste hentet fra den verdslige musik. Der findes mange vidnesbyrd om den overordentlige rolle, troubadourerne spillede i middelalderen. De drog fra land til land og fra borg til borg. De var almindeligvis højt værdsatte og respekterede af de fyrster og stormænd de besøgte. Undertiden frygtede man dem, fordi de kunne opflamme en folkemængde for en sag eller en person. Et vist frisprog var dem tilladt. Selv troubadourer af ringe herkomst færdedes som fyrsternes ligemænd. De sang først og fremmest om kærlighed og den høviske elsker. Men de digtede ikke kun kærlighedslyrik, de fremførte også religiøse og politiske digte, parti- og krigssange, satirer, smædesange og sørgekvad. Digtformer var *servint*, *chanzon*, *virlai* og *tenzon*

bla., den sidste havde form som et stridsdigt i dialogform. De forskellige digtformen behandledes med fuldendt mesterskab og højt udviklet teknik.

Trouvère. Staves også *truvère*. Er den nordfranske form af *troubadour*; der er kun en dialektisk forskel i navnet; de skrev på oldfransk. *Trouvère* og *troubadour* har således samme rang. Hos Browning bliver *trouvèrerne* imidlertid opfattet som jonglører, se *Jonglør*.

Udsending=kejserens udsending se *Tito, Sodigerio di*.

Vehikel. Hans digte eller digtning. Et hjælpemiddel eller redskab der benyttes til at formidle noget. Hans digte der formidler hans anskuelser. Hans sprog.

Verona. I 1207 kæmpede Ezzelin II og Salinguerra i Verona mod de magtfulde familierne Sct. Bonifatius og Camposampiero. Veroneserne kaldte Azzo VI til hjælp. Azzo angreb dem på markedspladsen, hvor de havde barrikaderet sig. Azzo besejrede dem og tog Ezzelin til fange; Salinguerra flygtede til Ferrara. Året efter blev Ezzelin løsladt, men måtte love under ingen omstændigheder at antaste Verona eller dens allierede igen. Sener fik Huset Romano igen magten i byen og Ezzelin III var Veronas berygtede tyran fra 1230 eller 1232 til hans død i 1259.

Vidal. En samtidig *troubadour* som havde sit virke c. 1200. Sordello kritiserer ham i nogle af sine digte.

Vilje. Vilje stavet med stort. Hans fantasi, hans visioner. Hans vilje eller evne til skabende selvhævdelse; viljen til at afsløre eller åbenbare sig for menneskene med; at præge folk med sin indre verden og på den måde løfte dem op til et højere liv.

Vivaresi og Maltravesi. To partier i Vicenza der lå i krig med hinanden. Vivareserne var gibellinere, maltraveserne var guelfere. De to grever der omtales var Pilio og Alberto af Celsano, begge guelfernes leder. (Disse to grever bliver senere hos Browning til Azzo VI og grev Richard den ældre, se *Fordrivelsen fra Vicenza 1194*). Ezzelin II og Salinguerra residerede i byen (Salinguerras tilstedeværelse er ligeledes Brownings opfindelse). I 1194 forvistes de to grever vivareserne, Ezzelin II og Salinguerras forvistes ligeledes. Ezzelin, der var maltravesernes overhoved, blev spottet af disse, da han accepterede forvisningen. Han hævnede sig ved at nedbrænde store dele af Vicenza, før han forlod byen sammen med Salinguerra. Historien om Salinguerras kone og barn og Adelaide og hendes barn er Brownings opfindelse. Begivenheden her er den samme som omtales i *Fordrivelsen fra Vicenza 1194*, se denne.

Ifølge en anden kilde blev Ezzelin II med hele hans familie forvist af en i 1194 nylig valgt borgmester i Vicenza, som var Ezzelins fjende. Denne borgmester forviste også fraktionen Vivaresi fra Vicenza (Clarendon, 260).

Øhus. Frederik II villa i nærheden af Palermo. — Frederik II var kendt eller berygtet for sine vilde gilder. Han hof tiltrak fremragende folk, musikere, *troubadourer* og historiefortællere. Han havde anbragt en koloni af saracenerne i byen Nocera, 30 km syd for Napoli.

Kilder: (Clarendon), (Duff), (Longman), (Ohio), (Whyte) og forskellige håndbøger især Salmonsons Konversationsleksikon 2. udg.

Digtets tidslinje

- (?) Ezzelo kommer til Italien som ridder i Den tysk-romerske Kejser Konrad II's hær og grundlægger Huset Romano. Adelsslægten er tysk.
Hans søn er Ezzelin I, stammeren.
- 1150 Ezzelin II, kaldet 'munken', søn af Ezzelin I af Huset Romano, fødes.
- 1160 Taurello Salinguerra Torelli fødes
- 1167 Ezzelin II ægter Agnes Este, der er mor til Palma.
Den Lombardiske Liga dannes for en periode af 20 år. Fjenden er Frederik I Barbarossa. Brownings brug af ligaen er uhistorisk.
- 1183 Ezzelin I, kaldet 'stammeren', dør.
- 1184 Ezzelin II ægter Adelaide da Mangone.
- 1185 Azzo VI af Este ægter Marchesella, digtets Linguetta, Huset Adelardis arving.
Hun var lovet til Taurello Salinguerra Torelli.
Huset Este får herredømmet i Ferrara. Fejde med Torelli-familien.
Taurello Salinguerra fordrives.
- (?) Taurello tager til Sicilien hos Henrik IV. Gifter sig med hans datter Retrude.
- 1189 Sordello bliver født i Goito, men se Noter: *Sordello*.
- 1194 Ezzelin III, tyrannen, søn af Ezzelin II, fødes.
Ezzelin II af Romano, Taurello Salinguerra og gibellinernes parti fordrives fra Vicenza af Azzo VI og Bonifatius den ældre. Det lagde grunden til fjendskabet mellem Huset Este og Huset Romano.
- 1198(?) Palma fødes, men se Noter: *Palma*.
- 1205 Azzo VII fødes.
- 1207 Ezzelin II og Salinguerra fordrives fra Verona af Azzo VI.
- 1209 Ezzelin II, munken, blev af kejser Otto IV tildelt herredømmet i Vicenza som kejserlig stedfortræder ca. 1209.
- 1212 Slaget ved Altobroen, hvor Azzo VI og Bonifatius den ældre lider nederlag.
- 1212 Azzo VI og Richard af Bonifatius den ældre dør
- 1215 Salinguerra tager magten i Ferrara med Ezzelin II's hjælp.
- 1217 Ezzelin III besejrer en trop af vicentinere uden for Vicenza.
- 1221 Adelaide, gift med Ezzelin II, dør.
- 1221 Ezzelin II trækker sig tilbage til klostret i Oliero.
- 1221 Vedvarende konflikt mellem guelfer og gibelliner i Ferrara
- 1222 Salinguerra tager til Padua for at dæmpe gemytterne i Ferrara. Under hans fravær gør guelferne med hjælp fra Azzo VII oprør mod gibellinerne. Plyndring af Salinguerras palads i Ferrara af guelferne.
- 1223 Taurello Salinguerra vender tilbage, tager hævn og generobre byen.
- 1224(?) Salinguerra bliver gift med Sofia, Ezzelin II's datter.
- 1224 Ferrara belejres af Azzo VII og grev Richard af Skt. Bonifatius.
Ved list tages grev Richard til fange i Ferrara af Salinguerra og belejringen ophæves.
- 1225 Sordello og Palma tager til Ferrara og møder Salinguerra.
Sordello dør.
- 1225 Grev Richard løslades.

- 1226 Den Lombardiske Liga genopstår
Ezzelin III bliver borgmester (podesta) i Verona.
- 1227 Ezzelin III slår oprøret i Bassano ned.
- 1230 Ezzelin III bliver tyran i Verona.
- 1234 Ezzelin II, munken, dør.
- 1240 Taurello Salinguerra tages til fange i Ferrara.
Ferrara kommer atter under Huset Estes herredømme.
- 1244 Taurello Salinguerra dør i fangenskab i Venedig.
- 1250 Azzo VII dør.
- 1259 Ezzelin III, tyrannen dør.
- 1260 Alberico og hans familie udslettes, hermed er mandslinjen i Romanoslægten uddød.

Litteratur

- (ANT) *The Apocryphal New Testament*; ed. J. K. Elliot. England, 1993.
- (Clarendon) *The Poetical Works of Robert Browning, vol. 2: Strafford, Sordello*; eds. I. Jack and M. Smith. England, 1984.
- (Duff) D. Duff, *An exposition of Browning's Sordello*, England 1906.
- (Grim) C. Grimberg, *Verdenshistorien bind 6*. København, 1975.
- (Letters) *The Browning' Correspondence*; eds. P. Kelley og R. Hudson. USA, 1986.
- (Longman) *The Poems of Browning, vol. 1*; eds. J. Woolford og D. Karlin. England, 1991.
- (Ohio) *The Complete Works of Robert Browning, vol. 2: Strafford, Sordello*; eds. M. Peckham ... et al. USA, 1970.
- (SB) *Syracuse*: Brownings mors kopi af 1840-udgaven med Brownings egne kommentarer. Alle citater herfra er citeret fra (Longman) og (Clarendon).
- (Whyte) A. J. Whyte ed., *Sordello* by Robert Browning, England 1913.